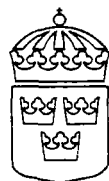

Utbildningsutskottets betänkande

1989/90:UbU25

Forskning

1989/90
UbU25

ÅTTONDE HUVUDTITELN

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen dels i proposition 1989/90:90 under de inledande avsnitten 2—10 samt avsnitt 17. Utbildningsdepartementets verksamhetsområde, dels i proposition 1989/90:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under avsnitt B. Skolväsendet punkt B 7. Forskning inom skolväsendet och avsnitt I. Lokalförsörjning m.m. punkt I 2. Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. jämte motioner.

Punkterna E 21 och E 22 under avsnitt 17.2 samt avsnitt 17.3 Forskning för kultur behandlas av kulturutskottet i betänkande 1989/90:KrU23.

Utbildningsutskottet har berett vissa utskott möjlighet att inkomma med yttranden. Yttranden från näringsutskottet (1989/90:NU8y), jordbruksutskottet (1989/90:JoU6y) och kulturutskottet (1989/90:KrU6y) är fogade till detta betänkande som *bilaga 1—3*.

Propositionerna

Proposition 1989/90:90

Inledningsavsnitten 2—10

Regeringen har föreslagit att riksdagen godkänner de allmänna riktlinjer för forskningspolitiken under perioden 1990/91—1992/93 som framgår av avsnitten 2—10 (s. 21—101).

Avsnitt 17.1 Grundforskning och forskarutbildning

Regeringen har under avsnitt 17.1 (s. 157—230) föreslagit

1. att riksdagen antar förslag till lag om ändring i högskolelagen (1977:218),
2. att riksdagen antar förslag till lag om ändring i lagen (1982:764) om vissa läkartjänster vid enheter inom den landstingskommunala hälso- och sjukvården som har upplåtits för grundläggande utbildning av läkare, m.m.,

3. att riksdagen godkänner att studiemedel fr.o.m. den 1 juli 1993 inte längre skall utgå för forskarutbildning.

1989/90:UbU25

Avsnitt 17.2 Anslagsberäkningar för forskning och forskarutbildning

Regeringen har under punkt E 1. Humanistiska fakulteterna (s. 236—243) föreslagit

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att ändra ämnesinnehåll för tjänster som professor i enlighet med förslaget,
2. att riksdagen bemyndigar regeringen att inrätta tjänster som professor i enlighet med vad som förordats,
3. att riksdagen till Humanistiska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 301 735 000 kr.,
4. att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 2. Teologiska fakulteterna (s. 243—245) föreslagit

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att ändra ämnesinnehåll för tjänst som professor i enlighet med vad som förordats,
2. att riksdagen till Teologiska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 25 037 000 kr.,
3. att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar avseende budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 3. Juridiska fakulteterna (s. 245—248) föreslagit

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att ändra ämnesinnehåll för tjänst som professor i enlighet med vad som förordats,
2. att riksdagen bemyndigar regeringen att inrätta en tjänst som professor i enlighet med vad som förordats,
3. att riksdagen till Juridiska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 30 092 000 kr.,
4. att riksdagen godkänner de resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 4. Samhällsvetenskapliga fakulteterna (s. 248—258) föreslagit

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att ändra ämnesinnehåll för tjänster som professor i enlighet med vad som förordats,
2. att riksdagen bemyndigar regeringen att inrätta tjänster som professor i enlighet med vad som förordats,
3. att riksdagen till Samhällsvetenskapliga fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 364 373 000 kr.,
4. att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar avseende budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 5. Medicinska fakulteterna (s. 258—268) föreslagit

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att ändra ämnesinnehåll för tjänster som professor i enlighet med vad som förordats,
2. att riksdagen bemyndigar regeringen att inrätta tjänster som professor i enlighet med vad som förordats,
3. att riksdagen till Medicinska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 735 023 000 kr.,
4. att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 6. Odontologiska fakulteterna (s. 268—271) föreslagit

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att ändra ämnesinnehåll för en tjänst som professor i enlighet med vad som förordats,
2. att riksdagen till Odontologiska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 77 767 000 kr.,
3. att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 7. Farmaceutiska fakulteten (s. 271—272) föreslagit

1. att riksdagen till Farmaceutiska fakulteten för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 27 414 000 kr.,
2. att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar avseende budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 8. Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m. (s. 272—283) föreslagit

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att ändra ämnesinnehåll för tjänster som professor i enlighet med vad som förordats,
2. att riksdagen till Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 700 598 000 kr.,
3. att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 9. Tekniska fakulteterna (s. 284—292) föreslagit

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att ändra ämnesinnehåll för tjänster som professor i enlighet med vad som förordats,
2. att riksdagen bemyndigar regeringen att inrätta tjänster som professor i enlighet med vad som förordats,
3. att riksdagen till Tekniska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 763 003 000 kr.,
4. att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 10. Temaorienterad forskning (s. 292—294) föreslagit

1. att riksdagen till Temaorienterad forskning för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 31 029 000 kr.,

2. att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 11. Konstnärligt utvecklingsarbete (s. 294—297) föreslagit

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att inrätta en tjänst som professor i enlighet med vad som förordats,

2. att riksdagen till Konstnärligt utvecklingsarbete för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 12 759 000 kr.,

3. att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 12. Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål (s. 297—302) föreslagit

1. att riksdagen till Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 53 548 000 kr.,

2. att riksdagen godkänner de medelsförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 13. Vissa ersättningar för klinisk utbildning och forskning m.m. (s. 302—304) föreslagit att riksdagen till Vissa ersättningar för klinisk utbildning och forskning m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 1 161 132 000 kr.

Regeringen har under punkt E 14. Forskningsrådsnämnden (s. 304—307) föreslagit

1. att riksdagen till Forskningsrådsnämnden för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 63 630 000 kr.,

2. att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 15. Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet (s. 307—310) föreslagit

1. att riksdagen till Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 152 181 000 kr.,

2. att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 16. Medicinska forskningsrådet (s. 311—314) föreslagit

1. att riksdagen till Medicinska forskningsrådet för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 286 469 000 kr.,

2. att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 17. Naturvetenskapliga forskningsrådet (s. 314—320) föreslagit

1. att riksdagen till Naturvetenskapliga forskningsrådet för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 386 973 000 kr.,

2. att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 18. Rymdforskning (s. 320—321) föreslagit

1. att riksdagen till Rymdforskning för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 26 269 000 kr.,
2. att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar för budgetåret 1991/92 som angetts.

Regeringen har under punkt E 19. Europeisk forskningssamverkan (s. 321—324) föreslagit att riksdagen till Europeisk forskningssamverkan för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 282 610 000 kr.

Regeringen har under punkt E 20. Kungl. biblioteket (s. 324—326) föreslagit

1. att riksdagen till Kungl. biblioteket för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 75 474 000 kr.,
2. att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 23. Institutet för rymdfysik (s. 328—329) föreslagit att riksdagen till Institutet för rymdfysik för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 30 847 000 kr.

Regeringen har under punkt E 24. Manne Siegbahninstitutet för fysik (s. 329—330) föreslagit

1. att riksdagen till Manne Siegbahninstitutet för fysik för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 19 132 000 kr.,
2. att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar för budgetåret 1992/93 som angetts.

Regeringen har under punkt E 25. Polarforskning (s. 330—332) föreslagit att riksdagen till Polarforskning för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 17 410 000 kr.

Regeringen har under punkt E 26. Vissa bidrag till forskningsverksamhet (s. 333—336) föreslagit att riksdagen till Vissa bidrag till forskningsverksamhet för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 17 931 000 kr.

Regeringen har under punkt I 2. Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. (s. 336—337) föreslagit

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. inom de kostnadsramar som förordats i det föregående,
2. att riksdagen under reservationsanslaget till Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar 84 000 000 kr. utöver vad som föreslagits i proposition 1989/90:100 bilaga 10.

Regeringen har under punkt B 7. Forskning inom skolväsendet (s. 342—345) föreslagit att riksdagen under reservationsanslaget Forskning inom skolväsendet för budgetåret 1990/91 anvisar 4 456 000 kr. utöver vad som har föreslagits i proposition 1989/90:100 bilaga 10.

Avsnitt 17.5 Forskning om högskolan

Regeringen har under punkt D 1. Universitets- och högskoleämbetet (s. 345—346) föreslagit att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkning för budgetåret 1991/92 som angetts.

Proposition 1989/90:100 bilaga 10

Regeringen har under avsnitt B. Skolväsendet punkt B 7. Forskning inom skolväsendet (s. 117—118) föreslagit

9. att riksdagen till Forskning inom skolväsendet för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 20 796 000 kr.

Regeringen har under avsnitt I. Lokalförsörjning punkt I 2. Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. (s. 483—485) föreslagit

4. att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. inom de kostnadsramar som förordats i propositionen,

5. att riksdagen till Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 446 000 000 kr.

Motionerna

Motioner med anledning av proposition 1989/90:90

1989/90:Ub22 av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp, c, m, mp, vpk) vari yrkas att riksdagen med avslag på proposition 1989/90:90 i vad gäller förändrad ställning för statens psykologisk-pedagogiska bibliotek som sin mening ger regeringen till känna att 1987 års riksdagsbeslut beträffande detta bibliotek skall ligga fast.

1989/90:Ub23 av Nic Grönvall (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om bevarandet av professuren i brobyggnad.

1989/90:Ub24 av Björn Samuelson m.fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen till högskolan i Karlstad anslår 45 milj.kr. utöver regeringens förslag,

2. att riksdagen till högskolan i Örebro anslår 45 milj.kr. utöver regeringens förslag.

3. att riksdagen till högskolan i Växjö anslår 45 milj.kr. utöver regeringens förslag,

4. att riksdagen till högskolan i Sundsvall—Härnösand anslår 36 milj.kr. utöver regeringens förslag,

5. att riksdagen till högskolan i Luleå anslår 21 milj.kr. utöver regeringens förslag.

1989/90:Ub25 av Lennart Brunander och Rune Thorén (båda c) vari yrkas att riksdagen beslutar om inrättandet av en professur i kommunal ekonomi vid Göteborgs universitet.

1989/90:Ub26 av Lennart Andersson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ordinarie professur i specialpedagogik vid HLS.

1989/90:Ub27 av Rune Thorén m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om statsbidrag till botaniska trädgården i Göteborg.

1989/90:Ub28 av Doris Håvik m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om anslaget till Göteborgs botaniska trädgård.

1989/90:Ub29 av Bengt Hurtig (vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nödvändigheten av att inrätta en professur i metallurgi vid högskolan i Luleå.

1989/90:Ub30 av Maja Bäckström och Leo Persson (båda s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att det socialvetenskapliga forskningsrådet får ett uttalat programansvar för fritidsforskningen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att tillsättandet av professuren i nationalekonomi med särskild inriktning på turism och rekreation skjuts på framtiden, men att de tillgängliga resurserna avsätts för att bygga upp forskningsområdet,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i övrigt i motionen anförts om betydelsen av fritids- och rekreationsforskning.

1989/90:Ub31 av förste vice talman Ingegerd Troedsson och Lars Ahlmark (båda m) vari yrkas att riksdagen beslutar att under anslaget E 4. Samhällsvetenskapliga fakulteterna för pressarkivet vid Uppsala universitet för budgetåret 1990/91 anvisa 1 109 000 kr. utöver regeringens förslag.

1989/90:Ub32 av Margitta Edgren och Rune Rydén (fp, m) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär en professur i japanska som placeras i Lund,

2. att riksdagen beslutar att medel till professuren tas från det föreslagna Bidrag till ett institut för Japanstudier.

1989/90:Ub33 av Margitta Edgren och Rune Rydén (fp, m) vari yrkas

1989/90:UbU25

1. att riksdagen hos regeringen begär en professur i utrikeshandelsrätt, placerad vid universitetet i Lund,
2. att riksdagen avslår regeringens förslag om inrättande av professur i europeisk integrationsrätt vid universitetet i Stockholm.

1989/90:Ub34 av Karin Falkmer (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om undervisningsskyldighet vid Sveriges idrottshögskola för de i motionen omnämnda professurerna,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskarutbildning med anknytning till Sveriges idrottshögskola.

1989/90:Ub35 av Nils T Svensson och Lennart Nilsson (båda s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ökade forskningsinsatser inom området turism—fritid,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av en professur med inriktning mot forskning om turismens sociala och kulturella funktioner.

1989/90:Ub36 av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp, m, c, vpk, mp) vari yrkas

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att inrätta professurer på det konstnärliga utvecklingsarbetets område i enlighet med vad som förordats i motionen,
2. att riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen i budgetpropositionerna för 1991/92 och 1992/93 med förslag till kompletterande resurser.

1989/90:Ub37 av Stina Gustavsson och Karin Starrin (båda c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om säkerställande av den konsumenttekniska forskningen vid Chalmers tekniska högskola.

1989/90:Ub38 av Stina Eliasson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att reglerna för doktorandtjänster och utbildningsbidrag utformas så att forskarutbildningen kan bedrivas på deltid eller kan kombineras med tjänstgöring vid museer och andra institutioner med forskarinriktning.

1989/90:Ub39 av Bertil Persson m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om marinbiologisk forskning i Lund.

1989/90:Ub40 av Lena Boström (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskningsresurser till kvinnovetenskaplig forskning,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om könskvotering vid tillsättande av professorstjänster när likvärdig vetenskaplig kompetens föreligger.

1989/90:Ub41 av Rune Rydén m.fl. (m, s, fp, c, vpk, mp) vari yrkas att riksdagen med avslag på regeringens förslag om inrättandet av en professur i rättssociologi med socialpolitisk inriktning beslutar inrätta en professur i sociologi med inriktning på socialpolitik vid Lunds universitet.

1989/90:Ub42 av Rune Rydén m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till kompletterande behörighetsbestämmelser när det gäller högre lärartjänst inom vissa kunskapsområden av högskolan.

1989/90:Ub43 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökat stöd från fakulteterna till de mindre och medelstora högskolorna,

2. att riksdagen med avslag på propositionen beslutar att studiemedel även fortsättningsvis skall kunna utgå för forskarutbildning.

1989/90:Ub44 av Elisabeth Fleetwood m.fl. (m, fp, c, vpk, mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande en professur i teckenspråk vid Stockholms universitet.

1989/90:Ub45 av Birgitta Rydle (m) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att högskolan för lärarutbildning i Stockholm erhåller medel för forskningsstödjande åtgärder av samma omfattning som föreslås för de mindre och medelstora högskolorna att finansieras av medel till regeringens disposition,

2. att riksdagen beslutar att en professur i specialpedagogik snarast inrättas vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm.

1989/90:Ub46 av Ann-Cathrine Haglund (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om omfördelning av medel till förmån för forum för kvinno- och jämställdhetsstudier vid högskolan i Örebro.

1989/90:Ub47 av John Rignell (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om statens långsiktiga ansvar för och engagemang i Göteborgs botaniska trädgård.

1989/90:Ub48 av Maud Björnemalm m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om omfördelning av medel till förmån för forum för kvinno- och jämställdhetsstudier vid högskolan i Örebro.

1989/90:Ub49 av Marianne Andersson i Vårgårda och Karin Starrin (båda c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en utvärdering av JÄMFO:s verksamhet,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en utredning om vilken organisationsform som bäst gagnar kvinnoforskning,

3. att riksdagen beslutar att delegationen för jämställdhet (JÄMFO) skall bibehållas tills utredning skett och beslut om fortsatt organisation fattats,

4. att riksdagen beslutar att till Centra/Fora för kvinnliga forskare anslå ett i förhållande till regeringens förslag med 5 milj.kr. förhöjt belopp,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en vidgning av inriktningen för jämställdhetsprofessuren i ekonomi.

1989/90:Ub50 av Birthe Sörestedt m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder för att öka antalet kvinnliga forskare,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en långsiktig plan för att öka kvinnoforskningen,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ett förtydligande av begreppen jämställdhetsforskning och kvinnoforskning.

1989/90:Ub51 av Karin Israelsson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande en särskild fakultet för vårdforskning.

1989/90:Ub52 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att en professur i japanska skall inrättas vid Lunds universitet,

2. att riksdagen beslutar att en professur i utrikeshandelsrätt skall inrättas vid Lunds universitet,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sakkunnigförfarandet vid tillsättande av tjänst som professor.

1989/90:Ub53 av Håkan Strömberg m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sammansättningen av det i propositionen föreslagna socialvetenskapliga forskningsrådet.

1989/90:Ub54 av Bo Forslund m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av forskningsresurser till högskolan i Sundsvall—Härnösand.

1989/90:Ub55 av Elving Andersson (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om utbyggd verksamhet vid det marina centret i Göteborg för samordning av forsknings- och utvecklingsverksamhet inom den marina sektorn i enlighet med vad som anförts i motionen.

1989/90:Ub56 av Margareta Winberg m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att kvinnornas situation inom forskarutbildning och forskning särskilt uppmärksammas.

1989/90:Ub57 av Ingemar Eliasson m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättandet av en professur i statsvetenskap med inriktning på säkerhetspolitik vid Stockholms universitet,

2. att riksdagen för budgetåret 1990/91 beslutar att anslå ytterligare 500 000 kr. under utbildningsdepartementets anslag E 4. Samhällsvetenskapliga fakulteterna för att inrätta en professur i statsvetenskap med inriktning på säkerhetspolitik vid Stockholms universitet.

1989/90:Ub58 av Håkan Holmberg (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om pressarkivet vid Uppsala universitet.

1989/90:Ub59 av Margareta Fogelberg och Ingela Mårtensson (båda fp) vari yrkas att riksdagen i enlighet med av UHÄ tidigare framlagt förslag beslutar att fakultetsbegreppet etableras inom det konstnärliga området samt att stöd för detta ges genom författningsändringar, vilket innebär att konstnärlig fakultet skall kunna finnas vid högskoleenhet med konstnärlig utbildning efter beslut av regeringen.

1989/90:Ub60 av Ulla Orring och Karin Israelsson (fp, c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en professur i psykologi med inriktning mot äldre vid universitetet i Umeå.

1989/90:Ub61 av Isa Halvarsson (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utvecklingen av högskolan i Karlstad till universitet.

1989/90:Ub62 av Ylva Annerstedt (fp) vari yrkas att riksdagen godkänner de riktlinjer som regeringen angett för resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 (E 9) med den ändring däri som föreslagits i motionen.

1989/90:Ub63 av förste vice talman Ingegerd Troedsson och Lars Ahlmark (båda m) vari yrkas att riksdagen beslutar att anslaget till The Svedberg-laboratoriet för budgetåret 1990/91 höjs med 2 500 000 kr. utöver vad som föreslås i prop. 1989/90:90 och att anslaget till Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m. i konsekvens därmed räknas upp i motsvarande mån.

1989/90:Ub64 av Gustav Persson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av stöd till institutionen för freds- och konfliktforskning vid Uppsala universitet för internationell konfliktlösningsforskning.

1989/90:Ub65 av Anita Johansson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en samlokalisering av SBL med KI:s institutioner och SBL:s laboratorier.

1989/90:Ub66 av Hans Göran Franck (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättandet av en professur i ämnet mänskliga rättigheter.

1989/90:Ub67 av Maria Leissner m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att inrätta en ny professur i multietnisk forskning vid Uppsala universitet,

2. att riksdagen för budgetåret 1990/91 beslutar att anslå ytterligare 500 000 kr. under utbildningsdepartementets anslag E 1. Humanistiska fakulteterna, totalt 302 235 000 kr., för att inrätta en professur i multietnisk forskning vid Uppsala universitet.

1989/90:Ub68 av Margitta Edgren (fp) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag om inrättande av en vård fakultet,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till anslag för forskarutbildning av lärare på vårdlärarutbildning och vårdforskning inom samhällsvetenskaplig fakultet.

1989/90:Ub69 av Britta Bjelle (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att professuren i engelska, särskilt modern engelska, vid Umeå universitet skall återbesättas med oförändrat innehåll.

1989/90:Ub70 av Daniel Tarschys m.fl. (fp, s, m, c, vpk, mp) vari yrkas att riksdagen i anslutning till sitt beslut om anslagstiteln E 15 som sin mening ger regeringen till känna att humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet bör ges ett särskilt ansvar för forskning om turkiska språken och turkisk kultur.

1989/90:Ub71 av Lars Ernestam och Gudrun Norberg (båda fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om öronmärkning och ökning av medel för forskning vid anförda högskolor,

2. att riksdagen från regeringen begär förslag om hur målet att fler studerande på de mindre högskolorna skall genomgå forskarutbildning skall kunna genomföras,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att fakulteternas skyldighet att fördela anslagen även till de mindre högskolorna bör skärpas enligt de förslag som redovisas i motionen.

1989/90:Ub72 av Lars Ernestam och Gudrun Norberg (båda fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att vid inrättandet av ett socialvetenskapligt forskningsråd de medelstora högskolorna och högskolan i Östersund blir representerade i elektorsför-

samlingen för val av representanter för forskarna i rådet samt att företrädarna för samhällsvetenskaperna vid dessa högskolor bereds möjlighet att kandidera till de platser i rådet som avser forskare.

1989/90:Ub73 av Lars Ernestam och Gudrun Norberg (båda fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att högskolan i Örebro, Växjö och Karlstad i framtiden bör få behålla rättmätig del av den rörliga resursen.

1989/90:Ub74 av Ulla Orring (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att en professur för grundvetenskapligt orienterad forskning inom nutritionsområdet tillskapas vid universitetet i Umeå.

1989/90:Ub75 av Elver Jonsson och Erling Bager (båda fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att fakultetsanslaget för odontologiska fakulteten i Göteborg måste jämföras med övriga odontologiska fakulteter.

1989/90:Ub76 av Barbro Westerholm (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd till The Svedberg-laboratoriet.

1989/90:Ub77 av Barbro Westerholm (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om de kliniska assistenttjänsterna,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av utbildningsresurser för läkarutbildningen,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om undervisningsmeriter vid tjänstetillsättningar.

1989/90:Ub78 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om tjänsten som klinisk assistent,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om möjlighet att kombinera andra tjänster än läkartjänster med undervisning inom vårdutbildningarna.

1989/90:Ub79 av Hugo Bergdahl och Kjell Johansson (båda fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om organisationen av forskningen vid högskolan i Eskilstuna—Västerås,
2. att riksdagen beslutar att fördela medlen till forskningsstödande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna, på sätt som anförts i motionen.

1989/90:Ub80 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att universiteten och de regionala högskolorna skall arrangera introduktionskurser för studenter om forskning,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fakulteternas ansvar för handledning av doktorander, handledarutbildning, doktoranders arbetsbelastning, individuella tidsplaner och meritvärdering av handledningsuppdraget,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en poänggivande kurs i pedagogik bör inleda doktorandutbildningen.

1989/90:Ub81 av Elisabeth Persson (vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av ett tema Konsument vid universitetet i Linköping.

1989/90:Ub82 av Hans Dau (m) vari yrkas att riksdagen under anslaget Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna, universitetet i Umeå, för budgetåret 1990/91 anvisar ett med 4 milj.kr. förhöjt anslag till Centrum för miljövetenskaplig forsknings förfogande, att finansieras i enlighet med vad som i motionen anförts.

1989/90:Ub83 av Margareta Gard och Göran Engström (m, c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att två tjänster som klinisk lärare alternativt klinisk assistent bör inrättas vid Akademiska sjukhuset i Uppsala men med tjänstgöring inom ramen för verksamheten vid Stiftelsen LIVI (Lugnets idrottsvetenskapliga institut).

1989/90:Ub84 av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp, m, c) vari yrkas att riksdagen beträffande forskarutbildade lektorer i gymnasieskolan som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lägsta antal tjänster, ledigkungörande, behörighetsförklaring m.m. och utbildning.

1989/90:Ub85 av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp, m, c, mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kompletterande medel som ersättning för avvecklingen av tjänstebrevsrätten för universitet, högskolor och forskningsbibliotek.

1989/90:Ub86 av Stina Eliasson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökade fakultetsanslag så att grundforskningens möjligheter ökas.

1989/90:Ub87 av Stina Eliasson (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att den i propositionen föreslagna professuren i turism förläggs till Östersund.

1989/90:Ub88 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär att de kliniska amanuensstjänsterna tills vidare kvarstår,

2. att riksdagen hos regeringen begär en ny omedelbar utredning om dessa tjänster i enlighet med vad som anförts i motionen.

1989/90:Ub89 av Roland Larsson och Lola Björkquist (c, fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättandet av en professur i företagsekonomi med inriktning mot företagsstrategi vid universitetet i Linköping.

1989/90:Ub90 av Roland Larsson och Lola Björkquist (c, fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av en professur i medicinsk genetik vid Hälso-universitetet i Linköping.

1989/90:Ub91 av Inga-Britt Johansson och Marianne Carlström (båda s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fasta resurser för hushållsekonomiskt inriktad forskning vid universitetens samhällsvetenskapliga fakulteter,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ett ramprogram "Hushållen och ekonomin" initieras i forskningsrådsnämndens regi.

1989/90:Ub92 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att vid Stockholms universitet inrätta en professur i säkerhetspolitisk forskning,
2. att riksdagen beslutar att vid Uppsala universitet inrätta en professur med inriktning på utrikes- och säkerhetspolitik,
3. att riksdagen beslutar att vid Linköpings universitet inrätta en professur i företagsekonomi,
4. att riksdagen med avslag på regeringens förslag att vid Lunds universitet inrätta en professur i rättssociologi med socialpolitisk inriktning beslutar att vid Lunds universitet inrätta en professur i sociologi med inriktning på socialpolitik,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om pedagogiska meriter vid tillsättning av tjänst som högskolelektor,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att fr.o.m. budgetåret 1991/92 Linköpings universitet bör anvisas 5 000 000 kr. som särskild fakultetsresurs i enlighet med vad som i motionen anförts,
7. att riksdagen beslutar att för budgetåret 1990/91 till Linköpings universitet anvisa 500 000 kr. för litteraturförsörjning till humanistisk forskning i enlighet med vad som i motionen anförts,
8. att riksdagen avslår regeringens förslag att under reservationsanslaget Forskning inom skolväsendet anvisa 4 456 000 kr. utöver vad som har föreslagits i proposition 1989/90:100 bilaga 10,
9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om redovisning av användning och fördelning av den forskningsstödande resursen,
10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av vetenskaplig kompetens hos de organ som fördelar medel för forskningsstödande verksamhet.

1989/90:Ub93 av Roland Brännström och Rinaldo Karlsson (båda s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ökad forskning kring sjukdomen familjär amyloidos.

1989/90:Ub94 av Margit Gennser (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den framtida inriktningen av vetenskapliga satsningar vid de större universiteten och framför allt om en mera generös medelstilldelning vad gäller Lunds universitet.

1989/90:UbU25

1989/90:Ub95 av Monica Öhman m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av professurer i vuxen- och yrkespedagogik.

1989/90:Ub96 av Monica Öhman och Mats Lindberg (båda s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om komplettering av styrelsen för CMF i Umeå,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om användningen av CMF:s utökade resurser.

1989/90:Ub98 av Birger Rosqvist och Margit Sandéhn (båda s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbyggnad av forskningsresurser för datatekniklinjen i Lund.

1989/90:Ub99 av Kjell Nilsson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ökad forskning vid högskolan i Växjö.

1989/90:Ub100 av Per Olof Håkansson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av forsknings- och utvecklingsverksamhet till stöd för kommunernas verksamhet.

1989/90:Ub101 av Per Olof Håkansson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av forskningsprogram för en effektiv och rationell förebyggande räddningstjänst.

1989/90:Ub102 av Berit Oscarsson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av resurser till en samlad forskningsinsats för folkbildning och folkligt kulturarbete.

1989/90:Ub103 av Karin Söder m.fl. (c, fp) vari yrkas att riksdagen beslutar, att professuren i ämnet brobyggnad vid Kungliga tekniska högskolan bibehålls.

1989/90:Ub104 av Gunhild Bolander (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande stöd till marin forskning på Gotland.

1989/90:Ub105 av Gunhild Bolander och Ulla Pettersson (c, s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att högskoleutbildningen på Gotland skall ges samma status och utvecklingsmöjligheter som övriga mindre högskolor,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående medel för forskningsstödjande åtgärder i anslutning till högskoleutbildning på Gotland.

1989/90:Ub106 av Elisabeth Fleetwood m.fl. (m, fp, c, vpk, mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en utredning bör få i uppdrag att utreda förutsättningarna för forskarstuderande/doktorander att tillgodoräkna sig ATP-år för sin forskartid.

1989/90:Ub107 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen till E 15. Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet för budgetåret 1990/91 anslår 7 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit att användas i enlighet med vad som anförts i motionen,

2. att riksdagen till E 15. Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet för budgetåret 1990/91 anslår 3 500 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit att användas i enlighet med vad som anförts i motionen,

3. att riksdagen till E 15. Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet för budgetåret 1990/91 anslår 3 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit att användas till forskning om alternativ till fängelse,

4. att riksdagen till E 15. Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet för budgetåret 1990/91 anslår 2 500 000 kr. för forskning inom frivårdens samhällstjänst m.m.

1989/90:Ub108 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen under anslaget Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna, universitetet i Umeå, anvisar ett med 4 milj.kr. förhöjt anslag fr.o.m. budgetåret 1990/91 till Centrum för miljövetenskaplig forsknings förfogande.

1989/90:Ub109 av Inge Carlsson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättandet av en professur i företagsekonomi med inriktning mot företagsstrategi vid universitetet i Linköping.

1989/90:Ub110 av Inge Carlsson m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en särskild fakultetsresurs till universitetet i Linköping,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om medel till universitetsbiblioteket i Linköping för humanistisk litteraturförsörjning.

1989/90:Ub111 av Arne Kjörnsberg m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av en professur i kommunal ekonomi och organisation vid universitetet i Göteborg.

1989/90:Ub112 av Lars-Erik Lövdén och Kurt Ove Johansson (båda s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behörighetsgrunderna för tjänst som högskolelektor.

1989/90:UbU25

1989/90:Ub114 av Magnus Persson m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att regeringens planeringsarbete inför nästa forskningsproposition tar upp de dubbla regionala aspekterna (exempelvis Stockholm—Uppsala),

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att de regionala frågorna ägnas särskild uppmärksamhet,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en breddning och en omfördelning av forskningsanslagen och i konsekvens därmed prioritering av de små och medelstora högskolorna (inklusive Luleå),

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av en successiv uppbyggnad av framtida fasta forskningsresurser och att dessa samtidigt fastläggs och planeras.

1989/90:Ub115 av Ulla Orring (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en förstärkning av CMF:s resurser.

1989/90:Ub116 av Kjell-Arne Welin (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att möjligheten till tjänster som forskningsassistent skall finnas kvar tills vidare.

1989/90:Ub117 av Lola Björkquist m.fl. (fp, c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om medel till högskolelektorers forskning vid filosofiska fakulteten i Linköping,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om medel till den humanistiska forskningen vid universitetet i Linköping,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Temas doktorandutbildning vid universitetet i Linköping.

1989/90:Ub118 av Kjell-Arne Welin (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att i nästa forskningsproposition analysera och korrigera obalansen mellan Lunds universitet och landets övriga universitet.

1989/90:Ub119 av Barbro Westerholm m.fl. (fp, s, m, c, vpk, mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd till centra/fora för kvinnoforskning,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskningsrådsnämndens särskilda ansvar.

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskning om kvinnliga forskares och forskarstuderandes villkor,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om doktorand- och forskartjänster samt en professur i kvinnoforskning med inriktning på teknik,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förstärkning av kvinnoforskningens resurser under den kommande treårsperioden.

1989/90:Ub120 av Margitta Edgren m.fl. (fp, s, m, c, vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ekonomiska resurser för de forskningsetiska kommittéernas interna utbildning.

1989/90:Ub121 av Britta Bjelle m.fl. (fp, c, vpk) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökade resurser till centrum för miljövetenskaplig forskning för forskning om miljöförhållandena i Bottenviken,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att styrelsen för CMF kompletteras med representanter för Luleå tekniska högskola och miljöövervakande myndigheter i området.

1989/90:Ub122 av Lars De Geer (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den föreslagna professuren i turism bör förläggas till högskolan i Falun—Borlänge, varvid befattningen kunde tillföras Uppsala universitet med undervisnings- och forskningsarbetet huvudsakligen förlagt till högskolan i Falun—Borlänge.

1989/90:Ub123 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om tillämpningen av principen om full kostnads-täckning vad gäller av forskningsråden finansierad forskning,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om obalansen mellan grundutbildning och forskning,

3. att riksdagen hos regeringen begär förslag om fortsatt överföring av medel från sektorsforskning till grundforskning i enlighet med vad i motionen anförts,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskningsrådets departementstillhörighet,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbildningsbidrag och doktorandtjänster,

6. att riksdagen beslutar anslå 10 milj.kr. utöver vad regeringen föreslagit för doktorandtjänster,

7. att riksdagen begär att regeringen under treårsperioden skall återkomma till riksdagen med en realistisk plan för doktorandutbildningen i enlighet med vad i motionen anförts,

8. att riksdagen beslutar för budgetåret 1990/91 anslå 25 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit på anslaget I 2. Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m., dvs. 555 000 000 kr.,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att åliggande för högskolelektorer att forska bör omfatta en tredjedel av arbetstiden,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att åliggande att forska i tjänsten skall omfatta alla högskolelektorer som avlagt doktorsexamen,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om befordringsgrunderna för tjänst som högskolelektor,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om undervisningsskyldighet inom grundutbildningen för innehavare av externfinansierade tjänster,

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om krav på doktorsexamen för alla tjänster inom högskolan,

14. att riksdagen hos regeringen begär förslag om anslagssystemets utformning för högskolorna i enlighet med vad i motionen anförts,

15. att riksdagen beslutar i enlighet med vad i motionen anförts att högskolorna fr.o.m. budgetåret 1990/91 skall få tillgodogöra sig influtna lokalhyror från externfinansierad verksamhet,

16. att riksdagen beslutar att de resurser som tilldelas de mindre och medelstora högskolorna för forskning skall fördelas enligt de principer som angivits i motionen,

17. att riksdagen beslutar att medlen till lärarutbildningarnas forsknings- och utvecklingsarbete skall, i enlighet med vad som anförts i motionen, anvisas UHÄ.

1989/90:Ub124 av Arne Mellqvist m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en professur inom ämnesområdet barnomsorgsforskning vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en översyn av barnomsorgsforskningens framtida inriktning och omfattning.

1989/90:Ub125 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utgångspunkter för forskningen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder i syfte att motivera därtill lämpade människor att satsa på en forskarkarriär,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sambandet mellan grundutbildning och forskning och om ett samlat budgetförslag för hela högskole- och forskningsområdet,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att delta som likaberättigad part i EG:s forskningsprogram,

5. att riksdagen hos regeringen begär preciserat förslag om överföring av ca 30% av resurserna för sektoriell FoU till fakulteter och forskningsråd i enlighet med vad som i motionen anförts,

6. att riksdagen hos regeringen begär en inventering av styrgrupper och programråd samt därav föranledda förslag om avveckling av vissa organ i enlighet med vad som i motionen anförts,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om högskolans möjligheter att biträda i utredningar m.m.,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om antagning till forskarutbildning,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om möjlighet att genomgå forskarutbildning som "privatist",

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att slå vakt om en humanistisk forskningstradition,

11. att riksdagen med avslag på regeringens förslag beslutar att studiemedel även framdeles skall kunna utgå för forskarutbildning,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om möjligheterna att även i framtiden vara tjänstledig för att inneha högre tjänst,

13. att riksdagen beslutar att för budgetåret 1990/91 för inrättande av ytterligare doktorandtjänster anslå 50 milj.kr. utöver regeringens förslag att fördelas proportionellt mellan berörda fakulteter,

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om beskattning av stiftelser och stipendier,

15. att riksdagen beslutar att omvandlingen av utbildningsbidrag till doktorandtjänster skall vara avslutad senast vid utgången av budgetåret 1995/96,

16. att riksdagen beslutar att den fullständiga omvandlingen av utbildningsbidrag till doktorandtjänster under den förestående treårsperioden även skall avse matematisk-naturvetenskaplig fakultet,

17. att riksdagen beslutar att doktorsavhandlingar skall betygsättas i enlighet med vad som i motionen anförts,

18. att riksdagen beslutar att forskning i tjänsten på cirka en tredjedel av arbetstiden skall åligga högskolelektorer i enlighet med vad som i motionen anförts,

19. att riksdagen beslutar att samtliga forskningsbehöriga högskolelektorer skall ha forskning som en av sina väsentliga arbetsuppgifter senast budgetåret 1993/94,

20. att riksdagen hos regeringen begär en plan för hur målet med en högskola där det absoluta flertalet lärare är forskarutbildade skall nås i enlighet med vad som i motionen anförts,

21. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nytillträdande högskoleadjunkters möjligheter att erhålla medel för icke disputerade adjunkters forskarutbildning,

22. att riksdagen avslår regeringens förslag att omvandla tjänster som klinisk amanuens till klinisk assistent,

23. att riksdagen hos regeringen begär ett nytt förslag till tjänster på det medicinska området i enlighet med vad som i motionen anförts,

24. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om möjligheten att ge dispens från kravet på praktisk/pedagogisk utbildning för att inneha tjänst som gymnasielektor,

25. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att stärka autonomi hos högskolor och universitet,

26. att riksdagen beslutar att ansvaret för handikappforskning även i fortsättningen skall åvila forskningsrådsnämnden,

27. att riksdagen beslutar att samtliga forskningsråd skall organiseras på ett likartat sätt och inordnas under ett och samma departement i enlighet med vad som anförts i motionen,

28. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kvalitet på den forskning som bedrivs vid små och medelstora högskolor och användningen av härför anslagna medel,

29. att riksdagen beslutar att för anskaffning och ersättning av utrustning för budgetåret 1990/91 anvisa ett engångsanslag om 500 milj.kr. utöver regeringens förslag,

30. att riksdagen beslutar att för budgetåret 1990/91 för forskning inom kulturområdet till humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet anvisa 756 000 kr.

1989/90:Ub126 av Arne Mellqvist m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av medel för forskning inom skolväsendet vid de små och medelstora högskolorna med grundskolläraryr utbildning.

1989/90:Ub127 av Roland Sundgren m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av egna forskningsresurser vid högskolan i Eskilstuna—Västerås,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en ytterligare ekonomisk förstärkning till högskolan i Eskilstuna—Västerås under anslaget E 12.

1989/90:Ub128 av Sture Ericson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fördelningen av medel för forskning till de små och medelstora högskolorna.

1989/90:Ub129 av Hans Nyhage (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en professur med inriktning mot kommunal ekonomi och organisation vid universitetet i Göteborg.

1989/90:Ub130 av Ingbritt Irhammar (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av säkerhetspolitisk forskning/utbildning med särskild inriktning på icke-militärt motstånd/icke-våld såsom i motionen förordas.

1989/90:Ub131 av Sten-Ove Sundström m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av ett samhällsvetenskapligt fakultetsanslag vid högskolan i Luleå.

1989/90:Ub132 av Börje Hörnlund m.fl. (c, vpk, mp) vari yrkas att riksdagen under anslaget Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna, universitetet i Umeå, anvisar ett med 4 milj.kr. förhöjt anslag fr.o.m. budgetåret 1990/91, till Centrum för miljövetenskaplig forskningsförfogande.

1989/90:Ub133 av Birger Andersson (c) vari yrkas

1. att riksdagen till tvålänshögskolan Eskilstuna—Västerås anvisar ytterligare 5 milj.kr. utöver regeringens förslag för budgetåret 1990/91,
2. att riksdagen beslutar fortsätta uppbyggnaden av forskningsanslaget för tvålänshögskolan Eskilstuna—Västerås under perioden 1991/92—1992/93 i enlighet med vad i motionen anförts.

1989/90:Ub134 av Marianne Jönsson och Agne Hansson (båda c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar anslå 2,5 milj.kr. utöver vad regeringen föreslagit till forskningsresurser vid högskolan i Kalmar under budgetåret 1990/91 samt att ytterligare 5 milj.kr. anslås under de två följande åren under planeringsperioden,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en fast forskningsorganisation för högskolorna i Kalmar, Växjö och Karlskrona—Ronneby — Sydostuniversitetet.

1989/90:Ub135 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en professur i miljö rätt skall inrättas,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en professur i internationell miljö rätt.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Jo26.

1989/90:Ub136 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av att forskning kring turismen utvecklas och byggs upp,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om de humanistiska ämnenas betydelse i den fortsatta uppbyggnaden av professurer med anknytning till turism.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Kr26.

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag om en sådan förtydligande författningsreglering att s.k. etikkommittéer alltid skall anses vara särskilda myndigheter,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om komplettering av högskolelagen (1977:218) med innebörd att svensk högskoleforskning måste ske inom ramen för svensk lagstiftning, och att begreppet forskareetik inte innebär rätt att sätta gällande lag ur spel i experiment-syfte eller annat syfte,

3. att riksdagen begär förslag till lagändring i data- och sekretessla-garna med den innebörden att begreppet "skada" får den definition som allmänheten ger den och inte den annorlunda, egna definition som forskningsetablissemangen anser att allmänheten bör godta,

4. att riksdagen som sin mening uttalar att medel från anslaget E 4 till Samhällsvetenskapliga fakulteterna också används för att universi-tetet i Stockholm skall kunna bereda dem som så önskar möjlighet att få sina personuppgifter i Metropolit-projektet raderade under kom-mande budgetår enligt regeln om informerat samtycke med hjälp av s.k. bakåtidentifiering,

5. att riksdagen som sin mening uttalar att medel från anslaget E 5 till Medicinska fakulteterna också används för att Karolinska institutet under kommande budgetår dels skall tillskriva alla registrerade i det s.k. Kista-projektet om informerat samtycke, dels skall låta diarieföra samtliga sekretessbelagda handlingar som detta projekt insamlat.

1989/90:Ub138 av Birgitta Hambræus och Göran Engström (båda c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättandet av en professur i förnybara energisys-tem vid högskolan i Falun—Borlänge.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:N41.

1989/90:Ub139 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskningspolitikens inriktning,

2. att riksdagen till Forskningsrådsnämnden anslår 5 000 000 kr. per år under treårsperioden för nordiskt forskningssamarbete i enlig-het med vad som i motionen anförts,

3. att riksdagen till Forskningsrådsnämnden anslår 2 000 000 kr. per år under treårsperioden för korrektiv EG-forskning i enlighet med vad som i motionen anförts,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om försvarsforskning,

5. att riksdagen till Forskningsrådsnämnden för budgetåret 1990/91 anslår ytterligare 40 000 000 kr. som en överföring från Försvarets forskningsanstalt,

6. att riksdagen för budgetåret 1990/91 beslutar anslå 750 000 kr. utöver regeringens förslag till Uppsala universitet för freds- och kon-fliktforskning,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om etiska nämnder,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en professur i ämnet forskningsetik,
9. att riksdagen till doktorandtjänster under treårsperioden anslår 240 000 000 kr. utöver regeringens förslag,
10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om doktorandtjänster på deltid,
11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om pedagogiska meriter vid tjänstetillsättning,
12. att riksdagen till Forskningsrådsnämnden anslår 15 000 000 kr. till försöksverksamhet med s.k. vetenskapsbutiker,
13. att riksdagen till Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet anslår 10 000 000 kr. till en ny låginkomstutredning,
14. att riksdagen överför 1 800 000 kr. för undervisningsforskning direkt till universitetet i Stockholm/högskolan för lärarutbildning i Stockholm och universitetet i Göteborg och ej till universitetens samhällsvetenskapliga fakulteter,
15. att riksdagen till universitetet i Lund—Malmö, universitetet i Linköping, universitetet i Uppsala och universitetet i Umeå för budgetåret 1990/91 anslår 500 000 kr. till vardera universitet för undervisningsforskning,
16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kvinnoforskningens betydelse för en helhetssyn på samhällsutvecklingen,
17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av förstärkta resurser till kvinnoforskningen,
18. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om omprioriteringar av resurser så att kvinnoperspektivet får en plats i all forskning,
19. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att inrätta forskartjänster för kvinnoforskning på alla forskningsråd,
20. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att professuren i ekonomi med inriktning mot kvinnoforskning bör ges ett bredare innehåll,
21. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kvinnoperspektiv i läromedel,
22. att riksdagen beslutar anslå 16 000 000 kr. som basresursförstärkning till Centra/fora för kvinnovetenskaplig forskning,
23. att riksdagen beslutar att ge regeringen i uppdrag att under Forskningsrådsnämnden inrätta ett sekretariat som har det övergripande ansvaret för kvinnoforskningen,
24. att riksdagen till Kvinnovetenskaplig tidskrift beslutar anslå ytterligare 150 000 kr. för budgetåret 1990/91,
25. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättandet av doktorandtjänster både på hel- och deltid för kvinnliga forskare vid fakulteterna.

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om humaniora,

2. att riksdagen anvisar 1 milj.kr. utöver regeringens förslag till den tvärvetenskapliga miljöforskning som bedrivs i samarbete med Göteborgs universitet och Chalmers tekniska högskola,

3. att riksdagen anvisar 1 milj.kr. utöver regeringens förslag till centrum för miljövetenskaplig forskning i Umeå i enlighet med vad som anförts i motionen,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskning kring juridiska aspekter vid miljöbrott,

5. att riksdagen anvisar 2 milj.kr. utöver regeringens förslag till forskning kring folkbildning och föreningsliv i enlighet med vad som anförts i motionen,

6. att riksdagen anvisar 3 milj.kr. utöver regeringens förslag till initierande av tvärvetenskapliga projekt i enlighet med vad som anförts i motionen,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kvalitetskontroll och utvärdering av forskning bedriven med fakultetsmedel,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskarutbildningens dimensionering,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om handledning vid forskarstudier,

10. att riksdagen hos regeringen begär förslag om återinförande av licentiatexamen,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vetenskaplig grundkurs och uppluckring av linjesystemet,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sambandet mellan högre utbildning och forskning,

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förstärkta insatser på gymnasieskolan,

14. att riksdagen anvisar 50 milj.kr. utöver regeringens förslag till omvandling av utbildningsbidrag till doktorandtjänster i enlighet med vad som anförts i motionen,

15. att riksdagen avslår regeringens förslag om att avskaffa möjligheten att bedriva forskarstudier och uppbära studiemedel i enlighet med vad som anförts i motionen,

16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om doktorandtjänster som heltidstjänster,

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskningsutbildade högskolelärare,

18. att riksdagen avslår regeringens förslag om omvandling av tjänster som klinisk amanuens till tjänster som klinisk assistent i enlighet med vad som anförts i motionen,

19. att riksdagen avslår regeringens förslag om avskaffande av tjänst som forskningsassistent i enlighet med vad som anförts i motionen,

20. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om tjänst som gymnasielektor och forskare,

21. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om pedagogisk meritering,

22. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om pedagogiska meriter från gymnasieskolan,

23. att riksdagen hos regeringen begär förslag om omvandling av s.k. L 17-lektorat till högskolelektorat i enlighet med vad som anförts i motionen,

24. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utveckling av övrig personal inom högskolan,

25. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jämställdhet,

26. att riksdagen hos regeringen begär förslag om förstärkt anslags-tilldelning till forskningsråden på grund av nya principer för förvaltningsavgifter i enlighet med vad som anges i motionen,

27. att riksdagen hos regeringen begär en precisering av begreppet "full kostnadstäckning" vid finansiering av externa medel i enlighet med vad som anförts i motionen,

28. att riksdagen hos regeringen begär en utvidgning av utredningen om nationella forskningsanläggningar i enlighet med vad som anförts i motionen,

29. att riksdagen anvisar 10 milj.kr. utöver regeringens förslag till internationellt samarbete utanför EG:s program i enlighet med vad som anförts i motionen,

30. att riksdagen anvisar 5 milj.kr. utöver regeringens förslag till internationalisering av forskarutbildningen i enlighet med vad som anförts i motionen,

31. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om internationalisering av examenstitlar,

32. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av utländska gästforskares situation i enlighet med vad som anförts i motionen,

33. att riksdagen anvisar 1 milj.kr. utöver regeringens förslag till försök med s.k. vetenskapsbutiker i enlighet med vad som anförts i motionen,

34. att riksdagen till inrättande av professur i nationalekonomi med särskild inriktning mot sambandet mellan miljö och ekonomi under anslaget E 4 Samhällsvetenskapliga fakulteterna anvisar ett anslag på 500 000 kr. i enlighet med vad som i motionen anförts.

1989/90:Ub141 av Claes Roxbergh m.fl. (mp) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär att en parlamentarisk utredning får i uppgift att förbereda ett radikalt annorlunda forskningspolitiskt program inför 1992/93 års riksmöte enligt vad som anförts i motionen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att internationellt samarbete inom forskning skall gälla alla länder oberoende av ekonomiska unioner,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att resurserna för samverkan med EG huvudsakligen bör användas för humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskningsetik och forskarnas ansvar,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om etiska nämnder vid högskolors olika fakulteter,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utarbetande av en etisk kodex för forskare,

7. att riksdagen beslutar om en professur i teckenspråk i Stockholm,

8. att riksdagen beslutar om en professur i alternativ medicin,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en professur i ämnet ekologiskt byggande bör inrättas vid en av de tekniska högskolorna samt att vid avgångar ämnesinnehåll för övriga professurer inom arkitektur och väg- och vattenbyggnad bör ändras till att utgå från ekologiska förutsättningar,

10. att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av en professur i järnvägsteknik,

11. att riksdagen avvisar propositionens förslag om att valet av sakkunniga för professur skall kunna överklagas,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om didaktisk forskning,

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kliniska tjänster inom de medicinska fakulteterna,

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om profileringen av forskningen vid de mindre och medelstora högskolorna,

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om full kostnadstäckning för av industrin externt finansierad uppdragsforskning,

16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om begränsad kostnadstäckning för av forskningsråd finansierad forskning,

17. att riksdagen beslutar att de tre för företagsekonomi reserverade professurerna i stället reserveras för professurer i ekologisk ekonomi,

18. att riksdagen beslutar att varje forskningsråd skall innehålla en expert från vardera av de övriga stora råden,

19. att riksdagen beslutar att en professur i humanekologi inrättas med placering i ekologihuset vid universitetet i Lund,

20. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stödjande av möjligheter för tvärvetenskapliga satsningar,

21. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökning av den resursram som i propositionen föreslagits för tvärvetenskaplig miljöforskning i Göteborg,

22. att riksdagen beslutar att till CMF i Umeå under en treårsperiod anslå 9,6 milj.kr.,

23. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om botaniska trädgårdar,

24. att riksdagen beslutar att öka insatserna när det gäller sambanden mellan rekreation, turism och hälsa i stället för en professur i turism och rekreation,

25. att riksdagen beslutar anslå 5 milj.kr. per år under budgetåren 1990/91—1992/93 till det naturvetenskapliga forskningsrådet för att intensifiera den limnologiska forskningen,

26. att riksdagen beslutar anslå 1,7 milj.kr. för budgetåret 1990/91 för inrättande av en professur vid Umeå universitet i ekologisk miljökonsekvensanalys,

27. att riksdagen beslutar anslå 10 milj.kr. per år för budgetåren 1990/91—1992/93 till det naturvetenskapliga forskningsrådet för grön biologisk grundforskning.

1989/90:Ub142 av Pär Granstedt m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen till institutionen för freds- och konfliktforskning vid Uppsala universitet för budgetåret 1990/91 anslår 1 600 000 kr. för upprättandet av en internationell kunskapsbank om försvarsindustriell omställning i enlighet med vad som anförts i motionen.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:U13.

1989/90:Ub143 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande sambandet mellan forskning och högre utbildning,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande avvägningen mellan fakultetsanslag och forskningsrådsmedel,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande omfattningen av utrednings- och utvecklingsverksamhet vid universitetsinstitutioner,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande forskarbyar och sciencepark-etableringar,

5. att riksdagen till forskning vid mindre och medelstora högskolor för 1990/91 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 55 500 000 kr. förhöjt anslag att fördelas enligt de riktlinjer och till de ändamål som anges i motionen,

6. att riksdagen beslutar godkänna riktlinjerna för den förstärkta medelstilldelningen till forskning vid mindre och medelstora högskolor fram t.o.m. budgetåret 1994/95,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande utveckling av högskolorna i Växjö, Örebro, Karlstad och Sundsvall—Härnösand till universitet före år 2000,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande utveckling av nätverksuniversitet och lokala kunskapsmiljöer,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskningsanknytning av lärar- och vårdutbildningarna,

10. att riksdagen hos regeringen begär förslag om etablering av fakulteter för utbildningsforskning i enlighet med vad som anges i motionen,

11. att riksdagen till ett nytt anslag, Doktorandtjänster vid vårdhögskolorna för 1990/91 anvisar 12 500 000 kr. att fördelas enligt de principer som anges i motionen,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande vårdhögskolans tjänstestruktur,

13. att riksdagen beslutar att lärartjänst inom högskolan skall ge möjlighet till forskning på minst en tredjedel av tjänstens omfattning enligt de riktlinjer som anges i motionen,

14. att riksdagen beslutar att till lokaler och utrustning för forskning anvisa 50 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit,

15. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära en plan för kraftig förstärkning av lokal- och utrustningsanslagen för 1991/92 och 1992/93,

16. att riksdagen avslår regeringens förslag till medelsanvisning till EG:s fusionsforskningsprogram (E 19).

1989/90:Ub144 av Börje Hörnlund m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lokaliseringen av föreslagna professurer i jämställdhetsforskning,

2. att riksdagen beslutar till stöd för verksamheten vid centra för kvinnoforskning och kvinnoforskning vid universitet och högskolor anvisa ett reservationsanslag om 5 000 000 kr. i enlighet med vad som anförts i motionen.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:N45.

1989/90:Ub145 av Jan Hyttring och Kjell Ericsson (båda c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna att högskolan i Karlstad bör få fasta forskningsresurser i enlighet med vad som anförts i motionen,

2. att riksdagen under anslagsposten E 12 Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål beslutar anvisa högskolan i Karlstad 7 413 000 kr. för budgetåret 1990/91,

3. att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om den årliga ökningstakten av anslaget för forskning till högskolan i Karlstad,

4. att riksdagen beslutar inrätta en professur i tjänsteforskning med huvudsaklig tjänstgöring vid Centrum för tjänsteforskning vid högskolan i Karlstad.

1989/90:Ub146 av Görel Thurdin (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn av utbildningar inom vårdområdet i enlighet med vad som anges i motionen.

1989/90:Ub147 av Daniel Tarschys m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen beslutar att för budgetåret 1990/91 anslå ytterligare 9 milj.kr. under utbildningsdepartementets anslag E 16. Medicinska forskningsrådet, totalt 296 469 000 kr. för att öka stödet till demensforskningen.

1989/90:Ub148 av Margareta Fogelberg m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att reglerna för doktorandtjänster och utbildningsbidrag utformas så att forskarutbildning kan kombineras med tjänstgöring vid museer och andra institutioner med forskningsinriktning.

1989/90:UbU25

1989/90:Ub149 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om högskolestyrelsernas ansvar för jämställdheten och om rekryteringsdagar riktade till kvinnor,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskarutbildning för studerande vid de kommunala vårdhögskolorna,

3. att riksdagen beslutar att lärartjänster där undervisning och forskning skall kunna kombineras skall inrättas inom vårdutbildningarna,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskningsrådets sammansättning,

5. att riksdagen under anslaget E 12 anslagspost 5 anvisar 1 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit för budgetåret 1990/91.

1989/90:Ub150 av Lars Ernestam m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen för budgetåret 1990/91 till E 8. Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m. anslår 350 000 kr. utöver regeringens förslag, eller sammanlagt 700 948 000 kr., att användas till miljösektionen i Göteborg,

2. att riksdagen för budgetåret 1990/91 till E 9. Tekniska fakulteterna anslår 350 000 kr. utöver regeringens förslag, eller sammanlagt 763 353 000 kr., att användas till miljösektionen i Göteborg,

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Jo25.

1989/90:Ub151 av Arne Mellqvist m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ökade resurser vid högskolorna i Falun—Borlänge och Gävle—Sandviken.

1989/90:A23 av Stina Gustavsson och Charlotte Branting (c, fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ökade forskningsanslag till högskolan i Växjö.

Motioner väckta med anledning av proposition 1989/90:76

1989/90:A64 av Mona Saint Cyr m.fl. (m) vari yrkas

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskning och utveckling kring skärgårdsfrågor.

1989/90:A69 av Sigge Godin (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbildningens och forskningens betydelse för Västernorrlands läns utveckling.

1989/90:A87 av Roland Sundgren m.fl. (s) vari yrkas

1989/90:UbU25

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av fasta forskningsresurser till högskolan i Eskilstuna—Västerås.

1989/90:A94 av Görel Thurdin (c) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbildningslinjer och förslag vid högskolan i Sundsvall—Härnösand.

Motioner från allmänna motionstiden 1990

1989/90:So201 av Sten Svensson m.fl. (m) vari yrkas

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en professur i Lund i neuropsykologi med inriktning på tidig diagnostik av ålderssjukdomar och utveckling av neurofysiologiska metoder.

1989/90:So323 av Gunilla André och Karin Starrin (c) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inriktningen av resurser och forskning till kvinnosjukdomar.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:A817.

1989/90:So467 av Marianne Andersson och Ingbritt Irhammar (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskning om svårartad foglossning i samband med graviditet.

1989/90:So471 av Maj Britt Theorin m.fl. (s) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att den medicinska och biologiska kvinnoforskningen bör ges prioritet.

1989/90:Ub501 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbyggnad av fasta forskningsresurser och inrättande av nya fakulteter och universitet,

6. att riksdagen hos regeringen begär att en organisationskommitté tillsätts för att senast 1992 framlägga förslag till utvecklingsplan för högre utbildning och forskning.

1989/90:Ub502 av Anita Persson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande och finansiering av en professur i internationell mödrahälsovård med medel bl.a. från SIDA och SAREC.

1989/90:Ub505 av Birthe Sörestedt och Jan Andersson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av stöd för CERTEC:s verksamhet inriktad på teknik för äldre.

1989/90:Ub507 av Maja Bäckström och Johnny Ahlqvist (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättandet av en professur i arbetarkultur placerad inom ämnet etnologi vid Göteborgs universitet.

1989/90:UbU25

1989/90:Ub515 av Larz Johansson m.fl. (c) vari yrkas

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lärarutbildningens forskningsanknytning.

1989/90:Ub516 av Per-Ola Eriksson och Britta Bjelle (c, fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en marinbiologisk forskningsstation på Seskarö.

1989/90:Ub521 av Anna Horn af Rantzien m.fl. (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att klyftan mellan å ena sidan sektorsanslag och å andra sidan fakultets- och forskningsrådsanslag ej tillåts öka,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att prövning av medelstilldelning till nystartade projekt inom tillämpad forskning enligt förslaget ovan godkänns och verkställs,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att tvärvetenskaplig forskning stöds så som i motionen anförts.

1989/90:Ub523 av Stina Gustavsson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en snar uppbyggnad av fasta forskningsresurser och en fast gemensam forskningsorganisation för högskolorna i Växjö, Kalmar och Karlskrona—Ronneby.

1989/90:Ub541 av Marianne Jönsson och Agne Hansson (c) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nödvändigheten av fasta forskningsresurser till högskolan i Kalmar.

1989/90:Ub543 av Margaretha af Ugglas m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att två professurer bör inrättas inom det utrikes- och säkerhetspolitiska ämnesområdet vid universiteten i Stockholm och Uppsala.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:U405.

1989/90:Ub559 av Sonja Rembo m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om statsbidrag till Göteborgs botaniska trädgård,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Göteborgs botaniska trädgård som ansvarsträdgård.

1989/90:Ub563 av Ingela Mårtensson m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om finansiering och huvudmannaskap vad gäller Göteborgs botaniska trädgård.

1989/90:Ub569 av Margareta Fogelberg och Siw Persson (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av en professur i miljö rätt förslagsvis i Uppsala.

1989/90:UbU25

1989/90:Ub575 av Hans Gustafsson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om inrättandet av ett Sydostuniversitet gemensamt för högskolorna i Kalmar, Växjö och Karlskrona—Ronneby.

1989/90:Ub580 av Bo Holmberg m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av forskning vid högskolan i Sundsvall—Härnösand.

1989/90:Ub582 av Lennart Pettersson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av samordning av forskning och högre utbildning inom livsmedelsområdet till Lunds universitet.

1989/90:Ub583 av Birthe Sörestedt m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av resurser för marinekologisk forskning vid Lunds universitet så att en fast enhet för sådan forskning kan etableras med anknytning till limnologiska institutionen vid universitetet.

1989/90:Ub584 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att högskolan i Karlstad successivt bör byggas ut till ett universitet,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om arbetslivsforskning vid högskolan i Karlstad,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en professur i tjänsteforskning.

1989/90:Ub588 av Bengt-Ola Rytter m.fl. (s, m, c, vpk, mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en professur i teckenspråk.

1989/90:Ub596 av Lars Ernestam m.fl. (fp, c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en professur i forskning inom området socialförsäkring—försäkringsmedicin—rehabilitering i Örebro.

1989/90:Ub598 av Viola Claesson och Alexander Chrisopoulos (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om en ökad statlig finansiering motsvarande minst hälften av kostnaderna för Göteborgs botaniska trädgård.

1989/90:Ub601 av Leo Persson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en professur i telekommunikation.

1989/90:Ub609 av Ingemar Eliasson och Jan-Erik Wikström (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förstärkt säkerhetspolitisk forskning,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättandet av en professur i statsvetenskap med inriktning på säkerhetspolitik vid Stockholms universitet.

1989/90:Ub610 av Martin Olsson och Stina Eliasson (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att frågan om utvecklande av ett mittsvenskt universitet utreds allsidigt.

1989/90:Ub617 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m) vari yrkas

2. att riksdagen beslutar att för budgetåret 1990/91 utöver regeringens förslag anvisa 500 milj.kr. som engångsanslag för nyanskaffning och ersättning av utrustning,

7. att riksdagen hos regeringen begär förslag om att behöriga lärare vid universitet och högskolor skall bedriva forskning i tjänsten i enlighet med vad som i motionen anförts.

1989/90:Ub625 av Rune Rydén m.fl. (m, s, fp, c, vpk, mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Latinamerikainstitutet.

1989/90:Ub628 av Magnus Persson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbildning och forskning vid högskolorna i skogslänen.

1989/90:Ub629 av Marianne Stålberg m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts vad gäller högskolans i Östersund roll för utvecklingen av Norrlands inland, behovet av permanenta forskningsresurser och resurser för en utbyggnad av ekonomisk, informationsteknologisk och turistutbildning m.m. (delvis).

1989/90:Ub630 av Magnus Persson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbildning och forskning vid högskolan i Karlstad (delvis).

1989/90:Ub634 av Nils Nordh och Ingegerd Elm (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en förstärkning av resurserna till högskolan i Jönköping.

1989/90:Ub645 av Bertil Persson (m) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning för att finna former för graderade betyg på doktorsavhandlingar.

1989/90:Ub654 av Arne Mellqvist och Iris Mårtensson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbildning och forskning vid högskolorna i Bergslagshögskolan Norr.

1989/90:Ub665 av Maud Björnemalm m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en professur i forskning inom området socialförsäkring och rehabilitering till Örebro.

1989/90:UbU25

1989/90:Ub667 av Mats Lindberg (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om livsmedelsvetenskaplig forskning och utbildning i Norrland.

1989/90:Ub674 av Rune Thorén m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om finansiering och huvudmannaskap vad gäller Göteborgs botaniska trädgård.

1989/90:Ub679 av Ingela Mårtensson m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en professur i kommunal ekonomi vid Göteborgs universitet.

1989/90:Ub680 av Britta Bjelle (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättandet av en professur i kvinnoforskning med inriktning mot teknik vid högskolan i Luleå.

1989/90:Ub681 av Barbro Sandberg och Håkan Holmberg (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av en professur i reumatologi vid Uppsala universitet.

1989/90:Ub682 av Lars De Geer (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av att resurser skapas för forskning och för utbildning av forskare inom högskoleområdet Falun—Borlänge—Gävle—Sandviken—Garpenberg.

1989/90:Ub688 av Ulla Orring och Britta Bjelle (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ett center för arktisk forskning vid universitetet i Umeå skall etableras.

1989/90:Ub692 av Elisabet Franzén m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär utökad statlig finansiering av Göteborgs botaniska trädgård till minst hälften av driftkostnaderna.

1989/90:Ub710 av Gösta Lyngå m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att universitetsforskningen i södra Sverige i framtiden bör garanteras lika goda förutsättningar i form av anslag som de övriga universiteten i landet.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:A444.

1989/90:Ub711 av Anita Johansson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen angetts om behovet av en professur i försäkringsrätt vid samhällsvetenskaplig fakultet.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:N309.

1989/90:Ub712 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö m.fl. (c) vari yrkas

1989/90:UbU25

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en förstärkning av forskning och utbildning på miljörättens område,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättandet av en professur i miljörätt.

1989/90:Ub723 av Ulla Orring (fp) vari yrkas

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om en åtgärdsplan för ersättning av försliten inredning.

1989/90:Ub724 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

20. att riksdagen till Universitets- och högskoleämbetet, D 1, för budgetåret 1990/91 anslår 436 750 000 kr., utöver vad regeringen har föreslagit för upprustning av lokaler och utrustning.

1989/90:Ub725 av Jan Hyttring och Kjell Ericsson (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om planeringen för ett universitet i Karlstad,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om arbetslivsforskning och tjänsteforskning vid högskolan i Karlstad.

1989/90:Ub727 av Carl Frick och Krister Skånberg (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en professur för miljö- och energisystemanalys i ämnet miljövård, särskilt systemanalys av åtgärdsstrategier.

1989/90:Ub738 av förste vice talman Ingegerd Troedsson (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär större hänsynstagande till de botaniska trädgårdarnas speciella situation med levande samlingar och att därvid övervägs att göra Uppsala universitets botaniska trädgård till ansvarsmuseum för de botaniska trädgårdarna.

1989/90:Ub752 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till inrättandet av lokal, regional och nationell nämnd eller motsvarande med informativa, kunskapsspridande och kontrollerande funktioner.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:So532.

1989/90:Ub753 av Anita Stenberg och Marianne Samuelsson (mp) vari yrkas att riksdagen beslutar dels att forskning inom alternativ vård skall stimuleras och ges ökade ekonomiska resurser, dels att utbildning i alternativ vård skall ske inom vårdutbildningen, dels att en professur i alternativ medicin inrättas.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:So533.

1989/90:Ub757 av Ingrid Sundberg m.fl. (m, fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om garantier för Lunds universitet med dess tekniska högskola till samma utveckling som övriga stora universitet i landet,

2. att riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning med uppgift att utreda förutsättningarna för inrättande av nätverksuniversitet i syfte att stärka högskolorna i södra Sverige.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:A461.

1989/90:Ub758 av Larz Johansson m.fl. (c) vari yrkas

28. att riksdagen till utrustning och lokaler för grundutbildningen anvisar 50 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

1989/90:Ub760 av Inger Schörling m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen beslutar att under en ny anslagspost anslå 3 000 000 kr. till en professur med institution i ämnet ekologiskt byggande.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Bo247.

1989/90:Ub762 av Berndt Ekholm och Maj-Inger Klingvall (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att statens kulturråd och UHÄ bör få i uppdrag att tillsammans med NAMSA utarbeta förslag om statligt stöd till de naturhistoriska universitetsmuseerna.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Kr375.

1989/90:Ub803 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

24. att riksdagen under anslaget I 2. Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. anvisar 15 milj.kr. utöver vad regeringen föreslår för budgetåret 1990/91.

1989/90:Ub804 av Claes Roxbergh m.fl. (mp) vari yrkas

30. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskning och etiska nämnder,

31. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskningsstudier utan djurförsök.

1989/90:Ub807 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

20. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lektorstjänster i gymnasieskolan.

1989/90:Ub820 av Charlotte Branting (fp) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om högskolan i Växjö—Sydostuniversitetet (delvis).

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:A458.

1989/90:Ub822 av Eva Goës och Roy Ottosson (mp) vari yrkas

2. att riksdagen beslutar att ett universitet skall inrättas i Sundsvall,

3. att riksdagen hos regeringen begär förslag till hur och när Sundsvalls universitet inrättas,

4. att riksdagen beslutar att träteknisk och träkemisk forskning samlas till och byggs ut på nuvarande högskola i Sundsvall.

1989/90:Ub825 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m) vari yrkas

9. att riksdagen beslutar att för budgetåret 1990/91 från anslaget B 7. Forskning inom skolväsendet till Litt E. Forskning och forskarutbildning överföra 15 000 000 kr.,

43. att riksdagen till Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag av 946 000 000 kr.

1989/90:UbU25

Utskottet

1. Inledning

År 1979 godkände riksdagen riktlinjer för den framtida forskningsplaneringen som bl.a. innebär att regeringen varje valperiod skall förelägga riksdagen en proposition som mera samlat presenterar regeringens forskningspolitik (prop. 1978/79:119, UbU 1978/79:44, rskr. 1978/79:391). Vid riksmötet 1981/82 framlades den första forskningspropositionen enligt dessa riktlinjer (prop. 1981/82:106, UbU 1981/82:37, SoU 1981/82:54, JoU 1981/82:40, AU 1981/82:17, rskr. 1981/82:397–400). Våren 1984 överlämnades den andra forskningspropositionen till riksdagen (prop. 1983/84:107, UbU 1983/84:28, rskr. 1983/84:401; propositionen remitterades till ytterligare nio utskott, jfr UbU 1983/84:28 s. 15). Den tredje forskningspropositionen behandlades av riksdagen våren 1987 (prop. 1986/87:80, UbU 1986/87:26, FiU 1986/87:26, JuU 1986/87:27, UU 1986/87:16, FöU 1986/87:9, SfU 1986/87:23, SoU 1986/87:28, KrU 1986/87:16, TU 1986/87:27, JoU 1986/87:19, NU 1986/87:33, AU 1986/87:16, BoU 1986/87:19, rskr. 1986/87:282–294).

Till innevarande riksmöte har regeringen i proposition 1989/90:90 om forskning föreslagit riksdagen att godkänna de allmänna riktlinjer för forskningspolitiken under perioden 1990/91–1992/93 som framgår av de inledande avsnitten 2–10. I de efterföljande avsnitten läggs fram förslag beträffande frågor om forskning som avser resp. departements verksamhetsområde.

De inledande avsnitten samt avsnitt 17 med undantag av avsnitten 17.2 punkterna E 21 och E 22 (anslag till arkivet för ljud och bild) och 17.3 Forskning för kultur har remitterats till utbildningsutskottet. Propositionens övriga avsnitt har helt eller delvis remitterats till finansutskottet (1989/90:FiU28), justitieutskottet (1989/90:JuU29), lagutskottet (1989/90:LU22), utrikesutskottet (1989/90:UU20), socialutskottet (1989/90:SoU19), kulturutskottet (1989/90:KrU23), trafikutskottet (1989/90:TU26), jordbruksutskottet (1989/90:JoU17), näringsutskottet (1989/90:NU40), arbetsmarknadsutskottet (1989/90:AU25) och bostadsutskottet (1989/90:BoU19).

I detta betänkande behandlar utbildningsutskottet proposition 1989/90:90 i de delar som remitterats till utskottet samt proposition 1989/90:100 bilaga 10 punkterna B 7. Forskning inom skolväsendet och I 2. Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. Utskottet behandlar nu också motioner om forskning som väckts dels med anledning av proposition 1989/90:90 (129 motioner med sammanlagt 350 yrkanden), dels under den allmänna motionstiden år 1990 (65

motioner med sammanlagt 80 yrkanden), dels slutligen med anledning av proposition 1989/90:76 om regionalpolitik för 90-talet (4 motionsyrkanden). Totalt behandlas således 434 motionsyrkanden av utbildningsutskottet i detta betänkande.

I början av betänkandet (avsnitten 1–12) tas upp dels vissa övergripande frågor som berör samtliga departements forskning, dels de för utbildningsdepartementet gemensamma frågorna. I den senare delen av betänkandet (avsnitten 13–39) behandlas de frågor som rör medelsanvisningen under de olika anslagen inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde.

Utbildningsutskottet har berett finans-, justitie-, lag-, utrikes-, social-, kultur-, trafik-, jordbruks-, närings-, arbetsmarknads- och bostadsutskotten tillfälle att yttra sig till utbildningsutskottet i första hand beträffande avsnitten 2.2, 3.4, 4.4 och 4.5 i propositionen. Närings-, jordbruks- och kulturutskotten har inkommit med yttranden (1989/90: NU8y, 1989/90:JoU6y resp. 1989/90:KrU6y). Yttrandena är fogade som *bilagorna 1–3* till detta betänkande.

Utskottet har gjort en sammanställning av det totala antalet regeringsförslag samt motioner och motionsyrkanden som behandlats av resp. utskott.

Sammanställning av utskottens ärendebehandling

Utskott	Regeringsförslag	Motioner	Yrkanden
Finansutskottet	2	9	16
Justitieutskottet	4	35	66
Lagutskottet	1	2	2
Utrikesutskottet	4	9	11
Socialutskottet	7	43	61
Kulturutskottet	6	7	15
Utbildningsutskottet	68	198	434
Trafikutskottet	6	24	48
Jordbruksutskottet	16	50	116
Näringsutskottet	26	25	78
Arbetsmarknadsutskottet	8	10	12
Bostadsutskottet	11	16	33
Totalt:	159	428	892

I samband med riksdagsbehandlingen av proposition 1989/90:90 har de tolv utskotten således sammantaget behandlat 159 regeringsförslag och 428 motioner med sammanlagt 892 motionsyrkanden, dvs. 1 051 olika förslag.

2. Internationellt samarbete

I 1990 års forskningsproposition beräknas de direkta resursförstärkningarna till internationella ändamål under åren 1990/91–1992/93 uppgå till sammanlagt 126 milj.kr. utöver pris- och löneomräkningar. Av dessa medel utgör 70 milj.kr. medel för utvidgat deltagande i EG:s nuvarande ramprogram och 56 milj.kr. förstärkningar av bilaterala insatser.

Till dessa insatser kommer ett åtagande från regeringens sida att när underlag föreligger återkomma med förslag om täckande av kostnaderna för upp till fullständigt medlemskap i EG:s ramprogram för forskning för 1990—1994. Kostnaderna för deltagande i programmet på samma nivå som EG-staterna kan uppskattas till närmare 400 milj.kr. årligen (prop. s. 118).

Frågan om svenskt deltagande i *EG:s ramprogram för forskning* berörs i två motioner, nämligen 1989/90:Ub125 (m) yrkande 4 och 1989/90:Ub141 (mp). I den förstnämnda motionen föreslås att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna att det är nödvändigt att Sverige deltar som likaberättigad part i EG:s forskningsprogram. I den sistnämnda motionen hemställs att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna att resurserna för samverkan med EG huvudsakligen bör användas för humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning (yrkande 3) samt att *internationellt samarbete* inom forskning skall gälla alla länder *oberoende av ekonomiska sammanslutningar* (yrkande 2). I motion 1989/90:Ub140 (c) yrkandena 29 och 30 föreslås dels att 10 milj.kr. anvisas utöver regeringens förslag till internationellt samarbete utanför EG:s program så att inte forskarutbyte med länder utanför EG försummas, dels att 5 milj.kr. anvisas utöver regeringens förslag för att skapa goda förutsättningar inom forskarutbildningen för framtida utbyte och samarbete. I motion 1989/90:Ub139 (vpk) yrkande 2 och 3 slutligen föreslås dels att 5 milj.kr. per år anvisas till internationellt samarbete mellan de nordiska länderna och andra länder, dels att 2 milj.kr. per år anvisas till korrektiv EG-forskning.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandena anföra följande.

I propositionen (s. 25—26) framhålls att förhandlingarna med EG i vad gäller programmet 1990—1994 bör syfta till ett fullständigt deltagande på ramprogramnivå med motivet att ett fullständigt deltagande ger bättre möjligheter att påverka verksamhetens innehåll och inriktning än samverkan ad hoc. Regeringen anmäler att den avser fortsätta förhandlingarna om svenskt deltagande i EG:s FoU-program på en nivå som innebär ett så starkt inflytande som möjligt i den fortsatta planeringen av samarbetet och att målet är ett fullständigt svenskt deltagande i EG:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling under åren 1990—1994. När det gäller inriktningen av samverkan med EG framhålls slutligen i propositionen att ramprogrammet för EG:s FoU-insatser t.o.m. 1994 i sin huvudinriktning ligger väl i linje med den svenska FoU-politiken, eftersom miljö- och energifrågor liksom yngre forskares internationella rörlighet har fått ökad tyngd i EG:s FoU-insatser.

De direkta, bilaterala forskarkontakternas betydelse betonas särskilt i propositionen. De forskarinitierade internationella kontakterna är grunden, enligt regeringen, för det internationella samarbetet och har avgörande betydelse för kvalitetsutvecklingen av den svenska forskningen. De grundläggande resurserna för detta samarbete kommer från de medel institutionerna själva förfogar över. Som redovisas i proposi-

tionen kan det samtidigt ibland finnas anledning att i ett övergångsskede ge särskilt stöd till samarbete med länder där uppbyggande av direkta kontakter är förknippat med särskilda kostnader.

De bilaterala satsningarna i forskningspropositionen som redovisas under utbildningsdepartementets huvudtitel uppgår under de tre åren till 46 milj.kr. Huvuddelen av tillskottet återfinns under anslaget E 12. Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål. Under detta anslag — anslagsposten Forskarutbyte med utlandet — föreslås att nuvarande belopp om 6 milj.kr. för Svenska institutets stipendieverksamhet, primärt för forskarstuderande och yngre forskare, ökas med 4 milj.kr. budgetåret 1991/92 och med ytterligare 2 milj.kr. budgetåret 1992/93, dvs. vid periodens slut en fördubbling av nuvarande belopp. Vidare kommer under detta anslag att fr.o.m. budgetåret 1991/92 utgå 15 milj.kr. och fr.o.m. 1992/93 ytterligare 15 milj.kr. — alltså vid periodens slut 30 milj.kr. — för initiering av samarbete med nya samarbetsländer, framför allt i Östeuropa. Även västeuropeiska länder, där ett särskilt initialstöd kan vara behövligt, och utomeuropeiska länder (Latinamerika, Sydostasien) kan komma i fråga i vad gäller kostnader för att stimulera inledningen till nya samarbetskontakter. I den nämnda resursramen om 46 milj.kr. ingår också 10 milj.kr. under anslagen E 15. Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet och E 19. Europeisk forskningssamverkan.

Även andra av regeringens förslag innebär förstärkningar av den svenska forskningens internationella kontakter. Under jordbruksdepartementets huvudtitel föreslås sålunda en förstärkning av Sveriges lantbruksuniversitetets internationella kontakter med 1 milj.kr. och under utrikesdepartementets huvudtitel att ett reservationsanslag på 3 milj.kr. skall tas upp på riksstaten för bidrag till ett institut för Japanstudier vid Handelshögskolan (under perioden sammanlagt 9 milj.kr.).

Vidare anmäls i propositionen att regeringen avser återkomma till riksdagen med förslag om en förstärkning med 10 milj.kr. till Vetenskapsakademien för utveckling av forskningssamarbetet med Sovjetunionen. Nämnas bör även den biståndsmotiverade forskningen, för vilken medel avsätts ur biståndsramen. Således anvisas 360 milj.kr. för forskningsstöd genom styrelsen för u-landsforskning (SAREC), varav närmare 30 milj.kr. avser u-landsforskning vid svenska universitet och högskolor.

Av propositionen framgår alltså att det internationella samarbetet enligt regeringens uppfattning skall ges större bredd än enbart samverkan med EG. Det noteras i propositionen att den senaste tidens politiska skeende i Europa har tillfört en ny dimension i utvecklingen av forskningens internationalisering och fått till följd dramatiska förändringar i förutsättningarna för forskningssamarbetet. Regeringens grundsyn är, som framgår av propositionen, att det vetenskapliga samarbetet över gränserna när det gäller grundforskning i första hand bör bygga på forskarnas egna initiativ. Fakultetsmedlen ger också ökade möjligheter för universiteten och högskolorna att utveckla internationella kontakter.

Utskottet konstaterar att motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 4 om Sveriges deltagande i EG:s forskningsprogram och 1989/90:Ub141 yrkande 2 om internationellt samarbete inom forskningen får anses vara tillgodosedda med vad utskottet anfört.

Med hänvisning härtill och till vad som i övrigt redovisats föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 4, 1989/90:Ub139 yrkandena 2 och 3, 1989/90:Ub140 yrkandena 29 och 30 samt 1989/90:Ub141 yrkandena 2 och 3. Utskottet har för sin del inte något att erinra mot vad som i propositionen anförts om allmänna riktlinjer för det internationella samarbetet.

Vissa internationaliseringsfrågor inom högskoleområdet berörs i motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 31. Motionärerna anser att UHÄ bör ges i uppdrag att med prioritet arbeta på att *internationalisera svenska examensbenämningar*.

Utskottet erinrar om att en arbetsgrupp inom UHÄ (UHÄ-rapport 1989:3 Ny examensordning i högskolan) redan har lagt fram förslag om anpassning av de svenska examensbenämningarna till en internationellt mer lättförståelig struktur m.m. Utskottet förutsätter för sin del att utredningsarbetet kommer att resultera i erforderlig internationalisering av den svenska högskolan i nu berört avseende. Därmed avstyrker utskottet motion 1989/90:140 yrkande 31.

I motion 1989/90:140 (c) yrkande 32 hemställs att riksdagen skall begära en översyn av *utländska gästforskares situation*. Det sägs i motionen att dessa forskare i dagsläget i skattehänseende behandlas som vore de forskare med vanliga, svenska anställningsvillkor.

Utskottet erinrar om att regeringen under innevarande riksmöte lagt fram proposition 1989/90:110 om reformerad inkomst- och företagsbeskattning. Av propositionen (s. 348) framgår bl.a. följande.

Särregler om skattelättnader för utländska forskare som tillfälligt arbetar i Sverige tillkom år 1984 (prop. 1984/85:76, SkU 22, rskr. 70, SFS 1984:947). Reglerna är endast tillämpliga vid tillfällig anställning eller tillfälligt uppdrag som avser kvalificerat forsknings- eller utvecklingsarbete med sådan inriktning eller på sådan kompetensnivå att betydande svårigheter föreligger för en rekrytering inom landet. Skattelättnad kan medges under en längsta tid av två år eller — om särskilda skäl finns — längst fyra år under en tioårsperiod.

Skattelättnaderna består i dels att forskaren endast behöver ta upp 70% av lönen till beskattning, dels att han inte behöver skatta för viss kostnadsersättning. Således undantas från beskattning ersättning för kostnader som forskaren på grund av vistelsen i Sverige har haft för bostad här i landet, för flyttning till eller från Sverige, för egna och familjemedlemmars resor mellan Sverige och hemlandet eller i form av avgifter för barns skolgång här i landet samt slutligen för förmån av fri eller delvis fri bostad. En särskild forskarskattenämnd som är knuten till riksskatteverket prövar om förutsättningarna för skattelättnaderna är uppfyllda.

Bakgrunden till skattelättnaderna enligt 1984 års lag är i princip densamma som för bestämmelserna om skattefrihet för kostnadsersätt-

ningar som utges av Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), dvs. svårigheter att rekrytera kvalificerade utländska forskare till Sverige. Föredragande statsrådet har beträffande kostnadsersättningar som utges av SIPRI föreslagit att dessa även fortsättningsvis skall vara skattefria. I konsekvens härmed bör enligt statsrådet även skattefriheten beträffande kostnadsersättningar enligt 1984 års lag kvarstå.

Regeringens förslag i propositionen om reformerad inkomst- och företagsbeskattning innebär sammanfattningsvis att 1984 års lag justeras i så måtto att skattelättnaden för 30% av löneinkomsten slopas men att forskarskattenämnden även fortsättningsvis beslutar om huruvida förutsättningarna är uppfyllda för skattefrihet för kostnadsersättningarna. Övergångsvis innebär detta att det även efter den 1 januari 1991 kan finnas forskare som åtnjuter skattelättnad beträffande löneinkomster enligt beslut som forskarskattenämnden fattat enligt de äldre reglerna.

Med hänvisning till vad utskottet här redovisat föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub140 yrkande 32. Samtidigt vill utskottet tillägga att det är angeläget att effekterna av en förändring av nuvarande regler nog följs och att kompletterande åtgärder vidtas om så skulle behövas.

3. Den grundläggande forskningen

Villkoren för den grundläggande forskningen

Det är nu ungefär tio år sedan riksdagen fattade beslut om en ny form av forskningspropositioner som innebär att regeringen vart tredje år ger en samlad redovisning och bedömning av svensk forskning och utveckling. Såväl regeringens förslag som riksdagens beslut under tioårsperioden har utgått från att universitet och högskolor bör ha huvudansvaret för den forskning som finansieras med allmänna medel. I 1984 års forskningsproposition gällde huvudfrågorna avvägningen mellan grundforskning, sektorsforskning och näringslivets forsknings- och utvecklingsverksamhet, liksom högskoleforskningens kvalitet och forskarnas arbetsvillkor. Dessa frågor är av så grundläggande karaktär att de också kom att framstå som centrala i 1987 års forskningsproposition. Resursförstärkningarna i denna riktades huvudsakligen mot högskolan, med tonvikt på rekryteringen av nya generationer forskare.

Även i den nu aktuella forskningspropositionen för regeringen framförslag som syftar till att stärka i första hand högskolans insatser för landets långsiktiga kunskapsförsörjning.

I propositionen framhålls att det är nödvändigt att stärka den svenska grundforskningen och forskarutbildningen. Kunskaperna måste fördjupas för att lösa inte bara dagens problem utan också för att skapa beredskap för morgondagens. Samhället kommer i ökad utsträckning inom alla verksamhetsområden att behöva alltmer kvalificerad arbetskraft. Det innebär ett ökat behov av personer med forskarutbildning. Visserligen, säger regeringen, har grundforskning och forskarutbildning tillförts resursförstärkningar genom samtliga de

forskningspropositioner som lagts fram under 1980-talet, men de statliga insatserna inom grundforskning och forskarutbildning har inte vuxit i samma takt som de resurser som avsatts för forskning och utveckling inom näringslivet.

Regeringen föreslår därför i årets forskningsproposition kraftiga förstärkningar för grundforskning och forskarutbildning. Resurstillskotten koncentreras till vissa områden:

- studiefinansiering inom forskarutbildningen
- forskningsråden
- riktade insatser för forskningsorganisationen i högskolan
- forskningsstödande verksamhet vid de mindre och medelstora högskolorna
- vetenskaplig utrustning
- förbättringar i högskolans lokalsituation

Grundforskning och forskarutbildning bedrivs inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde huvudsakligen vid ca 1 000 institutioner, vilka är organiserade i ett fyrttotal fakulteter, knutna till elva högskoleenheter på sju orter. Inom högskolan finns för närvarande 1 600 professurer. Att tillgodose kraven inte bara på kvalitet utan också på bredd i forskning och forskarutbildning har emellertid medfört att många forskningsmiljöer inom högskolan är alltför små. Studier visar att det krävs en viss omfattning på verksamheten för att skapa en kreativ forskningsmiljö. Forskning är också ofta, konstaterar regeringen, resurskrävande, med avseende på såväl personal som andra resurser.

Regeringen lade hösten 1988 fram en proposition om formerna för högskolepolitiken (prop. 1988/89:65, UbU9, rskr. 148). I propositionen slogs fast att tre huvudprinciper skall ligga till grund för den svenska högskolepolitiken.

En första princip är hög och likvärdig kvalitet inom hela högskolan. Forskningsresurserna inom högskolan skall fördelas så att den forskning som bedrivs skall kunna möta det internationella vetenskapssamhällets kvalitetskrav.

Den andra principen är en sammanhållen högskoleorganisation. Till skillnad från vad som är fallet t.ex. på den europeiska kontinenten har Sverige i görligaste mån undvikit att skapa fristående forskningsinstitut. All forskning bör bedrivas med beaktande av de kvalitetskrav som gäller för verksamheten inom högskolan.

Som en tredje princip gäller att planeringen av forskning och utbildning i huvudsak bör vara mål- och resultatorienterad. Genom att riksdag och regering anvisar anslag till utbildningssektorer och fakulteter anges de ändamål som anslagsmedlen är avsedda för. Universitet och högskolor får därefter själva avgöra hur verksamheten skall organiseras och genomföras.

Finansiering av grundforskning inom högskolan sker både via högskolans fakultetsanslag och via forskningsråden. Forskningsrådsorganisationen spelar därför, enligt regeringen, en väsentlig roll i den svenska grundforskningen.

Utskottet kan inledningsvis, mot bakgrund av de ställningstaganden de politiska partierna i riksdagen redovisat i sina resp. motioner i anslutning till 1990 års forskningsproposition, konstatera att uppfattningen om den svenska forskningens organisation, inriktning och styrformer i mycket överensstämmer med regeringens.

Även om samstämmigheten kring *forskningspolitikens huvudsakliga inriktning* är omfattande återfinns bland motionerna några yrkanden som tar upp grundläggande frågor i svensk forskning.

I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 1 anförs att den fria forskningen är en av hörnstenarna för utvecklingen i det svenska samhället. Den skall enbart styras av inomvetenskapliga kriterier och sambandet mellan forskning och grundläggande utbildning måste vara tydligt och fast. I motionen betonas värdet av teknisk och naturvetenskaplig forskning och den betydelse denna forskning har för utvecklingen, men motionärerna framhåller också nödvändigheten av att slå vakt om det humanistiska perspektivet. Det är också viktigt att balansen mellan grundforskning och tillämpad forskning är väl avvägd.

Forskningspolitikens inriktning behandlas också i motion 1989/90:Ub139 (vpk) yrkande 1. Principerna om forskningens självständighet, dess kritiska prövning och oväld är utgångspunkter som motionärerna inledningsvis lyfter fram som nödvändiga för en kvalitativt högtstående forskning. Att forskningens resultat ständigt görs tillgängliga är en annan fundamental princip. Vidare anförs att resurser måste avsättas som medger att forskningsvärlden kan uppfylla de politiska intentionerna.

En annan inställning till forskningspolitikens inriktning förs fram i motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 1. I motionen begärs att en parlamentarisk utredning tillsätts för att förbereda ett radikalt annorlunda forskningspolitiskt program. Utredningen bör planera sitt arbete så att en proposition kan föreläggas 1992/93 års riksmöte. Det är, enligt motionärerna, nödvändigt att den förestående diskussionen baseras på en kunskapssyn som tar mer hänsyn till mänskliga och miljövänliga utgångspunkter än till industrins eventuella tillämpningar. Ett realiserande av ett sådant program kräver radikala omvärderingar på flera områden inom forskningen, menar motionärerna.

Utskottets bedömning är att innehållet i de två förstnämnda motionerna inte i någon avgörande omfattning avviker från den inriktning av den svenska forskningspolitiken som regeringen för fram i propositionen. Kring forskningens grundprinciper råder, som utskottet tidigare konstaterat, en betydande samstämmighet. Utskottet finner inte att dessa motionärer i något avseende vill ändra på dessa principer eller på forskningens huvudsakliga inriktning.

En särskild utredning om ett radikalt annorlunda forskningsprogram, vilken förordas i den tredje motionen, kan inte anses påkallad. Riksdagen kommer under riksmötet 1992/93 att föreläggas en proposition om forskning. I anslutning till denna blir det i vanlig ordning möjligt att komma med förslag till inriktning av forskningen.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 1, 1989/90:Ub139 yrkande 1 och 1989/90:Ub141 yrkande 1.

Högskoleenheter med fakultetsorganisation finns, som tidigare nämnts, på sju orter i landet. I forskningspropositionen åskådliggörs hur fakultetsresurserna fördelar sig regionalt. Förutom de absoluta värdena redovisas också hur resurserna är fördelade i relation till antalet invånare i olika delar av landet.

I fyra motioner kommenteras *den geografiska fördelningen av forskningsresurserna*. I motionerna 1989/90:Ub94 (m) och 1989/90:Ub118 (fp) konstateras att regeringens nu framlagda förslag innebär större satsningar på de medelstora och mindre högskolorna vilket ger mindre utrymme för de etablerade och internationellt erkända universiteten. Detta är enligt motionärerna beklagligt. Vidare anförts att förslagen i forskningspropositionen leder till en geografisk snedfördelning i den meningen att universitetet i Lund missgynnas. Detta måste, menar motionärerna, rättas till inför nästa treårsperiod. I motion 1989/90:Ub710 (mp) anförts att det är väsentligt att universitetet i Lund inte får sina resurser beskurna. Speciellt vill motionärerna värna om forskning och undervisning inom miljöområdet. Slutligen hävdas i motion 1989/90:Ub757 (m, fp) yrkande 1 att universitetet i Lund och dess tekniska högskola i framtiden måste garanteras lika goda förutsättningar i form av anslag som de övriga universiteten i landet.

Utskottet konstaterar inledningsvis att det är förenat med vissa svårigheter att göra rättvisande jämförelser mellan universiteten när det gäller forskningsresurser och förändringar i dessa. En anledning är att förändringar i anslagsbeloppen inte enbart föranleds av forskningspolitiska prioriteringar utan till stor del också kan bero på tekniska anslagsöverföringar, som förändrar finansieringsbilden utan att verksamhetens omfattning påverkas. En annan anledning är att de bedömningar motionärerna grundar sig på enbart har fakultetsanslagen som utgångspunkt. Resurser som kommer forskningen till del anvisas också över de statliga anslagen till vetenskaplig utrustning och investeringar i lokaler. Härtill kommer att en betydande del av de samlade forskningsresurserna är s.k. externa medel och att de varierar mellan högskoleenheter med fasta forskningsresurser.

Utskottet kan i sak inte dela motionärernas uppfattning att universitetet i Lund skulle missgynnas när det gäller tilldelningen av statliga forskningsmedel. Av forskningspropositionen (s. 234) framgår att av de förstärkningar som kan hänföras till orter (sammanlagt 210 milj.kr.) är det enbart Göteborg och Stockholm som får absoluta tillskott som är större än de som föreslås för Lund. Då skall erinras om att det såväl i Göteborg som Stockholm finns flera enheter med fasta forskningsresurser.

Det är den forskningsstruktur som utvecklats på de olika orterna i landet som skall vara avgörande för den resursfördelning riksdagen — och även externa finansiärer — gör med hänsyn till de insatsområden som över åren prioriteras. Utskottet finner inga bärande skäl för att relatera fördelningen av forskningsresurser till befolkningstalen i olika delar av landet.

Mot bakgrund av vad utskottet nu anfört avstyrks motionerna 1989/90:Ub94, 1989/90:Ub118, 1989/90:Ub710 och 1989/90:Ub757 yrkande 1.

1989/90:UbU25

Vissa avvägningsfrågor

De två huvuduppgifterna för den svenska högskoleorganisationen är grundläggande högskoleutbildning samt forskning och forskarutbildning. Den grundläggande högskoleutbildningens förutsättningar, dimensionering och resurser har tidigare år behandlats av riksdagen utifrån de förslag regeringen lagt fram i de årliga budgetpropositionerna. Forskningens och forskarutbildningens villkor har under 1980-talet behandlats i anslutning till de särskilda propositioner om forskning som under senare år presenterats vart tredje år. En övergång till ett mer långsiktigt planeringsperspektiv för hela högskolan kommer att ske fr.o.m. budgetåret 1993/94 då ett nytt styr- och anslagssystem slutligen införs. Men redan i årets budgetproposition och åtföljande riksdagsbehandling har ett längre tidsperspektiv börjat tillämpas även på den grundläggande högskoleutbildningen.

I fyra motionsyrkanden berörs *sambandet mellan högskolans resurser för grundläggande utbildning resp. forskning och forskarutbildning*.

I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 3 anförs att de treåriga forskningspropositionerna visserligen skapar förutsättningar för ett mer långsiktigt agerande men att grundutbildningens behov därigenom på ett olyckligt sätt separeras från forskningens behov. Grundutbildningens samband med forskning, menar motionärerna, måste vara entydigt om Sverige skall kunna leva upp till kravet att bedriva en högskoleutbildning på vetenskaplig grund. Motionärerna anser det vara till nackdel för hela verksamheten i högskolan att riksdagen behandlar forskning och grundläggande högskoleutbildning var för sig. De treåriga planeringsperioderna bör därför utvidgas till att gälla ett samlat förslag för hela högskoleområdet.

I motion 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 2 konstateras, med hänvisning till UHÄ:s senaste anslagsframställning, att det på åttiotalet uppstått en obalans mellan forskning och grundläggande utbildning. Forskningen har enligt motionärerna klarat sig relativt bra, bl.a. tack vare tillskotten från externa källor, medan grundutbildningens anslag urholkats. Vidare konstateras att förslagen i årets budgetproposition i vad gäller den grundläggande högskoleutbildningen var återhållsamma, medan förslagen i den nu föreliggande forskningspropositionen är mer generösa. Motionärerna efterlyser därför dels ökade resurser till vissa grundutbildningsanslag, dels en omläggning av anslagssystemet så att resurserna för grundutbildning och forskning slås samman. Inför kommande års budgetpropositioner bör riksdagen ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om obalansen mellan grundutbildning och forskning.

I motion 1989/90:Ub143 (c) yrkande 1 anförs att den nu framlagda forskningspropositionen visar på en viss vilja att satsa på forskning. En central uppgift för forskningen inom högskolan är emellertid också att

ge stöd till den grundutbildning som under kommande år skall förse det svenska arbetslivet med väl kvalificerad akademiskt utbildad personal. Denna för forskningen viktiga uppgift har enligt motionärerna inte beaktats i forskningspropositionen. Bl.a. mot denna bakgrund anses det därför angeläget att riksdagen nu av regeringen begär att satsningar på forskningen också skall åtföljas av satsningar på den högre utbildningen. Kvaliteten på forskningen i Sverige, menar motionärerna, är starkt beroende av kvaliteten i den högre utbildningen samt att den grundläggande högskoleutbildningens dimensionering är anpassad till de olika behoven i samhället.

Liknande synpunkter förs slutligen fram i motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 12. Där anförts att en satsning på forskning är av stor betydelse för Sveriges framtid. Men en satsning på forskning hjälper föga om rekryteringsunderlaget inte är tillräckligt eller om den utbildning som föregår forskarutbildningen har bristande kvalitet. För att skapa förutsättningar för en kvalitativt god forskning krävs därför enligt motionärerna ökade resurser till den grundläggande utbildningen. Motionärerna anser vidare att det i framtiden kan finnas skäl att slå samman den del i budgetpropositionen som berör grundläggande högskoleutbildning och den forskningspolitiska propositionen till en högskolepolitisk proposition.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandena anför följande.

Huvuddelen av grundforskningen bedrivs i dag parallellt med grundläggande högskoleutbildning vid institutioner inom högskolan. I stor utsträckning är samma personer engagerade inom båda verksamhetsområdena. Enighet råder om att denna integration har stora fördelar såväl för forskningen som för grundutbildningen.

Under föregående riksmöte fattade riksdagen beslut om ett nytt styr- och anslagssystem för högskolan (bet. 1988/89:UbU9, rskr. 1988/89:148). En av de principiella utgångspunkterna är att såväl grundläggande högskoleutbildning som forskning skall planeras och få resurser i ett parallellt treårsperspektiv. I full skala kommer denna omläggning att äga rum inför budgetåret 1993/94. Utskottet anser att denna tidsmässiga samordning gör det möjligt att i större utsträckning än vad som hittills varit fallet väga högskolans olika uppgifter och resursbehov mot varandra.

Vidare vill utskottet hänvisa till den behandling av den grundläggande högskoleutbildningen som skett under innevarande riksmöte. I betänkande 1989/90:UbU18 (s. 9) har utskottet bl.a. anført att dimensioneringen av den grundläggande högskoleutbildningen är av stor betydelse för den framtida utvecklingen såväl när det gäller att förse arbetsmarknaden med välutbildad personal som för den enskilde individens kunskapsbehov. Utskottet har därvid utgått från att den redovisning av de framtida dimensioneringsbehoven som UHÅ gjort analyseras och läggs till grund för nödvändiga förändringar av grundutbildningen i så god tid som möjligt. Något ytterligare bakgrundsmaterial härvidlag har utskottet inte bedömt vara nödvändigt. Förutsättningarna för att bygga ut den grundläggande utbildningen får alltså anses vara

uppfyllda. Utskottet utgår från att regeringen i kommande budgetbehandlingar beaktar den grundläggande högskoleutbildningens krav på finansiella resurser.

I propositionen föreslår regeringen att den redan tidigare beslutade principen om full kostnadstäckning när det gäller externt finansierad verksamhet inom högskolan skall tillämpas fullt ut fr.o.m. budgetåret 1990/91. Såvitt utskottet kan bedöma kan härigenom anslagen till grundutbildning i någon utsträckning avlastas vissa gemensamma åtaganden, vilket något förbättrar resurssituationen för den reguljära grundutbildningen inom högskolan.

Utskottet vill också fästa uppmärksamheten på att förstärkningar inom forskning och forskarutbildning på sikt bidrar till en kvalitetshöjning också av den grundläggande utbildningen. Det är av stor betydelse för all högskoleutbildning att den ges av lärare som har nära kontakt med forskning och att dessa kan förmedla kunskaper på grundval av utvecklingen inom de olika ämnena. Högskoleutbildning är och förblir den viktigaste kanalen för att föra ut forskningsresultat i praktisk tillämpning. I den föreliggande propositionen föreslås flera åtgärder för att i detta avseende förstärka sambanden mellan utbildning och forskning inom högskolan. Även detta kommer att förbättra förhållandena för den grundläggande utbildningen.

Utskottet delar i allt väsentligt de farhågor för obalans mellan grundläggande högskoleutbildning samt forskning och forskarutbildning som kommit till uttryck i motionerna. Enligt utskottets mening finns det två aspekter som måste beaktas. En är det kvantitativa sambandet mellan grundutbildning samt forskarutbildning och forskning. Den grundläggande högskoleutbildningen måste vara så dimensionerad att den kan svara mot arbetsmarknadens behov av utbildade, men också göra det möjligt för ett tillräckligt antal studerande att gå vidare till forskarutbildning. Den andra aspekten har kvalitativa utgångspunkter. Det måste alltid vara hög kvalitet i såväl grundutbildning som forskning och forskarutbildning. Detta är nödvändigt för att åstadkomma samspel mellan de båda verksamhetsgrenarna.

Utskottet har i det föregående framhållit att övergången till ett nytt styr- och anslagssystem, med tidsmässig samordning i planeringsarbetet när det gäller såväl utbildning som forskning, skapar bättre förutsättningar för en bedömning av högskolans samlade resursbehov. Utskottet utgår från att regeringens förslag till riksdagen i föreliggande frågor fr.o.m. nästa treårsperiod presenteras i ett sammanhang.

Utskottet finner inte att de nu behandlade motionsyrkandena föranleder några uttalanden utöver de klarlägganden utskottet gjort i det föregående. Därmed avstyrks motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 2, 1989/90:Ub125 yrkande 3, 1989/90:Ub140 yrkande 12 samt 1989/90:Ub143 yrkande 1.

I två motioner berörs *avvägningen mellan resurser för grundforskning resp. externt finansierad forskning*.

I motion 1989/90:Ub143 (c) yrkande 3 konstateras att universitet och högskolor tas i anspråk inte bara för tillämpad forskning utan

också i betydande utsträckning för utrednings- och utvecklingsverksamhet. Det är naturligt att många intressenter söker den bästa kompetens som finns att tillgå också för dessa ändamål. Enligt motionärerna är det dock angeläget att man vid universitet och högskolor noga ger akt på utvecklingen så att utrednings- och utvecklingsverksamhet inte blir det dominerande inslaget i verksamheten vid vissa institutioner. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I motion 1989/90:Ub521 (mp) yrkande 1 konstateras att den verksamhet vid högskolan som finansieras med externa medel vuxit kraftigt under det senaste decenniet. Enligt motionärerna bör därför inte klyftan mellan å ena sidan anslag från sektorsorganen och å andra sidan fakultets- och forskningsrådsanslag tillåtas öka. I samma motion, yrkande 2, efterlyses en särskild prövning då medel skall tilldelas nystartade projekt som avser tillämpad forskning.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandena anföra följande.

Universitets- och högskolesektorn i Sverige har en stark ställning jämfört med andra länder. Sektorns andel av de totala utgifterna för forskning och utveckling (FoU) är i Sverige drygt 27%, vilket procentuellt är den näst högsta av OECD-länderna. Detta följer bl.a. av att Sverige i största möjliga utsträckning undvikit att skapa särskilda institut med sektorsforskningsuppgifter. Svensk forskningspolitik har i stället inneburit att universitet och högskolor har betraktats som "samhällets samlade forskningsinstitut", där forskning utförs oberoende av finansieringsform.

Utskottet delar regeringens bedömning att utförandet av forskning även fortsättningsvis bör koncentreras till universitet och högskolor. Den nu framlagda forskningspropositionen innehåller, som utskottet tidigare redovisat, också förslag till en rad åtgärder i syfte att stärka grundforskningen. Utskottet noterar vidare att de statliga sektorsorganen numera i större utsträckning än vad som tidigare varit fallet tilldelar universitet och högskolor medel som främjar den långsiktiga kunskapsupbyggnaden.

Utskottet utgår vidare från att högskolestyrelserna, som är de organ på lokal nivå som har det samlade ansvaret för medelsförvaltningen, uppmärksammar den typ av balansproblem som motionärerna pekar på.

Utskottet anser det självklart att forskare fritt skall få söka och också ta emot medel till sådana forskningsprojekt som är till gagn för den egna institutionen och som faller inom ramen för den verksamhet som där bedrivs.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub143 yrkande 3 samt 1989/90:Ub521 yrkandena 1 och 2.

Forskningsrådsorganisationen

Forskningsråd eller motsvarande organ finns i alla med Sverige jämförbara länder. Deras uppgifter kan variera något. En huvuduppgift är dock alltid att fördela anslagsmedel till forskningsprojekt efter vetenskapliga bedömningar. De beslutsfattande organen domineras av före-

trädare för vetenskapssamhället. Forskningsråden blir härigenom centrala organ i forskningssystemet. De fungerar alltså som normgivare och deras beslut blir ofta avgörande för forskningens inriktning.

I propositionen konstateras att det i dag finns tre forskningsråd inom utbildningsdepartementets område, nämligen humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet, medicinska forskningsrådet och naturvetenskapliga forskningsrådet. Statens delegation för rymdverksamhet fyller en forskningsrådsfunktion inom sitt område. Inom det tekniska fakultetsområdet finns inget självständigt forskningsråd. En forskningsrådsfunktion finns dock inom styrelsen för teknisk utveckling (STU). Inom de lantbruksvetenskapliga, skogsvetenskapliga och veterinärmedicinska fakultetsområdena finns skogs- och jordbrukets forskningsråd, vilket dock för närvarande inte har en majoritet forskare i sin styrelse.

Forskningsråden kompletteras av forskningsrådsnämnden (FRN), som skall stödja forskning främst inom områden som är angelägna från samhällets synpunkt. Nämnden skall härvid beakta behovet av tvär- och mångvetenskaplig forskning. FRN har också som en viktig uppgift att stödja främst mot allmänheten riktad forskningsinformation.

Regeringen konstaterar vidare att forskningsrådets verksamhet har en strategisk betydelse i den svenska forskningsorganisationen. Rådsanslagens andel av de totala resurserna för forskning på eget programansvar är dock fortfarande för låg inom vissa fakultetsområden. För framför allt det tekniska, men också det samhällsvetenskapliga fakultetsområdet, är andelen rådsmedel av de totala resurserna för forskning på eget programansvar betydligt lägre än för t.ex. det naturvetenskapliga fakultetsområdet.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att det vid sidan av de befintliga forskningsråden inrättas två nya forskningsråd, nämligen ett teknikvetenskapligt och ett socialvetenskapligt. De föreslås, liksom skogs- och jordbrukets forskningsråd, en sammansättning där forskare är i majoritet.

Ett nytt teknikvetenskapligt forskningsråd

Forskningsrådsfunktionen för teknisk grundforskning ligger för närvarande inom styrelsen för teknisk utveckling (STU). Rådsfunktionen inom STU inrättades på försök den 1 december 1984 inom ramen för STU:s kunskapsutvecklingsprogram. Denna funktion har nu funnits i fem år. Den har sedan tillkomsten mött ett mycket starkt gensvar hos landets tekniska forskare. Anslagsmedlen har dock varit blygsamma i förhållande till verksamhetsområdets storlek och kostnaderna för teknisk forskning. STU har endast i mycket begränsad omfattning omfördelat medel för att öka stödet till den tekniska grundforskningen.

Regeringen föreslår i forskningspropositionen att ett nytt fristående teknikvetenskapligt forskningsråd inrättas den 1 juli 1990 under industridepartementet för att stärka den tekniska grundforskningen och därmed avsluta den försöksverksamhet som har bedrivits inom STU. Det teknikvetenskapliga forskningsrådet bör enligt regeringen utgå från

den hittills bedrivna försöksverksamheten och byggas upp under en period fram till mitten av 1990-talet då rådet planeras få en omfattning som bättre svarar mot behoven.

Näringsutskottet har beretts tillfälle att yttra sig över inrättandet av ett teknikvetenskapligt forskningsråd. Yttrandet är fogat som *bilaga 1* till detta betänkande.

I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 27 delvis anförs att det teknikvetenskapliga forskningsrådets autonomi bör markeras genom att det förs till utbildningsdepartementets verksamhetsområde. Rådets uppgift skall enligt motionärerna i första hand vara att bevilja medel för grundläggande teknisk forskning. Den svenska industrins omedelbara behov av forskningssöd bör tillgodoses genom insatser i annan form. I motion 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 4 delvis anförs motionärerna att de kan acceptera att forskningsråd kan inrättas under andra departement än utbildningsdepartementet. Men, menar motionärerna, det ställningstagandet är ingalunda självklart. Det vore därför värdefullt om regeringen inför nästa forskningsproposition gjorde en seriös analys av alternativet att samla alla råd av grundforskningskaraktär under utbildningsdepartementet.

Inget yrkande rörande frågan om ett nytt teknikvetenskapligt råd från centerpartiet har hänvisats till utbildningsutskottet. Dess yrkanden har av kammaren remitterats till näringsutskottet. Motiveringen för partiets ståndpunkt återfinns emellertid i motion 1989/90:Ub143. Av denna framgår att rådet enligt centerpartiet bör inrättas som ett miljö- och teknikvetenskapligt forskningsråd. Det nya forskningsrådet bör tillhöra utbildningsdepartementets verksamhetsområde.

Inte heller vänsterpartiet kommunisterna har framställt något särskilt yrkande som hänvisats till utbildningsutskottet. I motion 1989/90:N42, som av kammaren remitterats till näringsutskottet och till vilken motiveringen återfinns i motion 1989/90:Ub139 (vpk), tillstyrks regeringens förslag om inrättande av detta forskningsråd. Partiet ställer sig emellertid tveksamt till att rådet, såsom regeringen föreslår, skall ligga inom industridepartementets verksamhetsområde. Rimligare vore, anförs det, att grundforskningen samlas under utbildningsdepartementet. Man förklarar sig dock beredd att acceptera den föreslagna lösningen som en övergångsform under den kommande treårsperioden under förutsättning att verksamheten utvärderas.

I näringsutskottets yttrande konstateras att det teknikvetenskapliga forskningsrådet enligt regeringens förslag blir en myndighet lydande omedelbart under regeringen och utan direkt organisatorisk samordning med något annat statligt organ. Det kan, anförs utskottet, under sådana omständigheter diskuteras huruvida riksdagen bör uttala någon mening om rådets departementstillhörighet. Enligt näringsutskottet måste det främst ankomma på regeringen att ta ställning till hur arbetet inom regeringens kansli skall organiseras.

Näringsutskottet finner därför inga skäl till att riksdagen skulle göra ett uttalande i fråga om forskningsrådets departementstillhörighet.

Näringsutskottet har avslutningsvis ingenting att erinra mot att konsekvenserna av det teknikvetenskapliga forskningsrådets departementstillhörighet utvärderas i samband med arbetet på nästa flerårsprogram för forskningspolitiken.

Utbildningsutskottet vill först notera att några invändningar mot inrättandet av ett fristående teknikvetenskapligt forskningsråd inte rests. När det gäller departementstillhörigheten vill utskottet redovisa att det inte har något att erinra mot att rådet, i enlighet med regeringens förslag, förs till industridepartementets verksamhetsområde den 1 juli 1990. Utbildningsutskottet utgår från att departementstillhörigheten utvärderas och att regeringen i endera av de två nästkommande propositionerna om forskning redovisar vilka konsekvenser för grundforskningen som följer av anknytningen till ett annat departement än utbildningsdepartementet.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 4 och 1989/90:Ub125 yrkande 27, båda delvis.

Ett nytt socialvetenskapligt forskningsråd

Delegationen för social forskning är ett sektorsorgan knutet till socialdepartementet. Delegationen har under de senaste åren utvecklat sitt arbetssätt så att det blivit alltmer likt forskningsrådets. Delegationen för social forskning kan enligt regeringens bedömning utan större förändringar uppfylla de krav som bör ställas på ett grundforskningsråd.

Undersökningar har visat att det samhällsvetenskapliga området är dåligt försett med rådsmedel. En betydande källa är det humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet. Detta råd skall emellertid tillgodose ett mycket brett fält av discipliner. Enbart en kraftig ökning av dess resurser är därför enligt regeringens mening inte tillfyllest för att tillgodose de behov av grundläggande forskning som finns inom det socialvetenskapliga området.

Som ett led i strategin att stärka och vidga forskningsrådssystemet föreslår regeringen att ett nytt socialvetenskapligt forskningsråd inrättas under socialdepartementet för att ersätta både delegationen för social forskning och delegationen för invandrarforskning. Regeringen anför också att det är angeläget att det socialvetenskapliga forskningsrådets insatsområde avgränsas i förhållande till de humanistisk-samhällsvetenskapliga och medicinska forskningsråden. Det socialvetenskapliga forskningsrådet bör därför i första hand inrikta sin verksamhet på grundforskning och tillämpad forskning inom de social- och invandrapolitiska områdena. Det nya rådet föreslås också få ett samordningsansvar för såväl äldreforskning som invandrarforskning, handikappforskning samt icke-medicinsk hälso- och sjukvårdsforskning inriktad mot bl.a. folkhälsa, hälsoekonomi och vårdorganisation.

Socialutskottet har beretts tillfälle att yttra sig över inrättandet av ett socialvetenskapligt forskningsråd. Utskottet har avstått från denna möj-

lighet och i stället behandlat hithörande frågor i betänkandet 1989/90:SoU19 Forskning inom socialdepartementets verksamhetsområde.

I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 27 delvis tar motionärerna i första hand avstånd från förslaget att ett särskilt socialvetenskapligt forskningsråd inrättas. Den vetenskapliga kompetensen att bedöma forskningens relevans, menar motionärerna, är väl representerad i såväl det humanistisk-samhällsvetenskapliga som det medicinska forskningsrådet. I andra hand yrkar motionärerna, för det fall riksdagen beslutar inrätta ett socialvetenskapligt forskningsråd, att det inordnas bland övriga forskningsråd inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde. I motion 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 4 delvis anför, som tidigare redovisats, att motionärerna kan acceptera att forskningsråd inrättas under andra departement än utbildningsdepartementet, men att en seriös utvärdering bör göras inför nästa forskningsproposition.

Inget yrkande rörande det socialvetenskapliga forskningsrådet från centerpartiet har hänvisats till utbildningsutskottet. Partiets yrkande har av kammaren remitterats till socialutskottet. Motiveringen för partiets ståndpunkt återfinns emellertid i motion 1989/90:Ub143. Av denna framgår att partiet tillstyrker inrättandet av ett socialvetenskapligt forskningsråd men att det bör tillhöra utbildningsdepartementets verksamhetsområde.

Inte heller vänsterpartiet kommunisterna har framställt något särskilt yrkande som hänvisats till utbildningsutskottet. Partiets yrkande har av kammaren remitterats till socialutskottet. Motivering för partiets ståndpunkt återfinns emellertid i motion 1989/90:Ub139. Av denna framgår att partiet tar avstånd från regeringens förslag. Något särskilt socialvetenskapligt forskningsråd bör inte inrättas och de medel som rådet föreslås disponera bör enligt motionärerna i stället föras över till det humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet.

Socialutskottet har i sitt betänkande om forskning (1989/90:SoU19) anfört att det finns starka skäl som talar för att det inrättas ett särskilt socialvetenskapligt forskningsråd. Vilket departement som det föreslagna rådet bör sortera under ser socialutskottet närmast som en praktisk fråga. En fördel med den av regeringen föreslagna knytningen till socialdepartementet är enligt socialutskottet att forskningens behov på ett naturligt sätt kommer att beaktas i anslutning till prövningen av socialhuvudtitelns övriga anslag.

Utbildningsutskottet har inte heller något att erinra mot att det inrättas ett fristående socialvetenskapligt forskningsråd, som ersätter både delegationen för social forskning och delegationen för invandrarforskning. Utskottet ansluter sig likaså till regeringens förslag att det nya rådet förs till socialdepartementets verksamhetsområde den 1 juli 1990. Utskottet utgår från att även det socialvetenskapliga forskningsrådets departementstillhörighet utvärderas i anslutning till endera av de två nästkommande propositionerna om forskning med avseende på effekterna på grundforskningen. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 4 och 1989/90:Ub125 yrkande 27, båda delvis.

I propositionen konstateras att skogs- och jordbrukets forskningsråd arbetar på i stort sett samma sätt som grundforskningsråden. Under det senaste året har detta råd också utvecklat en disciplinär inre organisation, vilket innebär att rådet i fortsättningen i ökad utsträckning får underlag för att göra insatser där de ger bäst resultat oavsett inom vilken fakultet eller högskola detta sker. Regeringen anser att skogs- och jordbrukets forskningsråd nu också bör ges en tydligare karaktär av grundforskningsråd. Rådets styrelse avses därför i fortsättningen få en majoritet av representanter från vetenskapssamhället. Dessa bör vara valda genom elektorsförsamlingar i likhet med vad som gäller för övriga grundforskningsråd.

Jordbruksutskottet har beretts tillfälle att yttra sig över frågor kring skogs- och jordbrukets forskningsråd. Yttrandet är fogat som *bilaga 2* till detta betänkande.

I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 27 delvis anförs att skogs- och jordbrukets forskningsråd i likhet med andra grundforskningsråd bör samlas till utbildningsdepartementets verksamhetsområde. I motion 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 4 delvis anför motionärerna att de nu kan acceptera forskningsråd under andra departement än utbildningsdepartementet, men att en seriös utvärdering avseende departementstillhörigheten bör göras inför nästa forskningsproposition.

I jordbruksutskottets yttrande konstateras inledningsvis att skogs- och jordbrukets forskningsråd enligt sin instruktion skall undersöka behovet av forskning som gagnar de areella näringarna och angränsade områden samt främja och stödja sådan forskning. Den största mottagaren av anslag från rådet är Sveriges lantbruksuniversitet. Enligt utskottet talar flera faktorer som rör forskningens inriktning för att rådet även i fortsättningen tillhör jordbruksdepartementets verksamhetsområde.

Utbildningsutskottet tillstyrker regeringens förslag att skogs- och jordbrukets forskningsråd får den ändrade sammansättning som föreslås i propositionen. I och med att rådets styrelse får en majoritet av representanter för vetenskapssamhället får rådet en klar karaktär av grundforskningsråd. Utskottet anser att rådet tills vidare skall tillhöra jordbruksdepartementets verksamhetsområde. Utskottet förutsätter emellertid att den i det föregående aviserade utvärderingen av forskningsrådets departementstillhörighet också omfattar skogs- och jordbrukets forskningsråd.

Med det anförda avstyrks motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 4 och 1989/90:Ub125 yrkande 27, båda delvis.

Övriga frågor rörande forskningsråden

I motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 18 efterlyses en starkare samverkan mellan de olika forskningsråden, bl.a. i syfte att underlätta tvärvetenskapliga satsningar. Enligt motionärerna skulle detta kunna åstadkommas genom att varje *forskningsråd* innehåller en *expert* från vart och ett av de övriga större forskningsråden.

Utskottet finner att den sammansättning råden har med ledamöter utsedda av regeringen och en bred representation från vetenskapssamhället är väl avvägd för att fullgöra de uppgifter som ankommer på råden. Ett särskilt ansvar för större projekt, ofta av tvärvetenskaplig karaktär, åvilar också forskningsrådsnämnden där forskningsråden är representerade. Utskottet föreslår därför att motion 1989/90:Ub141 yrkande 18 avslås.

I två motionsyrkanden berörs *val till och representation i det socialvetenskapliga forskningsrådet*. Motionärerna bakom motionerna 1989/90:Ub53 (s) och 1989/90:Ub72 (fp) anser att lärare vid de medelstora högskolorna och högskolan i Östersund bör bli representerade i elektorsförsamlingen för val av forskarrepresentanterna i rådet och att lärarna vid dessa högskolor bör få möjlighet att kandidera till platser i rådet.

Utskottet vill erinra om att de elektorsförsamlingar som utser företrädare för vetenskapssamhället i forskningsråden utses av fakultetskollegierna. För att tillhöra ett fakultetskollegium ställer högskoleförordningen vissa krav på vetenskaplig bakgrund. Lärare vid de medelstora och mindre högskolorna som uppfyller dessa krav tillhör ett fakultetskollegium på någon universitetsort. Sådana lärare/forskare kan också kandidera till en plats i råden. Motionärernas yrkanden torde därmed vara tillgodosedda, varför motionerna 1989/90:Ub53 och 1989/90:Ub72 avstyrks.

4. Det samhällsstyrda forsknings- och utvecklingsarbetet

I Sverige stöds den områdesorienterade forskningen, den s.k. sektorsforskningen, av en stor mängd forskningsfinansierande organ och myndigheter under de olika departementen. Varje samhällssektor har därmed ansvar för att bedöma, formulera, initiera och finansiera sina egna forsknings- och utvecklingsbehov. Sveriges forskningspolitik utgår vidare från att forskningen i huvudsak skall utföras inom universitet och högskolor. Därför har med vissa undantag inga speciella forskningsinstitut tillskapats, såsom skett i vår omvärld. Den svenska modellen innebär således ofta att sektorsforskningen beställs och finansieras från ett organ medan den utförs av ett annat, i många fall universitet och högskolor. Sektorsforskningen, liksom annan externt finansierad forskning, påverkar därmed i hög grad högskolans resurs- och arbetssituation.

Regeringen föreslår i forskningspropositionen dels att medel överförs från vissa sektorsorgan för att tillskapa ett teknikvetenskapligt forskningsråd, dels att delegationen för social forskning och delegationen för invandrarforskning ombildas till ett socialvetenskapligt forskningsråd. Enligt regeringens bedömning kommer den grundläggande forskningen inom dessa områden att stärkas i betydande omfattning. I propositionen föreslås även vissa andra överföringar från sektorsorga-

nen till fakultetsanslag och råd. I syfte att kvalitativt stärka den sektoriella forskningen och förbättra samspelet mellan sektorsorganen och högskolan lämnar regeringen vidare förslag om

- ökad långsiktighet och bredd i medelstillelningen,
- översyn av sektorsorganens besluts- och beredningsprocesser,
- vissa strukturförändringar.

Det sektorsfinansierade forsknings- och utvecklingsarbetet utgår i första hand från problem som är identifierade av och relevanta för den berörda samhällssektorn. Sektorsforskningen innebär därför inte sällan satsningar på nya områden av tvärvetenskaplig karaktär. Även om det ligger i den tillämpade forskningens natur att samhällsrelevansen är ett avgörande kriterium får, hävdar regeringen, avkall inte göras på kraven på en god vetenskaplig kvalitet.

Regeringen har i de senaste forskningspropositionerna betonat behovet av långsiktigt forskningsstöd med sektoriella medel. Den kartläggning av svensk sektorsforskning som gjorts (Ds 1989:3) visar att knappt 6% av de totala sektorsforskningsresurserna utgick som långsiktigt stöd budgetåret 1987/88. Långsiktigt stöd definieras då som särskilt inrättade tjänster vid universitet och högskolor, olika typer av s.k. basstöd, dvs. medel som mer ospecificerat tilldelas institutioner eller högskolor och slutligen projektmedel som ges en varaktighet av mer än tre år. Långsiktigheten varierar mellan olika forskningsorgan, men det finns uppgifter som tyder på att dessa satsningar ökat över tiden. I syfte att bygga upp stabila forskarmiljöer och stimulera fri och kreativ forskning anser regeringen det mycket angeläget att denna utveckling fortsätter och att de resurser som avsätts till långsiktigt stöd kan öka. Regeringen anser vidare att åtminstone de stora sektorsorganen bör stödja vissa större och bredare projekt där stor frihet lämnas åt forskarna.

I två motionsyrkanden begärs förslag om att *medel* från den sektoriella forskningen skall *överföras till grundforskningen*.

I motion 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 3 konstaterar motionärerna att visserligen har flera åtgärder redan vidtagits för att stärka den långsiktigt inriktade grundforskningen men att ytterligare överföringar från sektorsforskningen måste göras. Förutom ett nödvändigt tillskott till grundforskningen kan det enligt motionärerna också gagna den humanistiskt inriktade forskningen, eftersom denna haft svårt att hävda sig i en utveckling där kortsiktiga nyttoaspekter fått en alltför dominerande plats i forskningsplaneringen. I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 5 framhålls att kvaliteten på forskningen i många fall skulle vinna på att medel överförs från sektorsorganen till högskoleorganisationen. Som en första etapp föreslår motionärerna att ca 30% av departementens medel för sektoriell forskning förs över till fakulteterna och forskningsråden. Huvuddelen av överföringen bör komma till stånd under den kommande treårsperioden.

Utskottet konstaterar att sektoriellt motiverad och finansierad forskning, som i betydande utsträckning utförs vid universitet och högskolor, är väsentlig för att vidareutveckla viktiga samhällssektorer. Utskottet delar regeringens syn att utförandet av forskning även fortsättnings-

vis bör koncentreras till universitet och högskolor. Finansieringen av forskningen bör däremot kunna ske från skilda håll. Det centrala är att forskarsamhället har tillräckligt med medel för forskning på eget programansvar och därigenom kan trygga den långsiktiga kunskapsuppbyggnaden i högskolan. Utskottet delar vidare regeringens bedömning att vissa medel bör överföras från sektoriell forskning till forskning på eget programansvar och därvid kanaliseras via forskningsråden. Rådsorganisationen har goda möjligheter att väga olika insatser mot varandra. Förstärkta forskningsrådsanslag bör framför allt, som också regeringen föreslår, komma de forskningsområden till del som i dag har alltför begränsade resurser för forskning på eget programansvar. Utskottet erinrar om att regeringen i propositionen föreslagit att ca 200 milj.kr. skall överföras från sektorsorgan till den långsiktiga kunskapsutvecklingen i ett utvidgat forskningsrådssystem. Vissa överföringar görs också till den fasta forskningsorganisationen inom högskolan. Några ytterligare överföringar till grundforskningen under den nu aktuella treårsperioden anser utskottet inte vara möjliga. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 3 och 1989/90:Ub125 yrkande 5.

I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 6 berörs det *antal sektorsorgan* som disponerar medel för forsknings- och utvecklingsarbete. Motionärernas förslag att föra över resurser från sektorsorganen till högskolan och forskningsråden gör det enligt dem möjligt att överväga avveckling av vissa sektorsforskningsorgan. De medel som i dag fördelas av sådana organ bör enligt motionärerna i stället efter strikt vetenskapliga kriterier fördelas av forskningsråden. Därutöver bör forskning som finansieras av andra statliga organ i ökad grad föras över till högskolans institutioner. Motionärerna efterlyser en inventering av vilka styrgrupper och programråd som finns. Därefter bör regeringen inför riksdagen redovisa vilka organ som kan avvecklas.

Med anledning av motionsyrkandet vill utskottet anföra följande.

Antalet organ som finansierar eller utför sektorsforskning är mycket stort. Utskottet anser i likhet med regeringen att de sektoriella intressena i första hand bör tillgodoses genom ett samspel mellan forskare och sektorsintressen utan regeringens närmare inblandning. Regeringen eller organ som är knutna till departementen bör därför inte ha till uppgift att fördela medel till forskare. Utskottet erinrar om att det i detta betänkande tillstyrkt regeringens förslag att avveckla delegationerna för social forskning resp. invandrarforskning och i stället inrätta ett nytt socialvetenskapligt forskningsråd. Även för vissa andra forskningsområden, som exempelvis arbetsmarknadspolitisk forskning och aidsforskning, föreslår regeringen förändringar som innebär ett ökat ansvar för forskningsrådsorganisationen och högskolan. Några förändringar därutöver för den sektoriella forskningens organisation finner utskottet inte nu bör göras. Utskottet vill slutligen hänvisa till att regeringen i propositionen aviserat en översyn av sektorsorganens besluts- och beredningsformer. Med det anförda avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub125 yrkande 6.

I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 7 föreslås att *forskare* vid högskolan i ökad utsträckning skall kunna *medverka i offentliga utredningar*.

1989/90:UbU25

Utskottet anser att det är viktigt att forskare medverkar i offentliga utredningar. Redan tidigare har forskare i betydande utsträckning deltagit i det offentliga utredningsarbetet. Sådant deltagande är fortfarande vanligt. Enligt utskottets mening bör emellertid inte riksdagen göra något särskilt uttalande härom, varför motionsyrkandet avstyrks.

5. Forskarutbildningen

Inledning

I propositionen framhålls att forskaren är den viktigaste resursen i all forskning. Tillgången på goda forskare är därför av avgörande betydelse. Regeringen finner att flera faktorer talar för att behovet av forskarutbildade kommer att öka. Samtidigt har UHÄ i rapporten Forskarutbildningen (UHÄ-rapport 1989:7 s. 109) visat att antalet forskarutbildade inom flera fakultetsområden kan komma att minska på längre sikt.

För att främja en god tillgång på goda forskare i framtiden föreslås i propositionen att de forskarstuderandes villkor förbättras. Främst avses detta ske genom att doktorandtjänst blir den normala studiefinansieringsformen i stället för nuvarande utbildningsbidrag. Därför föreslås i propositionen (s. 181) ett medelstillskott om sammanlagt 100 milj.kr. för att omvandla utbildningsbidrag till doktorandtjänster under den närmaste treårsperioden. Inom de tekniska fakulteterna föreslås sådana tillskott att omvandling av *alla* utbildningsbidrag skall kunna göras redan budgetåret 1990/91. Regeringen anser att återstående utbildningsbidrag bör omvandlas till doktorandtjänster under påföljande treårsperiod (1993/94—1995/96). Från och med budgetåret 1993/94 bör enligt propositionen studiemedel inte utgå för forskarutbildning.

När det gäller rekryteringen till forskarutbildningen pekar regeringen på fakultetsnämndernas och UHÄ:s ansvar. Ett mål bör vara att studerande oavsett utbildningsort söker sig till forskarutbildning. Detta skall gälla både kvinnor och män. Enligt högskoleförordningen får numera till forskarutbildning endast antas det antal studerande som kan erbjudas godtagbara villkor i fråga om handledning och studievillkor i övrigt. I propositionen sägs att det normala bör vara att de som antas till forskarutbildning har för avsikt att på heltid, eller i det närmaste heltid, ägna sig åt studierna. Därutöver bör det dock kunna finnas doktorander som bedriver sin forskarutbildning jämsides med reguljärt yrkesarbete. Även i dessa fall skall det klart preciseras på vilken sikt studierna planeras och vilka krav detta ställer både på institutionen och på den studerande.

Utskottet anser i likhet med regeringen att tillgång på goda forskare är av största betydelse för vårt land. Forskarutbildningen måste därför planeras så att tillgången på forskare hålls uppe även på längre sikt. UHÄ har i sin rapport om forskarutbildningen (s. 109) visat att så inte

kommer att vara fallet om 25 år, om det genomsnittliga antalet avlagda doktorsexamina per år och åldersfördelningen bland de examinerade förblir oförändrade. Redan för att bibehålla ett oförändrat antal personer med forskarutbildning i landet skulle den årliga examinationen av doktorer behöva öka med 50% inom humanistisk fakultet, 70% inom samhällsvetenskaplig och 10–20% inom matematisk-naturvetenskaplig och teknisk fakultet till början av 2000-talet, allt enligt UHÄ:s rapport.

En metod att öka antalet forskarutbildade är att effektivisera forskarutbildningen så att en större andel än för närvarande av de antagna också avlägger doktorsexamen. Som framgår av regeringens uttalande i föregående forskningsproposition 1986/87:80 (bilaga 6 s. 26) är just detta syftet med den nyssnämnda bestämmelsen om att en institution endast får anta så många doktorander som den kan erbjuda godtagbara villkor i fråga om handledning och studievillkor i övrigt. Utskottet delar regeringens uppfattning att institutionerna måste ta ett verkligt ansvar också för de doktorander som av olika skäl vill bedriva forskarstudier jämsides med yrkesarbete.

Studiefinansiering i forskarutbildningen

Från en högskoleenhet kan doktorander i dag få studiefinansiering antingen i form av utbildningsbidrag eller i form av doktorandtjänst. Högskolans kostnader för en doktorandtjänst är betydligt högre än för ett utbildningsbidrag. Doktorandtjänst är dock för den forskarstuderande klart förmånligare. Riksdagen har därför (1988/89:UbU25 s. 17) begärt en plan för *omvandling av kvarvarande utbildningsbidrag till doktorandtjänster*. I propositionen föreslås nu att det under treårsperioden satsas 100 milj.kr. på detta. Beloppet anges räcka för att omvandla cirka två tredjedelar av de kvarvarande utbildningsbidragen till doktorandtjänster.

I flera motioner ifrågasätts om den föreslagna summan på 100 milj.kr. är tillräcklig för att omvandla så många utbildningsbidrag som regeringen anger. I motion 1989/90:Ub123 (fp) uttrycks farhågor för att regeringens förslag skall leda till att antalet studiestödsrum minskar. Motion 1989/90:Ub117 (fp, c) yrkande 3 tar särskilt upp situationen för Tema vid universitetet i Linköping. Där har inrättats fler utbildningsbidrag än vad som ålagts universitetet av statsmakterna. Både anslaget E 10. Temaorienterad forskning och externa anslag har därvid tagits i anspråk. Enligt motionärerna leder regeringens förslag till att Tema måste minska sin antagning till forskarutbildning, vilket vore synnerligen olyckligt. I motion 1989/90:Ub123 yrkande 5 hävdas att undantag från principen att utbildningsbidragen skall omvandlas till doktorandtjänster bör kunna göras för utländska studerande. I samma motion yrkande 7 begärs att regeringen skall återkomma till riksdagen med en mer realistisk plan för doktorandutbildningen.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandena anföra följande.

Utskottet vill erinra om att det för forskarutbildningen — till skillnad från grundläggande högskoleutbildning — inte finns några centralt fastställda antagningstal. Dimensioneringen skall fastställas ut-

ifrån tillgängliga resurser (prop. s. 176). Grundprincipen för studiefinansieringen i forskarutbildningen bör vara att de studerande förordnas på doktorandtjänster. Detta bör vara utgångspunkten vid beräkningen av vilka resurser som inom ramen för fakultetsanslagen minst skall avsättas för studiefinansiering i forskarutbildningen. Eftersom kostnaden för att ersätta ett utbildningsbidrag med en doktorandtjänst är hög, är det nödvändigt att låta denna omvandling sträckas ut över flera år. Utskottet anser, mot bakgrund av de behov av forskarutbildade som kan förutses i framtiden, att antalet studiestödsrum inte kan tillåtas minska i förhållande till det antal som statsmakterna i dag har avsatt särskilda resurser för under fakultetsanslagen. Kostnaderna för att omvandla utbildningsbidrag till doktorandtjänster kan variera både inom och mellan fakulteter och högskoleenheter, eftersom lönerna bestäms i lokala förhandlingar. De medelstillskott som för detta ändamål föreslås i propositionen är beräknade utifrån en schablon för kostnaden per omvandling. Högskoleenheterna bör vara skyldiga att använda hela det belopp som anges för omvandling inom resp. fakultet till det ändamålet och således omvandla det antal utbildningsbidrag som dessa tillskott räcker till.

Såväl i motion 1989/90:Ub123 yrkande 5 som i synpunkter som framförts från högskoleenheterna till utskottet har det framhållits att utbildningsbidrag kan vara en lämpligare studiestödsform än doktorandtjänst för utländska studerande. Utskottet anser för sin del att utbildningsbidrag även framdeles bör kunna förekomma i speciella situationer, t.ex. för utländska studerande.

I regeringens och UHÄ:s kalkyler för omvandlingen har inte ingått de utbildningsbidrag som finansieras med andra medel än de av statsmakterna avsatta medlen inom fakultetsanslagen. I nästa forskningsproposition bör klargöras om sådana utbildningsbidrag skall förekomma i framtiden och i så fall i vilken omfattning.

Vad utskottet här anfört om omvandling av utbildningsbidrag till doktorandtjänster bör riksdagen med anledning av proposition 1989/90:90 och motionerna 1989/90:Ub117 yrkande 3 och 1989/90:Ub123 yrkandena 5 och 7 som sin mening ge regeringen till känna.

I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 15 hemställs att riksdagen nu skall besluta att *omvandlingen av utbildningsbidrag till doktorandtjänster skall vara avslutad* vid utgången av budgetåret 1995/96.

Regeringen uttalar i propositionen (s. 181) att återstående utbildningsbidrag (jfr beräkningarna i UHÄ-rapport 1989:7 s. 24) bör omvandlas under perioden 1993/94—1995/96.

Utskottet anser att yrkande 15 i motion 1989/90:Ub125 därmed är tillgodosett, varför det bör avslås av riksdagen.

Fyra motioner innehåller förslag om *ytterligare medel för doktorandtjänster*. I motion 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 6 föreslås 10 milj.kr. utöver regeringens förslag för budgetåret 1990/91 för att antalet studiefinansieringsrum åtminstone skall kunna bibehållas på nuvarande nivå. I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 13 föreslås ytterligare 50 milj.kr. budgetåret 1990/91 för inrättande av ytterligare doktorandtjän-

ster. Även i motion 1989/90:Ub140 (c) föreslås ytterligare 50 milj.kr. för omvandling av utbildningsbidrag till doktorandtjänster (yrkande 14). Motionärerna anser att antalet studiestödsrum måste öka, om antalet disputerade skall kunna nå upp till 2 000 per år (yrkande 8). I motion 1989/90:Ub139 (vpk) yrkande 9 föreslås ytterligare 240 milj.kr. utöver regeringens förslag. Därav avser 90 milj.kr. omvandling av alla utbildningsbidrag under treårsperioden och 50 resp. 100 milj.kr. ökat antal studiestödsrum budgetåren 1991/92 resp. 1992/93.

Utskottet kan av statsfinansiella skäl inte tillstyrka medelsökningar för forskarutbildningen utöver vad regeringen har föreslagit. Motionsyrkandena avstyrks.

Takten för omvandling av utbildningsbidrag till doktorandtjänster inom de olika fakulteterna tas upp i motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 16. Motionärerna vill att samtliga utbildningsbidrag inom de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna skall vara omvandlade till doktorandtjänster vid treårsperiodens slut.

Enligt utskottets mening kan en sådan prioritering av matematisk-naturvetenskaplig fakultet inte göras på bekostnad av övriga fakulteter. Eftersom utskottet inte är berett att tillstyrka ytterligare medel bör riksdagen avslå motion 1989/90:Ub125 yrkande 16.

Regeringen föreslår att *studiemedel* fr.o.m. den 1 juli 1993 inte längre skall utgå för forskarutbildning (s. 230). Detta avvisas i motionerna 1989/90:Ub43 (m) yrkande 2 och 1989/90:Ub125 (m) yrkande 11. Motionärerna anser att forskarstuderande som ser studielån som en möjlighet att delfinansiera sin forskarutbildning bör kunna uppbära studiemedel. Även i motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 15 avvisas regeringens förslag med hänvisning till att möjligheten att kunna påbörja forskarstudierna med studiemedel betyder mycket inom humaniora, samhällsvetenskap och teologi där resursbristen är stor. Skepsis mot regeringens förslag uttrycks också i motion 1989/90:Ub123 (fp).

Utskottet delar regeringens bedömning att studiemedel inte är en lämplig finansieringsform för forskarstudier. Den bör så snart som möjligt ersättas med doktorandtjänster. Utskottet har liksom regeringen inte funnit det möjligt att för den förestående treårsperioden tillskjuta resurser för att öka antalet studiefinansieringsrum inom fakultetsanslagen. Behovet av forskarutbildade är så stort att utskottet inte anser sig kunna medverka till en åtgärd som kan beräknas minska antalet personer som avlägger doktorsexamen. Frågan hur ett avskaffande av rätten till studiemedel under forskarutbildning påverkar antalet doktorsexamina bör belysas i nästa forskningsproposition och bedömas tillsammans med de förslag som där framläggs om resurser för doktorandtjänster. Även lämpligheten av att i framtiden tillåta att studiemedel används övergångsvis i början av forskarutbildningen, i de fall institutionen kan förutse att en doktorandtjänst kommer att finnas tillgänglig inom kort, bör belysas. Utskottet föreslår att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub43 yrkande 2, 1989/90:Ub125

yrkande 11 och 1989/90:Ub140 yrkande 15 samt med avslag på proposition 1989/90:90 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför om studiemedel under forskarutbildning.

I fyra motioner, nämligen 1989/90:Ub38 (c), 1989/90:Ub139 (vpk) yrkandena 10 och 25, 1989/90:Ub140 (c) yrkande 16 och 1989/90:Ub148 (fp) hemställs att *doktorandtjänst skall kunna innehas på deltid*. Enligt motion 1989/90:Ub139 yrkandena 10 och 25 samt 1989/90:Ub140 yrkande 16 behövs detta för att forskarutbildningen skall kunna rekrytera andra grupper, inte minst kvinnor. Enligt motionerna 1989/90:Ub38 och 1989/90:Ub148 behöver museerna en betydande ökning av antalet forskarutbildade som väljer museiinriktning. Museerna behöver forskarutbildade med yrkeserfarenhet, och motionärerna vill därför att man skall kunna kombinera forskarutbildning med tjänstgöring vid museer m.fl. institutioner. Över de två sistnämnda motionerna har kulturutskottet avgivit yttrande (1989/90:KrU6y) som bifogas detta betänkande som *bilaga 3*.

Doktorandtjänster skall enligt gällande förordning (1985:310) inrättas för heltidstjänstgöring. Dessa tjänster omfattas av samma ledighetslagar som gäller i övrigt på arbetsmarknaden och av de bestämmelser som gäller särskilt för statliga tjänster. Det innebär t.ex. rätt till föräldraledighet, ledighet för vård av närstående m.m. Innehavaren kan också beviljas partiell tjänstledighet t.ex. för att jämsides utöva annan deltidstjänst. I det senare fallet förutsätts att arbetsgivaren, dvs. högskoleenheten, bedömer det ligga i dess intresse att ledigheten beviljas.

Enligt utbildningsutskottets mening är bestämmelserna i lagen (1978:410) om rätt till ledighet för vård av barn m.m. samt tjänstledighetsförordningen (1984:11) 8 § till fyllest för att ge doktorander möjlighet att ha doktorandtjänst och därvid kombinera doktorandstudierna med ansvar för yngre barn. Bestämmelsen att doktorandtjänsten skall inrättas för heltidstjänstgöring inskränker inte dessa möjligheter. Den ger däremot doktoranden tryggheten att ha en heltidstjänst att återgå till efter eventuell föräldraledighet. Partiell tjänstledighet från doktorandtjänst för att parallellt utöva annan tjänst t.ex. vid ett museum bör enligt utskottets mening kunna förekomma, men endast om såväl doktoranden som högskoleenheten bedömer att denna anordning är bra för forskarutbildningen. Även i det fallet är det en trygghet för doktoranden att ha en heltidstjänst inom högskolan.

De resurser som frigörs när doktorander av olika skäl är tjänstlediga helt eller delvis från doktorandtjänst bör högskoleenheterna såvitt möjligt använda för att skapa ytterligare studiefinansieringsrum. Tiden under vilken en studerande kan få vara förordnad på doktorandtjänst är högst sex år, dock ej längre tid än som motsvarar forskarutbildning på heltid i fyra år. Denna tid kan utsträckas ytterligare högst två år bl.a. om den studerande varit föräldraledig och varit berättigad till föräldrapenning.

Utskottet finner alltså att gällande regler ger tillräckligt utrymme både för att förena föräldraansvar med doktorandstudier och deltidstjänst.

tjänstgöring vid t.ex. museer med sådana studier. Riksdagen bör därför avslå motionerna 1989/90:Ub38, 1989/90:Ub139 yrkandena 10 och 25, 1989/90:Ub140 yrkande 16 samt 1989/90:Ub148.

Övriga forskarutbildningsfrågor

I motion 1989/90:Ub106 (m, fp, c, vpk, mp) föreslås ett uppdrag till regeringen att utreda förutsättningarna för doktorander att tillgodoräkna sig ATP-år för sin forskartid.

Utskottet konstaterar att såväl innehav av doktorandtjänst som av utbildningsbidrag för doktorander ger ATP-poäng enligt lagen om allmän försäkring. De doktorander som varken har anställning av något slag eller utbildningsbidrag tillgodoräknas inte ATP-poäng. Utskottet anser inte att det finns skäl att överväga ATP-poäng i dessa fall. Yrkandet avstyrks.

Frågor om *rekryteringen till forskarutbildning* tas upp i ett antal motioner. I motion 1989/90:Ub71 (fp) yrkande 2 framförs farhågor för att de studerande vid de mindre högskolorna kommer att missgynnas vid antagning till forskarutbildning, om regeringens förslag antas av riksdagen. Motionärerna vill därför att regeringen skall komma med förslag om hur målet att fler studerande vid de mindre högskolorna skall genomgå forskarutbildning skall kunna genomföras. I motion 1989/90:Ub80 (fp) yrkande 1 föreslås att riksdagen skall ge regeringen till känna att universiteten och de regionala högskolorna skall anordna introduktionskurser för studenter om forskning i syfte att öka rekryteringen. I motion 1989/90:Ub125 (m) begärs åtgärder i syfte att motivera därtill lämpade personer att satsa på en forskarkarriär (yrkande 2). Motionärerna anser att löneutjämningen i Sverige gått så långt att den som satsar på en forskarkarriär inom ett område där forskningen inte leder till kommersiella tillämpningar måste vara något av en idealist. De åtgärder regeringen föreslår är enligt motionärerna (yrkande 8) inte tillräckliga för att Sverige i framtiden skall kunna rekrytera tillräckligt många till forskarutbildning. Motionärerna bejakar värdet av arbete i forskarlag men vill (yrkande 10) värna om den i grunden humanistiska forskningstradition som slagit vakt om ett fritt sökande efter kunskap. I motion 1989/90:Ub140 (c) erinras (yrkande 11) om tidigare framförda förslag om vetenskaplig grundkurs i början av den grundläggande utbildningen och om uppluckring av linjesystemet — bådadera åtgärder som skulle främja rekryteringen till forskarutbildning genom att väcka intresse och utveckla ett kritiskt synsätt hos de studerande. Vidare föreslås (yrkande 13) förstärkta informationsinsatser i gymnasieskolan om vad det innebär att forska och att syokonsulenter får bättre utbildning för detta.

Utskottet delar regeringens uppfattning att ett stort ansvar vilar på fakultetsnämnder och institutioner att finna former för en rekrytering till forskarutbildning som får till resultat att unga människor med intresse och särskild fallenhet för forskning kommer in i denna utbildning. Det är anmärkningsvärt att hittills ytterst litet synes ha gjorts för att rekrytera studerande vid de mindre och medelstora

högskolorna till forskarutbildning. Vilka konkreta insatser som bäst främjar en ökad och förbättrad rekrytering till forskarutbildning kan inte avgöras på nationell nivå. De torde behöva variera både mellan högskoleenheter, mellan fakulteter och kanske mellan ämnen inom samma fakultet. Utskottet anser därför att riksdagen bör avslå motionerna 1989/90:Ub71 yrkande 2, 1989/90:Ub80 yrkande 1, 1989/90:Ub125 yrkandena 2, 8 och 10 samt 1989/90:Ub140 yrkandena 11 och 13.

I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 9 sägs att även när handledarkapaciteten är otillräcklig för att anta flera forskarstuderande bör institutionen normalt inte kunna vägra studerande som vill genomgå utbildningen som *privatister* att göra detta.

Utskottet konstaterar att den som är behörig att antas till forskarutbildning har rätt att avlägga doktorsexamen även om han inte har blivit antagen till utbildningen. Riksdagen bör därför avslå motion 1989/90:Ub125 yrkande 9.

I motionerna 1989/90:Ub80 (fp) yrkande 2 och 1989/90:Ub140 (c) yrkande 9 understryks *handledningens betydelse* för forskarutbildningens effektivitet. I den sistnämnda motionen hävdas att handledarna behöver göras bättre medvetna om de regler som omgärdar forskarutbildningen och om sitt ansvar för att avhandlingsarbetena ges sådant omfång att de kan genomföras inom den stipulerade tidsramen.

Utskottet instämmer med motionärerna när det gäller handledningens betydelse men anser inte att de åtgärder som föreslås i motionerna är av det slag som bör beslutas av riksdagen. Riksdagen bör således avslå motionerna 1989/90:Ub80 yrkande 2 och 1989/90:Ub140 yrkande 9.

Licentiatexamens återinförande begärs i motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 10.

Utskottet konstaterar att licentiatexamen numera kan avläggas inom samtliga fakulteter. Yrkandet avstyrks.

Förslag om *graderade betyg i doktorsexamen* framförs i två motioner. Enligt motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 17 bör doktorsavhandlingar betygsättas med underkänd, godkänd eller väl godkänd. I motion 1989/90:Ub645 (m) begärs en utredning för att finna former för graderade betyg på doktorsavhandlingar.

Yrkanden om återinförande av graderade betyg i forskarutbildningen har framförts vid flera riksmöten under 1980-talet (jfr UbU 1983/84:28 s. 19 och UbU 1986/87:26 s. 25). Liksom tidigare hänvisar utskottet till att en graderad betygsättning sannolikt skulle medföra förlängd utbildningstid till doktorsexamen. Betyget godkänd skall stå för en godtagbar vetenskaplig kvalitet på avhandlingarna och skall inte ges om avhandlingen inte håller sådan kvalitet. För den fortsatta forskarkarriären fungerar systemet med antagning av oavlönade docenter som ett bedömningsinstrument. Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

I motion 1989/90:Ub80 (fp) yrkande 3 föreslås att en *poänggivande kurs i pedagogik* skall inleda forskarutbildningen. Syftet är att doktorander som inom sin doktorandtjänst åläggs att undervisa vid institutionen skall vara bättre rustade för denna uppgift.

Utskottet konstaterar att frågan om i vilken omfattning doktorander skall undervisa avgörs lokalt. På vilket sätt doktorander och andra som undervisar vid institutionerna skall få de för denna uppgift nödvändiga kunskaperna i pedagogik bör också vara en lokal fråga. Yrkandet avstyrks.

1989/90:UbU25

6. Vissa tjänsteorganisatoriska frågor

Inledning

Genom 1986 års lärartjänstreform infördes en enhetlig lärartjänstorganisation i högskolan. Flertalet tidigare tjänstekategorier ersattes av tjänster som professor, högskolelektor och högskoleadjunkt samt forskarassistent. Samtidigt infördes en enhetlig och mer generell reglering av innehållet i lärartjänsterna. Därigenom skulle fler högskolelärare, i mån av kompetens och resurser, kunna medverka i forskning inom ramen för sin tjänstgöring. För fakultetsområdena skapades s.k. rörliga resurser för forskning. Högskoleenheterna fick ökad frihet i valet mellan olika slags lärarinsatser och vid fördelningen av uppgifter mellan lärarna. Samtliga arbetsuppgifter inom högskolan kan ingå i en lärartjänst oavsett hur denna finansieras. Högskoleenheterna skall numera således innefatta också den externt finansierade verksamheten i underlaget för lärartjänster.

Den nya lärartjänstorganisationen innebär att anställnings- och arbetsvillkor, som gäller på arbetsmarknaden i övrigt, nu också tillämpas inom högskolan. Inte minst gäller detta med avseende på anställningstryggheten. Det normala skall vara att lärare inom högskolan anställs med tillsvidareförordnande i stället för ett antal tidsbegränsade förordnanden.

Tjänst som professor

I mars 1988 tillkallade regeringen en särskild utredare som skulle se över proceduren vid *tillsättande av tjänst som professor m.m.* Denne överlämnade i maj 1989 betänkandet (SOU 1989:50) Professorstillsättning.

Den största gruppen av tjänster som professor inom högskolan tillsätts av regeringen med fullmakt. De frågor om professorstillsättning m.m. som nämnda utredning berör är inte av den karaktären att riksdagens godkännande behövs. Det ankommer på regeringen att fatta de beslut om ändring i högskoleförordningen som utredningens förslag och remissinstansernas synpunkter föranleder.

Förfarandet att tillsätta professurer skiljer sig från det för andra tjänster. Förslagsställande organ för tjänsterna inom högskolan är tjänsteförslagsnämnder som är knutna till fakultets- eller sektionsnivå.

Nämnderna avger förslag direkt till regeringen när det gäller tjänster som tillsätts av denna, i andra fall tillställs förslagen rektorsämbetet vid resp. högskoleenhet.

I tjänsteförslagsnämnderna ingår vid sidan av sex fasta ledamöter tre sakkunniga som utses för det särskilda ärendet. De sakkunniga skall vara särskilt förtrogna med tjänstens ämne, och de skall avge skriftliga utlåtanden om de sökandes skicklighet. Tjänsteförslagsnämnden skall avge ett motiverat förslag i tillsättningsärendet. Detta förslag får för tjänster som tillsätts av regeringen överklagas hos regeringen.

I forskningspropositionen aviserar regeringen sin avsikt att i högskoleförordningen ta in en bestämmelse om att de sökande skall beredas tillfälle ta del av och yttra sig över de förslag till sakkunniga som lagts fram innan beslut fattats i frågan. Regeringen anför att i tillsättningsärenden riktas ofta kritik mot valet av sakkunniga. Det hävdas ibland att hela ärendet kan styras genom detta val. Denna kritik kommer sällan fram förrän de sakkunniga lagt fram sina yttranden. Detta kan bl.a. få till följd att klaganden yrkar att nya sakkunniga skall utses, något som skulle betyda en avsevärd fördröjning av det enskilda ärendet.

I två motionsyrkanden redovisas tveksamhet till den förändring i högskoleförordningen som regeringen aviserat i förevarande fråga. I motion 1989/90:Ub52 (c) yrkande 3 framhålls att högskoleförordningen inte bör ändras i syfte att ge de sökande tillfälle att yttra sig över valet av sakkunniga. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. I motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 11 föreslås att riksdagen avvisar propositionens förslag att valet av sakkunniga skall kunna överklagas.

Utskottet konstaterar att det är regeringen som utser de professorer som tillsätts med fullmakt. Detta sker på förslag från de tjänsteförslagsnämnder som finns vid fakulteter och sektioner. Såvitt utskottet erfarit innebär den förändring i högskoleförordningen som regeringen aviserat vad gäller valet av sakkunniga inte att valet formellt skall kunna överklagas. Avsikten är att bereda de sökande tillfälle att avge sina synpunkter på valet av sakkunniga. Utskottet finner ingen anledning att ifrågasätta den bedömning regeringen redovisat, nämligen att den eventuella försening av ett ärende som härigenom kan uppstå kommer att uppvägas av att diskussioner om de sakkunnigas lämplighet inte skall behöva uppstå längre fram under ärendets behandling. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub52 yrkande 3 och 1989/90:Ub141 yrkande 11.

I motion 1989/90:Ub40 (s) yrkande 2 betonas att *antalet kvinnliga professorer* måste öka. En metod som bör övervägas är könskvotering förutsatt att den vetenskapliga kompetensen bedöms likvärdig.

Utskottet anser för sin del att bestämmelserna i jämställdhetslagen är tillräckliga i detta avseende. Med det anförda avstyrks motion 1989/90:Ub40 yrkande 2.

I den nu föreliggande forskningspropositionen framhåller regeringen att på sikt bör för alla lärartjänster inom högskolan — med undantag av tjänsterna inom det konstnärliga området — krävas avlagd doktorsexamen. Härigenom ges formella möjligheter för alla lärare att i tjänsten medverka i högskolans forskning.

Målsättningen att alla högskolelärare skall ha avlagt doktorsexamen för behörighet till tjänst kommenteras i tre motionsyrkanden.

I motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 17 redovisas en positiv inställning till att samtliga lärare i högskolan på sikt skall ha genomgått forskarutbildning. Enligt motionärerna är detta en förutsättning för att man skall kunna kräva forskning i tjänsten. Men målsättningen åtföljs inte av några åtgärdsförslag. Därför efterlyser motionärerna ett program för hur samtliga lärare inom högskolan skall nå denna utbildningsnivå och därigenom få möjlighet att bedriva forskning inom ramen för sin tjänst. Motionärerna pekar särskilt på behoven när det gäller de mindre och medelstora högskolorna samt lärarutbildnings- och vårdutbildningsområdena där antalet forskarutbildade lärare är förhållandevis lågt.

Liknande synpunkter framförs i motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 20. Motionärerna är beredda att stödja åtgärder som syftar till en höjning av högskolans kvalitet, men anser att mer systematiska åtgärder måste vidtas. Därför bör regeringen ges i uppdrag att i nästa budgetproposition lägga fram en plan för hur målet att få en högskola där flertalet lärare är forskarutbildade skall nås.

I motion 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 13 delar motionärerna i princip regeringens ambition att på sikt alla lärartjänster inom högskolan bör innehas av personer som avlagt forskarexamen. Motionärerna anser dock att det finns fler områden inom högskolan än det konstnärliga, där kravet på doktorsexamen knappast kan ställas generellt. Det gäller t.ex. vissa lärare inom lärar- och vårdutbildningarna. Riksdagen bör därför redan nu uttala att kravet inte kan få riktigt den räckvidd regeringen tycks förutsätta.

Utskottet delar regeringens bedömning att det i princip för tjänst som lärare i högskolan bör krävas avlagd doktorsexamen. Undantag måste dock göras för områden som det konstnärliga inom vilka behörighetsvillkoren på grund av verksamhetens art bör vara annorlunda. Förutsättningarna för att kräva avlagd doktorsexamen vid tillträde till lärartjänst varierar självfallet mellan olika utbildningsområden. Utskottet vill i sammanhanget peka på att tjänster som högskoleadjunkt kan ha betydelse för rekryteringen av lärare med framstående kvalifikationer inom praktikgrundade kunskapsområden. Dessa lärare har inte kvalificerat sig genom forskarutbildning, ofta därför att deras skicklighet inte lämpligen kan uttryckas i de krav som ställs i en doktorsexamen.

Utvecklingen mot en högskola där alla lärare i princip har doktorsexamen måste enligt utskottets mening ses på lång sikt. Ett steg i den riktningen tas under den nu kommande treårsperioden i och med att

resurser tillställs de mindre och medelstora högskolorna bl.a. för att den redan anställda lärarstaben skall ges möjligheter att i förekommande fall genomgå forskarutbildning. Med tanke på det långa tidsperspektivet den nu behandlade frågan måste sättas in i finner utskottet det svårt att upprätta särskilda planer för hur den av regeringen uttalade målsättningen skall realiseras. Med hänvisning till vad utskottet nu anfört avstyrks motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 13, 1989/90:Ub125 yrkande 20 och 1989/90:Ub140 yrkande 17.

Innevarande budgetår har riksdagen anvisat 11 634 000 kr. för forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna. Dessa medel kan bl.a. användas till lärares forskarutbildning. I forskningspropositionen föreslås en uppräknig av dessa medel med 30 milj.kr. totalt för den nu aktuella treårsperioden.

I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 21 anförs att det inte bör komma i fråga att nytillträdande innehavare av *högskoleadjunktstjänster* skall komma i åtnjutande av de medel som anslås för icke disputerade adjunkters forskarutbildning.

När det gäller de medel som föreslås anvisade till de mindre och medelstora högskolorna för forskningsstödjande åtgärder utgår utskottet från att, när medlen används för lärares forskarutbildning, det är lärare som länge innehaft tjänst som i första hand skall ges möjlighet att exempelvis fullfölja en avbruten forskarutbildning. Med hänvisning till detta avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub125 yrkande 21.

Ett viktigt inslag i den nya lärartjänstorganisationen för högskolan, som infördes år 1986, var att lärare med intresse och kompetens för forskning i vidgad omfattning skulle beredas tillfälle att inom ramen för sin tjänst bedriva forskning eller delta i forsknings- och utvecklingsprojekt. Det skulle inte längre vara förbehållet innehavare av endast vissa tjänster att ägna sig åt forskning. Konkret berörde förändringen framför allt mellannivån inom högskolans lärarorganisation. Tidigare hade på denna nivå funnits dels docenttjänster, främst avsedda för forskning, dels universitetslektorstjänster, avsedda för undervisning och andra uppgifter inom högskoleutbildningen. Dessa tjänster ersattes nu av tjänster som högskolelektor.

I forskningspropositionen framhålls att det är angeläget att högskolelektorer mer än vad som nu är fallet får möjlighet att forska eller medverka i forskning. För att markera att forskning skall betraktas som en av flera arbetsuppgifter för behöriga innehavare av högskolelektorstjänst bör enligt regeringen högskoleförordningen ändras i så måtto att det liksom för professorer och forskarassistenter föreskrivs att högskolelektorer skall bedriva forskning.

Till följd av att forskning blir ett åliggande i tjänsten för högskolelektorer bör enligt propositionen befodringsgrunderna för dessa tjänster ändras så att de inte kan tillsättas på en bedömning av främst pedagogiska meriter.

I tre motionsyrkanden kommenteras *tillsättningsgrunderna för tjänst som högskolelektor*. I motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 21 framhålls att det bör klargöras att tillsättning av tjänst som högskolelektor skall

ske utifrån en sammanvägd bedömning av pedagogiska meriter och forskningsmeriter. Motionärerna menar att goda insikter i pedagogik och metodik är av stor vikt för forskare som undervisar. Därför bör pedagogiska meriter väga tungt vid tjänstetillsättningar. I motion 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 11 konstateras att regeringens förslag till en ändring av befordringsgrunderna är logiskt, men det får enligt motionärerna inte innebära att hänsyn i fortsättningen inte tas till pedagogiska meriter. Liknande synpunkter förs fram i motion 1989/90:Ub139 (vpk) yrkande 11. Där hävdas att ökade möjligheter till forskning inte får medföra att värdet av pedagogiska meriter tonas ner. Pedagogiska meriter skall även fortsättningsvis väga lika tungt. I motion 1989/90:Ub92 (m) yrkande 5 slutligen refereras till det starka samband som finns mellan forskning och grundläggande högskoleutbildning. Mot denna bakgrund menar motionärerna att pedagogiska meriter även i framtiden skall kunna vägas in vid tillsättning av tjänst som högskolelektor.

Utskottet konstaterar inledningsvis att det i dag enligt högskoleförordningen finns möjligheter att fästa vikt vid olika slags skicklighet vid tillsättning av tjänst som högskolelektor. Särskild vikt kan fästas vid antingen vetenskaplig skicklighet eller pedagogisk skicklighet eller vid vetenskaplig och pedagogisk skicklighet i lika mån. Högskolestyrelsen skall senast vid ledigförklarandet av tjänsten besluta om vilken av befordringsgrunderna det skall fästas särskild vikt vid.

Utskottet finner att den förändring regeringen nu föreslår beträffande tillsättningsgrunderna för tjänst som lektor innebär att hänsyn även fortsättningsvis skall tas till pedagogisk skicklighet. Vad som kommer att följa jämfört med förhållandena i dag är att ledigkündömandet av tjänster som tillsätts uteslutande på grund av förvärvat pedagogisk skicklighet upphör.

De nuvarande högskolelektorerna utgör inte någon homogen grupp. Bland dagens lektorer finns exempelvis ett stort antal personer som tillsatts huvudsakligen på pedagogiska meriter och för arbetsuppgifter inom grundläggande högskoleutbildning. Varken för de berörda individerna eller för verksamheten inom högskolan är det lämpligt att skyldigheten att forska införs generellt för dem som redan har tjänst som högskolelektor. I anslutning till att forskning föreslås bli ett åliggande i tjänsten för högskolelektorer instämmer utskottet i regeringens bedömning att det inte längre skall vara möjligt att få en tjänst som lektor enbart på en bedömning av pedagogisk skicklighet. De nya reglerna bör, som regeringen föreslagit, kunna införas för sådana tjänster som ledigförklaras efter den 1 juli 1990. Med hänvisning till det anförda, av vilket det framgått att pedagogiska meriter även fortsättningsvis skall tillmätas betydelse vid tillsättning av tjänst som högskolelektor, avstyrks motionerna 1989/90:Ub92 yrkande 5, 1989/90:Ub123 yrkande 11, 1989/90:Ub139 yrkande 11 och 1989/90:Ub140 yrkande 21.

I motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 22 anføres att personer som undervisar i högskolan måste få möjlighet att tillgodoräkna sig *undervisning i gymnasieskolan som merit vid tjänstetillsättningar*.

Utskottet erinrar om att nu gällande bestämmelser om meritering genom pedagogisk skicklighet inte är begränsad enbart till högskoleområdet. Pedagogisk skicklighet kan förvärfvas inom ett antal områden. Då utskottet finner att motionärernas yrkande i huvudsak är tillgodosett avstyrks motionen.

Högskolelektor skall, som alla lärare i högskolan, ägna sig åt utbildning, egen fortbildning och administrativt arbete. Lektor skall bedriva eller medverka i forskning inom ramen för tjänsten i den omfattning som fastställs lokalt. I forskningspropositionen framhålls att det är angeläget att högskolelektorerna mer än vad som nu är fallet får möjlighet att forska eller medverka i forskning.

I flera motionsyrkanden berörs *omfattningen av högskolelektorernas forskning*.

I fyra yrkanden begärs att den arbetstid som högskolelektorer skall ägna åt forskning skall regleras med avseende på omfattningen. I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 18 anføres att det finns starka skäl för att i högskoleförordningen reglera den arbetstid som lektorerna skall ägna åt forskning. Motionärerna menar att planeringsarbetet på lokal nivå underlättas och att onödiga spänningar och konflikter därigenom undviks. Enligt motionärerna bör alla behöriga universitets- och högskolelärare åläggas forskning i tjänsten motsvarande ungefär en tredjedel av arbetstiden. Ett motsvarande yrkande förs också fram i motion 1989/90:Ub617 (m) yrkande 7. I motion 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 9 välkomnas regeringens resonemang om möjlighet till forskning i tjänsten för forskningskompetenta högskolelektorer. För att ambitionen med forskning i tjänsten skall kunna förverkligas anser motionärerna att det är nödvändigt att statsmakterna uttalar en åsikt om vilken omfattning forskningen skall ha. Motionärerna menar att forskningen i princip skall omfatta minst en tredjedel av arbetstiden. Även i motion 1989/90:Ub143 (c) yrkande 13 anser motionärerna att principen om forskningens omfattning för lektorerna är så central att den bör regleras i högskoleförordningen. Forskningsandelen i tjänsten bör uppgå till minst en tredjedel av arbetstiden. Motionärerna vill dock understryka att forskning i tjänsten måste kunna organiseras på ett flexibelt sätt.

Utskottet delar regeringens bedömning att det är och måste vara de lokala högskoleorganen som svarar för fördelning av arbetsuppgifter och arbetsledning. Centrala föreskrifter bör alltså inte utfärdas. I vilken utsträckning forskning skall ingå i tjänsten bör således inte anges i t.ex. högskoleförordningen utan bestämmas individuellt vid fördelning av arbetsuppgifterna inom institutionen. Detta gäller enligt utskottets uppfattning såväl omfattningen av forskningsuppgifterna som förläggningen i tiden av sådant arbete. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 9, 1989/90:Ub125 yrkande 18, 1989/90:Ub143 yrkande 13 och 1989/90:Ub617 yrkande 7.

Frågan om *skyldighet att forska i tjänsten* vad gäller högskolelektorer berörs i två motionsyrkanden. I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 19 ges en rad exempel på hur befintliga resurser inom högskolesystemet utan svårighet skulle kunna omfördelas i syfte att finansiera högskolelektorers forskning. Målsättningen bör enligt motionärerna vara att samtliga forskningsbehöriga lektorer budgetåret 1993/94 har forskning som en av sina väsentliga arbetsuppgifter. I motion 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 10 anförs att skyldigheten att forska bör gälla alla högskolelektorer som är forskarutbildade.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandena anföra följande.

Utskottet har i det föregående redovisat att det inte har något att invända mot regeringens förslag att befordringsgrunderna för högskolelektorer ändras så att de inte längre kan tillsättas på en bedömning av främst pedagogiska meriter. Denna förändring avses införas för tjänster som lektor som ledigförklaras efter den 1 juli 1990. En följd härav blir således att inslagen av vetenskaplig meritering kommer att öka, vilket gör det möjligt att erbjuda forskningsuppgifter till flera lektorer.

Utskottet vill dock erinra om att många lektorer som nu innehar tjänster har anställts för grundutbildningens behov. Utskottet anser att det är viktigt att den stora gruppen redan anställda stimuleras till insatser inom forskning, men med hänsyn till de grunder på vilka innehavarna fått sina tjänster är det mindre lämpligt att införa en generell skyldighet att forska i tjänsten. Givetvis kommer som hittills även lektorer, som inte har skyldighet att forska i tjänsten att kunna ägna sig åt detta i mån av tillgång på resurser, t.ex. genom att medel för forskningstid anvisas från den s.k. rörliga resursen. Utskottet anser vidare att större krav än genomgången forskarutbildning måste ställas när en tjänsteinnehavare skall få möjlighet att forska i tjänsten. Utskottet delar regeringens bedömning att för personer som redan är förordnade som högskolelektor skall bestämmelsen att forskning skall ingå i tjänsten gälla om de antagits eller antas som oavlönade docenter. Utskottet bedömer att denna definition av forskningskompetens är snävare än vad motionärerna grundat sina yrkanden på vad gäller skyldigheten för lektorer att forska. Med anledning härav avstyrks motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 10 och 1989/90:Ub125 yrkande 19.

Tjänst som forskningsassistent

I propositionen anförs att även den externt finansierade verksamheten inom utbildning och forskning är ett reguljärt inslag i högskolans verksamhet. Inga särskilda anställningsformer eller tjänstekategorier skall användas för denna verksamhet. En av följderna härav är att tjänst som forskningsassistent (ibland även benämnd forskare) endast skall inrättas när ingen annan tjänst kan komma i fråga. Tjänst som forskningsassistent är en arvodestjänst, som alltså inte behöver ledigförklaras. Tjänsten kan tillsättas antingen med tillsvidareförordnande eller med tidsbegränsat förordnande.

Av propositionen framgår att på många håll inom högskolan inrättas fortfarande ett stort antal tjänster som forskningsassistent, uppenbarli-

gen utan iakttagande av den föreskrift i högskoleförordningen som säger att sådan tjänst skall inrättas endast i undantagsfall. Mot bakgrund av att den externt finansierade verksamheten skall utföras inom ramen för den reguljära tjänsteorganisationen konstaterar regeringen att de tidigare gjorda förändringarna i tjänsteorganisationen inte visat sig vara tillräckliga. Den enhetliga lärartjänstorganisationen bör, anför regeringen, nu genomföras konsekvent genom att tjänstekategorin forskningsassistent avskaffas. Nya tjänster som forskningsassistent bör inte inrättas efter den 1 juli 1991. I den mån behov finns av tidsbegränsade anställningar för arbete inom forskningsprojekt m.m. föreslår regeringen att möjligheterna till projektanställning utnyttjas.

I två motionsyrkanden tas avstånd från regeringens förslag att tjänstekategorin forskningsassistent skall avvecklas. I motion 1989/90: Ub140 (c) yrkande 19 hemställs att riksdagen avslår regeringens förslag. Vidare anförts att en avveckling under inga omständigheter kan accepteras förrän effekterna av omvandlingen av studiestöd från utbildningsbidrag till doktorandtjänster har utvärderats. I motion 1989/90: Ub116 (fp) framhålls att tjänst som forskningsassistent medger en betydelsefull flexibilitet både för den enskilde forskaren och för den institution vid vilken han är verksam. Tjänst som forskningsassistent bör därför tills vidare finnas kvar inom högskolan.

Utskottet anser att den tjänstekonstruktion i högskolan som nu finns för lärare och forskare är ändamålsenlig och att den konsekvent bör tillämpas över högskolans hela verksamhetsområde. Många av dem som i dag har tjänst som forskningsassistent eller forskare skulle sannolikt ha kunnat förordnas som högskolelektor. En förutsättning för att alla högskolelektorer skall kunna ges rimlig tid för medverkan i forskning är att arbetsuppgifterna fördelas på ett enhetligt sätt inom högskolan. Stora delar av arbetsuppgifterna inom högskolan bör enligt utskottets mening inte knytas till tjänster vid sidan om högskolans lärarorganisation. Det förekommer vidare att tjänst som forskningsassistent används för personer som fullgör sin egen forskarutbildning. Här bör enligt utskottets mening de reguljära studiestödsinstrumenten i stället användas. För olika former av forskningsarbete kan i särskilda fall möjligheterna till projektanställning utnyttjas. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub116 och 1989/90:Ub140 yrkande 19.

Vissa tjänsteorganisatoriska frågor inom lärarutbildningen m.m.

I detta sammanhang behandlar utskottet motionerna 1989/90:Ub42 (m) och 1989/90:Ub112 (s). Enligt den sistnämnda motionen behöver vissa högskolelärare inom lärarutbildningen ha *kompetens av annat slag än doktorsexamen*, nämligen särskild pedagogisk skicklighet visad i lärarutbildningsverksamhet och undervisning på skolområdet. Enligt motion 1989/90:Ub42 finns det viktiga kunskapsområden inom högskolan som inte låter sig inrymmas i en doktorsexamen inom gängse fakultetsämnen. Dokumenterad praktisk skicklighet på t.ex. lärarutbildnings-

området bör ge behörighet till vissa av lektorstjänsterna inom högskolan på samma sätt som konstnärlig skicklighet ger behörighet till lektorstjänster på det konstnärliga området.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandena anföra följande.

Enligt riksdagens beslut våren 1985 om ny arbets- och tjänsteorganisation för lärare i den statliga högskolan (prop. 1984/85:57, UbU 1984/85:9, rskr. 1984/85:115) skall det inom högskolan huvudsakligen finnas tre kategorier av lärartjänster, nämligen tjänster som professor, högskolelektor och högskoleadjunkt. För samtliga dessa tre tjänstetyper gäller enligt 19 kap. 21 § högskoleförförordningen som allmänt behörighetsvillkor att den är behörig till lärartjänst, som har den vetenskapliga och pedagogiska skicklighet och den förmåga i övrigt som behövs för att fullgöra tjänsten väl. Kravet på vetenskaplighet har i denna behörighetsparagraf av allmän natur en mycket vid innebörd.

I 19 kap. 23 § anges att behörig till andra lärartjänster än tjänst som professor eller adjungerad professor är den som har genomgått allmän utbildningslinje eller motsvarande grundläggande högskoleutbildning, som är av betydelse för tjänsten, eller på annat sätt har förvärvat motsvarande kunskaper och erfarenheter.

De särskilda behörighetsvillkoren för tjänst som just högskolelektor anges i 19 kap. 24 § på följande sätt: För behörighet till tjänst som högskolelektor krävs, utöver vad som anges i 23 §, att ha avlagt doktorsexamen eller ha motsvarande vetenskapliga kompetens eller ha kompetens av annat slag.

När det gäller begreppet kompetens av annat slag inom de kunskapsområden som före 1977 års högskolereform låg utanför universitetet m.m. vill utskottet erinra om att utskottet vid sitt nyssnämnda ställningstagande våren 1985 till förslaget om *en* kategori högskolelektorer anförde "att det på vissa områden av högskolans utbildningar kan komma ifråga annan utbildning och andra erfarenheter än de som följer av doktorsexamen för att betraktas som behörig till tjänst som högskolelektor". Utskottet fann att högskolans nya kunskapsområden väl kunde tillgodoses inom den föreslagna ramen (UbU 1984/85:9, s. 12).

Enligt utskottets mening bör ifrågavarande motionsyrkanden med det anförda kunna anses vara i stort tillgodosedda. Motionerna 1989/90:Ub42 och 1989/90:Ub112 avstyrks därför.

Enligt motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 23 bör alla s.k. *L 17-lektorat* omvandlas till högskolelektorat.

Utskottet har inhämtat att dessa personliga *L 17-lektorat* har förts på övergångsstat. När innehavarna genom pensionering eller av annat skäl lämnar tjänsterna, dras dessa in. Med hänvisning till vad utskottet här redovisat avstyrks motionsyrkandet.

Enligt proposition 1989/90:90 är gymnasieskolan ett viktigt verksamhetsområde för forskarutbildade. I fyra motioner behandlas frågor om utbildning av *lektorer för gymnasiet*, behörighet till lektorstjänst m.m.

I motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 20 efterlyses inför nästa forskningsproposition en utredning som undersöker möjligheterna för gymnasielektor att kombinera undervisning i gymnasieskola med forskning i tjänsten. Detta skulle kunna vara dels en stimulans för gymnasielektorer, dels något värdefullt för forskningen.

Enligt motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 24 är ett av skälen till att gymnasielektoraten är svåra att rekrytera till att det inte finns någon lämplig pedagogisk utbildning för personer med doktorsexamen. Regeringen bör enligt motionärerna skyndsamt vidta åtgärder för att avhjälpa den svaga rekryteringen till gymnasielektoraten. Man bör också kunna överväga att ge dispens från praktisk-pedagogisk utbildning för den som är ämnesteoretiskt behörig och som visat sig besitta den pedagogiska kompetens som kan krävas för tjänst som gymnasielektor.

Även i motion 1989/90:Ub807 (fp) yrkande 20 föreslås en sådan uppläggning av den praktisk-pedagogiska utbildningen för blivande gymnasielektorer att rekryteringen stimuleras.

I motion 1989/90:Ub84 (fp, m, c) anförts att det är av nationellt intresse att tjänsteorganisationen för lektorer finns kvar i gymnasieskolan. Enligt motionärernas mening bör inför kommunaliseringen den 1 januari 1991 slås fast att antalet lektorstjänster i riket skall vara lika stort som i dag (närmare 3 000) och att vakanta lektorstjänster skall ledigkungöras åtminstone vartannat år. Eljest finns, som tidigare konstaterats i riksdagen, stor risk för att tjänsterna av ekonomiska eller andra skäl inte ledigkungörs.

Det är också viktigt att klara ut, säger motionärerna, hur frågor om särskild behörighetsförklaring och dispenser när det gäller dessa tjänster skall lösas i framtiden. Eftersom det är staten som utformar behörighetsbestämmelserna för tjänsterna, är det naturligt att statlig myndighet hanterar sådana frågor.

Motionärerna erinrar slutligen om den praktisk-pedagogiska utbildning för blivande lektorer som för närvarande anordnas vid universiteten i Lund och Umeå samt vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm med sammanlagt 24 platser. Antalet intagningsplatser inom denna särskilda praktisk-pedagogiska utbildning behöver enligt motionärerna snarast utökas.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandena anförda följande.

Utskottet delar uppfattningen att gymnasielektorerna genom sitt ämneskunnande och vetenskapliga synsätt betytt och betyder mycket för att hos elever i gymnasieskolan väcka intresse för fortsatta högstestudier. Även rekryteringen till forskarutbildningen främjas av att det finns tjänster på arbetsmarknaden för vilka krävs fullgjord forskarutbildning.

Frågan om en särskild praktisk-pedagogisk utbildning för gymnasielektorer har utskottet behandlat i sitt betänkande 1988/89:UbU22

(s. 15). Enligt en av utbildningsmodellerna skall utbildningen bedrivas på heltid på universitetsort med ersättning till studerande motsvarande utbildningsbidrag för doktorand (UHÄ-FS 1989:52; ersättning till studerande utbetalas av skolöverstyrelsen till högskoleenhet från gymnasieskolanslaget).

Enligt vad utskottet erfarit finns det nu inför läsåret 1990/91 betydligt fler behöriga sökande till den nya lektorsutbildningen än det finns platser. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att riksdagen bemyndigat regeringen att ändra planeringsramen för ämneslärarlinjens praktisk-pedagogiska utbildning om 40/20 poäng för att förhindra brist på behöriga gymnasielärare (1989/90:UbU22, s. 14). Det ankommer på regeringen att med anledning därav göra erforderlig ändring av bestämmelserna om lokalisering och dimensionering av den särskilda utbildningen av lektorer under treårsperioden.

Det är viktigt att det på högskolans olika ämnesinstitutioner och i lokala högskoletidningar lämnas information om dels att den särskilda utbildningen för lektorer finns, dels att gymnasieskolan erbjuder en alternativ arbetsmarknad för dem som avlagt doktorsexamen i ämne för lektorstjänst eller inom angränsande ämnesområden (jfr skolöverstyrelsens föreskrifter om examen för behörighet till tjänst som lektor). Vissa resurser för information m.m. krävs också för att den nya lektorsutbildningen skall bli framgångsrik.

Rekryteringen av lektorer till gymnasieskolan är i mycket beroende av hur attraktiva arbetsuppgifterna som gymnasielektor är för personer med doktorsexamen. Vid många högskolor, kanske främst de mindre, finns behov av deltidstjänstgörande lärare inom olika ämnesområden. Därför är det — som UHÄ framhållit i sin skrivelse om lektorsutbildning — angeläget att när så är lämpligt utnyttja möjligheterna att kombinera tjänstgöring inom gymnasieskola och högskola. Men också innehållet i en gymnasielektorstjänst bör vara sådant att man tillvaratar den forskarutbildades särskilda kompetens och stimulerar till fortsatt utveckling. Skolöverstyrelsen har således i sin anslagsframställning för budgetåret 1988/89 förklarat sig beredd att närmare pröva möjligheterna att förena lektorstjänster med något slag av utvecklings- och utvärderingsansvar för olika ämnen i gymnasieskolan. Utskottet utgår från att eventuella förslag med denna inriktning prövas i positiv anda.

Utskottet vill avslutningsvis erinra om att riksdagen vid sitt beslut om kommunalt reglerade lärartjänster i skolväsendet samtidigt slog fast att det även fortsättningsvis skall finnas behörighetsbestämmelser för samtliga tjänster, för vilka staten nu fastställer sådana (1989/90:UbU9, s. 9). Det är enligt utskottets mening nödvändigt att genom behörighetsbestämmelser för olika slag av lektorstjänst markera de utbildningskrav m.m. som gäller när lektors- resp. adjunktstjänst ledigkungörs i gymnasieskolan. Utskottet utgår från att antalet lektorstjänster i gymnasieskolan genom kommunaliseringen inte minskas. I övrigt hänvisar utskottet till UbU 1981/82:37 (s. 61) och UbU 1986/87:27 (s. 30).

Med hänsyn till vad utskottet här har anfört anser utskottet att ifrågavarande motionsyrkanden i stort är tillgodosedda, varför de avstyrks.

I forskningspropositionen anför regeringen att de regler som gäller för övriga lärartjänster i högskolan också i största möjliga utsträckning bör gälla för lärartjänsterna inom det medicinska området. Tjänsterna som klinisk lärare och lärare i medicinskt ämne med klinisk anknytning bör enligt vad regeringen föreslår ersättas med tjänster som högskolelektor med tillsvidareförordnanden. Arbetstidens fördelning mellan uppgifter inom utbildning och forskning bör som för övriga högskolelektorstjänster avgöras genom lokala beslut.

Regeringen anför vidare att tjänst som högskolelektor inom det medicinska området bör kunna förenas med läkartjänst på specialistnivå. Tjänstgöringen bör kunna rymma en tredjedel klinisk tjänstgöring. Vidare föreslås att tjänst som klinisk amanuens skall ersättas med arvodestjänst som klinisk assistent.

I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 23 hemställs att riksdagen hos regeringen begär ett nytt förslag till *tjänster inom det medicinska området*. Motionärerna anser att regeringens förslag till förändring inte är väl genomtänkt. En viktig utgångspunkt måste vara att tjänsterna utformas så att behoven av forskning, undervisning och klinisk tjänstgöring tidsmässigt kan tillgodoses. I motion 1989/90:Ub77 (fp) yrkande 2 framhålls att för att tillgodose den medicinska utbildningens behov krävs ett flexibelt tjänstesystem inom ramen för vilket det anges hur de samlade resurserna skall fördelas mellan hälso- och sjukvård, forskning och utbildning. I samma motion, yrkande 3, betonas att för lärarbefattningar men också för klinikchefstjänster och andra tjänster med personalledande ansvar inom en klinik bör såväl utbildnings- som forskningsmeriter tillmätas värde vid tillsättning av tjänst. I motion 1989/90:Ub78 (fp) yrkande 2 efterlyses möjligheter att kombinera andra tjänster än läkartjänster med undervisning inom vårdutbildningarna. Motionärerna anger som exempel tjänst som ingenjör, laboratorieassistent och sjukgymnast.

Utskottet hänvisar inledningsvis till vad som i det föregående (s. 72) redovisats i detta betänkande, nämligen att arbetstidens fördelning mellan uppgifter inom utbildning och forskning bör avgöras genom lokala beslut. Vad gäller den kliniska tjänstgöringen delar utskottet regeringens bedömning att omfattningen bör regleras i arbetstidsavtal. Härigenom bör behoven av såväl klinisk tjänstgöring som utbildning och forskning kunna tillgodoses. Utskottet bedömer mot bakgrund härav att tjänstekonstruktionen inom det kliniska området med hänsyn till uppgifterna är ändamålsenlig. Vad gäller förslaget om förening av tjänst inom vårdutbildningen med annan tjänst än läkartjänst delar utskottet regeringens bedömning att någon sådan generell möjlighet nu inte bör ges. Regeringen bör dock i särskilda fall kunna medge att så sker. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub77 yrkandena 2 och 3, 1989/90:Ub78 yrkande 2 samt 1989/90:Ub125 yrkande 23.

I forskningspropositionen föreslås att tjänst som klinisk amanuens ersätts med arvodestjänst som *klinisk assistent* speciellt avsedd för utbildning och forskning inom det medicinska området. För behörighet till tjänsten föreslås gälla att den sökande har avlagt läkarexamen eller att den sökande bedriver forskarstudier. Förslaget innebär att resurser motsvarande den tredjedel av nuvarande tjänster som avser sjukvårdsarbete skall disponeras av sjukvårdshuvudmannen för inrättande av läkartjänster. Syftet med den nya tjänsten som klinisk assistent är att ta till vara och utveckla den mångsidighet som utmärker dagens tjänst som klinisk amanuens samtidigt som en renodling av högskoleuppgifterna garanterar att resursen inte i samma utsträckning som hittills tas i anspråk för sjukvård.

Tjänsten som klinisk assistent innebär att en särskild tjänstekategori inrättas för medicinsk utbildning och forskning. På sikt bör enligt regeringens mening även dessa delar av högskolan använda de tjänstekategorier som ingår i den gemensamma tjänsteorganisationen. Regeringens förslag innebär därför att arvodestjänst som klinisk assistent bör få finnas under en övergångsperiod på fem år. Sådan tjänst bör få tillsättas för högst tre år. Under övergångsperioden bör berörda högskolor samt universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) förbereda övergång till ett system där normalt endast de reguljära tjänstetyperna i högskolan används inom medicinsk utbildning och forskning. Enligt regeringens förslag skall de som nu innehar tjänst som klinisk amanuens inneha denna tjänst förordnandeperioden ut.

I motionerna 1989/90:Ub77 (fp) yrkande 1 och 1989/90:Ub78 (fp) yrkande 1 välkomnas en tjänst som klinisk assistent. Motionärerna anför att de medicinska fakulteterna har ett stort behov av denna tjänstetyp. Det behövs ett betydande antal lärare på mellannivå för utbildning och handledning av de läkarstuderande under den praktiska tjänstgöringen på sjukhus eller vårdcentral. Enligt motionärerna är det önskvärt att tjänst som klinisk assistent införs utan att man på förhand bestämmer att den skall avskaffas efter en viss tid.

I motionerna 1989/90:Ub88 (vpk) yrkandena 1 och 2, 1989/90:Ub125 (m) yrkande 22, 1989/90:Ub140 (c) yrkande 18 och 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 13 tas avstånd från regeringens förslag. Tjänst som klinisk amanuens bör kvarstå och inte ersättas med den föreslagna assistenttjänsten. Samfällt framhåller motionärerna den stora betydelse de kliniska amanuenserna har för den medicinska grundutbildningen eftersom tjänstekonstruktionen innebär en garanterad resurs för grundutbildningen. Regeringens förslag medför att såväl uppgifter inom forskning som utbildning skall tillgodoses inom assistenttjänsten. Risk- en är uppenbar enligt motionärerna att detta negativt påverkar den grundläggande utbildningens behov av lärarinsatser.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att förslaget om klinisk assistent tillkommit för att garantera resurser för den samlade verksamheten inom högskolan. Utskottet har noterat att en del av den kritik som från flera håll riktats mot dagens tjänstekonstruktion bottnat i att de kliniska amanuenserna i alltför stor utsträckning tagits i anspråk för sjukvårdsarbete. Utskottet finner det därutöver naturligt att avvägning-

en mellan högskolans olika arbetsuppgifter, i likhet med vad som gäller för andra tjänster, avgörs genom lokala beslut. Utskottet utgår härvid från att berörda högskoleenheter verkar för att tillräckliga resurser avsätts för den grundläggande medicinska utbildningen och att den förändring av tjänstekonstruktionen som nu förordas i sig inte innebär en prioritering av forskningsuppgifter. Ej heller får omdaning- en av läkarutbildningen hindras av tjänstekonstruktionen.

Utskottet anser att tjänst som klinisk assistent bör kunna förekomma under de närmaste fem åren. Före utgången av denna femårsperiod bör en utvärdering ske av tjänstetypen klinisk assistent med avseende på dess betydelse för grundutbildning resp. forskning och forskarut- bildning inom det medicinska området. Denna utvärdering får läggas till grund för övervägande om tjänsterna därefter skall finnas kvar. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub77 yrkande 1, 1989/90:Ub78 yrkande 1, 1989/90:Ub88 yr- kandena 1 och 2, 1989/90:Ub125 yrkande 22, 1989/90:Ub140 yrkande 18 samt 1989/90:Ub141 yrkande 13 som sin mening ge regeringen till känna.

Enligt *lagen (1982:764) om vissa läkartjänster vid enheter inom den landstingskommunala hälso- och sjukvården som har upplåtits för grund- läggande utbildning av läkare, m.m.* får regeringen förordna att en tjänst för specialistutbildad läkare skall vara förenad med en tjänst för lärare vid en högskoleenhet. Regeringen föreslår nu att denna fråga i stället skall regleras i högskolelagen (1977:218), där bestämmelser tas in som bemyndigar regeringen eller den myndighet regeringen bestäm- mer att meddela föreskrifter om förening av lärartjänst med tjänst för specialistutbildad läkare eller annan tjänst vid sjukvårdsenhet som har upplåtits för medicinsk utbildning och forskning.

I *bilagorna 4 och 5* till detta betänkande återges regeringens förslag dels till lag om ändring i högskolelagen (1977:218), dels till lag om ändring i *lagen (1982:764) om vissa läkartjänster vid enheter inom den landstingskommunala hälso- och sjukvården som har upplåtits för grundläggande utbildning av läkare, m.m.*

Utskottet föreslår att riksdagen antar de här redovisade lagförslagen.

Övriga frågor

I motion 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 12 redovisas farhågor för hur högskolorna skall kunna finansiera lektorernas forskning utan att grundutbildningen på kort sikt blir lidande. Motionärerna föreslår därför att de *externt finansierade forskarna* i högskolan skall åläggas en *undervisningsskyldighet*, förslagsvis uppgående till 10%

Utskottet erinrar om att 1986 års lärartjänstreform innebär att högskoleenheterna också skall innefatta den externt finansierade verk- samheten i underlaget för lärartjänster. Utskottet har i det föregående redovisat att avvägningen mellan arbetsuppgifter för utbildning och forskning ankommer på den lokala högskolenivån. Med det anförda avstyrks motion 1989/90:Ub123 yrkande 12.

I motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 24 betonas att personal av betydelse för forskningen — ingenjörer, laboratorieassistenter m.fl. — måste få möjlighet till *personalutveckling* bl.a. i form av fakultetsvisa utvecklingsprogram.

Utskottet gör ingen annan bedömning än motionärerna att sådana åtgärder är synnerligen viktiga för de samlade forskningsuppgifterna inom en fakultet. Eftersom det ankommer på de lokala högskoleenheterna att utforma och genomföra sådana utvecklingsinsatser anser utskottet det inte påkallat att riksdagen gör något särskilt uttalande. Med det anförda avstyrks motion 1989/90:Ub140 yrkande 24.

I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 12 anføres att när det allmänna skolväsendet kommunaliseras måste möjligheterna till *tjänstledighet för att inneha högre tjänst m.m.* finnas kvar. Motionärerna befarar att ett antal personer annars utestängs från möjligheterna att bedriva högre studier eller forskning.

Med hänvisning till att denna typ av frågor bör regleras i avtal mellan berörda parter eller genom en allmän rekommendation till skolhuvudmännen från kommunförbund och landstingsförbund avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub125 yrkande 12.

I motion 1989/90:Ub143 (c) yrkande 12 framhålls att det är angeläget att *tjänstestrukturen inom den landstingskommunala vårdhögskolan* utformas på samma sätt som i den statliga högskolan. I motion 1989/90:Ub149 (fp) yrkande 3 framhålls att det inom den kommunala högskolan skall finnas tjänster som delas mellan egen forskning och undervisning samt vårdarbete. Den rörliga forskningsresurs inom anslaget Medicinska fakulteterna som regeringen föreslår för den kommunala högskolan bör kunna användas för kombinationstjänster för yrkeskategorier som har sin verksamhet inom kommunal vårdhögskola.

Utskottet delar regeringens bedömning att det är angeläget att andelen lärare som avlagt doktorsexamen ökar inom den kommunala högskolan. Detta är en första förutsättning för ett närmande till den statliga högskolans struktur. En sådan anpassning måste dock ses i ett långt tidsperspektiv. Som anges i propositionen är landstingsförbundet berett att verka för att de nuvarande tjänsterna som FoU-lärare under den kommande treårsperioden ersätts med tjänster som högskolelektor. Utskottet vill hänvisa till att regeringen i årets forskningsproposition under anslaget till de medicinska fakulteterna föreslagit en s.k. rörlig resurs för lärare inom den kommunala högskolan. Härigenom skapas möjligheter för denna lärarkategori att förutom sina åtaganden inom grundutbildningen också medverka i forskningsarbete. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub143 yrkande 12 och 1989/90:Ub149 yrkande 3.

7. Forskning vid de mindre och medelstora högskolorna

1989/90:U6U25

I propositionen konstateras inledningsvis (s. 41—43) att en grundtanke i den sammanhållna högskolan som infördes år 1977 är att all verksamhet skall bygga på vetenskaplig grund. Fasta forskningsresurser finns visserligen inte vid alla högskoleenheter, men forskning skall bedrivas vid alla universitet och högskolor. Vid de mindre och medelstora högskolorna bedrivs verksamheten i projektform. Forskningen har enligt regeringen ökat dramatiskt i omfattning vid dessa högskolor under det senaste årtiondet. Ökningen hänförs dock huvudsakligen till uppdrag som utförs för näringslivet eller statliga myndigheter. Forskning på eget programansvar förekommer fortfarande endast i begränsad omfattning. Genom 1987 års forskningsproposition tillkom särskilda medel för att stödja och utveckla forskningen vid de mindre och medelstora högskolorna.

Vidare konstaterar regeringen att endast en mindre del av lärarna vid de mindre och medelstora högskolorna har genomgått forskarutbildning, vilket givetvis påverkar möjligheterna att utvidga forskningen vid dessa högskolor. Enligt regeringen bör därför särskilda åtgärder vidtas för att låta lärare vid dessa högskolor fullfölja studier till doktorsexamen.

Frågor som rör forskning vid de mindre och medelstora högskolorna har utretts särskilt inför denna proposition. De yttranden som företrädare för universitet och högskolor avgivit över utredningens betänkande (SOU 1989:27) Forskning vid de mindre och medelstora högskolorna visar enligt propositionen att det nu föreligger goda förutsättningar för forskningssamverkan mellan högskoleenheterna med fakultetsorganisation och de mindre och medelstora högskolorna. Genom en utökad samverkan anses de samlade forskningsresurserna inom högskolan, såväl personella som materiella, kunna utnyttjas på bästa sätt. En utveckling av detta slag är enligt regeringen av stor betydelse inte bara för högskolan internt utan också för det omgivande samhället, såväl lokalt som regionalt och nationellt. Ett bättre resursutnyttjande, vilket förutsätter en bättre integrering av lärarna vid de mindre och medelstora högskolorna i den samlade högskolans forskningsarbete, är därför i allra högsta grad ett gemensamt intresse för alla högskoleenheter.

I inledningen till utbildningsdepartementets avsnitt i propositionen konstateras (s. 200—204) att en enhetlig tjänsteorganisation tillämpas inom högskolan, vilket innebär att alla forskningskompetenta högskolelektorer i princip har samma möjligheter att i mån av tillgång till resurser bedriva forskning i tjänsten. Alla forskarutbildade lärare vid de mindre och medelstora högskolorna ingår på samma sätt som lärarna vid universiteten i fakultetskollegierna. Dagens organisation innebär att medel för forskning och forskarutbildning anvisas under fakultetsanslag, vilka således är gemensamma för flera högskoleenheter. I bilaga 10 a till högskoleförordningen anges vilka universitet och högskolor som hör ihop fakultetsvis.

Verksamhetsområdet för fakultetsorganen vid universiteten i Stockholm, Uppsala, Linköping, Lund, Göteborg och Umeå samt vid Chalmers tekniska högskola skall omfatta även de högskoleenheter som anges i nedanstående uppställning.

Högskoleenhet	Fakultetsorganen vid universitetet i					
	Stockholm	Uppsala	Linköping	Lund	Göteborg samt Chalmers tekniska högskola	Umeå
Högskolan för lärarutbildning i Sth	X					
Högskolan i Eskilstuna/Västerås		X				
Högskolan i Falun/Borlänge		X				
Högskolan i Gävle/Sandviken		X				
Högskolan i Örebro		X				
Högskolan i Jönköping			X			
Högskolan i Halmstad				X		
Högskolan i Kalmar				X		
Högskolan i Karlskrona/Ronneby				X		
Högskolan i Kristianstad				X		
Högskolan i Växjö				X		
Högskolan i Borås					X	
Högskolan i Karlstad					X	
Högskolan i Skövde					X	
Högskolan i Sundsvall/Härnösand						X
Högskolan i Östersund						X

Högskoleförordningen bilaga 10 a (SFS 1989:646)

Innebörden av detta är bl.a. att lärarna vid de mindre och medelstora högskolorna kan ansöka om tid för egen forskning från de rörliga resurser som fördelas av berörda fakultets- och sektionsnämnder. Övergångsvis har föreskrivits att vissa minimibelopp skall avsättas för forskningstid för lärarna vid dessa högskolor.

I ett relativt stort antal motionsyrkanden framförs förslag som gäller *utbyggnad av fasta forskningsresurser och inrättande av nya fakulteter och universitet*. I motionerna 1989/90:Ub501 och 1989/90:Ub143 (båda c) skisseras i yrkandena 5 resp. 7 en modell för hur högskolorna i Växjö, Örebro, Karlstad och Sundsvall—Härnösand skall kunna utvecklas till universitet före år 2000. I yrkande 6 i motion 1989/90:Ub501 begärs att en organisationskommitté skall tillsättas för att senast år 1992 framlägga förslag till utvecklingsplan för den skisserade utbyggnaden. Slutligen föreslås i yrkande 8 i motion 1989/90:Ub143 ett

uttalande om utveckling av s.k. nätverksuniversitet samt lokala kunskapsmiljöer, dvs. samverkan mellan flera högskolor resp. samverkan med myndigheter och företag på högskoleorten.

Förslag att inrätta nätverksuniversitet för högskolorna i Växjö, Kalmar och Karlskrona—Ronneby framförs också i motionerna 1989/90: Ub134 (c) yrkande 2, 1989/90:Ub523 (c), 1989/90:Ub575 (s), 1989/90: Ub757 (m, fp) yrkande 2 och 1989/90:Ub820 (fp) yrkande 3 delvis. I motionerna 1989/90:Ub654 (s) och 1989/90:Ub682 (fp) begärs förstärkningar av forskningsorganisationen vid högskolorna i Falun—Borlänge, Gävle—Sandviken och lantbruksuniversitetets avdelning i Garpenberg.

I motion 1989/90:Ub99 (s) framförs förslag om förstärkning av forskningen vid högskolan i Växjö. Förslag att utveckla högskolan i Karlstad till universitet framförs i motionerna 1989/90:Ub61 (fp), 1989/90:Ub145 (c) yrkande 1, 1989/90:Ub584 (m) yrkande 1 och 1989/90:Ub725 (c) yrkande 1. Förstärkning av forskningsorganisationen vid högskolan i Sundsvall—Härnösand efterlyses i motionerna 1989/90:Ub54 (s), 1989/90:Ub580 (s) och 1989/90:A69 (fp) yrkande 1. I motion 1989/90:Ub822 (mp) begärs dels att riksdagen skall besluta om inrättandet av ett universitet i Sundsvall (yrkande 2), dels att regeringen skall återkomma med förslag till plan för inrättandet (yrkande 3). En utredning om utveckling av ett mittsvenskt universitet med högskolorna i Sundsvall—Härnösand och Östersund som bas begärs i motion 1989/90:Ub610 (c).

Förslag rörande fasta forskningsresurser o.d. vid de mindre högskolorna i övrigt framförs rörande högskolan i Eskilstuna—Västerås i motionerna 1989/90:Ub79 (fp) yrkande 1, 1989/90:Ub127 (s) yrkande 1 och 1989/90:A87 (s) yrkande 2, högskolan i Jönköping i motion 1989/90:Ub634 (s), högskolan i Kalmar i motion 1989/90:Ub541 (c) yrkande 3 samt högskolan i Östersund i motion 1989/90:Ub629 (s) yrkande 1 delvis.

En prioritering av de små och medelstora högskolorna samt högskolan i Luleå begärs i yrkande 3 i motion 1989/90:Ub114 (s), och i yrkande 4 begärs en successiv utbyggnad av framtida fasta forskningsresurser. I yrkandena 1 och 2 i samma motion pekas på betydelsen av de regionala aspekterna och att dessa måste ägnas särskild uppmärksamhet inför nästa forskningsproposition. I motion 1989/90:Ub628 (s) begärs en omfördelning av forskningsresurserna från Stockholmsområdet till högskolorna i skogslänen.

I motion 1989/90:Ub131 (s) slutligen framförs förslag att inrätta ett samhällsvetenskapligt fakultetsanslag vid högskolan i Luleå. Motionärerna påpekar vidare att lärarna inom det samhällsvetenskapliga området vid högskolan saknar fakultetstillhörighet.

Utskottet är inte berett att förorda att fasta forskningsresurser tillförs några av de mindre eller medelstora högskolorna. Utskottet delar regeringens bedömning att det bör finnas goda förutsättningar för forskningssamverkan mellan dem och högskoleenheterna med fast forskningsorganisation och att en sådan samverkan är den bästa garantin för en hög kvalitet i högskolan inom såväl grundutbildning som

forskning. Sådana samverkansformer måste utvecklas utifrån lokala förutsättningar och kan utformas som nätverk mellan de berörda högskoleenheterna. Utskottet vill slutligen peka på strävan i propositionen att inte koncentrera forsknings- och utvecklingsarbete till vissa regioner, i första hand Stockholmsregionen, för att därigenom låta övriga regioner få del av de positiva effekterna av forskningsverksamhet med hög kvalitet.

Med hänvisning till vad utskottet anfört avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub54, 1989/90:Ub61, 1989/90:Ub79 yrkande 1, 1989/90:Ub99, 1989/90:Ub114, 1989/90:Ub127 yrkande 1, 1989/90:Ub134 yrkande 2, 1989/90:Ub143 yrkandena 7 och 8, 1989/90:Ub145 yrkande 1, 1989/90:Ub501 yrkandena 5 och 6, 1989/90:Ub523, 1989/90:Ub541 yrkande 3, 1989/90:Ub575, 1989/90:Ub580, 1989/90:Ub584 yrkande 1, 1989/90:Ub610, 1989/90:Ub628, 1989/90:Ub629 yrkande 1 delvis, 1989/90:Ub634, 1989/90:Ub654, 1989/90:Ub682, 1989/90:Ub725 yrkande 1, 1989/90:Ub757 yrkande 2, 1989/90:Ub820 yrkande 3 delvis, 1989/90:Ub822 yrkandena 2 och 3, 1989/90:A69 yrkande 1 samt 1989/90:A87 yrkande 2.

Vad gäller förslaget i motion 1989/90:Ub131 att inrätta en samhällsvetenskaplig fakultet vid högskolan i Luleå och inledningsvis anslå 3 milj.kr. till densamma är inte utskottet berett att tillstyrka detta yrkande. Eftersom lärarna vid högskolan i Luleå, bortsett från dem som tillhör teknisk fakultet, saknar fakultetstillhörighet bör dessa enligt utskottets mening i likhet med lärarna vid de mindre och medelstora högskolorna tillhöra lämplig fakultet vid högskoleenhet med fakultetsorganisation, i detta fall universitetet i Umeå. Utskottet utgår från att bilaga 10 a till högskoleförordningen kommer att ändras i detta avseende. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub131.

Fem motionsyrkanden gäller frågan om fördelning av medel från *den rörliga resursen på fakultetsanslagen* till de mindre och medelstora högskolorna. I motionerna 1989/90:Ub43 (m) yrkande 1, 1989/90:Ub71 (fp) yrkandena 1 och 3, 1989/90:Ub73 (fp) samt 1989/90:Ub128 (s) delvis uttrycks oro för att dessa högskolor inte skall få sin rättmätiga del av den rörliga resursen i och med att något belopp inte längre kommer att vara öronmärkt för dem.

Utskottet konstaterar inledningsvis att den rörliga resursen som används för att finansiera lärarnas egen forskning är en del av resp. fakultets anslag och att några belopp inte preciseras inom denna ram vare sig i propositionen eller i de senaste årens regleringsbrev. Där emot angavs i den föregående forskningspropositionen (prop. 1986/87: 80 bil. 6 s. 14) att fakultetsnämnderna vid fördelningen av de rörliga resurserna under en övergångsperiod inte skulle få avsätta mindre än genomsnittet av de tre senaste årens tilldelning till var och en av de mindre högskoleenheterna. Enligt utskottets uppfattning bör denna garantiregel nu ha tillämpats under en tillräckligt lång övergångsperiod. Ansökningar från lärarna vid de mindre och medelstora högskoleenheterna bör fr.o.m. budgetåret 1990/91 prövas enligt *samma* krite-

rier som gäller för lärare vid högskoleenhet med fast forskningsorganisation. Utskottet utgår från att fakultetsnämnderna kommer att tillse att så sker.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub43 yrkande 1, 1989/90:Ub71 yrkandena 1 och 3, 1989/90:Ub73 samt 1989/90:Ub128 delvis.

I propositionen föreslås liksom i föregående forskningsproposition att medel ställs till förfogande för olika forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna under anslagsposten 1 under anslaget E 12. Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål. Tillskotten omfattar 10 milj.kr. budgetåret 1990/91, ytterligare 12 milj.kr. år 1991/92 och ytterligare 8 milj.kr. år 1992/93, dvs. en sammanlagd höjning med 30 milj.kr. utöver pris- och löneomräkning. Medlen skall dels stimulera lärare vid de mindre och medelstora högskolorna att ansöka om forskningsstöd och projektanslag hos forskningsråd och andra forskningsfinansiärer, dels användas för stöd till forskarutbildning av lärarna. Den resurs som föreslås under anslaget E 12 för forskningsstödjande verksamhet kommer därmed budgetåret 1992/93 att vara drygt 40 milj.kr.

Enligt regeringen (prop. s. 204) bör medlen för forskningsstödjande åtgärder anvisas direkt till berörda högskoleenheter i stället för att som hittills fördelas av UHÅ. UHÅ skall dock göra en utvärdering av de gjorda insatserna för att belysa dels hur anvisade medel använts, dels — och framför allt — vilka effekter åtgärderna haft på forskningens omfattning i stort vid de berörda högskolorna.

Frågan om *användningen av resurserna för forskningsstödjande åtgärder* behandlas i ett antal motionsyrkanden.

I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 28 anføres att den forskning som bedrivs vid de mindre och medelstora högskolorna måste vara av hög kvalitet och att tilldelningen av medel skall styras av samma vetenskapliga kriterier som övrig forskning. Det finns därför enligt motionärerna anledning att se till att de anslagna medlen uteslutande används för de i propositionen angivna ändamålen. Ett liknande resonemang förs i motion 1989/90:Ub92 (m) yrkande 9 där motionärerna efterlyser en redovisning av användningen av resurserna efter en försöksperiod. I yrkande 10 i samma motion begärs ett uttalande om att fördelningen av medel bör göras inom resp. högskola av organ som besitter vetenskaplig kompetens. Om sådan kompetens saknas inom högskolan bör enligt motionärerna sakkunniga tillkallas för att göra den vetenskapliga bedömningen.

De resurser som föreslås tilldelas de mindre och medelstora högskolorna borde enligt motion 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 16 — av omsorg om verksamhetens kvalitet — i första hand fördelas av forskningsrådsnämnden (FRN) i enlighet med förslaget i betänkandet (SOU 1989:27) *Forskning vid de mindre och medelstora högskolorna*. Motionärerna anser vidare att styrelserna vid dessa högskolor skall ta ansvar för *hela* verksamheten, således även forskningen på eget programansvar, och att de bör uppmuntras att söka samarbete med de forsknings-

institutioner som bäst kompletterar den egna forskningen. I konsekvens härmed borde den rörliga resursen fördelas direkt till berörda högskoleenheter. I andra hand kan dock motionärerna acceptera att de medel för forskningsstödjande åtgärder som regeringen föreslår fördelas mellan högskolorna på sätt som regeringen föreslagit. Fördelningen inom högskolorna bör dock enligt motionärerna ske efter prövning av en vetenskapligt sakkunnig och oberoende grupp. Med hänsyn till den stora andelen icke-forskarutbildade lärare vid de berörda högskolorna bör medlen under den närmaste sexårsperioden i huvudsak användas till att ge lärarna tillfälle till forskarutbildning.

I motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 14 hävdas att de resurser som nu föreslås för de mindre och medelstora högskolorna huvudsakligen skall komma de institutioner till godo som har goda förutsättningar att utföra forskning av hög vetenskaplig kvalitet. Enligt motionärerna krävs för god forskning en viss kritisk massa, varför motionärerna begär ett uttalande av riksdagen om profilering av forskningen vid de berörda högskolorna.

Utskottet vill understryka att utgångspunkten för förslagen i propositionen har varit att forskningen vid de mindre och medelstora högskolorna skall bedrivas med samma krav på kvalitet som gäller för annan forskning. Utskottet delar regeringens uppfattning att ansvaret för de medel, som skall användas för forskning i egentlig mening, skall ligga på de nuvarande fakultets- och forskningsrådsorganen också när det gäller forskningsverksamhet som bedrivs vid de mindre och medelstora högskolorna. De resurstillskott som i propositionen föreslås under anslaget E 12. Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål möjliggör en rad åtgärder för att underlätta för lärarna vid dessa högskolor att ansöka om medel för forskning och att genomföra forskningsprojekt. Som exempel kan nämnas finansiering av tid för förstudier och utarbetande av kvalificerade projektplaner, resor och deltagande i seminarier och vetenskapliga konferenser samt inköp av vetenskaplig litteratur.

En betydligt större andel forskarutbildade lärare är, som också framgår av propositionen, en viktig förutsättning för att kraven på kvalitet skall kunna upprätthållas vid de mindre högskolorna. Inte minst viktigt i detta sammanhang är givetvis stöd till forskarutbildning för de lärare som ännu inte avlagt doktorsexamen. Utskottet utgår därför från att vid fördelningen av de medel som anslås under anslaget E 12 betydande hänsyn tas till behovet att forskarutbilda lärare vid dessa högskolor.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub92 yrkandena 9 och 10, 1989/90:Ub123 yrkande 16 samt 1989/90:Ub125 yrkande 28.

Vad gäller profilering av forskningverksamheten instämmer utskottet i motionärernas uppfattning att profilering kan vara nödvändig för att uppnå en viss kritisk massa. Detta gäller även för forskningsverksamhet vid de större högskoleenheterna, varför utskottet anser att det

inte är meningsfullt för riksdagen att göra ett uttalande av den generella karaktär som begärs i motion 1989/90:Ub141 yrkande 14. Yrkandet bör avslås av riksdagen.

Förslag om ytterligare *resurser för forskningsstödjande åtgärder vid en eller flera av de mindre och medelstora högskolorna* under anslaget E 12 framförs i ett stort antal motioner.

I motion 1989/90:Ub143 (c) yrkande 5 föreslås för budgetåret 1990/91 en höjning med 5 milj.kr. till högskolorna i Växjö, Örebro, Karlstad och Sundsvall—Härnösand, en höjning med 2,5 milj.kr. till övriga högskolor, 0,5 milj.kr. till högskoleutbildning på Gotland och 5 milj.kr. till UHÄ:s disposition, dvs. sammanlagt 55,5 milj.kr. utöver regeringens förslag om 22 676 000 kr. för ifrågavarande budgetår. I yrkande 6 i samma motion föreslås motsvarande förstärkningar för de därpå följande budgetåren t.o.m. budgetåret 1994/95, dock föreslås högskoleutbildning på Gotland få ytterligare 1 milj.kr. varje budgetår. Totalt skulle därmed de mindre och medelstora högskolorna förstärkas med 279,5 milj.kr. under en femårsperiod.

I motion 1989/90:Ub24 (vpk) föreslås för treårsperioden i yrkandena 1, 2 och 3 en förstärkning av högskolorna i Karlstad, Örebro resp. Växjö med vardera 45 milj.kr., i yrkande 4 en förstärkning av högskolan i Sundsvall—Härnösand med 36 milj.kr. och slutligen i yrkande 5 en förstärkning av högskolan i Luleå med 21 milj.kr. Totalt skulle därmed dessa högskolor förstärkas med 192 milj.kr. under en treårsperiod.

För högskolan i Växjö föreslås i motion 1989/90:A23 (c, fp) yrkande 1 en förstärkning med 10 milj.kr. per år. Förstärkningar av resurserna för högskolan i Karlstad föreslås i motion 1989/90:Ub145 (c), vari begärs ytterligare 5 milj.kr. för budgetåret 1990/91 (yrkande 2) och ytterligare 5 milj.kr. per år under de fyra följande åren (yrkande 3). För högskolan i Sundsvall—Härnösand begärs i motion 1989/90:A94 (c) yrkande 4 ett uttalande dels om vissa utbildningslinjer, dels att forskningsresurserna inte är tillräckliga. Beträffande de bristande forskningsresurserna hänvisar motionären till motion 1989/90:Ub143 vari 5 milj.kr. ytterligare begärs för forskning vid bl.a. högskolan i Sundsvall—Härnösand.

Förstärkningar av resurserna för högskolan i Gävle—Sandviken genom omdisposition föreslås i motion 1989/90:Ub151 (s) utan precisering av belopp. Fyra motionsyrkanden avser högskolan i Eskilstuna—Västerås. I motion 1989/90:Ub79 (fp) yrkande 2 begärs en icke-preciserad större del av resurserna. En utökning med 1,7 milj.kr. under treårsperioden till totalt 3,9 milj.kr. begärs i motion 1989/90:Ub127 (s) yrkande 2. I motion 1989/90:Ub133 (c) begärs i yrkande 1 för budgetåret 1990/91 5 milj.kr. utöver regeringens förslag och i yrkande 2 en fortsatt uppbyggnad av anslaget till högskolan i Eskilstuna—Västerås för budgetåren 1991/92 och 1992/93. Högskolan i Kalmar föreslås i motion 1989/90:Ub134 (c) yrkande 1 förstärkas med 2,5 milj.kr. per år under treårsperioden. En markant ökning av

medlen till forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna begärs i motion 1989/90:Ub128 (s) delvis utan närmare precisering av några belopp.

Slutligen begärs i motion 1989/90:Ub105 (c) i yrkande 1 att högskoleutbildning på Gotland skall ges samma status och utvecklingsmöjligheter som övriga mindre högskolor. I yrkande 2 begärs att 400 000 kr. skall avsättas budgetåret 1990/91, ytterligare 150 000 kr. budgetåret 1991/92 och ytterligare 100 000 kr. för budgetåret 1992/93 för forskningsstödjande åtgärder för berörda lärare.

Utskottet anser för sin del att det inte är rimligt att för den aktuella treårsperioden anvisa ytterligare medel till de mindre och medelstora högskolorna utöver den förstärkning om 30 milj.kr. som regeringen föreslagit under anslaget E 12. Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål i propositionen. Vad gäller högskoleutbildning på Gotland — för vilken resurser anvisas till länsstyrelsen — konstaterar utskottet att de lärare som anlitas för att genomföra den utbildningen i de flesta fall är anställda av någon annan högskoleenhet och därmed inordnade i sitt forskningssammanhang. Utskottet anser att resurser för forskningsstödjande åtgärder, den rörliga resursen på fakultetsanslagen och övriga forskningsresurser skall kunna tas i anspråk endast av lärare som är anställda av någon högskoleenhet.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub24 yrkandena 1, 2, 3, 4 och 5 samtliga delvis, 1989/90:Ub79 yrkande 2, 1989/90:Ub105 yrkandena 1 och 2 delvis, 1989/90:Ub127 yrkande 2 delvis, 1989/90:Ub128 delvis, 1989/90:Ub133 yrkandena 1 delvis och 2, 1989/90:Ub134 yrkande 1 delvis, 1989/90:Ub143 yrkandena 5 delvis och 6, 1989/90:Ub145 yrkandena 2 delvis och 3, 1989/90:Ub151, 1989/90:A23 yrkande 1 delvis samt 1989/90:A94 yrkande 4 och tillstyrker de resursförstärkningar för treårsperioden som förordats i propositionen.

8. Vissa frågor rörande forskningssamverkan

Kostnaderna för externt finansierad verksamhet

Av propositionen framgår att redan i slutet av 1960-talet föreskrevs att universitet och högskolor skulle tillämpa principen om *full kostnads-täckning för externt finansierad verksamhet*. Nuvarande bestämmelser återfinns i förordningen om externt finansierad verksamhet vid högskoleenheterna inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde (UHÄ-FS 1982:113). Till förordningen har UHÄ utfärdat tillämpningsföreskrifter.

I propositionen konstateras att av olika skäl har principen om full kostnadstäckning inte tillämpats i praktiken, framför allt inte med avseende på verksamhet som betalas av andra statliga myndigheter. Detta har lett till att högskolans egna anslag framför allt till forskning och forskarutbildning, men i viss mån också till grundläggande utbild-

ning, fått finansiera kostnader som avsett externfinansierad verksamhet. Högskolan har härigenom subventionerat främst olika forskningsfinansierare.

I enlighet med vad som angetts i 1987 års forskningsproposition samt i 1988 års proposition om formerna för högskolepolitiken skall principen om full kostnadstäckning tillämpas fullt ut inom högskolan fr.o.m. budgetåret 1990/91. Riksdagen hade inte något att erinra mot detta (1988/89:UbU9, rskr. 148).

I den nu framlagda forskningspropositionen anför regeringen att det är ett livsvillkor för grundforskning och forskarutbildning att den externt finansierade verksamheten inom högskolan faktiskt bär alla de kostnader som den föranleder. Den externt finansierade verksamheten har nu en sådan omfattning att en stor del av högskolans basorganisation är dimensionerad utifrån denna. Omfattningen av den externt finansierade verksamheten innebär således att kostnaderna för denna inte är att betrakta som marginalkostnader. De externa finansierarna, slår regeringen fast, måste bära sin andel av de samlade kostnaderna inom högskolan.

Mot bakgrund av att de externa finansierarna skall täcka alla kostnader som är förknippade med deras samverkan med olika universitet och högskolor anser regeringen det inte vara rimligt att centralt ange storleken på den kostnadstäckning högskolan skall ta ut. Det ankommer på högskolorna att själva besluta om den interna budgeten och bedöma hur olika omkostnader skall täckas. Kostnadsstrukturen och storleken av olika kostnader kan därför variera mellan olika högskoleenheter. Det ankommer på UHÄ som tillsynsmyndighet för högskolan att se till att principen om full kostnadstäckning tillämpas konsekvent.

Av propositionen framgår vidare att forskningsråden övergångsvis varit undantagna från kravet på full kostnadstäckning. De skall enligt regeringens förordning intill utgången av budgetåret 1989/90 endast betala ett omkostnadspålägg om 3%. En konsekvent tillämpning av principen om full kostnadstäckning innebär att forskningsråden fr.o.m. budgetåret 1990/91 också står för kostnader, inkl. "overheadkostnader", som är förknippade med projekt som finansieras med rådsmedel. I så måtto kommer principen om full kostnadstäckning också att tillämpas med avseende på forskningsråden.

Enligt motion 1989/90:Ubl40 (c) yrkande 27 bör riksdagen hos regeringen begära en precisering av begreppet full kostnadstäckning vid finansiering med externa medel. I motion 1989/90:Ubl23 (fp) yrkande 1 konstateras att det nu gått tre år sedan riksdagen uttalade att principen om full kostnadstäckning skulle gälla. Motionärerna välkomnar de förslag som nu förs fram i forskningspropositionen. Liksom regeringen anser motionärerna emellertid det olämpligt att centralt ange den nivå som svarar mot full kostnadstäckning. Riksdag och regering bör överlåta fastställandet av nödvändiga avgifter till högskolorna som bör samråda med forskningsråden. Om problem skulle uppstå i anslutning till tolkningen av vad uttrycket full kostnadstäckning innebär, bör det enligt motionärerna ankomma på UHÄ att

bedöma rimligheten i avgifterna. I motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 15 framhålls att det är nödvändigt att principen om full kostnadstäckning fullt ut tillämpas vad gäller av industrin finansierad forskning. Uppbyggnaden av infrastrukturen inom högskolan måste grundas, menar motionärerna, på rent inomvetenskapliga behov och inte styras av industrins behov. I motion 1989/90:Ub86 (c) anförts att i verkligheten bedrivs i Sverige endast en mindre del av den vetenskapliga forskningen med medel från utbildningsdepartementets fakultetsanslag. Detta är i och för sig inte fel, men motionären pekar på flera olägenheter detta får för grundforskningen och möjligheten att finansiera denna. Den enda rimliga konsekvensen är enligt motionären att öka fakultetsanslagen.

Utskottet vill inledningsvis framhålla att det för högskolan är nödvändigt att principen om full kostnadstäckning när det gäller externt finansierad verksamhet tillämpas fullt ut fr.o.m. budgetåret 1990/91. Under lång tid har högskolan subventionerat framför allt olika forskningsfinansierare genom att låta dessa, utan erforderlig ersättning, utnyttja faciliteter som varit nödvändiga för forskningsprojektens genomförande. Detta har exempelvis gällt personella resurser, lokaler och utrustning, litteraturservice samt administrativ service i allmänhet. Forskningsråden har under en övergångsperiod varit undantagna från kravet på full kostnadstäckning. Såvitt utskottet kan bedöma har inte heller bidragen från andra externfinansierare i alla avseenden täckt kostnader som uppstått i anslutning till den externt finansierade verksamheten. Följden av detta är att högskolan från de anslag som riksdagen direkt anvisar för grundforskning och grundläggande högskoleutbildning fått avsätta resurser för en basorganisation som också skall betjäna den externt finansierade verksamheten i samma omfattning som den reguljära utbildningen och forskningen. Framför allt fakultetsanslagen som primärt avser grundforskning och forskarutbildning har härigenom blivit åderlåtna.

Den externt finansierade verksamheten, framför allt vid de högskoleenheter som har fast forskningsorganisation, är inte längre en marginell företeelse. Omfattningen har under senare år vuxit kraftigt. Behovet för högskoleorganisationen att få täckning för de kostnader som följer av nya åtaganden har därför ökat.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att det skulle vara olämpligt att centralt fastställa omfattningen på det omkostnadspålägg externfinansierarna skall lämna till högskolan. Det bör ankomma på den lokala högskoleenheten att, utifrån kostnadsstruktur, organisation m.m., bedöma vilket påslag som krävs för att principen om full kostnadstäckning skall vara uppfylld. UHÄ har som tillsynsmyndighet för högskolan ett särskilt ansvar för att högskoleenheternas bedömningar är rimliga.

Såvitt utskottet erfarit finns det inom högskolan, bl.a. utifrån de årliga redovisningar UHÄ begär in från enheterna, en god insikt om vilka kostnader som externfinansierarna skall bidra till. Mot bakgrund härav avstyrks motion 1989/90:Ub140 yrkande 27. I motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 1 och 1989/90:Ub141 yrkande 15 har, som

framgått, redovisats en positiv inställning till en tillämpning av principen om full kostnadstäckning. Då utskottet finner att yrkandena i huvudsak överensstämmer med vad regeringen föreslagit i propositionen och vad utskottet i det föregående anfört får motionärernas krav anses vara tillgodosedda, varför de nämnda motionsyrkandena avstyrks.

En konsekvens av den förändring som genomförs fr.o.m. budgetåret 1990/91 när det gäller kostnadstäckning från externt finansierad verksamhet blir att resurser inom fakultetsanslagen frigörs för sådana ändamål som de primärt är till för. Därmed torde också yrkandet i motion 1989/90:Ub86 vara tillgodosett, varför den avstyrks.

Utskottet har i det föregående redovisat att *forskningsråden* övergångsvis varit undantagna från kravet på full kostnadstäckning.

I motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 26 anförs att principen om ett likvärdigt omkostnadspålägg på alla externa medel inom högskolan är riktig. Det är enligt motionärerna dock angeläget att övergången till ett sådant system åtföljs av en förstärkning av forskningsrådets resurser. Motionärerna hävdar att de samlade förslagen i propositionen i själva verket kan leda till reala minskningar när det gäller resurserna till den direkta forskningsverksamhet som finansieras av råden. I motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 16 konstateras att den forskning som bedrivs med rådsmedel har bedömts på grundval av rent vetenskapliga kvalifikationer och snarast är till gagn för forskningen vid högskolans institutioner. Principen om full kostnadstäckning bör därför inte tillämpas lika rigoröst som när det gäller annan externt finansierad verksamhet. I motion 1989/90:Ub143 (c) yrkande 2 anförs att det är angeläget att det råder balans mellan fakultetsanslag och forskningsrådsmedel. Utgångspunkten, hävdar motionärerna, måste vara att fakultetsanslagen ger institutionerna en fast grund för den fria grundforskningen. Enligt motionärerna synes den nu framlagda forskningspropositionen lägga något större vikt vid forskningsråden. Inför kommande forskningspropositioner är det angeläget att detta balansproblem beaktas.

Med anledning av motionerna vill utskottet anföra följande.

Utskottet delar den uppfattning som utmärker årets forskningsproposition, nämligen att en av de mest angelägna åtgärderna är att stärka den svenska grundforskningen. Regeringen föreslår också en rad åtgärder för att detta skall kunna realiseras. Även en konsekvent tillämpning av principen om full kostnadstäckning vid externfinansiering kommer att medverka till en förstärkning av resurserna till grundforskning. Fakultetsanslagen kommer nämligen att i betydande omfattning avlastas åtaganden som uppstått till följd av att den externt finansierade verksamheten ökat kraftigt under det senaste decenniet. Fakultetsanslagen kommer i större utsträckning att kunna användas för grundforskning och forskarutbildning. Att principen om full kostnadstäckning nu också kommer att tillämpas på råden innebär inte enligt utskottets mening att den samlade resursmängden för grundforskning inom högskolan minskar eftersom fakultetsanslagen i större utsträckning kan användas till sådan forskning, dvs. den forskning som

råden genom projektmedel bidragit till. I detta avseende kommer den föreslagna förändringen när det gäller kostnadstäckning också att vara till gagn för forskningsrådets syften.

Som framhålls i propositionen skall fakultetsanslagen även kunna användas i projekt som har forskningsråden som medfinansiar. Det kan t.ex. gälla forskare eller biträdesspersonal som avlönas från fakultetsanslagen eller utrustning som tillhör institutioner vid högskolan men som används i samfinansierade projekt. Om forskningsråden i likhet med andra forskningsfinansiärer fullt ut svarar för sin del av kostnaderna när det gäller externfinansierade projekt i allmänhet, får högskolan ökade möjligheter att samfinansiera projekt och därmed avlasta forskningsråden vissa kostnader.

Utskottet har mot denna bakgrund inga invändningar mot att principen om full kostnadstäckning fr.o.m. budgetåret 1990/91 även tillämpas när det gäller forskningsrådsorganisationen. Utskottet förutsätter att högskolan samråder med forskningsråden om kostnadstäckningen då det gäller forskningsprojekt där såväl högskola som forskningsråd går in som finansiärer. Med det anförda avstyrks motionerna 1989/90: Ub140 yrkande 26, 1989/90:Ub141 yrkande 16 och 1989/90:Ub143 yrkande 2.

Högskolornas möjlighet att ta ut *kompensation för lokalkostnader* då den externt finansierade verksamheten kräver lokaltillskott utsträcks fr.o.m. budgetåret 1990/91 till att omfatta samtliga externa finansiärer. Regeringen föreslår att universitet och högskolor skall få disponera de influtna medlen för lokalkostnadsändamål. Detta innebär att inkomstposterna under anslaget tills vidare skall kvarstå.

I motion 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 15 begärs att högskolorna fr.o.m. budgetåret 1990/91 skall få tillgodogöra sig influtna lokalhyror från externt finansierad verksamhet och disponera dem fritt inom ramen för högskolans verksamhet.

Utskottet vill med anledning härav anföra följande.

Utskottet anser att det är rimligt att de externa finansiärerna medverkar till att lösa de lokalproblem som finns på många håll i högskolan. I det nya anslags- och budgetsysteem, som nu successivt införs för den statliga verksamheten i dess helhet, skall lokalkostnader i princip behandlas på samma sätt som kostnader för verksamheten i övrigt. Detta innebär att de statliga lokalbrukarna får ett ökat kostnadsansvar för sin lokalförsörjning.

För högskoleområdet gäller att det nya styr- och anslagssystemet införs till fullo budgetåret 1993/94 då anslagsstrukturen inom högskolan ändras. Utskottet delar regeringens bedömning att en friare användning av den lokala högskoleenhetens samlade resurser, inkl. resurser för lokalkostnadsändamål, får anstå till nästa planeringsperiod. Utskottet erinrar om att regeringen aviserat att varje högskoleenhet skall tilldelas *ett* anslag för lokalkostnader. Detta bör enligt regeringen genomföras senast fr.o.m. budgetåret 1993/94. Med det anförda avstyrks motion 1989/90:Ub123 yrkande 15.

Avslutningsvis vill utskottet anföra följande.

1989/90:UbU25

En konsekvent tillämpning av principen om full kostnadstäckning innebär inte att kostnaderna för högskolans gemensamma service m.m. ökar. Vad som ändras är fördelningen av kostnadsansvaret mellan olika finansiärer. Denna förskjutning av ansvaret kommer att gagna framför allt den fria grundforskningen i och med att fakultetsanslagen avlastas kostnader som uppstått till följd av den externt finansierade verksamheten. Utskottet förutsätter att de intäkter som framgent kommer att flyta in till högskolan från externfinansiärerna disponeras så att de kompenserar de merkostnader som uppkommer på olika ställen inom en högskoleenhet.

Högskolans medverkan i stiftelser m.m.

Samverkan mellan högskolan och det omgivande samhället har framför allt under 1980-talet utvecklats mycket snabbt och delvis i nya former. Denna utveckling har allmänt sett varit värdefull och har lett till breddade kontakter bl.a. mellan högskolan och näringslivet.

Högskolan kan samverka med samhället i övrigt på flera sätt. Högskolans reguljära organisation kan utnyttjas för uppdragsverksamhet på såväl utbildnings- som forskningsområdet. Samverkan kan också ske genom enskilda lärares bisysslor. På senare tid har samverkan i ökande utsträckning fått formen att högskolan medverkar i olika typer av särorganisationer såsom *stiftelser*, aktiebolag m.m.

I forskningspropositionen konstateras att det är högskolestyrelserna som har det samlade ansvaret för den verksamhet som bedrivs inom högskolan. Detta innebär att styrelserna måste ha överblick över hela utbildnings- och forskningsverksamheten samt möjligheter att besluta om verksamheten inom hela högskolans ansvarsområde. Om universitet och högskolor i ökande omfattning engageras i särorganisationer blir det enligt regeringens bedömning svårare för styrelserna att utöva sitt ansvar på ett tillfredsställande sätt. Regeringens grundinställning är därför att kontakterna i första hand bör ske genom den reguljära högskoleorganisationen och inte i särorganisationer, såsom stiftelser. Universitet och högskolor bör fortsättningsvis inte få ingå i stiftelser utan regeringens medgivande i varje enskilt fall. Av propositionen framgår att regeringen avser att ändra högskoleförordningen i enlighet med detta.

I motion 1989/90:Ub143 (c) yrkande 4 framhålls att en betydelsefull form för att introducera forskningsresultat är att etablera forskarbyar m.m. De kan enligt motionärerna erbjuda en lämplig övergång mellan uppdragsforskning inom högskolans ram och kommersiellt driven verksamhet där forskningsresultat omsätts i produkter och tjänster. Forskarbyarna har också en viktig uppgift i att hjälpa små och medelstora företag utan egen forskning med produktutveckling. Detta bör ske i nära samarbete med utvecklingsfonden.

Utskottet delar regeringens bedömning att kontakterna mellan högskola och näringsliv är värdefulla. I likhet med regeringen anser utskottet att sådant samarbete i första hand måste utvecklas inom

ramen för den reguljära högskoleorganisationen. Utskottet har inget att invända mot att högskoleförordningen ändras i de avseenden regeringen angivit. Utskottet delar också motionärernas redovisade uppfattning att forskarbyar, science park-anläggningar m.m. är av stor betydelse för högskolans samverkan med det omgivande samhället. Sådant samarbete bör ske inom ramen för de reguljära organisationsformer som gäller för högskoleområdet. Med det anförda avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub143 yrkande 4.

I två motioner efterlyses försöksverksamhet med s.k. *vetenskapsbutiker*.

I motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 33 framhålls att forskning i dag huvudsakligen bedrivs av organ som har goda finansiella förutsättningar, vilket innebär att finansiellt svagare grupper inte kan få sina problem belysta. Motionärerna hänvisar till försök som gjorts med vetenskapsbutiker i bl.a. Nederländerna och Finland. Dessa fungerar som förmedlare av kontakter mellan forskare, forskarstuderande och olika grupper som har frågeställningar de vill ha belysta. Liknande försök bör göras i Sverige och motionärerna vill att riksdagen anslår 1 milj.kr. till ett sådant projekt.

Liknande tankegångar förs fram i motion 1989/90:Ub139 (vpk) yrkande 12. Resurssvaga grupper såsom fackföreningar, miljögrupper, kvinnogrupper, fredsorganisationer m.fl. har små möjligheter att få forskning utförd av kvalificerade forskare inom högskolan. Motionärerna hänvisar till positiva erfarenheter från försöksverksamhet med vetenskapsbutiker i Nederländerna, Belgien, Västtyskland, Frankrike och Storbritannien. De vanligaste projekten behandlar områden som arbetsmiljö, boende, transporter, miljöfrågor, samt frågor om jämställdhet och kvinnors rättigheter. Försöksverksamhet bör på motsvarande sätt prövas i Sverige. Motionärerna föreslår att 15 milj.kr. anvisas för sådan försöksverksamhet. Medlen bör disponeras av forskningsrådsnämnden.

Utskottet konstaterar att sådan forskning som de båda motionerna berör utförs inom högskolan med medel som anvisas av de statliga sektorsorganen. Sektorsorganens uppgift är att tillgodose bl.a. sådana forskningsbehov som efterlyses i motionerna. Till uppgifterna för högskolan hör att sprida kännedom om forskning och utvecklingsarbete. En väl utbyggd organisation med bl.a. kontaktsekreterare har ökat möjligheterna för grupper och enskilda att ta del av forskningsresultat. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub139 yrkande 12 och 1989/90:Ub140 yrkande 33.

I motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 14 anføres att den förändring i *beskatningen av stiftelser* och stipendier som nu diskuteras kan få till följd att resurserna för forskning och forskarutbildning minskar. En eventuell utökad beskattning bör enligt motionärerna inte utformas så att en resursminskning uppstår.

Utskottet anser att det ännu är för tidigt att bedöma denna fråga. Stiftelse- och föreningsskattekommitténs betänkande bereds för närva-

9. Vissa forskningsetiska frågor

I propositionen anför regeringen att de rättsliga och andra regler som gäller för samhällelig verksamhet i övrigt också skall gälla för forskningen. De etiska bedömningar av skilda slag som måste göras utöver vad som formellt regleras måste här — liksom i samhället i övrigt — göras av dem som på skilda sätt är involverade i verksamheten. Ansvar för sådana etiska bedömningar bör inte skiljas från ansvaret i övrigt för verksamheten.

Regeringen tillkallade i februari 1988 en särskild utredare för att granska vissa forskningsetiska frågor. Utredaren har avgivit betänkandet (SOU 1989:74) Forskningsetisk prövning — organisation, information och utbildning. Utredningen har endast arbetat med sådana etiska frågor som kan uppkomma i anslutning till själva forskningsarbetet och som primärt hör samman med den forskning som har mänskliga individer som forskningsobjekt.

I propositionen konstaterar regeringen att den övervägande delen av all forskning som har människor som forskningsobjekt är medicinskt inriktad. Det var också inom medicinsk forskning som behoven av etisk rådgivning och granskning av uppläggning, syfte och metoder först gav sig till känna och konkretiserades i form av utarbetande av forskningsetiska regler och tillskapande av forskningsetiska kommittéer.

Inom den medicinska forskningen har det på forskarnas initiativ byggts upp en granskningsorganisation som väl täcker den medicinska forskning som i dag bedrivs. Förutom ett system med regionala forskningsetiska kommittéer knutna till de medicinska fakulteterna finns på central nivå medicinska forskningsrådets arbetsgrupp för samordning av kommittéernas verksamhet. Dessa kommittéer har en rådgivande funktion.

Inom samhällsvetenskaplig forskning, liksom inom medicinsk, måste stundom mycket stora mängder data om grupper av individer samlas in och bearbetas. För att resultat skall kunna uppnås måste uppgifter ibland insamlas som spänner över längre tidsperioder. Denna s.k. longitudinella uppläggning är ofta avgörande för möjligheterna att förstå och förklara orsakerna till olika problem.

För etisk prövning av annan forskning än den rent medicinska finns humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådets (HSFR) kommitté för forskningsetiska frågor, som dels granskar de projekt för vilka forskningsmedel söks från rådet, dels projekt som remitteras från andra forskningsfinansierare, t.ex. forskningsrådsnämnden (FRN) och Riksbankens jubileumsfond. Delegationen för social forskning (DSF) har också inrättat en kommitté för forskningsetiska frågor för granskning av projektansökningar ställda till delegationen.

Det nu redovisade innebär alltså att den medicinska forskning samt annan forskning som får medel från någon av de större forskningsfinansierarna och innefattar någon form av försök med människor underkastas etiska bedömningar.

När det gäller hantering och bearbetning av stora mängder data som avser uppgifter om människor är regeringens inställning att datalagen bör gälla generellt. Också upprättandet, utnyttjandet och skötseln av register för forskningsändamål bör prövas i den ordning som gäller för andra dataregister. Regeringen erinrar om att den nyligen tillsatta utredningen om översyn av datalagen (Ju 1989:02, dir. 1989:26) avser att ta upp datalagens förhållande till forskning, statistik och massmedier under år 1990.

Regeringen anför vidare att det för hela högskolan måste finnas genomtänkta former för behandling av etiska frågor i forskningsarbetet. Den lokala organisation som krävs bör utgå från att kommittéers och andra organs insatser när det gäller forskningsetiska frågor har rådgivande funktioner. Därmed ankommer det på berörda myndigheter att närmare besluta om utformningen av rådgivande och beredande organ för etiska frågor. De förslag som den nämnda forskningsetiska utredningen lagt fram anser regeringen ger ett värdefullt underlag för den fortsatta utbyggnaden av en forskningsetisk granskningsorganisation.

I fem motionsyrkanden föreslås *etiska nämnder* eller motsvarande organ. Gemensamt för yrkandena är en mer formellt reglerad institution än den rådgivande funktion nuvarande kommittéer har. I yrkandena berörs också nämndernas *funktion och sammansättning*.

I motionerna 1989/90:Ub139 (vpk) yrkande 7 och 1989/90:Ub752 (vpk) konstateras inledningsvis att de etiska kommittéer som i dag finns, främst i anslutning till medicinsk forskning, enbart har rådgivande funktioner. Enligt motionärerna är detta inte tillräckligt. I stället efterlyses forskningsnämnder med ett bredare ansvar. Dessa nämnder bör kunna finnas såväl lokalt, regionalt som nationellt. I nämnderna skall finnas juridisk expertis och forskare, men majoriteten skall vara lekmän. Förutom kontroll och tillsyn skall dessa nämnder ha till uppgift att sprida information om etiska frågeställningar. Förslag om etiska nämnder förs även fram i motionerna 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 5 och 1989/90:Ub804 (mp) yrkande 30. En etisk nämnd skall enligt motionärerna bl.a. ha till uppgift att bedöma forskningens risker i olika avseenden. En annan viktig uppgift är rådgivning till forskare. I en etisk nämnd skall ingå forskare och representanter för samhället. Forskarna bör inte vara i majoritet. I motion 1989/90:Ub137 (m) yrkande 1 föreslås att etiska kommittéer alltid skall ha status av särskilda myndigheter.

Med anledning av motionsyrkandena vill utskottet anföra följande.

De etiska kommittéer som förordats av den forskningsetiska utredningen skall enligt denna endast ha rådgivande uppgifter. Etiska frågor måste primärt behandlas inom den reguljära högskoleorganisationen, dvs. av de enskilda forskarna, av arbetsledning och styrelser inom institutionerna. I propositionen ställer sig regeringen bakom dessa

ställningstaganden. Även utskottet delar bedömningen att de etiska frågeställningarna skall behandlas i kommittéer som har en rådgivande funktion. Några nämnder med den mer reglerande funktion som vissa motionärer efterlyser bör således inte införas. Att kommittéerna förblir beredande och rådgivande organ innebär följaktligen att det ankommer på de berörda högskoleenheterna att besluta om deras utformning m.m. Några centrala föreskrifter i detta avseende bedömer utskottet inte nödvändiga. Som framhållits i den forskningsetiska utredningen finns det numera god erfarenhet av forskningsetisk prövning. Sammanfattningsvis finns det därför ingen anledning att införa centrala föreskrifter för en fungerande granskningsorganisation. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub137 yrkande 1, 1989/90:Ub139 yrkande 7, 1989/90:Ub141 yrkande 5, 1989/90:Ub752 och 1989/90:Ub804 yrkande 30.

Till de viktigaste *uppgifterna* för de *etiska kommittéerna* hör *information och rådgivning*. I motion 1989/90:Ub120 (fp, s, m, c, vpk) anføres att de etiska kommittéerna måste garanteras ekonomiska resurser så att ledamöterna ges möjlighet till nödvändig utbildning i etik och etisk analys. Lekmännen i kommittéerna kan dessutom behöva viss utbildning i vetenskaplig metodik. De etiska kommittéerna bör också ha resurser till att dels följa upp den information och de råd de ger till forskarna, dels medverka i information till allmänheten.

Utskottet delar motionärernas bedömning att de etiska kommittéerna har en väsentlig funktion att fylla i högskolan. Inte minst gäller detta rådgivning och spridning av information i etiska frågor. I det decentraliserade anslagssystem som numera gäller för högskoleområdet är det däremot mindre lämpligt att specifikt ange resurser för det ändamål motionärerna efterlyser. Utskottet förutsätter emellertid att de lokala högskolestyrelserna inser vikten av de etiska kommittéernas arbete och att de också inom ramen för de resurser de disponerar beaktar behoven av utbildning för ledamöterna i de etiska kommittéerna. Med det anförda avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub120.

I motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 6 begärs att riksdagen gör ett positivt uttalande om införandet av en *etisk kodex för forskare*.

Utskottet anser i likhet med motionärerna att en etisk kodex kan lyfta fram problem och vägleda forskare i olika etiska frågeställningar. Utskottet erinrar om att det under inflytande av Helsingforsdeklarationen 1964 om forskningsetik inom medicinsk forskning och dess reviderade versioner vuxit fram både allmänetiska och forskningsetiska kommittéer i ett flertal länder i Europa under framför allt 1970-talet. De möjligheter och risker som uppkom genom datorbaserade personregister ledde också till ett brett internationellt intresse för integritetsproblemen. Internationella regler har också utarbetats bl.a. inom OECD. Det finns i dag således i det internationella forskarsamhället ett flertal rekommendationer m.m. som syftar till att vägleda forskare i etiska frågeställningar. Det är emellertid en uppgift för de lokala

högskolemyndigheterna att utforma de rekommendationer o.d. som erfordras för verksamheten inom högskolan. Med det anförda avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub141 yrkande 6.

I motion 1989/90:Ub804 (mp) yrkande 31 efterlyses *alternativ till djurförsök* inom forskningen.

Utskottet delar regeringens inställning att djurförsök bara skall användas i sådan forskning där det är angeläget från allmän synpunkt att försök utförs, bl.a. med beaktande av betydelsen av den kunskap som kan vinnas med försöket. Det är således viktigt att i största möjliga utsträckning begränsa användningen av djur för vetenskapligt ändamål. Den centrala försöksdjursnämnden (CFN) har till uppgift att verka för att användningen av försöksdjur begränsas genom att främja utveckling av alternativa metoder. Riksdagen har även fortlöpande anslagit resurser till nämnden för att främja utvecklingen av alternativa och kompletterande metoder till djurförsök. Med det anförda avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub804 yrkande 31.

I motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 4 anføres att *begreppet forskningsetik* måste breddas. Enligt motionärerna måste det också innefatta forskarens lojalitet mot samhället och mot framtida generationer.

Utskottet konstaterar att regeringen i forskningspropositionen valt att enbart behandla vissa frågor i anslutning till forskningsverksamheten, såsom djurförsök, dataintegritet och frågor inom vårdområdet. I ett vidare sammanhang ingår självfallet också att etiskt bedöma vilka konsekvenser forskningen får för det framtida samhället. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub141 yrkande 4.

I motion 1989/90:Ub137 (m) yrkandena 2—5 tas ett antal frågor upp som rör *individens räussäkerhet i anslutning till forskningsprojekt m.m.* I yrkande 2 anføres att gällande svensk lagstiftning inte får sättas ur spel. I yrkande 3 anføres att begreppet "skada" inte får ges en annan innebörd inom forskningen än vad som gäller för samhället i övrigt. I yrkandena 4 och 5 hemställs att berörda fakultetsanslag skall få användas för nödvändiga kontakter mellan individer som deltar i forskningsprojekt och forskare.

Utskottet finner inte att riksdagen bör göra något uttalande med anledning av motionen, eftersom även forskningen måste omfattas av de lagar och bestämmelser som gäller i samhället. Med det anförda avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub137 yrkandena 2, 3, 4 och 5.

10. Lokaler och utrustning m.m.

Lokaler för forskning och forskarutbildning

I propositionen uppskattas kostnaden för de av högskolans lokaler som används till forskning och forskarutbildning till ungefär hälften av det totala lokalkostnadsanslaget på knappt 1,6 miljarder kronor innevarande budgetår (s. 219). Detta betyder enligt propositionen att lokalkost-

naderna utgör ca 15% av de sammanlagda driftmedlen för forskning. Vidare påpekas att olika typer av lokalförbättrande åtgärder i många fall har prioriterats högre i högskoleenheternas anslagsframställningar än samtliga andra förslag till förstärkningar. Hänvisning görs också i propositionen till UHÄ:s och byggnadsstyrelsens gemensamma prioriteringslista som upptar ett tiotal byggnadsobjekt som på olika sätt är betydelsefulla för att förbättra forskningens situation.

Regeringens förslag till förstärkning av grundforskning och forskarutbildning uppgår sammanlagt till 635 milj.kr. Det konstateras med anledning härav i propositionen (s. 220) att den utökade verksamhet som blir resultatet av denna förstärkning givetvis leder till krav på lokaler, utrustning och inredning. Vidare erinras om att lokalförsörjningen för universitet och högskolor liksom för övriga förvaltningsmyndigheter fortsättningsvis skall hanteras i termer av årskostnader (jfr prop. 1989/90:100 bil. 9 s. 34). Regeringen föreslår därför i propositionen en successiv ökning till 45 milj.kr. under treårsperioden för att finansiera de ökade lokalkostnader som föranleds av förstärkningsförslagen i propositionen. Av detta belopp beräknas ca 30 milj.kr. tas i anspråk för de byggnadsobjekt för forskningsändamål som i propositionen föreslås skall föras upp på investeringsplanen för treårsperioden. För övriga verksamhetsförändringar under treårsperioden återstår således 15 milj.kr. för att täcka ökade lokalkostnader. Medlen för ökade lokalkostnader har i propositionen beräknats under anslagsposten till regeringens disposition under anslaget E 12. Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål.

Regeringen föreslår att följande byggnadsobjekt förs upp på investeringsplanen för treårsperioden:

- Nybyggnad för ekologi vid universitetet i Lund
- Nybyggnad för matematik och informationsteknologi vid universitetet i Umeå
- Lokalförbättringar vid Askö marinbiologiska fältstation
- Lokalförbättringar vid Kristinebergs marinbiologiska fältstation

Utskottet anser det i princip tillfredsställande att resurser beräknats i propositionen för de ökade lokalkostnader som blir en följd av de relativt stora utökningar av forskningsverksamheten som föreslås i propositionen.

Utrustning m.m. för forskning och grundutbildning

I propositionen konstateras inledningsvis att utrustning för forskningsändamål för närvarande finansieras inom ramen för högskolans fakultetsanslag och anslagen till forskningsråden (motsv.) samt med forskningsrådsnämndens (FRN) särskilda medel för inköp av dyrbar vetenskaplig utrustning och under senare år i begränsad utsträckning med den s.k. UHÄ-ramen. I vissa fall har också forskningsutrustning finansierats inom ramen för de regionalpolitiska satsningarna. Under den innevarande treårsperioden har sammanlagt 600 milj.kr. — enligt en överenskommelse mellan Svenska bankföreningen och regeringen — givits som bidrag från vissa affärsbanker till utrustning för forsknings-

ändamål. Därtill kommer privata donationer till relativt omfattande belopp (ca 150 milj.kr. årligen under perioden 1985—1987). Enligt propositionen uppgick under år 1988 högskolans totala investeringar i forskningsutrustning till ca 550 milj.kr.

De av forskningsrådsnämnden fördelade medlen för dyrbar vetenskaplig utrustning, den s.k. FRN-ramen, uppgår innevarande budgetår till 103 milj.kr. Dessa medel används för nyinvesteringar i forskningsutrustning — i första hand för de forskningsprojekt som finansieras av forskningsråden och motsvarande.

Regeringen konstaterar i propositionen att utrustningsfrågorna även fortsättningsvis bör ges hög prioritet. I propositionen föreslås därför att FRN-ramen budgetåret 1990/91 skall ökas till 226 milj.kr. För de två följande budgetåren föreslås höjningar till 246 milj.kr. resp. 253 milj.kr., dvs. en total höjning av beloppet för *FRN-ramarna* med 150 milj.kr. under *treårsperioden*. För ökningen om 123 milj.kr. av kostnadsramen för 1990/91 beräknas en höjning av anslaget I 2. Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. med 84 milj.kr. utöver de 446 milj.kr. som föreslogs i årets budgetproposition (prop. 1989/90:100 bil. 10 s. 483—485). Det innebär att regeringen räknat med att cirka två tredjedelar av kostnadsramen kommer att förbrukas under budgetåret 1990/91.

I två motioner, nämligen i 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 8 och 1989/90:Ub143 (c) yrkande 14, begärs ytterligare höjningar av FRN-ramen för budgetåret 1990/91. I den förstnämnda motionen begärs en höjning med 25 milj.kr. och i den sistnämnda en höjning med 50 milj.kr.

Utskottet anser att den höjning om sammanlagt 150 milj.kr. som i propositionen föreslås för FRN-ramarna under treårsperioden är väl avvägd när det gäller den typ av utrustning som finansieras från FRN-ramen. Utskottet föreslår således att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 8 och 1989/90:Ub143 yrkande 14, båda delvis.

Utskottet kommer senare under avsnittet 37 (anslaget I 2) att återkomma till de av regeringen begärda bemyndigandena och anslagsberäkningarna.

Basutrustning till forskning liksom utrustning till grundutbildning finansieras antingen medelst de medel som står till UHÄ:s disposition, den s.k. UHÄ-ramen, eller medelst fakultets- och sektorsanslagen. Med UHÄ-ramen, som i propositionen föreslås uppgå till 194 milj.kr. under budgetåren 1990/91—1992/93, finansieras numera dels ny utrustning till nya eller utökade verksamheter, dels s.k. riktade utrustningsinsatser till speciellt eftersatta områden. I övrigt förutsätts fr.o.m. innevarande budgetår all ersättningsanskaffning av utrustning och även inredning ske inom ramen för befintliga medel, dvs. inom sektors- och fakultetsanslagen (prop. 1988/89:100 bil. 10 s. 483—484). Principen att resurser för anskaffning av utrustning bör vägas mot andra resursbehov torde accepteras av de flesta inom högskolan. Däremot råder delade

meningar om huruvida de resurser som i dag finns är tillräckliga för att med oförändrad verksamhetsvolym ge grundutbildningen och forskningen en rimlig utrustningsstandard.

Svenska akademiska rektorskonferensen har i skrivelse till regeringen (utbildningsdepartementet) den 19 september 1989 pekat på den brist på resurser som enligt rektorskonferensens mening finns inom högskolan för utrustning, men även för ersättningsanskaffning av inredning och mindre ombyggnadsarbeten. Rektorskonferensen uppskattar de sammanlagda medelsbehoven till 500—600 milj.kr. per år.

I ett antal motioner från 1990 års allmänna motionstid refereras till rektorskonferensens skrivelse. I motion 1989/90:Ub617 (m) yrkande 2 begärs, liksom för övrigt i motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 29, ett engångsanslag om 500 milj.kr. för nyanskaffning och ersättning av utrustning. Som en direkt konsekvens härav beräknas i motion 1989/90:Ub825 (m) yrkande 43 anslaget I 2 till 946 milj.kr. i stället för de 446 milj.kr. som föreslås i 1990 års budgetproposition. I motion 1989/90:Ub803 (fp) yrkande 24 begärs att 15 milj.kr. ytterligare skall anvisas under anslaget I 2 för utrustning till grundutbildning, även om motionärerna egentligen anser att resurserna borde anvisas under sektorsanslagen. Till utrustning och lokaler för grundutbildningen föreslås i motion 1989/90:Ub758 (c) yrkande 28 ytterligare 50 milj.kr. I motion 1989/90:Ub724 (vpk) yrkande 20 föreslås 436 750 000 kr. på ett anslag till UHÄ:s disposition för upprustning av lokaler och utrustning.

I yrkande 15 i motion 1989/90:Ub143 (c) föreslås att riksdagen hos regeringen skall begära en plan för en kraftig förstärkning av lokal- och utrustningsanslagen för forskning och högre utbildning under budgetåren 1991/92 och 1992/93. En åtgärdsplan för ersättning av försliten inredning vid universitetet i Umeå begärs i motion 1989/90:Ub723 (fp) yrkande 2.

Utskottet konstaterar inledningsvis att det råder olika uppfattningar om hur stora resurstillskott som är rimliga för att i första hand tillgodose grundutbildningens behov av utrustning, men också forskningens behov av tidsenlig basutrustning. UHÄ har i sin anslagsframställning — med hänvisning till sina begränsade budgetdirektiv — endast fört fram i sammanhanget blygsamma förslag om förstärkningar av vissa sektorsanslag för att möjliggöra en viss ersättningsanskaffning av utrustning till grundutbildningen. Sammanlagt föreslår UHÄ i sitt budgetförslag 29,7 milj.kr. för detta ändamål.

Utskottet anser att det är nödvändigt att få ett bättre underlag för sina bedömningar av vad som kan anses vara rimliga resurstillskott för utrustning, inredning m.m. inför nästa treårsperiod. Regeringen bör därför överväga hur stora resurser för utrustning, inredning och mindre lokalförbättringar som bör tillföras dels anslagen till grundutbildning och forskning, dels kostnadsramarna till UHÄ:s, FRN:s resp. byggnadsstyrelsens disposition. Självfallet bör också möjligheter till omfördelningar mellan olika anslag prövas. Vad utskottet anfört om

underlag för framtida resursförstärkningar för utrustning m.m. bör riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub143 yrkande 15 och 1989/90:Ub723 yrkande 2 som sin mening ge regeringen till känna.

I avvaktan på ett bättre underlag anser utskottet att vissa ytterligare resurser bör anvisas redan budgetåret 1990/91 för att tillgodose grundutbildningens behov av utrustning, då stora svårigheter föreligger att få donationer för sådana ändamål.

Utskottet anser att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 29, 1989/90:Ub617 yrkande 2, 1989/90:Ub724 yrkande 20, 1989/90:Ub758 yrkande 28, 1989/90:Ub803 yrkande 24 och 1989/90:Ub825 yrkande 43 bör anvisa 25 milj.kr. under *ett nytt anslag till utrustning*, benämnt Utrustning till grundutbildning, för budgetåret 1990/91. Detta anslag bör fördelas sektorsvis på högskoleenheter av UHÄ. Vidare bör UHÄ inför 1991 års budgetproposition lämna förslag till fördelning av motsvarande belopp på aktuella anslag till grundläggande högskoleutbildning. Det särskilda anslaget till utrustning kommer således endast att finnas under budgetåret 1990/91.

11. Vissa jämställdhetsfrågor

Inledning

Formellt råder jämställdhet mellan kvinnor och män i vårt samhälle. Reellt skiljer sig kvinnors och mäns levnadsvillkor i väsentliga avseenden. Skillnaderna är till icke ringa del historiskt betingade.

I den förra forskningspropositionen (1986/87:80) anförde föredragande statsrådet att jämställdhetsperspektivet i forskningen rör inte mindre än tre olika behov. Principiellt bör de betraktas åtskilda, men de kan inte i praktiken tillgodoses oberoende av varandra. Statsrådet fortsatte:

För det första är det av grundläggande vetenskapligt intresse att teckna en tydligare bild av skillnaderna mellan manligt och kvinnligt i fråga om språk, kultur, politik liksom i fråga om sjukdomars utbredning och orsaker. Detta senare har bl.a. uppmärksammats av medicinska forskningsrådet. För det andra finns det behov av att från en rent sektoriell, arbetsmarknadspolitisk synpunkt genom forskning söka utvärdera olika tänkbara strategier för att på sikt åstadkomma en jämnare fördelning mellan kvinnor och män på skilda yrkesområden. För det tredje och slutligen finns det — som jag inledningsvis anförde — anledning att se med stort allvar på det förhållandet att kvinnor är så starkt underrepresenterade just inom forskning och högre utbildning.

Mot bakgrund härav är det enligt min mening av största vikt, att det vid universiteten skapas och vidmakthålls miljöer, som är positiva till jämställdhetsforskning, forskning rörande kvinnligt och manligt inom olika ämnen samt till en starkare ställning för kvinnor inom forskningen som yrke.

Det dröjde förhållandevis länge, innan kvinnor på allvar började göra sig gällande inom forskning och forskarutbildning. Ända fram till på 1950-talet var andelen kvinnor i denna del av samhället praktiskt taget försumbar.

Även om skillnaderna är stora mellan olika fakultetsområden är kvinnorna fortfarande i minoritet inom forskning och forskarutbildning. Utvecklingen mot jämställdhet har dröjt. I propositionen redovisas att inom forskarutbildningen har andelen kvinnor först under 1980-talet börjat öka kraftigt och uppgår nu till 32% av de nyantagna. Även här är dock variationerna stora mellan fakultetsområdena, från 19% inom teknisk fakultet till 60% inom den farmaceutiska. Totalt svarar kvinnorna i dag för ungefär en fjärdedel av antalet avlagda doktorsexamina.

Av propositionen framgår vidare att kvinnornas andel inom forskarutbildning och forskning relativt väl avspeglar deras andel inom den grundläggande högskoleutbildningen. Inom teknisk fakultet är andelen kvinnliga doktorander till och med högre än andelen kvinnliga civilingenjörer. Ett undantag är dock det samhällsvetenskapliga fakultetsområdet. Här sjunker kvinnornas andel dramatiskt mellan den grundläggande utbildningen och forskarutbildningen. De skillnader som finns mellan kvinnor och män inom forskningen uppkommer enligt propositionen (s. 200) inte primärt inom forskarutbildnings- och forskningsorganisationen utan avspeglar förhållandena på lägre utbildningsnivåer.

Åtgärder för att öka antalet kvinnliga forskare tas upp i fyra motioner. Enligt motion 1989/90:Ub50 (s) yrkande 1 kan åtgärderna bestå i att kvinnliga forskare får verka som handledare för kvinnliga doktorander, ingå i betygsnämnder och utses till opponenter för kvinnors avhandlingar m.m. I motion 1989/90:Ub56 (s) påpekas att rekryteringen till forskarutbildning följer ett mycket traditionellt mönster där kvinnor och studerande från högskolor som saknar fasta forskningsresurser i liten utsträckning går vidare till forskarutbildning. Motionärerna anser att förslag av strategisk betydelse för att rekrytera kvinnor till forskarutbildning saknas i propositionen. I motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 25 understryks vikten av att kvinnor får stöd och förebilder inom högskolan. Motionärerna vill att medel anslås för att initiera ett projekt med detta syfte. Enligt motion 1989/90:Ub149 (fp) yrkande 1 bör högskolornas styrelser ställa krav på att varje institution skall rapportera i verksamhetsplanen och årsberättelsen hur jämställdheten utvecklas. Motionärerna anser att UHÅ bör ta initiativ till att styrelserna skall ställa sådana krav.

Utskottet vill med anledning av dessa yrkanden anföra följande.

Regeringen har både i den förra forskningspropositionen och i proposition 1987/88:105 om jämställdhetspolitiken inför 90-talet starkt strukit under vikten av att öka andelen kvinnor i forskarutbildning och forskning inom högskolan. Som ett särskilt problem har regeringen pekat på att rekrytering både till forskarutbildning och till kompe-

tensgivande vikariatstjänster ofta har skett genom s.k. handplockning, vilket missgynnat kvinnor. UHÄ har på regeringens uppdrag meddelat föreskrifter för tillsättning av vikariat inom lärartjänstorganisationen (UHÄ-FS 1986:83). En korrekt tillämpning av gällande bestämmelser är enligt regeringen av strategisk betydelse. Riksdagen har inte haft något att erinra mot vad regeringen har anfört i dessa avseenden.

Utskottet anser att det nu ankommer på de lokala organen och befattningshavarna att utforma sina rekryteringsåtgärder både till forskarutbildning och till lärartjänster inom högskolan på sådant sätt att kvinnor stimuleras att söka och blir rättvist bedömda vid urval mellan sökande. Som utskottet anfört i det föregående är det anmärkningsvärt att hittills ytterst litet synes ha gjorts för att rekrytera studerande vid de mindre och medelstora högskolorna till forskarutbildning. Eftersom kvinnor ofta är mer lokalt bundna än män är det sannolikt att fler kvinnor kan rekryteras till forskarutbildning om rekryteringsinsatserna tar sikte även på mindre och medelstora högskolor och vårdhögskolor. Högskolestyrelserna har ansvaret för att aktivt främja jämställdhet i arbetslivet inom sitt område och för att utbildningsverksamheten bedrivs enligt de riktlinjer som statsmakterna har meddelat och där en ökad rekrytering av kvinnor till forskarutbildning är ett klart uttalat mål. De åtgärder som nämns i de aktuella motionerna är goda exempel som kan tjäna som förebilder. De konkreta formerna för högskoleenheternas arbete i detta avseende bör dock inte regleras av riksdagen.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub50 yrkande 1, 1989/90:Ub56, 1989/90:Ub140 yrkande 25 samt 1989/90:Ub149 yrkande 1.

Forskningsrådets sammansättning är otillfredsställande enligt motion 1989/90:Ub149 (fp) yrkande 4. Råden består huvudsakligen av manliga ledamöter. Inom ramen för de kriterier som bör styra dessa tillsättningar bör enligt motionärerna ambitionen att åstadkomma en jämnare könsfördelning markeras.

Utskottet erinrar om förordningen om jämställdhet i statlig verksamhet (SFS 1984:803). När ett fakultetskollegium förbereder val av elektor till ett forskningsråd skall kollegiet verka för att göra det möjligt att välja mellan personer av båda könen, om det kan ske inom ramen för sakliga urvalsgrunder. Med hänvisning härtill föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub149 yrkande 4.

Ökat stöd till kvinno- och jämställdhetsforskning

En målmedveten satsning har under de senaste årtiondena skett på reformer inom olika samhällsområden som gynnat en utveckling mot jämställdhet mellan kvinnor och män. Forskning om kvinnor och män ur ett kvinno- och jämställdhetsperspektiv och forskning om relationer mellan könen är omistlig i arbetet för att nå jämställdhetsmålen. Den ger kunskap om ojämlikheter mellan könen som fortfa-

rande finns kvar och analyserar orsakerna till de ojämlika villkoren. Därmed kan den också ge underlag för åtgärder som kan undanröja kvarstående hinder.

I de forskningspropositioner som har lagts fram under 1980-talet har jämställdhetsforskning hört till de områden som prioriterats. Vid universitetet i Göteborg inrättades år 1982 en professur i kvinnohistoria. Genom 1984 års forskningsproposition tillkom fem forskartjänster i jämställdhetsforskning vid humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet. Ytterligare en sådan tjänst inrättades senare där. Sedan den 1 juli 1987 finns vidare vid rådet en gästprofessur för framstående kvinnlig forskare (Kerstin Hesselgrens professur).

I proposition 1989/90:90 framläggs förslag om ökat stöd till kvinno- och jämställdhetsforskningen dels genom resursförstärkning till fora för kvinnliga forskare och kvinnoforskning, dels genom inrättande av tre professurer i kvinno- och jämställdhetsforskning varav två inom samhällsvetenskaplig och en inom medicinsk fakultet. Samtidigt föreslår regeringen att delegationen för jämställdhetsforskning (JÄMFO) läggs ner och att forskningsrådsnämnden (FRN) tilldelas medel för ett informationsprogram för jämställdhetsforskning.

Frågan om resurser till fora för kvinnliga forskare behandlar utskottet under anslaget E 12. Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål.

I motion 1989/90:Ub50 (s) yrkande 3 sägs att ett förtydligande behövs av begreppen jämställdhetsforskning och kvinnoforskning, eftersom jämställdhetsforskning internationellt är ett okänt begrepp. Motionärerna anser att det måste vara regeringens och riksdagens ansvar att klargöra vad de olika forskningsdisciplinerna innefattar. Detta bör inte överlåtas på forskarna. I motion 1989/90:Ub139 (vpk) yrkande 16 framhåller motionärerna att kvinnoforskningen är nödvändig för att spegla hela samhällsutvecklingen och för att ge en helhetssyn på forskningen. Den tillför forskningen något som inte tidigare behandlats, bidrar till att rätta till missuppfattningar och visar på att en annan infallsvinkel på ett problem ger andra förklaringar. I motion 1989/90:Ub119 (fp, s, m, c, vpk, mp) yrkande 3 pekas på behovet av forskning om kvinnliga forskares och forskarstuderandes villkor, en forskning som enligt motionärerna med fördel kan bedrivas inom de s.k. fora för kvinnliga forskare och kvinnoforskning.

Med anledning av dessa motionsyrkanden vill utskottet anföra följande.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om kvinnoforskningens betydelse och om behovet av forskning om kvinnliga forskares och forskarstuderandes situation. Sådan forskning förekommer i dag inom UHÅ:s program Uppföljning och policystudier. Utskottet anser inte att riksdagen bör gå in på detaljerade definitioner av olika forskningsområden. Utskottet, som alltså inte anser att riksdagen bör göra de uttalanden som föreslås i motionerna 1989/90:Ub50 yrkande 3, 1989/90:Ub119 yrkande 3 och 1989/90:Ub139 yrkande 16, föreslår att riksdagen avslår dessa.

I motion 1989/90:Ub49 (c) diskuteras regeringens förslag att *lägga ner JÄMFO*. Motionärerna anser att regeringen borde utvärdera JÄMFO:s verksamhet (yrkande 1) och utreda vilken organisationsform som bäst gagnar kvinnoforskningen (yrkande 2). Intill dess borde JÄMFO bibehållas (yrkande 3).

Regeringen föreslår att FRN vid JÄMFO:s nedläggning skall ges medel för ett *informationsprogram för jämställdhetsforskning*. Överflyttandet av det centrala ansvaret för kvinno- och jämställdhetsforskningen till FRN innebär enligt motion 1989/90:Ub119 (fp, s, m, c, vpk, mp) yrkande 2 ett steg i rätt riktning. Det ter sig dock otillräckligt att detta ansvar enbart skall omfatta information. Motionärerna ser däri en uppenbar risk för en tillbakagång och svårigheter med nytillväxt för kvinno- och jämställdhetsforskningen. I motion 1989/90:Ub139 (vpk) yrkande 23 föreslås att riksdagen skall uppdraga åt regeringen att under FRN inrätta ett sekretariat som har det övergripande ansvaret för kvinnoforskningen.

Utskottet anser att kvinno- och jämställdhetsforskning är ett tvärvetenskapligt forskningsområde som lämpar sig väl för FRN att ta ett särskilt ansvar för. FRN bör dock inte enbart ägna sig åt information om denna forskning utan också initiera och stödja sådan, såsom JÄMFO hittills har gjort. Ytterligare medel bör för detta ändamål tillföras FRN när JÄMFO enligt regeringens förslag läggs ner den 1 juli 1991. Utskottet anser att FRN för kvinno- och jämställdhetsforskning bör tillföras för budgetåret 1991/92 dels de forskningsmedel som hittills fördelats av civildepartementet efter beredning i JÄMFO (ca 1,5 milj.kr.), dels ett tillskott på 2 milj.kr. och för budgetåret 1992/93 ytterligare 2 milj.kr. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub49 yrkandena 1, 2 och 3, 1989/90:Ub119 yrkande 2 samt 1989/90:Ub139 yrkande 23 som sin mening ge regeringen till känna.

Ytterligare doktorand-, forskar- och professorstjänster i kvinnoforskning föreslås i tre motioner.

De tjänster som hittills efter beslut av statsmakterna har inrättats inom området kvinno- och jämställdhetsforskning har avsett humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning. I propositionen föreslås nu även en professur i medicinsk kvinnoforskning. En professur i kvinnoforskning med inriktning på teknik föreslås i motionerna 1989/90:Ub119 yrkande 4 och 1989/90:Ub680 (fp). Motionärerna pekar på den alltför ringa andelen kvinnor inom den tekniska forskningen och forskarutbildningen. Enligt motionärerna finns kompetenta sökande till en professur i kvinnoforskning med inriktning mot teknik. Forskartjänster i kvinnoforskning vid de övriga forskningsråden (utöver HSFR) föreslås i motionerna 1989/90:Ub139 (vpk) yrkande 19 och 1989/90:Ub119 yrkande 4. I sistnämnda motion föreslås också doktorandtjänster knutna till forskartjänsterna.

Utskottet anser att FRN bör ges i uppdrag att utreda hur kvinnoforskning med inriktning på naturvetenskap och teknik bör stödjas.

Vad utskottet här anfört bör riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub119 yrkande 4, 1989/90:Ub139 yrkande 19 och 1989/90:Ub680 som sin mening ge regeringen till känna.

I motion 1989/90:Ub139 (vpk) yrkande 21 hävdas att det behövs *resurser för läromedelsutveckling* för att kvinnoforskningen skall kunna ingå som en självklar del av grundutbildningarna.

Utskottet anser det angeläget att den forskning med kvinnoperspektiv som finns görs känd för de studerande i högskolans grundutbildning. Av riksdagen anvisade särskilda medel för läromedelsutveckling förekommer inte på högskoleområdet, utan den litteratur som används i utbildningen kommer fram på andra sätt. Med hänvisning härtill föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub139 yrkande 21.

Resursfrågor i övrigt för kvinnoforskningen inom högskolan berörs i fyra motioner. Enligt motion 1989/90:Ub50 (s) yrkande 2 bör det nu bli aktuellt att anta en aktionsplan för ett ökat stöd och en långsiktig inriktning vad gäller kvinno- och jämställdhetsforskning, liksom redan skett i Danmark. I motionerna 1989/90:Ub119 yrkande 5 och 1989/90:Ub139 yrkande 17 sägs att kvinnoforskningens resurser under den kommande treårsperioden bör ökas betydligt mer än vad regeringen föreslagit i proposition 1989/90:90. Enligt sistnämnda motion yrkande 18 är det viktigt att även omprioritera redan anslagna resurser så att kvinnoperspektivet får en plats i all forskning. I motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 6 föreslås att riksdagen skall anvisa 3 milj.kr. utöver regeringens förslag till initierande av tvärvetenskapliga projekt, då detta kan vara ett sätt att rekrytera fler kvinnor till forskningen.

Utskottet hänvisar till sina förslag i det föregående om 4 milj.kr. till FRN och om uppdrag till FRN att utreda hur kvinnoforskning med inriktning på naturvetenskap och teknik bör stödjas samt i det följande (avsnitt 24) om ökat stöd (2 milj.kr) till fora för kvinnliga forskare och kvinnoforskning. Därigenom kan motionerna 1989/90:Ub119 yrkande 5, 1989/90:Ub139 yrkande 17 och 1989/90:Ub140 yrkande 6 anses i huvudsak tillgodosedda, varför de avstyrks. De omprioriteringar som avses i motion 1989/90:Ub139 yrkande 18 kan enligt utskottets uppfattning i första hand bli aktuella på lokal nivå och hos forskningsråden och bör inte bli föremål för beslut av riksdagen. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub50 yrkande 2 och 1989/90:Ub139 yrkande 18.

12. Uppföljning och utvärdering

I motion 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 14 begärs förslag till *ett nytt styr- och anslagssystem för universitet och högskolor* i vad gäller grundläggande högskoleutbildning samt forskning och forskarutbildning. Enligt motionärerna bör riksdagen anvisa medel till varje högskoleenhet sektorsvis, gemensamt för grundutbildning och forskning. I motion

1989/90:Ub125 (m) yrkande 25 begärs åtgärder för att stärka autonomin hos universitet och högskolor genom att ge den egna verksamheten en stark ekonomisk bas.

1989/90:UbU25

Under föregående riksmöte ställde sig riksdagen bakom proposition 1988/89:65 om formerna för högskolepolitiken (bet. UbU9, rskr. 148). Varje statlig högskoleenhet skall fr.o.m. budgetåret 1993/94 tilldelas ett samlat anslag för grundläggande högskoleutbildning samt ett anslag för lokalkostnader. Vidare skall de enheter som har fakultetsorganisation erhålla ett anslag för forskning och forskarutbildning. Regeringens förslag innebar bl.a. att ett nytt budgettänkande skall införas inom högskolan när det gäller såväl den grundläggande högskoleutbildningen som forskning och forskarutbildning. I propositionen framhölls att det nya budgettänkandet bl.a. innebär en övergång till en fördjupad verksamhetsprövning vart tredje år, treårsbudget, och införande av en ny typ av anslag, s.k. ramanslag, som medger en friare disposition av anslagsmedlen över mer än ett budgetår. För högskolans del skall övergången till det nya budgetsystemet ske budgetåret 1993/94 för att möjliggöra en samtidig riksdagsbehandling av dels den grundläggande högskoleutbildningen, dels forskning och forskarutbildning. Efter att ha inhämtat underlag från de lokala enheterna skall UHÅ avge en fördjupad anslagsframställning för sitt ansvarsområde första gången den 1 september 1992. Innebörden av den nyssnämnda propositionen var också att det treåriga perspektivet skulle tillämpas för den grundläggande högskoleutbildningen redan fr.o.m. budgetåret 1990/91.

Enligt utskottets mening bör 1989 års riksdagsbeslut om styr- och anslagssystem för högskolan ligga fast. Utskottet, som beträffande ställningstaganden i olika delfrågor hänvisar till sitt av riksdagen godkända betänkande 1988/89:UbU9, föreslår att riksdagen avslår ifrågavarande motionsyrkanden.

I motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 7 konstateras att Sverige är ett litet land och att vi inte kan vara självförsörjande inom forskningen. De satsningar vi gör måste vara noga övervägda så att vi får de bästa tänkbara resultat av våra satsade medel. Motionärerna efterlyser bättre möjligheter till *kvalitetskontroll och utvärdering av forskning* som bedrivs med fakultetsmedel.

Utskottet vill för sin del framhålla att det ligger i allas intresse att forskningsresurserna i vårt land används på rätt sätt. I propositionen konstateras att den svenska grundforskningen internationellt sett håller en hög kvalitativ nivå. Det visar såväl utvärderingar som kvantitativa studier av hur olika forskningsresultat citeras. Starkt bidragande till den höga kvaliteten på svensk forskning är att i princip alla statliga medel, som anvisas för forskning, skall fördelas och användas efter vetenskaplig kvalitetsprövning. Vetenskapligt högt kompetenta organ har ansvaret för detta, såväl inom högskolan som inom forskningsrådsorganisationen. Av propositionen framgår vidare att de olika forskningsorganen skall ta fram ett eget underlag för en ändamålsenlig och effektiv resursanvändning.

Utskottet, som hänvisar till vad som i övrigt anförts om uppföljning och utvärdering i propositionen (s. 89 f.), föreslår att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub140 yrkande 7.

Ett annat slag av uppföljning tas upp i motion 1989/90:Ub85 (fp, m, c, mp), nämligen de verkliga kostnaderna för de statliga högskoleenheterna vid förlust av tjänstebrevsrätten. Enligt motionärerna står det redan nu klart att de medel som beräknats som ersättning inte kommer att täcka de faktiska kostnaderna. Detta har, heter det i motionen, vitsordats av postens statistikavdelning när det gäller t.ex. universitetet i Uppsala. Motionärerna föreslår att UHÄ får regeringens uppdrag att efter lokala undersökningar redovisa en mer realistisk bild av ifrågavarande kostnader än de tidigare gjorda skattningarna.

Frågan om ersättning till universitet och högskolor för den förlorade tjänstebrevsrätten anmälades redan i budgetpropositionen (bil. 10 s. 211) men tas upp på nytt i forskningspropositionen (s. 235—236). Utskottet har inte något att invända mot att de statliga högskoleenheterna gör en redovisning av sina kostnader med anledning av den förlorade tjänstebrevsrätten. UHÄ bör få regeringens uppdrag att pröva vad som bör vara skälig kompensation för enheternas eventuella merkostnader. Regeringen bör sedan förelägga riksdagen de förslag som UHÄ:s prövning kan föranleda.

Utskottet föreslår att riksdagen med anledning av motion 1989/90:Ub85 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anförts om en *uppföljning av kostnaderna för förlorad tjänstebrevsrätt* vid de statliga högskoleenheterna.

Utskottet vill i detta sammanhang för de följande budgetåren erinra om att riksdagen begärt en öppen redovisning av *pris- och löneomräkningen* för högskolan och forskningsråden samt att denna redovisning skall göras för varje anslagspost (UbU 1987/88:20, s. 8—9, rskr. 1987/88:206; bet. 1989/90:UbU18, s. 12, rskr. 228; bet. 1989/90:KU30 s. 30 och s. 243, rskr. 258).

När det gäller *allmänna riktlinjer i övrigt för forskningspolitiken under perioden 1990/91—1992/93* föreslår utskottet avslutningsvis att riksdagen godkänner vad som anförts i proposition 1989/90:90 under avsnitten 2—10 i den mån inte annat framgår av riksdagens beslut på grundval av avsnitten 11—12, 14—15 och 18—23 i propositionen.

13. E 1. Humanistiska fakulteterna

Tjänster som professor

Regeringen begär riksdagens bemyndigande att *ändra ämnesinnehåll för tjänster som professor* i enlighet med förslag i propositionen (s. 238).

I motion 1989/90:Ub69 (fp) hemställs att professuren i engelska, särskilt modern engelska, skall återbesättas med oförändrad benämning i stället för att enligt regeringens förslag återbesättas i engelska utan närmare bestämning.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motion 1989/90:Ub69.

I motionerna 1989/90:Ub44 (m, fp, c, vpk, mp), 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 7 och 1989/90:Ub588 (s, m, c, vpk, mp) begärs inrättande av en tjänst som professor i *teckenspråk*. Tjänsten föreslås förlagd till universitetet i Stockholm, där undervisning och forskning i teckenspråk vuxit fram inom institutionen för lingvistik och under 1980-talet har bidragit till en förändring av teckenspråkets ställning bl.a. inom skolan.

Utskottet delar motionärernas och UHÄ:s bedömning att en professur i teckenspråk bör inrättas och föreslår att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub44, 1989/90:Ub141 yrkande 7 och 1989/90:Ub588 bemyndigar regeringen att inrätta en tjänst som professor i teckenspråk vid universitetet i Stockholm den 1 juli 1990.

I motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 19 begärs att en professur i *humanekologi* skall inrättas vid universitetet i Lund i anslutning till satsningen på ett ekologihus där.

Utskottet anser att ämnet humanekologi är av sådan betydelse att det bör vara företrätt vid mer än ett universitet. Vid universitetet i Göteborg finns redan en institution för humanekologi men ingen av regeringen inrättad professur. Utskottet anser därför att två tjänster som professor i humanekologi bör inrättas den 1 juli 1991, en vid universitetet i Lund och en vid universitetet i Göteborg. Detta bör riksdagen med anledning av motion 1989/90:Ub141 yrkande 19 som sin mening ge regeringen till känna.

I motion 1989/90:Ub67 (fp) yrkande 1 hemställs om en professur i *multietnisk forskning* vid universitetet i Uppsala.

Utskottet noterar att ett centrum för multietnisk forskning finns vid universitetet i Uppsala och finansieras med befintliga anslag. En utbyggnad av verksamheten med en professur kan för närvarande inte prioriteras. Motionsyrkandet avstyrks.

I motionerna 1989/90:Ub32 (fp, m) yrkandena 1 och 2 samt 1989/90:Ub52 (c) yrkande 1 föreslås att en professur i *japanska* skall inrättas vid universitetet i Lund. Motionärerna invänder mot förslaget i propositionen (s. 119) att ett institut för Japanstudier skall inrättas i Stockholm med anslag under tredje huvudtiteln (utrikesdepartementet). I motion 1989/90:Ub32 föreslås att professuren finansieras med de medel som regeringen föreslagit till det nämnda institutet.

Utskottet konstaterar att det föreslagna institutet för Japanstudier har en annan inriktning än grundforskning i japanska. Motionsyrkandena avstyrks.

I motion 1989/90:Ub507 (s) föreslås en professur i *arbetarkultur* inom ämnet etnologi vid universitetet i Göteborg.

Utskottet hänvisar till regeringens förslag om särskilda medel till universitetet i Lund för forskning om arbetets historia (500 000 kr. budgetåret 1991/92). Motionsyrkandet avstyrks.

I motion 1989/90:Ub139 (vpk) yrkande 8 föreslås en professur i *forskningsetik* som enligt motionärerna bör placeras vid någon av de filosofiska institutionerna.

Utskottet erinrar om att det vid de svenska universiteten finns två professurer i etik inom de teologiska fakulteterna och tre professurer i praktisk filosofi inom de humanistiska fakulteterna. Inom praktisk filosofi är etik ett centralt delområde. Regeringen har vidare föreskrivit att professur i medicinsk etik fr.o.m. den 1 juli 1991 skall finnas inrättad vid medicinska forskningsrådet. Utskottet anser därför att det inte finns behov av att inrätta en särskild professur i forskningsetik, varför riksdagen bör avslå motion 1989/90:Ub139 yrkande 8.

Slutligen föreslår utskottet att riksdagen bemyndigar regeringen att inrätta de *nya tjänster som professor* som förordats i propositionen, nämligen i tvåspråkighetsforskning den 1 juli 1990 vid universitetet i Stockholm samt i masskommunikationsforskning den 1 juli 1991 vid universitetet i Stockholm och den 1 juli 1992 vid universitetet i Göteborg. Utskottet har inga invändningar mot regeringens förslag om medel till och placering av en professur i lingvistik och en i logik, som regeringen vid föregående riksmöte bemyndigades att inrätta den 1 juli 1990.

Centrum för arktisk forskning

I motion 1989/90:Ub688 (fp) hemställs att riksdagen skall uttala att ett *centrum för arktisk forskning* skall etableras vid universitetet i Umeå. Centret skulle innebära en utvidgning och breddning av det centrum för arktisk kulturforskning som redan finns vid universitetet.

Utskottet erinrar om att centrubildningar kan komma till stånd genom lokala beslut och finansieras genom lokalt beslutade avsättningar från t.ex. olika fakultetsanslag. Motionsyrkandet avstyrks.

Anslagsbeloppet m.m.

När det gäller *anslagsbeloppet 1990/91* tillstyrker utskottet regeringens förslag i proposition 1989/90:90 med det tillägget att ytterligare 800 000 kr. bör tillskjutas 1990/91 för att finansiera professuren i teckenspråk. Utskottet föreslår således att riksdagen med avslag på motion 1989/90:Ub67 (fp) yrkande 2 om medel till en professur i multietnisk forskning till Humanistiska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (301 735 000 + 800 000 =) 302 535 000 kr.

Utskottet har inga invändningar mot regeringens förslag till riktlinjer för *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93* men föreslår därutöver, som framgått av det föregående, att två professurer i humanekologi skall inrättas den 1 juli 1991. För dessa bör regeringen i nästa budgetproposition beräkna sammanlagt 1 600 000 kr.

I motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 1 sägs att forskningen inom den humanistiska sektorn är starkt koncentrerad till de största och

äldsta universiteten. Motionärerna vill att riksdagen skall uttala att de yngre och mindre universiteten långsiktigt skall få ökade resurser inom de humanistiska fakulteterna.

Utskottet anser inte att riksdagen bör göra något sådant uttalande. Yrkandet avstyrks.

14. E 2. Teologiska fakulteterna

Regeringen begär riksdagens bemyndigande att *ändra ämnesinnehåll för en tjänst som professor*. Utskottet tillstyrker regeringens begäran.

Utskottet har inget att erinra mot medelsberäkningen i propositionen och föreslår beträffande *anslagsbeloppet* att riksdagen till Teologiska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 25 037 000 kr.

Utskottet tillstyrker även regeringens förslag beträffande riktlinjer för *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93* under förevärande anslag.

15. E 3. Juridiska fakulteterna

Regeringen begär riksdagens bemyndigande att *ändra ämnesinnehåll för en tjänst som professor*. Utskottet tillstyrker regeringens begäran.

I propositionen föreslås en *ny tjänst som professor*, nämligen i europeisk integrationsrätt vid universitetet i Stockholm. Regeringen hänvisar till att det vid universitetet i Stockholm har utvecklats en betydande forskning och forskarutbildning som särskilt inriktats på de rättsliga relationerna mellan Sverige och EG.

I motionerna 1989/90:Ub33 (fp, m) föreslås att det i stället skall inrättas en professur i utrikeshandelsrätt vid universitetet i Lund, vilket även UHÅ föreslagit. Motionärerna hänvisar till att det vid universitetet i Lund finns en lokalt inrättad professur i utrikeshandelsrätt, finansierad av tidsbegränsade medel från en stiftelse. Även i motion 1989/90:Ub52 (c) yrkande 2 föreslås en professur i utrikeshandelsrätt i Lund.

Utskottet anser inte att det anförts tillräckliga skäl för att frångå regeringens bedömning och avstyrker således motionerna 1989/90:Ub33 och 1989/90:Ub52 yrkande 2. Regeringen bör få begärt bemyndigande att inrätta en professur i europeisk integrationsrätt vid universitetet i Stockholm den 1 juli 1992.

En professur i *miljörätt* begärs i tre motioner, nämligen 1989/90:Ub135 (m) yrkande 1, 1989/90:Ub569 (fp) och 1989/90:Ub712 (c) yrkande 2. I den förstnämnda motionen begärs också (yrkande 2) att regeringen skall förbereda inrättandet av en professur i internationell miljörätt och återkomma till riksdagen med förslag därom så snart behovet klarlagts och resurserna inventerats.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandena anföra följande.

Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet (HSFR) har under ett antal år aktivt främjat forskningen inom området miljö rätt bl.a. genom en forskartjänst i ämnet. Regeringen anmäler i propositionen (s. 309) sin avsikt att inrätta en professur i ämnet vid HSFR. Motionerna 1989/90:Ub135 yrkande 1, 1989/90:Ub569 och 1989/90:Ub712 yrkande 2 får därmed anses vara tillgodosedda, varför de bör avslås av riksdagen. Förslag om inrättande av professur i internationell miljö rätt har inte förts fram från vare sig UIÄ, HSFR eller någon av de juridiska fakulteterna. Utskottet anser inte att riksdagen nu har underlag för något ställningstagande angående en professur i detta ämne, varför motionsyrkandet avstyrks.

I motion 1989/90:Ub712 (c) yrkande 1 framhålls behovet av en *förstärkning av forskning och utbildning på miljö rättens område*. Motionärerna vill att det skall byggas upp fasta institutioner för miljö rätt vid de juridiska fakulteterna. I motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 4 föreslås ett forskningsprojekt inom den samhällsvetenskapliga fakulteten kring beslutsprocesser och hantering av miljö mål i domstolarna.

Utskottet vill med anledning av dessa motionsyrkanden anföra följande.

Genom inrättandet av en rådsprofessur i miljö rätt ges detta ämne en fastare plats i forskningsorganisationen. Riksdagen har senast under innevarande riksmöte (bet. 1989/90:UbU7 s. 15, rskr. 57) instämt i regeringens bedömning att miljö frågornas ställning i den grundläggande högskoleutbildningen är så viktig att dessa frågor även i fortsättningen bör följas med stor uppmärksamhet. Det närmare innehållet i juristlinjen och andra grundutbildningar ankommer det dock på de lokala linjenämnderna (motsv.) att besluta om. Institutionsindelningen inom högskoleenheterna är också en lokal fråga. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 4 och 1989/90:Ub712 yrkande 1.

I motion 1989/90:Ub66 (s) begärs att en *professur i ämnet mänskliga rättigheter snarast inrättas*.

Utskottet hänvisar till sitt uttalande i samma fråga vid 1986/87 års riksmöte (UbU 1986/87:26 s. 59). Yrkandet avstyrks.

Utskottet har inget att erinra mot regeringens förslag till *anslagsbelopp* för budgetåret 1990/91 och föreslår att riksdagen till Juridiska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 30 092 000 kr.

Likaså föreslår utskottet att riksdagen godkänner de av regeringen angivna riktlinjerna för *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93*.

Tjänster som professor

Regeringen begär riksdagens bemyndigande att *ändra ämnesinnehåll i en tjänst som professor*. Utskottet tillstyrker regeringens begäran.

I proposition 1989/90:90 föreslår regeringen inrättande av sammanlagt 18 professurer inom de samhällsvetenskapliga fakulteterna under perioden 1990/91—1992/93. Av dessa anges 11 vara motiverade av behov av långsiktig kunskapsuppbyggnad inom vissa sektorsområden.

De av regeringen föreslagna professurerna avser följande ämnen eller områden och högskoleenheter:

Ämne/område	Högskoleenhet	År
Psykologi	Univ. i Uppsala	1992
Nationalekonomi med inriktning mot internationella finansiella och monetära frågor	Univ. i Stockholm	1990
Biblioteks- och informationsvetenskap	Univ. i Göteborg	1991
Journalistik	Univ. i Göteborg	1991
Massmedieforskning	Univ. i Lund	1991
Statsvetenskap, särskilt valforskning	Univ. i Göteborg	1991
Vårdpedagogik	Univ. i Göteborg	1991
Socialt arbete med inriktning mot äldre människor	Univ. i Stockholm	1990
Sociologi med inriktning mot äldre människor	Univ. i Uppsala	1991
Psykologi med inriktning mot äldre människor	Univ. i Göteborg	1992
Sociologi med inriktning mot handikapp	Univ. i Uppsala	1990
Handikappforskning med beteendevetenskaplig inriktning	Univ. i Göteborg	1990
Rättssociologi med socialpolitisk inriktning	Univ. i Lund	1990
Sociologi med inriktning mot socialpolitik	Univ. i Stockholm	1991
Sociologi med inriktning mot socialpolitik	Univ. i Umeå	1992
Nationalekonomi med särskild inriktning mot socialpolitik	Univ. i Göteborg	1991
Socialt arbete med inriktning mot familjepolitik	Univ. i Göteborg	1991
Nationalekonomi med inriktning mot turism och rekreation	Univ. i Umeå	1990

I propositionen förordas att två tjänster som professor i kvinno- och jämställdhetsforskning skall inrättas den 1 juli 1991 inom samhällsvetenskaplig fakultet, den ena avseende ekonomisk forskning och den andra ett samhällsvetenskapligt ämne av betydelse för studiet av våld mot kvinnor. Regeringen föreslår att UHÅ skall ges i uppdrag att i samråd med HSFR lämna förslag till närmare precisering av ämnesinnehåll samt lokalisering av tjänsterna.

I motionerna 1989/90:Ub41 (m, s, fp, c, vpk, mp) samt 1989/90:Ub92 (m) yrkande 4 hemställs att den av regeringen föreslagna professuren i *räussociologi med socialpolitisk inriktning* i stället skall inrättas i socio-

logi med inriktning på socialpolitik. Motionärerna menar att regeringens förslag till ämnesavgränsning leder till en alltför snäv specialisering.

Utskottet, som delar motionärernas bedömning, noterar att sökande med forskningsmeriter inom rättssociologi kan komma i fråga för tjänsten även med den av motionärerna föreslagna vidare ämnesavgränsningen. Riksdagen bör därför med bifall till motionerna 1989/90:Ub41 och 1989/90:Ub92 yrkande 4 samt med avslag på proposition 1989/90:90 bemyndiga regeringen att den 1 juli 1990 inrätta en tjänst vid universitetet i Lund som professor i sociologi med inriktning mot socialpolitik.

Förslaget om en professur i *nationalekonomi med inriktning på turism och rekreation* ifrågasätts i fyra motioner. Enligt motion 1989/90:Ub30 (s) yrkande 2 är turism- och rekreationsforskningen mångvetenskaplig och dessutom eftersatt. Forskningsområdet borde byggas upp från grunden, inte från toppen. Det är enligt motionärerna därför felaktigt att nu inrätta en professur i nationalekonomi med inriktning på detta område. Enligt motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 24 bör riksdagen öka insatserna när det gäller sambanden mellan rekreation, turism och hälsa i stället för att inrätta den föreslagna professuren i nationalekonomi med inriktning på turism och rekreation. Lokaliseringen av den av regeringen föreslagna professuren till universitetet i Umeå diskuteras i motionerna 1989/90:Ub87 (c) och 1989/90:Ub122 (fp). Enligt den sistnämnda motionen bör professuren knytas till universitetet i Uppsala och förläggas till högskolan i Falun—Borlänge. I den förra motionen föreslås förläggning till Östersund.

Enligt utskottets mening finns inte skäl att frånga regeringens bedömning att en professur bör inrättas i nationalekonomi med inriktning på turism och rekreation. Utskottet har under avsnitt 7 förklarat sig inte vara berett att förorda att fasta forskningsresurser tillförs någon av de mindre högskolorna. Riksdagen bör därför med avslag på motionerna 1989/90:Ub30 yrkande 2, 1989/90:Ub87, 1989/90:Ub122 och 1989/90:Ub141 yrkande 24 bemyndiga regeringen att den 1 juli 1990 inrätta en tjänst vid universitetet i Umeå som professor i nationalekonomi med inriktning på turism och rekreation.

Inriktningen av den av regeringen föreslagna professuren i *kvinn- och jämställdhetsforskning* med inriktning på ekonomi tas upp i två motioner. Enligt motion 1989/90:Ub139 (vpk) yrkande 20 bör tjänsten ges en bredare inriktning än den i propositionen föreslagna. Enligt motion 1989/90:Ub49 (c) yrkande 5 bör den föreslagna professuren vidgas till att även omfatta kvinnors obetalda arbete och socialförsäkringssystemets betydelse. De av regeringen föreslagna tre professurernas (inkl. en vid medicinsk fakultet) lokalisering diskuteras i motion 1989/90:Ub144 (c) yrkande 1. Motionärerna förordar att tjänsterna inrättas utanför de stora universitetsorterna bl.a. med hänsyn till kvinnors sämre sysselsättningsmöjligheter och den större kvinnoutflyttningen från regionalt utsatta områden.

Utskottet anser inte att riksdagen bör föregripa den beredning av frågan om tjänsternas ämnesinnehåll och lokalisering som regeringen planerat. Riksdagen bör därför avslå motionerna 1989/90:Ub49 yrkande 5, 1989/90:Ub139 yrkande 20 och 1989/90:Ub144 yrkande 1.

I motion 1989/90:Ub60 (c) föreslås att professuren i *psykologi med inriktning mot äldre* skall placeras vid universitetet i Umeå i stället för vid universitetet i Göteborg.

Utskottet avstyrker förslaget.

När det gäller *regeringens förslag om nya tjänster som professor i övrigt* föreslår utskottet att riksdagen bemyndigar regeringen att inrätta tjänster som professor i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:90.

Utskottet har inga invändningar mot regeringens förslag om medel till och placering av en tjänst som professor i psykologi, som regeringen vid föregående riksmöte bemyndigades att inrätta den 1 juli 1990.

I flera motioner framförs ett antal ytterligare förslag om nya professorer.

I motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 17 begärs en professur i *ekologisk ekonomi*.

Utskottet, som noterar att varken UHÄ eller något av universiteten har föreslagit en sådan tjänst, föreslår att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub141 yrkande 17.

I motion 1989/90:Ub92 (m) yrkande 3, 1989/90:Ub89 (c, fp) och 1989/90:Ub109 (s) föreslås en professur i *företagsekonomi* vid universitetet i Linköping. Enligt de två sistnämnda motionerna bör tjänsten ges en inriktning mot företagsstrategi.

Riksdagen bör enligt utskottets mening av statsfinansiella skäl avslå motionerna 1989/90:Ub89, 1989/90:Ub92 yrkande 3 och 1989/90:Ub109.

I motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 34 föreslås en professur i *nationalekonomi med särskild inriktning mot sambandet mellan miljö och ekonomi*. Motionärerna avser en tjänst som skall delas mellan universitetet i Uppsala och Sveriges lantbruksuniversitet i form av två halvtidstjänster. Inom anslaget till de samhällsvetenskapliga fakulteterna föreslås 500 000 kr. och i motion 1989/90:Jo27, som behandlas av jordbruksutskottet, föreslås samma belopp under anslaget till lantbruksuniversitetet.

Utskottet föreslår att riksdagen av statsfinansiella skäl avslår motion 1989/90:Ub140 yrkande 34.

I motionerna 1989/90:Ub26 (s) och 1989/90:Ub45 (m) yrkande 2 föreslås en professur i *specialpedagogik* vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm.

Utskottet vill till detta anföra följande.

Vid universitetet i Göteborg finns en av regeringen inrättad professur i specialpedagogik. En av högskolestyrelsen inrättad tjänst som

professor i ämnet finns vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm. UHÄ har inte fört fram förslag om ytterligare en av regeringen inrättad professur i ämnet. Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

Fyra motioner tar upp frågor om professurer inom området *säkerhetspoliik*. I motionerna 1989/90:Ub57 (fp) och 1989/90:Ub609 (fp) yrkande 2 föreslås en professur i statsvetenskap med inriktning på säkerhetspolitik vid universitetet i Stockholm. I motion 1989/90:Ub92 (m) föreslås en professur i säkerhetspolitisk forskning vid universitetet i Stockholm (yrkande 1) och en professur med inriktning på utrikes- och säkerhetspolitik vid universitetet i Uppsala (yrkande 2). Enligt motion 1989/90:Ub543 (m) bör två professurer inom det utrikes- och säkerhetspolitiska området inrättas vid universiteten i Stockholm och Uppsala.

Utskottet hänvisar till att regeringen i propositionen dels (s. 252) föreslår sammanlagt 1 milj.kr. till långsiktig kunskapsuppbyggnad inom området säkerhetspolitisk forskning vid universiteten i Lund och Umeå, dels (s. 114) under utrikesdepartementets huvudtitel föreslår en ökning med 600 000 kr. (utöver pris- och löneomräkning) av anslaget Utredningar inom det nedrustnings- och säkerhetspolitiska området. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub57, 1989/90:Ub92, 1989/90:Ub543 och 1989/90:Ub609 yrkande 2.

Utöver de nu redovisade förslagen framförs i några motioner ytterligare förslag om *nya professurer* enligt följande sammanställning:

Motion	Ämne/område	Högskoleenhet
1989/90: Ub124 (s) yrk. 1	Barnomsorgsforskning	Högsk. för lärarutb. i Stockholm
Ub711 (s)	Försäkringsrätt	-
Ub25 (c)	Kommunal ekonomi	Univ. i Göteborg
Ub679 (fp)	Kommunal ekonomi	Univ. i Göteborg
Ub111 (s)	Kommunal ekonomi och organisation	Univ. i Göteborg
Ub129 (m)	Kommunal ekonomi och organisation	Univ. i Göteborg
Ub665 (s)	Socialförsäkring och rehabilitering	Högsk. i Örebro
Ub596 (fp,c)	Socialförsäkring-försäkrings- medicin-rehabilitering	Högsk. i Örebro
Ub145 (c) yrk. 4	Tjänsteforskning	Högsk. i Karlstad
Ub584 (m) yrk. 6	Tjänsteforskning	Högsk. i Karlstad
Ub725 (c) yrk. 7 delvis	Tjänsteforskning	Högsk. i Karlstad
Ub35 (s) yrk. 2	Turismens sociala och kulturella funktioner	-
Ub136 (m) yrk. 1-2	Professurer i turism med inrikt- ning på både kultur och natur	-
Ub95 (s)	Vuxen- och yrkespedagogik	-

Utskottet hänvisar till att regeringen i proposition 1989/90:90 föreslår särskilda medel för långsiktig kunskapsuppbyggnad inom området

barnomsorg samt inrättande av fyra professurer med inriktning på socialpolitik. Vissa av de i motionsyrkandena framförda forskningsbehoven kommer därigenom att kunna i någon mån tillgodoses. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub25, 1989/90:Ub35 yrkande 2, 1989/90:Ub95, 1989/90:Ub111, 1989/90:Ub124 yrkande 1, 1989/90:Ub129, 1989/90:Ub136, 1989/90:Ub145 yrkande 4, 1989/90:Ub584 yrkande 6, 1989/90:Ub596, 1989/90:Ub665, 1989/90:Ub679, 1989/90:Ub711 och 1989/90:Ub725 yrkande 7 delvis.

Förstärkningar i övrigt för vissa områden

Utöver professurer föreslås i proposition 1989/90:90 *särskilda förstärkningar för vissa områden*. Det gäller Stillahavsasienforskning, barnomsorgsforskning, vårdvetenskap, socialt arbete, ekonomi med socialpolitisk inriktning, det sociala arbetets teori och metod samt säkerhetspolitisk forskning.

Behov av förstärkningar för forskningen inom *freds- och konfliktforskning* framförs i tre motioner. Vid institutionen för freds- och konfliktforskning vid universitetet i Uppsala finns en internationellt uppmärksammat databas över pågående internationella konflikter. I motionerna 1989/90:Ub64 (s) och 1989/90:Ub139 (vpk) yrkande 6 begärs resurser inom fakultetsanslaget för att denna verksamhet och den forskning den ger möjlighet till skall kunna fortsättas. I motion 1989/90:Ub142 (c) begärs 1,6 milj.kr. för upprättandet av en internationell kunskapsbank om försvarsindustriell omställning.

Utskottet anser det inte möjligt att inom utbildningsdepartementets huvudtitel inrymma särskilda förstärkningar för de i motionerna angivna ändamålen. Riksdagen bör därför avslå motionerna 1989/90:Ub64, 1989/90:Ub139 yrkande 6 och 1989/90:Ub142.

Utöver professurer samt de nyss nämnda förstärkningarna föreslås i ett antal motioner särskilda förstärkningar av vissa andra forskningsområden enligt följande:

Motion	Område	Högskoleenhet
1989/90: Ub584 (m) yrk. 5	Arbetslivsforskning	Högsk. i Karlstad
Ub630 (s) Karlstad delvis	Arbetslivsforskning	Högsk. i
Ub725 (c) yrk. 7 delvis	Arbetslivsforskning	Högsk. i Karlstad
Ub102 (s)	Folkbildning och folkligt kulturarbete	Univ. i Linköping
Ub140 (c) yrk. 5	Folkbildning och föreningsliv	-
Ub91 (s) yrk. 1	Hushållsekonomiskt inriktad forskning	-
Ub100 (s)	Forsknings- och utvecklingsverk- samhet till stöd för kommunernas verksamhet	-
Ub609 (fp) yrk. 1	Säkerhetspolitisk forskning	-

Ub130 (c)	Säkerhetspolitisk forskning med särskild inriktning på icke- militärt motstånd/icke-våld	-
Ub35 (s)	Turism-fritid	-
yrk. 1		
A64 (m)	Forskning och utveckling kring skärgårdsfrågor	
yrk. 7		

1989/90:UbU25

Utskottet föreslår med anledning av motionerna 1989/90:Ub102 och 1989/90:Ub140 yrkande 5 att 1 milj.kr. anvisas budgetåret 1990/91 till universitetet i Linköping för *folkbildningsforskning*. Vad utskottet anfört om folkbildningsforskning bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I motion 1989/90:A64 begärs att riksdagen skall ge regeringen till känna att en särskild *forskningsgrupp* bör tillskapas för att följa utvecklingen inom *skärgården*.

Utskottet anser inte att riksdagen har anledning att göra något uttalande om hur forskning om skärgården bör vara organiserad. Yrkandet avstyrks.

I övrigt finner utskottet inte skäl att tillstyrka de begärda särskilda resursförstärkningarna utan föreslår att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub35 yrkande 1, 1989/90:Ub91 yrkande 1, 1989/90:Ub100, 1989/90:Ub130, 1989/90:Ub584 yrkande 5, 1989/90:Ub609 yrkande 1, 1989/90:Ub630 delvis och 1989/90:Ub725 yrkande 7 delvis.

I motion 1989/90:Ub30 (s) framhålls betydelsen av fritids- och rekreationsforskning (yrkande 3) och begärs att det nya socialvetenskapliga forskningsrådet skall ges ett uttalat *programansvar för fritidsforskningen* (yrkande 1).

Utskottet anser inte att det finns skäl att ge något forskningsråd ett särskilt programansvar för detta område. Yrkandena avstyrks.

I motion 1989/90:Ub124 (s) yrkande 2 begärs en *översyn av barnomsorgsforskningens framtida inriktning och omfattning*.

Enligt utskottets mening bör inte riksdagen begära en sådan översyn. Motionsyrkandet avstyrks.

Regeringen föreslår i propositionen att *statens psykologisk-pedagogiska bibliotek* i fortsättningen skall erhålla medel under anslagsposten till universitetet i Stockholm i stället för under en egen anslagspost. Det skulle därmed bli högskolestyrelsen för universitetet i Stockholm som får avgöra vilka resurser som skall tilldelas statens psykologisk-pedagogiska bibliotek. I motion 1989/90:Ub22 (fp, m, c, vpk, mp) avvisas regeringens förslag, som enligt motionärerna i praktiken innebär att universitetet i Stockholm tillförs en väsentlig resurs och att landets övriga lärosäten fräntas en viktig tillgång.

Riksdagen avlog år 1987 (prop. 1986/87:80, UbU 1986/87:26 s. 38, rskr. 1986/87:282) ett motsvarande förslag från regeringen. Utskottet anser att dess tidigare invändningar fortfarande är bärande. Riksdagen bör därför med bifall till motion 1989/90:Ub22 avslå proposition 1989/90:90 i denna del.

I motionerna 1989/90:Ub31 (m) och 1989/90:Ub58 (fp) föreslås att riksdagen till universitetet i Uppsala skall anvisa 1 109 000 kr. till *pressarkivet*. Pressarkivet har enligt motionärerna och enligt anslagsframställningen från universitetet i Uppsala stor nationalbibliografisk betydelse. Dess verksamhet sägs inte kunna fortsättas, om inte en permanent finansiering kan säkras.

Utskottet anser pressarkivets verksamhet viktig inte minst för den samhällsvetenskapliga forskningen. Det är dock nödvändigt att inrymma dess finansiering inom de medel som står till universitetets förfogande bl.a. under de olika fakultetsanslagen. Med hänvisning härtill föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub31 och 1989/90:Ub58.

I motion 1989/90:Ub68 (fp) yrkande 2 begärs ett förslag till *anslag för forskarutbildning av lärare inom vårdlärarutbildningen och för vårdforskning inom samhällsvetenskaplig fakultet*. Motionären hänvisar till de särskilda medel som i proposition 1989/90:90 föreslås avsatta inom anslaget Medicinska fakulteterna till en rörlig resurs för lärare inom den kommunala delen av högskolan. Enligt motionären utesluts genom denna konstruktion de lärare som utbildar vårdlärare.

Utskottet erinrar om att vårdlärarutbildningen anordnas vid fem av universiteten samt högskolan för lärarutbildning i Stockholm. Lärare i vårdlärarutbildningen som avlagt doktorsexamen har samma möjligheter som övriga lärare vid statliga högskoleenheter att få del av den rörliga resursen för forskning inom den fakultet de tillhör. Särskilda medel för forskarutbildning av högskolans lärare föreslås i propositionen enbart för lärare vid enheter som inte själva har fakultetsorganisation (vårdhögskolor och mindre och medelstora statliga högskolor). Utskottet föreslår med hänvisning till det anförda att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub68 yrkande 2.

I motion 1989/90:Ub625 (m, s, fp, c, vpk, mp) framhålls att *Latinamerika-institutet* vid universitetet i Stockholm bör förstärkas som svenskt centrum för dokumentation, information och forskning om Latinamerika. Motionärerna påpekar att endast en mindre del av verksamheten finansieras med permanenta anslag och att en stor andel av personalen utgörs av lönebidragsanställda. En utbyggnad och en mer permanent finansiering anses angelägen mot bakgrund av såväl det ökade intresset för Latinamerika som önskemålet att uppfylla de krav som statsmakterna ursprungligen ställde för verksamheten.

Utskottet vill med anledning av motionen anföra följande.

I proposition 1989/90:90 (avsnitt 12, s. 117) anføres att en översyn bör göras av inriktning och institutionell förankring av forskningen om Latinamerika.

Latinamerika-institutet är knutet till universitetet i Stockholm såsom sådan inrättning som avses i 16 kap. 13 § högskoleförordningen (1977:263). Utskottet anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om en förstärkning av Latinamerika-institutets resurser. Bl.a. bör därigenom en avsevärt större del av verksamheten kunna

bedrivs med fast anställd personal. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med anledning av motion 1989/90:Ub625 som sin mening ge regeringen till känna.

Anslagsbeloppet m.m.

När det gäller *anslagsbeloppet 1990/91* föreslår regeringen att riksdagen anvisar ett reservationsanslag på 364 373 000 kr.

Med hänvisning till sitt ställningstagande ovan till folkbildningsforskning föreslår utskottet att riksdagen med anledning av propositionen och motion 1989/90:Ub140 yrkande 5 till Samhällsvetenskapliga fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på $(364\,373\,000 + 1\,000\,000 =) 365\,373\,000$ kr.

Utskottet föreslår att riksdagen i övrigt godkänner de riktlinjer för *resursförsäkringar för budgetåren 1991/92 och 1992/93* som angetts i proposition 1989/90:90.

17. E 5. Medicinska fakulteterna

Tjänster som professor

Regeringen begär riksdagens bemyndigande att *ändra ämnesinnehåll för tjänster som professor*.

Utskottet tillstyrker ändrat ämnesinnehåll för totalt elva tjänster som professor fr.o.m. den 1 juli 1990 i enlighet med vad som förordats i propositionen (s. 262).

Regeringen begär vidare riksdagens bemyndigande att *inrätta tjänster som professor*.

Regeringen föreslår att fem personliga professurer ersätts av permanenta professurer, nämligen dels i strukturbiochemi (tidigare i tumörbiologi) vid Karolinska institutet, dels i utvecklingsbiologi (tidigare i tumörbiologi) vid Karolinska institutet, dels i molekylär immunologi vid Karolinska institutet, dels i internationell barnhälsovård vid universitetet i Uppsala, dels ock i försöksdjursvetenskap vid universitetet i Uppsala. Tjänsten som professor i molekylär immunologi föreslås inrättad den 1 juli 1990, övriga tjänster i samband med innehavarnas pensionsavgång. Regeringen förutsätter att dessa tjänster finansieras inom ramen för befintliga resurser.

Regeringen förordar vidare att en tjänst som professor i epidemiologi med hälso- och sjukvårdsforskning inrättas den 1 juli 1990 vid universitetet i Umeå samt en tjänst som professor i medicinsk kvinnoforskning den 1 juli 1991. UHÄ skall få i uppdrag att precisera ämnesinnehåll och föreslå lokalisering av sistnämnda professur.

Tre professurer i smittskydd, särskilt klinisk immunologi, särskilt klinisk parasitologi resp. särskilt klinisk virologi föreslås inrättade vid Karolinska institutet den 1 juli 1990. Innehavarna av dessa tjänster

skall tillika vara avdelningsföreståndare vid statens bakteriologiska laboratorium (SBL). Kostnaderna för dessa tjänster beräknas till 4,5 milj.kr. och har beaktats vid medelsberäkningen.

Genom överföring av medel från medicinska forskningsrådet (MFR) föreslås slutligen att tre tjänster som professor inrättas inom högskolan den 1 juli 1990, nämligen en professur i hälso- och sjukvårdsforskning med särskild inriktning på utvecklingsländerna, en professur i baromedicin och en professur i hälso- och sjukvårdsforskning.

Utskottet tillstyrker inrättandet av totalt 13 tjänster som professor vid medicinska fakulteterna i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:90.

I motion 1989/90:So201 (m) yrkande 9 hävdas att den medicinska forskningen om demenssjukdomar är åsidosatt i förhållande till annan medicinsk forskning. Mot denna bakgrund föreslås inrättande av en *tjänst som professor i neuropsykologi* med inriktning på tidig diagnostik av ålderssjukdomar och utveckling av neurofysiologiska metoder vid universitetet i Lund.

Utskottet vill erinra om att regeringen under anslaget E 16. Medicinska forskningsrådet har föreslagit att ytterligare resurser skall ställas till förfogande för MFR:s stöd till forskning om demenssjukdomar. Regeringen beräknar för detta ändamål 1 milj.kr. Med hänvisning härtill föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1989/90:So201 yrkande 9.

Till detta vill utskottet lägga följande. I propositionen (s. 63 f.) under avsnittet Satsningar på en god hälsa och vård redovisas att forskningsrådsnämnden och delegationen för social forskning på regeringens uppdrag kartlagt den nuvarande forskningen om äldre och lämnat förslag till fortsatta insatser. Mot denna bakgrund föreslår regeringen ökade resurser för forskning om äldre under den kommande treårsperioden. Genom inrättande av professurer i psykologi, sociologi och socialt arbete, samtliga tre med inriktning på äldreproblem, kommer forskningen enligt regeringen att få en fast förankring i högskolan. Utskottet har tidigare under anslaget E 4. Samhällsvetenskapliga fakulteterna tillstyrkt regeringens förslag om inrättande av dessa tre professurer.

I motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 8 och 1989/90:Ub753 delvis (båda mp) föreslås inrättande av en *tjänst som professor i alternativ medicin*. Enligt motionärerna bör tyngdpunkten inom hälso- och sjukvården förskjutas från traditionell medicinsk behandling till alternativa behandlingsformer.

Utskottet erinrar om att varken de enskilda högskoleenheterna eller UHÄ i sina anslagsframställningar har fört fram förslag om inrättande av en professur i alternativ medicin. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 8 och 1989/90:Ub753 delvis.

I motion 1989/90:Ub502 (s) hävdas att Sverige är ett föregångsland när det gäller förebyggande mödra- och barnhälsovård. Sverige är sedan

många år en av de största bidragsgivarna till de internationella organisationer som arbetar med dessa frågor. För internationell barnhälsovård finns en professur vid universitetet i Uppsala. Däremot saknas det, enligt motionärerna, inom området internationell mödrahälsovård en institutionell bas för forskning, undervisning och konsultverksamhet. Det är därför angeläget att en *tjänst som professor i internationell mödrahälsovård* inrättas i syfte att möjliggöra en samlad svensk satsning på u-landsinriktad forskning och forskarutbildning inom mödrahälsovården. Finansieringen av en sådan professur skulle enligt motionärerna lämpligen kunna ske med resurser från bl.a. styrelsen för internationell utveckling (SIDA) och styrelsen för u-landsforskning (SAREC) samt från fristående fonder och humanitära organisationer.

Utskottet behandlade ett liknande yrkande vid riksmötet 1987/88 (UbU 1987/88:28, rskr. 1987/88:277). Utskottet pekade då på möjligheten för berörda högskoleenheter att inom ramen för resurser från t.ex. SIDA och SAREC inrätta en extra tjänst som professor. Utskottet konstaterar att en professur i internationell mödrahälsovård inte förts fram i regeringens förslag till förstärkning av forskningsorganisationen inom de medicinska fakulteterna för den kommande treårsperioden. Utskottet vill ånyo peka på möjligheten för berörda högskoleenheter att själva inom ramen för externa medel i enlighet med vad som anförts i motionen inrätta en tjänst som professor i internationell mödrahälsovård. Med det anförda förslår utskottet att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub502.

I motion 1989/90:Ub681 (fp) begärs inrättande av en *tjänst som professor i reumatologi* vid universitetet i Uppsala. Enligt motionärerna är akademiska sjukhuset i Uppsala det enda undervisnings- och region-sjukhus i landet som saknar reumatologisk klinik.

Utskottet noterar att varken UHÄ eller universitetet i Uppsala i sina anslagsframställningar har fört fram förslag om inrättande av en tjänst som professor i reumatologi. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub681.

I motion 1989/90:Ub90 (c, fp) föreslås inrättande av en *tjänst som professor i medicinsk genetik* vid universitetet i Linköping.

Utskottet konstaterar att UHÄ i sin anslagsframställning inte fört fram förslag om en tjänst som professor i medicinsk genetik. Utskottet anser att riksdagen bör avslå motion 1989/90:Ub90.

Resurser för viss forskning

I motion 1989/90:Ub83 (m, c) begärs medel för att *inrätta* vissa *tjänster vid Lugnets idrottsvetenskapliga institut (LIVI)* i Falun. För det utvecklings- och forskningsarbete som bedrivs på det idrottsmedicinska området inom institutet behövs, enligt motionärerna, fasta resurser i form av två tjänster som klinisk lärare alternativt klinisk assistent. Tjänsterna bör inrättas vid akademiska sjukhuset i Uppsala.

Utskottet vill erinra om att tjänster som högskolelektor och klinisk assistent kan inrättas inom högskolan för utbildning och forskning vid

medicinsk fakultet. Den i motionen aktualiserade frågan är inte av den art att den bör avgöras av riksdagen. Härmed avstyrks motion 1989/90:Ub83.

I motionerna 1989/90:So323 (c) yrkande 4, 1989/90:So467 (c) yrkande 1 och 1989/90:So471 (s) yrkande 2 föreslås förstärkningar av *medicinsk kvinnoforskning*. Resurser och forskning bör i högre grad inriktas på sjukdomar som drabbar kvinnor mest. I motion 1989/90:So467 begärs bl.a. medel till ett forskningsprogram med syfte att skapa underlag för profylaktiska insatser när det gäller symfyseolos — foglossning vid graviditet.

Utskottet vill med anledning av motionerna, som väcktes under 1990 års allmänna motionstid, anföra följande.

Enligt den nu föreliggande propositionen är det angeläget att få till stånd en kvalitativt högtstående medicinsk forskning där kvinnors specifika behov när det gäller hälsa och sjukdomar uppmärksammas. En professur i medicinsk kvinnoforskning föreslås därför inrättad den 1 juli 1991. Regeringen avser att ge UHÄ i uppdrag att precisera ämnesinnehåll samt föreslå lokalisering av en sådan professur. Mot denna bakgrund finner utskottet att motionärernas yrkanden i stort är tillgodosedda, varför motionerna 1989/90:So323 yrkande 4, 1989/90:So467 yrkande 1 och 1989/90:So471 yrkande 2 avstyrks.

I motion 1989/90:Ub667 (s) påtalas behovet av *livsmedelsvetenskaplig forskning*. Enligt motionärerna har ett förslag om närings- och livsmedelsvetenskaplig forskning utarbetats inom universitetet i Umeå. En sådan forskning bör främst förläggas till den medicinska fakulteten vid universitetet i Umeå där det, enligt motionärerna, finns förutsättningar att skapa en god forskningsmiljö för detta ändamål.

Utskottet vill påpeka att UHÄ i sin anslagsframställning inte prioriterat resurser för det i motion 1989/90:Ub667 aktualiserade forskningsområdet. Härmed föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub667.

Forskningsanknytning av vårdutbildningar

UHÄ har på regeringens uppdrag dels utrett samverkan för forskningsanknytning mellan statlig och kommunal högskola, dels sett över möjligheterna till forskarutbildning och forskning för lärarna i den kommunala högskolan. Enligt vad regeringen anför i propositionen (s. 192) måste andelen lärare med doktorsexamen öka inom den kommunala högskoleutbildningen. Forskarutbildning av lärare inom den kommunala högskolan kan i vissa delar vara en uppgift som ligger hos arbetsgivaren. Enligt regeringen är landstingsförbundet berett att under den kommande treårsperioden verka för att tjänster som FoU-lärare ersätts med tjänster som högskolelektor. Inför en övergång till den tjänsteorganisation som nu gäller i den statliga delen av högskolan är personalutvecklingsåtgärder av detta slag en angelägen åtgärd. Regeringen konstaterar vidare att forskarstuderande med medellång vårdutbildning som bakgrund oftast finns inom områden som är angelägna

ur hälso-, sjukvårds- och omsorgssynpunkt. Enligt regeringen är det angeläget att stimulera forskning inom dessa områden. Regeringen förordar att resurserna för forskning under förevarande anslag förstärks genom att 7 milj.kr. fr.o.m. budgetåret 1992/93 anvisas för en särskild rörlig resurs för lärare inom den kommunala delen av högskolan. Övergångsvis bör denna resurs även kunna användas för forskarutbildning av sådana lärare.

När det gäller *forskningsanknytning av vårdutbildningar* är det enligt motion 1989/90:Ub143 (c) yrkande 9 (delvis) angeläget att den landstingskommunala vårdhögskolans tjänstestruktur snarast utformas på samma sätt som inom den statliga högskolan.

Utskottet delar regeringens uppfattning att andelen lärare med doktorexamen inom den kommunala högskoleutbildningen bör öka och att forskarutbildningen av lärare bör stimuleras. Utskottet ser med tillfredsställelse på att landstingsförbundet är berett att under den kommande treårsperioden vidta åtgärder för att anpassa nuvarande tjänsteorganisation till den som gäller inom den statliga delen av högskolan. Mot denna bakgrund finner utskottet att motionärernas önskemål i stort är tillgodosett, varför motion 1989/90:Ub143 yrkande 9 (delvis) avstyrks.

Anslagsfrågor

Det samlade medelsbehovet under anslaget beräknas i propositionen till 735 023 000 kr. för budgetåret 1990/91.

När det gäller *anslagsbeloppet* föreslås i motion 1989/90:Ub143 (c) yrkande 11 att riksdagen anvisar 12,5 milj.kr. utöver vad regeringen har föreslagit i proposition 1989/90:90 för budgetåret 1990/91. Medelsökningen avses utgöra en ny anslagspost, benämnd Doktorandtjänster vid vårdhögskolorna. Syftet är att stödja en utveckling av tjänstestrukturen inom vårdhögskolorna mot vad som för närvarande gäller inom den statliga delen av högskolan. Statsmakterna bör därför ställa ca 50 doktorandtjänster till vårdhögskolornas förfogande, dvs. i princip två tjänster per landsting.

Utskottet är av statsfinansiella skäl inte berett tillstyrka detta yrkande om 12,5 milj.kr. Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 och med avslag på motion 1989/90:Ub143 yrkande 11 till Medicinska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 735 023 000 kr.

Regeringen begär riksdagens godkännande av dess riktlinjer för *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93*. Utskottet har inget att erinra mot de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90.

I två motioner, nämligen 1989/90:Ub68 (fp) yrkande 1 och motion 1989/90:Ub51 (c) föreslås *inrättande* av en särskild *vårdfakultet*. Med en egen fakultet kan vårdforskningen stärkas och profilera dels sina karaktärsämnen, dels sin tvärvetenskapliga karaktär.

Utskottet behandlade ett liknande yrkande under föregående riksmöte (bet. 1988/89:UbU25). Utskottet anförde då att berörda fakulteter skall ansvara för verksamheten och dess kvalitet även när en del av forskningsarbetet förläggs till en vårdhögskola eller till sjukvårdsorganisationen. Som utskottet nyss redovisat anser regeringen det angeläget att stimulera sådan forskning som bedrivs inom områden som är angelägna ur hälso-, sjukvårds- och omsorgssynpunkt.

Med hänvisning till det anförda finner utskottet det inte påkallat att riksdagen gör något särskilt uttalande med anledning av motionerna 1989/90:Ub51 och 1989/90:Ub68 yrkande 1, varför de avstyrks.

Motion 1989/90:Ub34 (m) tar upp *vissa forsknings- och utbildningsfrågor vid den blivande idrottshögskolan i Stockholm*. Motionären erinrar om att det för närvarande finns ett antal professurer med idrottsinriktning i Stockholm, nämligen *dels* tre professurer vid institutionen för fysiologi III och en professur i idrottsmedicin, finansierad av Tipstjänst och försäkringsbolaget Folksam, samtliga vid Karolinska institutet, *dels* en professur i idrottspedagogik vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm, *dels* en ännu ej tillsatt professur i idrottshistoria vid universitetet i Stockholm. Dessa sex professurer inom idrottsområdet bör enligt motionären förenas med undervisningsskyldighet vid den blivande idrottshögskolan i Stockholm. Den samlade kompetensen inom idrottens olika ämnesområden och kringvetenskaper kan på så sätt tas till vara inom idrottshögskolan. Genom att dessa forskare samlas på ett ställe med bevarad fakultetsanknytning kan en vetenskaplig miljö som genererar forskning och utbildning på hög nivå skapas till gagn för ämnet idrott. Vidare understryker motionären att det vid den nya idrottshögskolan även bör bedrivas forskarutbildning. Det är väsentligt att denna utbildning anordnas med anknytning till berörda fakulteter.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandena anföra följande.

Idrottshögskoleutredningen (dir. 1989:42) har avlämnat slutbetänkandet (SOU 1990:3) En idrottshögskola i Stockholm — struktur, organisation och resurser för en självständig högskola på idrottens område. Utredningens förslag bereds för närvarande inom regeringskansliet. Utskottet, som erinrar om riksdagens tillkännagivande beträffande vissa professurers anknytning till forskning och utbildning som avser fysisk fostran och idrott (UbU 1985/86:24 s. 8—10), anser att regeringens kommande förslag till en självständig högskoleenhet på idrottens område bör avvaktas. Med det anförda avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub34.

Enligt motion 1989/90:Ub149 (fp) yrkande 2 är en viktig *förutsättning för forskarutbildning* för de studerande vid bl.a. utbildningarna till

sjukgymnast, sjuksköterska och laboratorieassistent att grundutbildningarna ger behörighet, dvs. att de omfattar 120 poäng. Vidare bör linje- och kurssystemet planeras så att karaktärsämnena förstärks.

Utskottet har under innevarande riksmöte (bet. 1989/90:UbU21 s. 18, rskr. 232) uttalat att det nu finns anledning att mera ingående pröva om de medellånga vårdutbildningarnas längd är lämpligt anpassad till de förändrade krav som från olika utgångspunkter kan ställas på dessa utbildningar. Med hänsyn till riksdagens uttalande beträffande behovet av en översyn av de medellånga vårdutbildningarna anser utskottet att riksdagen bör avslå motion 1989/90:Ub149 yrkande 2.

Med samma motivering avstyrker utskottet även motion 1989/90:Ub146 (c), i vilken det begärs en *översyn av utbildningar inom vårdområdet* med särskild hänsyn till vårdpersonalens utbildning i vissa rehabiliteringsfrågor.

I motion 1989/90:Ub753 (mp) delvis föreslås att vårdstuderande skall få *utbildning i alternativ medicin*.

Vid tidigare tillfällen (jfr UbU 1985/86:3) har utskottet redovisat att detaljer i vårdutbildningarnas innehåll styrs av utbildningsplaner fastställda av UHÄ och kursplaner fastställda av de lokala högskoleenheterna. Då den aktualiserade frågan inte är ett ärende för riksdagen, avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub753 delvis.

I motion 1989/90:Ub65 (s) aktualiseras frågan om *samlokalisering av vissa forskningsresurser inom smittskyddsområdet* med anledning av regeringens förslag i propositionen om inrättande av tre tjänster som professor i smittskydd vid Karolinska institutet den 1 juli 1990 genom överföring av medel från statens bakteriologiska laboratorium (SBL). Innehavarna av dessa tjänster skall tillika vara avdelningsföreståndare vid SBL. Enligt motionärerna är det väsentligt att SBL:s smittskyddsfunktion inte enbart samordnas med den forskning som sker vid Karolinska institutet utan även med den centrala laboratorieverksamheten inom den kliniska mikrobiologin som bedrivs vid olika sjukvårdsinrättningar inom Stockholms läns landsting. Mot denna bakgrund bör enligt motionärerna SBL:s smittskyddsfunktion samordnas med Stockholms läns landstings mikrobiologiska laboratorium och med Karolinska institutets institutioner inom klinisk immunologi och virologi vid Huddinge sjukhus.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandet anföra följande.

Under socialdepartementets verksamhetsområde, anslaget E 10. Statens bakteriologiska laboratorium: Centrallaboratorieuppgifter (prop. s. 133) redovisas bakgrunden till de organisatoriska förändringar som föreslås i propositionen när det gäller inrättande av tre tjänster som professor vid Karolinska institutet, vilkas innehavare samtidigt skall vara avdelningsföreståndare vid SBL. Som framgår av propositionen ankommer det på regeringen att utfärda erforderliga föreskrifter om bl.a. hur berörda avdelningar och institutioner bör samarbeta. Utskottet finner det med hänvisning till det anförda inte påkallat att riksdagen

18. E 6. Odontologiska fakulteterna

Regeringen begär riksdagens bemyndigande att få *ändra ämnesinnehållet för en tjänst som professor* vid universitetet i Göteborg från odontologisk röntgendiagnostik till oral diagnostisk radiologi. Utskottet tillstyrker den föreslagna ändringen.

Det samlade medelsbehovet under detta anslag beräknas i propositionen till 77 767 000 kr. för budgetåret 1990/91.

I motion 1989/90:Ub75 (fp) framhålls att anslaget till den odontologiska fakulteten vid universitetet i Göteborg är lägre i jämförelse med övriga odontologiska fakulteter i landet med utgångspunkt i anslagsbeloppet per av riksdagen inrättad tjänst som professor. Motionärerna föreslår mot denna bakgrund att fakultetsanslaget för odontologiska fakulteten i Göteborg skall jämföras med övriga odontologiska fakulteter i landet.

Utskottet anser inte att endast de kriterier, som tas upp i motion 1989/90:Ub75, kan ligga till grund för anslagsfördelningen till de odontologiska fakulteterna i landet. Som motionärerna själva framhåller har den odontologiska fakulteten vid universitetet i Göteborg även fått t.ex. omfattande rådsmedel för sin forskningsverksamhet. När det gäller *anslagsbeloppet* under Odontologiska fakulteterna har utskottet inget att erinra mot medelsberäkningen. Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 och med avslag på motion 1989/90:Ub75 till Odontologiska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 77 767 000 kr.

Utskottet har inget att erinra mot förslaget i propositionen beträffande riktlinjer för *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93* under förevarande anslag.

19. E 7. Farmaceutiska fakulteten

Utskottet har inget att erinra mot medelsberäkningen i propositionen och föreslår beträffande *anslagsbeloppet* att riksdagen till Farmaceutiska fakulteten för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 27 414 000 kr.

Utskottet tillstyrker även regeringens förslag beträffande riktlinjer för *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93* under förevarande anslag.

Tjänster som professor

I propositionen föreslås (s. 275) att tre *tjänster som professor skall återbesättas med ändrat ämnesinnehåll*. Utskottet bemyndigar regeringen att ändra ämnesinnehållet i enlighet med regeringens förslag.

Förslag om inrättande av en *tjänst som professor i ekologisk miljökonsekvensanalys vid universitetet i Umeå* framförs i motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 26. Detta förslag har förts fram i anslagsframställningen från universitetet. Motionärerna hänvisar vidare till att universitetet i Umeå är det enda universitet som har utbildning inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Kostnaderna har av motionärerna beräknats till 1,7 milj.kr. för budgetåret 1990/91.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att forskningsområdet är mycket angeläget och bemyndigar således regeringen att inrätta tjänsten som professor i ekologisk miljökonsekvensanalys vid universitetet i Umeå den 1 juli 1990. Utskottet tillstyrker därmed motion 1989/90:Ub141 yrkande 26 delvis. Vad gäller resurser för professuren kommer utskottet senare under detta avsnitt att beräkna 1,7 milj.kr. för detta ändamål. Utskottet förutsätter att kostnader för basutrustning för professuren ingår i detta belopp.

I motion 1989/90:Ub74 (fp) föreslås att en *tjänst som professor inom nutritionsområdet inrättas vid universitetet i Umeå*. Motionären anser att en enhet för grundvetenskapligt biologiskt förankrad forskning bör tillskapas och ledas av en professor.

Utskottet konstaterar att förslag om en sådan professur inte förts fram av vare sig UHÅ eller universitetet i Umeå. Utskottet hänvisar i övrigt till den särskilda resurs som enligt förslag i propositionen kommer att anvisas till varje matematisk-naturvetenskaplig fakultet för tidsbegränsade insatser av kvalificerade forskare fr.o.m. budgetåret 1991/92.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub74.

Marin naturvetenskaplig forskning

I propositionen konstateras (s. 275) att regering och riksdag under budgetåret 1988/89 genomfört en rad förstärkningar av den miljörelaterade marina forskningen i Sverige. Tre marina centra för grundläggande forskning och miljöövervakning, knutna till universiteten i Stockholm, Göteborg och Umeå har inrättats. Särskilda medel har anvisats för utrustning m.m. Ett antal tjänster, däribland tre professurer, har inrättats.

Regeringen föreslår inom ramen för de insatser som görs för miljörelaterad forskning en betydande förstärkning av verksamheten vid de marina centra. För treårsperioden 1990/91—1992/93 föreslås medelsanvisningen öka med sammanlagt 16 milj.kr. För budgetåren 1990/91

och 1991/92 föreslås 6 milj.kr. per år, medan resterande 4 milj.kr. föreslås för budgetåret 1992/93. Förstärkningen föreslås fördelas med 4 milj.kr. till universitetet i Stockholm, 5,5 milj.kr. till universitetet i Göteborg och 2,5 milj.kr. till universitetet i Umeå. Resterande belopp om 4 milj.kr. är tills vidare ofördelat och står till regeringens disposition. Härtill anmäls i propositionen (s. 221) att särskilda medel kommer att avsättas för upprustning av lokalerna vid fältstationerna Askö och Kristineberg.

I propositionen föreslås vidare att ansvaret för vissa nationella samordningsuppgifter avseende samtliga marina centra bör åvila universitetet i Göteborg. Sådana samordningsuppgifter har bl.a. tidigare åvilat delegationen för samordning av havsresursverksamheten som lades ned den 31 december 1989. I propositionen föreslås därför en överföring av 800 000 kr. till det marina centret vid universitetet i Göteborg.

I fyra motioner berörs frågor som gäller den marina naturvetenskapliga forskningen. Motionerna 1989/90:Ub39 (m) och 1989/90:Ub583 (c) avser marin forskning vid universitetet i Lund, medan motionerna 1989/90:Ub104 (c) och 1989/90:Ub516 (c, fp) avser marin forskning på Gotland resp. en marin forskningsstation på Sesarö i Bottenviken. I motion 1989/90:Ub55 (c) begärs förslag om utbyggd verksamhet vid det marina centret i Göteborg.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att riksdagen redan vid behandlingen av föregående forskningsproposition beslöt att universiteten i Stockholm, Göteborg och Umeå skulle få ett samlat ansvar för den marina naturvetenskapliga forskningen. Därvid bestämdes också vilka kustavsnitt resp. universitet har att ansvara för, nämligen universitetet i Stockholm kuststräckan avseende Östersjökusten mellan Ålands hav och Bornholm, universitetet i Göteborg kuststräckan Bornholm—Skagerrak och universitetet i Umeå Bottenhavet och Bottenviken.

I förgående års budgetproposition föreslogs efter utredning av UHÄ att tre marina centra skulle inrättas med fältstationerna Askö, Kristineberg och Norrbyn. Vid föregående riksmöte behandlades ett stort antal motioner om bl.a. inrättande av ytterligare fältstationer. Utskottet anförde då bl.a. (bet. 1988/89:UbU25 s. 27):

Utskottet vill stryka under vad riksdagen vid flera tillfällen anför då det gäller en organisation för den marina naturvetenskapliga forskningen, nämligen att denna är mycket resurskrävande och att de tillgängliga resurserna måste koncentreras för att de skall kunna utnyttjas så effektivt och slagkraftigt som möjligt. Utskottet finner ingen anledning för riksdagen att nu inta en annan ståndpunkt. Utskottet vill också erinra om att det ankommer på de tre universitet som fått huvudansvaret för uppbyggnaden av den nya organisationen för den marina naturvetenskapliga forskningen att inom sitt bevakningsområde organisera verksamheten på ett rationellt sätt. Som redovisats ingår i detta bl.a. att verka för en ansvarsfördelning avseende all marin naturvetenskaplig forskning inom området.

Utskottet finner ingen anledning att frånga de tidigare redovisade synpunkterna och har heller inga invändningar mot de i propositionen

föreslagna resursförstärkningarna. Utskottet föreslår därför att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub39, 1989/90:Ub55, 1989/90:Ub104, 1989/90:Ub516 och 1989/90:Ub583.

1989/90:UbU25

Botaniska trädgårdar

Betänkandet (SOU 1988:68) De botaniska trädgårdarnas verksamhet och finansiering redovisas tillsammans med remissynpunkterna i propositionen (s. 277–278). Enligt regeringen visar utredningen och remissynpunkterna mycket tydligt att de botaniska trädgårdarna spelar en väsentlig roll för universitetens utbildning och forskning i botaniska ämnen. Samtidigt framgår det också att trädgårdarna fyller andra betydelsefulla funktioner som folkbildningsinstitutioner, för skolan och för rekreation. Trädgårdarna utgör således enligt regeringen en länk för kontakter mellan universiteten och samhället, som borde kunna utnyttjas bättre för att informera om naturmiljön och om aktuell forskning. Mot denna bakgrund föreslås i propositionen att 1,5 milj.kr. fr.o.m. budgetåret 1991/92 skall disponeras av de fyra botaniska trädgårdarna för program- och utställningsverksamhet om universitetens miljöforskning.

Tre av de botaniska trädgårdarna, nämligen de i Stockholm, Uppsala och Lund, ingår i resp. universitets organisation, medan den i Göteborg har kommunal huvudman. För verksamheten vid den *botaniska trädgården i Göteborg* utgår i enlighet med ett avtal mellan staten och kommunen ett *statligt bidrag*, som för närvarande är 1,5 milj.kr. per år. Göteborgs kommun anser att statsbidraget väsentligt understiger vad som kan vara rimligt, t.ex. i jämförelse med statens kostnader för de övriga botaniska trädgårdarna. Förhandlingar pågår med Göteborgs kommun om storleken av det fortsatta statsbidraget. Statsbidraget till botaniska trädgården utbetalas från universitetets anslagspost under ifrågavarande anslag. I propositionen föreslås slutligen att bidraget fr.o.m. budgetåret 1991/92 skall anvisas under en särskild anslagspost under anslaget.

Ett stort antal motioner — många från 1990 års allmänna motions-tid — innehåller synpunkter på statsbidragets storlek i framtiden. I motion 1989/90:Ub27 (c) nämns ett belopp (8 milj.kr.), medan det i motionerna 1989/90:Ub28 (s), 1989/90:Ub47 (m), 1989/90:Ub559 (m) yrkande 1, 1989/90:Ub563 (fp), 1989/90:Ub598 (vpk), 1989/90:Ub674 (c) och 1989/90:Ub692 (mp) talas om statens andel av de totala kostnaderna. I motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 23 delvis hävdas slutligen att principen bör vara att alla trädgårdar behandlas på ett likartat sätt.

Utskottet vill för sin del hävda att den enda rimliga utgångspunkten för en bedömning av omfattningen av statens bidrag är att staten skall svara för de kostnader som är direkt hänförliga till den grundläggande högskoleutbildningens, forskarutbildningens och forskningens behov. Statens kostnader för botaniska trädgården i Göteborg bör i princip motsvara kostnaderna för de statliga botaniska trädgårdar som huvudsakligen används för grundutbildning, forskarutbildning och forskning.

Vad utskottet anfört om statens bidrag till botaniska trädgården i Göteborg bör riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub27, 1989/90:Ub28, 1989/90:Ub47, 1989/90:Ub141 yrkande 23 delvis, 1989/90:Ub559 yrkande 1, 1989/90:Ub563, 1989/90:Ub598, 1989/90:Ub674 och 1989/90:Ub692 som sin mening ge regeringen till känna.

Tre motioner tar upp ett par *övriga frågor* som rör de botaniska trädgårdarna. I den nyss nämnda motionen 1989/90:Ub141 yrkande 23 hävdas vidare att de botaniska trädgårdarna bör prioriteras och att strävan bör vara att det skall finnas cirka fem större trädgårdar spridda över landet samt lokala, mindre trädgårdar i varje län för att stimulera kunskapen om vår växtvärld och dess betydelse.

I motionerna 1989/90:Ub559 (m) yrkande 2 och 1989/90:Ub738 (m) föreslås att en av de botaniska trädgårdarna skall få ställning som ansvarsträdgård, vilket är en parallell till systemet med ansvarsmuseum inom kulturområdet. I den förstnämnda motionen föreslås denna uppgift åvila trädgården i Göteborg och i den senare motionen trädgården i Uppsala.

Utskottet är inte berett att förorda vare sig någon utökning av antalet botaniska trädgårdar eller att någon av de nuvarande skall ges en speciell ställning.

Med det anförda avstyrks motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 23 delvis, 1989/90:Ub559 yrkande 2 och 1989/90:Ub738.

Centrum för miljövetenskaplig forskning i Umeå

Centrum för miljövetenskaplig forskning i Umeå (CMF) tillkom efter förslag i 1987 års forskningsproposition. Det är en tvärvetenskaplig samarbetsorganisation mellan universitetet i Umeå, Sveriges lantbruksuniversitet och försvarets forskningsanstalt (FOA). Centret disponerar innevarande år 4,4 milj.kr., vilket anvisas under universitetets anslagspost under ifrågavarande anslag. I propositionen anmäls att en utvärdering av centrets forskningsprogram och organisation bör göras av UHÅ i samråd med de samverkande myndigheterna inför nästa proposition om forskning. Regeringen beräknar i propositionen en resursförstärkning om 1 milj.kr. för CMF och den nyinrättade enheten för miljöke-mi vid universitetet fr.o.m. budgetåret 1991/92.

Åtta motionsyrkanden gäller frågan om *resurser* till CMF. I motion 1989/90:Ub96 (s) yrkande 2 begärs ett uttalande av riksdagen att de i propositionen föreslagna resurserna skall användas för ett större samverkansprojekt inom ett ramprogram om Bottniska viken.

En förstärkning om 4 milj.kr. redan budgetåret 1990/91 föreslås i fem motioner, nämligen i motionerna 1989/90:Ub82 (m), 1989/90:Ub108 (vpk), 1989/90:Ub115 (fp), 1989/90:Ub121 (fp, c, vpk) yrkande 1 och 1989/90:Ub132 (c, vpk, mp). I den förstnämnda motionen föreslås att denna satsning skall finansieras med medel från arbetslivsfonden. I motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 22 föreslås en förstärkning under treårsperioden med 9,6 milj.kr., vilket är i enlighet med

CMF:s anslagsframställning, och slutligen föreslås i motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 3 en årlig ökning av CMF:s resurser med 1 milj.kr. utöver den förstärkning som regeringen föreslagit.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandena anföra följande.

Utnyttjandet av medel från arbetslivsfonden är inte en fråga för riksdagen, varför motion 1989/90:Ub82 avstyrks.

Då en utvärdering skall göras av centrets forskningsprogram och organisation inför nästa treårsperiod, bedömer utskottet det mindre lämpligt att nu ytterligare öka resurstillskottet. Utskottet föreslår därför att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub108, 1989/90:Ub115, 1989/90:Ub121 yrkande 1, 1989/90:Ub132, 1989/90:Ub140 yrkande 3 och 1989/90:Ub141 yrkande 22, samtliga delvis.

Vad gäller användningen av de resurser som tilldelas CMF anser utskottet att detta är ett beslut som åvilar centret. Riksdagen bör således inte uttala sig om medlens användning vad gäller specifika projekt, varför motion 1989/90:Ub96 yrkande 2 bör avslås.

I två motioner, nämligen 1989/90:Ub96 (s) yrkande 1 och 1989/90:Ub121 (fp, c, vpk) yrkande 2, föreslås att *styrelsen* för CMF skall kompletteras med representanter för högskolan i Luleå och miljöövervakande myndigheter i området.

Utskottet konstaterar att företrädare för universitetet i Umeå, lantbruksuniversitetet, försvarets forskningsanstalt (FOA), arbetsmiljöfonden samt naturvårdsverket ingår i styrelsen för CMF. Frågan om styrelsens sammansättning speglar således väl såväl de samverkande myndigheterna som miljöintressen. Huruvida styrelsen skall kompletteras med ytterligare företrädare ankommer på regeringen att avgöra. Motionerna 1989/90:Ub96 yrkande 1 och 1989/90:Ub121 yrkande 2 avstyrks därför av utskottet.

Nationella forskningsanläggningar

De nationella forskningsanläggningarna, som tillkom genom förslag i 1987 års forskningsproposition, innebär en profilering och resurskoncentration till vissa högskolor som byggt upp särskild kompetens och gjort betydande investeringar i lokaler och utrustning. I propositionen anmäls att regeringen har för avsikt att uppdra åt UHÄ och naturvetenskapliga forskningsrådet (NFR) att göra en analys av anläggningarnas resursbehov, framför allt vad gäller det nationella utnyttjandet, men också på vilket sätt man bäst tar till vara de ekonomiska fördelarna med att koncentrera detta slag av verksamhet till en plats i landet. Vidare bör uppdraget omfatta en översyn av nuvarande former för anslagsfördelning i syfte att bättre markera anläggningarnas särställning.

I motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 28 begärs en utvidgning av det aviserade *utredningsuppdraget* till UHÄ och NFR. Enligt motionärernas uppfattning bör uppdraget även innefatta vilka skyldigheter det medför att vara värd för en nationell anläggning, hur en sådan bäst utnyttjas och om det finns behov av ytterligare nationella anläggningar.

Utskottet finner det angeläget att en utredning genomförs. Utskottet utgår därvid från att utredningsuppdraget i princip också kommer att innefatta den typ av frågeställningar som motionärerna tar upp. Enligt utskottets mening ankommer det på regeringen att närmare utforma utredningsdirektiven, varför motion 1989/90:Ub140 yrkande 28 avstyrks.

Förstärkningar om 2,5 milj.kr. fr.o.m. budgetåret 1990/91 begärs i motionerna 1989/90:Ub63 (m) och 1989/90:Ub76 (fp) för *The Svedberglaboratoriet vid universitetet i Uppsala*. Motionärerna anser att driftsanslagen inte är tillräckliga för att investeringarna skall kunna utnyttjas optimalt.

Utskottet vill erinra om att det belopp som under universitetets anslagspost under fakultetsanslaget i regleringsbrev kommer att anges för *The Svedberglaboratoriet* är ett minimibelopp för att garantera anläggningens basfinansiering och de nationella uppgifterna. Vidare kan universitetet i Uppsala tillskjuta ytterligare medel från sitt fakultetsanslag. Därutöver kan naturligtvis medel sökas från forskningsråd eller andra externa finansiärer. Utskottet vill också erinra om att laboratoriet redan tidigare erhållit betydande resursförstärkningar för sin verksamhet.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub63 och 1989/90:Ub76, båda delvis.

Miljöforskning i Göteborg

Universitetet i Göteborg har tillsammans med Chalmers tekniska högskola bildat en gemensam organisation för miljöforskning, som enligt regeringen representerar en mycket bred tvärvetenskaplig kompetens inom miljöforskningsområdet från materialforskning till miljöeffekter. I propositionen beräknas — inom ramen för de föreslagna miljöforskningsinsatserna — en förstärkning av resurserna för vardera högskoleenheten med 0,5 milj.kr. fr.o.m. budgetåret 1992/93.

I tre motioner begärs ytterligare resurser till den tvärvetenskapliga miljöforskningen i Göteborg. Förstärkningar redan budgetåret 1990/91 föreslås med 0,5 milj.kr. till vardera högskoleenheten i motion 1989/90:Ub140 (c) yrkande 2 och med 350 000 kr. till vardera enheten i motion 1989/90:Ub150 (fp) yrkandena 1 och 2. Enligt den förstnämnda motionen bör resurserna successivt utökas med sammanlagt 1 milj.kr. per år under treårsperioden. I motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 21 föreslås en förstärkning om 0,5 milj.kr. till vardera enheten budgetåret 1991/92 och därefter sammanlagt ytterligare 1 milj.kr. budgetåret 1992/93.

Utskottet anser för sin del det inte möjligt att anslå ytterligare resurser till den miljövetenskapliga forskningen i Göteborg utöver den förstärkning om sammanlagt 1 milj.kr. fr.o.m. budgetåret 1992/93 som föreslagits i propositionen. Utskottet avstyrker därför motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 2 delvis, 1989/90:Ub141 yrkande 21 samt 1989/90:Ub150 yrkandena 1 och 2, båda delvis.

Utskottet vill i övrigt erinra om de medel som enligt propositionen ställs till forskningsrådets och sektorsorganens förfogande för forskning inom miljöområdet.

Resurser under treårsperioden

I propositionen föreslås för budgetåret 1990/91 ett *anslagsbelopp* om 700 598 000 kr.

Utskottet har tidigare under detta avsnitt behandlat frågor som gäller resurser för budgetåret 1990/91. Med hänvisning till utskottets ställningstagande till en tjänst som professor i ekologisk miljökonsekvensanalys vid universitetet i Umeå föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 26 delvis och med anledning av proposition 1989/90:90 till Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på $(700\,598\,000 + 1\,700\,000 =) 702\,298\,000$ kr. Detta innebär att utskottet avstyrker samtliga övriga motioner med krav på ökning av anslagsbeloppet, dvs. motionerna 1989/90:Ub63, 1989/90:Ub76, 1989/90:Ub108, 1989/90:Ub115, 1989/90:Ub121 yrkande 1, 1989/90:Ub132, 1989/90:Ub140 yrkande 3, 1989/90:Ub141 yrkandena 21 och 22 samt 1989/90:Ub150 yrkande 1, samtliga delvis.

Vad gäller *resursförstärkningar i övrigt för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m.* föreslår utskottet att riksdagen godkänner de riktlinjer som angetts i propositionen.

Övrigt

I motion 1989/90:Ub762 (s) föreslås att statens kulturråd och UHÄ bör få i uppdrag att tillsammans med den nybildade föreningen Naturhistoriska museers samarbetsorganisation (NAMSA) utarbeta förslag om statligt stöd till de *naturhistoriska universitetsmuseerna*, då dessa enligt motionärerna tilldelas alltför små resurser.

Enligt utskottets mening ankommer det på resp. universitet att inom ramen för sina resurser beakta behoven också för de naturhistoriska universitetsmuseerna, som kan spela en viktig roll såväl för grundutbildning som för forskningsinformation. Det är således fakulteternas och i sista hand högskolestyrelsernas ansvar att se till att så sker. Med det anförda avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub762.

21. E 9. Tekniska fakulteterna

Tjänster som professor

I propositionen förordas (s. 286) att nio tjänster som professor inom tekniska fakulteter återbesätts med *ändrat ämnesinnehåll*.

Två motioner, nämligen motionerna 1989/90:Ub23 (m) och 1989/90:Ub103 (c. fp), behandlar regeringens förslag att ersätta professuren i *brobyggnad vid tekniska högskolan i Stockholm* (KTH) med en

professur i träforskning med inriktning mot träteknik eller träkemi vid samma högskola. Motionärerna påpekar att såväl UHÄ som KTH förordat att professuren återbesätts med oförändrat ämnesinnehåll. Vidare påpekas att professuren är den enda i landet inom sitt område och att det mot bakgrund av behovet av kompetens inom detta område vore olyckligt om denna inte kunde återbesättas.

Vidare har tekniska högskolan i Stockholm den 8 maj 1990 i skrivelse till utbildningsutskottet anfört att högskolan instämmer i regeringens bedömning att det föreligger ett behov av en professur i träforskning men att KTH i valet mellan de bägge professurerna prioriterar en återbesättning av professuren i brobyggnad före en ny professur inom området träforskning.

Utskottet anser inledningsvis — mot bakgrund av att våra resurser är begränsade — att det är angeläget att det sker en noggrann prövning av ämnesinnehållet när en professur blir ledig. Så sker också i dag, ofta i fullt samförstånd mellan berörd högskoleenhet, UHÄ, regering och riksdag.

Utskottet anser att regeringen bör kunna göra en annan bedömning än UHÄ och berörd högskoleenhet gjort. Utskottet anser dock att skälen härför bör redovisas.

I de nu aktuella fallet är det enda skäl som redovisats i propositionen att den förordade professuren i träforskning bör ses mot bakgrund av det ökade behovet av forskning med anknytning till skogsindustrins förnyelse. Behovet av en professur i brobyggnad berörs däremot inte i propositionen. Regeringen gör heller ingen bedömning av möjligheterna till extern finansiering av någon av de aktuella professurerna.

Utskottet konstaterar vidare att enligt skrivelsen från tekniska högskolan är båda dessa professurer angelägna, men att professuren i brobyggnad är den som högskolan prioriterar främst.

Utskottet anser mot bakgrund av vad som anförts att professuren i brobyggnad bör bibehållas med oförändrat ämnesinnehåll. Vad gäller professuren i träforskning vill utskottet slutligen peka på att en högskoleenhet själv kan inrätta en professur under förutsättning att finansiering kan ordnas.

Utskottet föreslår således att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub23 och 1989/90:Ub103 avslår propositionens förslag att ändra ämnesinnehållet för tjänsten som professor i brobyggnad.

Utskottet har inga invändningar mot de övriga förslagen i propositionen om ändrat ämnesinnehåll för tjänster som professor. Utskottet föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att *ändra ämnesinnehållet för tjänster som professor i övrigt*.

En *tjänst som professor i ekologiskt byggande* föreslås i motionerna 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 9 och 1989/90:Ub760 (mp). Enligt den förstnämnda motionen bör vidare vid alla omprövningar av ämnesinnehållet i tjänster som professor inom sektionerna för arkitektur och vattenbyggnad ämnesinnehållet i fortsättningen alltid utgå från ekolo-

giska förutsättningar. I den sistnämnda motionen från 1990 års allmänna motionstid föreslås 3 milj.kr. för uppbyggnad av en professur med kringresurser.

Utskottet konstaterar att förslag om en sådan professur inte förts fram av vare sig UHÄ eller någon teknisk högskola. Med hänvisning härtill och av statsfinansiella skäl avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 9 och 1989/90:Ub760 delvis.

I motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 10 föreslås en *tjänst som professor i järnvägsteknik vid universitetet i Linköping*. Resurser till professuren, 5 milj.kr., skall enligt motionärerna tas från ett av dem förordat anslag till forskning och utveckling av miljövänliga och energisnåla transportsystem. Frågan om inrättande av ett sådant anslag bereds av trafikutskottet.

Utskottet konstaterar att det är fullt möjligt för universitetet i Linköping att inrätta en professur i järnvägsteknik om resurser finns, t.ex. från ett anslag vid något eller några sektorsorgan. Utskottet finner således inte att någon åtgärd av riksdagen är påkallad, varför motion 1989/90:Ub141 yrkande 10 avslås.

En *tjänst som professor i metallurgi vid högskolan i Luleå* föreslås i motion 1989/90:Ub29 (vpk). Motionärerna anser att professuren behövs för att stärka Luleås ställning som metallurgiskt centrum.

Utskottet konstaterar inledningsvis att förslag om en sådan professur inte förts fram av vare sig UHÄ eller tekniska högskolan i Luleå. Utskottet konstaterar också att motionären inte anvisat några resurser till professuren. Med hänvisning till vad utskottet anfört avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub29.

I tre motioner, nämligen motionerna 1989/90:Ub98 (s), 1989/90:Ub138 (c) och 1989/90:Ub601 (s), lämnas förslag om inrättande av *ytterligare tjänster som professor*, nämligen en professur i teknisk datalogi i anslutning till datatekniklinjen vid universitetet i Lund, en professur i förnybara energisystem vid högskolan i Falun—Borlänge resp. en professur i telekommunikation. I den sistnämnda motionen hänvisas till en eventuell delfinansiering av externa finansiärer.

Utskottet konstaterar när det gäller forskningsresurser till datatekniklinjen vid universitetet i Lund att UHÄ i sin anslagsframställning visserligen prioriterat detta, men att UHÄ till skillnad från motionärerna och universitetet inte föreslagit någon professur i teknisk datalogi utan i stället en ökning av resurserna till fakulteten med 2 milj.kr.

Utskottet vill när det gäller professuren vid högskolan i Falun—Borlänge dels hänvisa till vad utskottet tidigare under avsnitt 7 anfört om forskning vid de mindre och medelstora högskolorna, dels också vad gäller forskning om energisystem till vad utskottet senare kommer att anföra under avsnitt 26 om forskningsrådsnämndens ansvar och resurser för sådan forskning.

Vad gäller professuren i telekommunikation konstaterar utskottet att förslag om en sådan professur inte förts fram av vare sig UHÄ eller någon teknisk högskola. Utskottet konstaterar också att motionären

inte anvisat några resurser till professuren, utöver en förhoppning om viss delfinansiering av externa finansiärer. Utskottet har vid sin tidigare behandling av ett liknande motionsyrkande (bet. 1988/89:UbU25, rskr. 207) pekat på möjligheten för en högskoleenhet att själv inrätta professurer om finansieringen är ordnad.

Med hänvisning till vad utskottet anfört avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub98, 1989/90:Ub138 och 1989/90:Ub601.

I propositionen föreslås (s. 286 resp. 289) att regeringen får riksdagens bemyndigande att inrätta två *tjänster som professor* vid tekniska högskolan i Stockholm den 1 juli 1990, nämligen i teknikhistoria och i plasmafysik med fusionsforskning. Båda dessa professurer finns redan inrättade dels av högskolestyrelsen vid KTH, dels av regeringen vid NFR och kräver inga nya resurser.

Utskottet föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att inrätta de tjänster som professor som föreslagits i propositionen.

Förstärkning av olika forskningsområden

I motion 1989/90:Ub582 (s) begärs ett uttalande av riksdagen om behovet av samordning av forskning och högre utbildning inom livsmedelsområdet. Motionären anser att den förstärkning av forskningen inom förädlingsledet som nu görs bör förläggas till universitetet i Lund som redan har kompetens på området och inte till lantbruksuniversitetet i Ultuna.

I två motioner, nämligen motionerna 1989/90:Ub37 (c) och 1989/90:Ub505 (s) begärs uttalanden om stöd till den konsumenttekniska forskningen vid Chalmers tekniska högskola resp. stöd för centrum för rehabiliteringsteknik (CERTEC) vid universitetet i Lund.

Med anledning av de tre motionerna vill utskottet anföra följande.

Utskottet utgår från att regeringen vid fortsatta överväganden om förstärkningar av forskningen inom livsmedelsområdet tar hänsyn till den kompetens som finns inom området vid universitetet i Lund såväl som den kompetens som finns inom lantbruksuniversitetet utan att riksdagen gör något särskilt uttalande därom.

Vad gäller den konsumenttekniska forskningen konstaterar utskottet att en professur i konsumentteknik inrättades vid Chalmers tekniska högskola efter förslag i 1987 års forskningsproposition och att den konsumenttekniska forskningen vid Chalmers tekniska högskola i den nu aktuella propositionen förslås få en förstärkning av basresurserna med 500 000 kr. fr.o.m. budgetåret 1990/91.

Slutligen konstaterar utskottet vad gäller CERTEC:s verksamhet att det i propositionen föreslås en rad insatser för äldreforskningen. Bl.a. föreslås inrättande av ett nytt socialvetenskapligt forskningsråd som avses få ett samordnande ansvar för såväl äldreforskning som handikappforskning, i vilket ingår t.ex. teknik för äldre och andra resurssvaga grupper. Enligt utskottets mening bör det således i princip finnas goda möjligheter för CERTEC att ansöka om forskningsmedel med längre varaktighet.

Med hänvisning till vad utskottet anfört avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub37, 1989/90:Ub505 och 1989/90:Ub582.

1989/90:UbU25

Resurser under treårsperioden

I propositionen föreslås för budgetåret 1990/91 ett *anslagsbelopp* om 763 003 000 kr. för de tekniska fakulteterna.

Utskottet har tidigare under detta avsnitt och det närmast föregående avsnittet (20. Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m.) behandlat frågor som gäller resurser under ifrågavarande anslag för budgetåret 1990/91.

Med hänvisning härtill föreslår utskottet att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 till Tekniska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 763 003 000 kr. Detta innebär att utskottet avstyrker samtliga motioner med krav på öknings av anslagsbeloppet, dvs. motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 2, 1989/90:Ub150 yrkande 2 och 1989/90:Ub760, samtliga delvis.

I motion 1989/90:Ub62 (fp) begärs att de 2 milj.kr. som regeringen föreslagit budgetåret 1991/92 skall satsas på kollektivtraffikforskning vid universitetet i Lund i stället skall anslås till tekniska högskolan i Stockholm.

Utskottet vill när det gäller resurserna för kollektivtraffikforskningen hänvisa dels till UHÄ:s bedömning att universitetet i Lund liksom tekniska högskolan i Stockholm båda har goda förutsättningar för denna forskning, dels till ambitionen att i första hand förstärka högskoleenheter utanför Stockholmsregionen.

Vad gäller *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Tekniska fakulteterna* föreslår utskottet att riksdagen med avslag på motion 1989/90:Ub62 godkänner de riktlinjer som angetts i propositionen.

Övrigt

Behovet av ett *forskningsprogram för en effektiv och rationell förebyggande räddningstjänst* påpekas i motion 1989/90:Ub101 (s). Motionären anser att det i dag saknas en samlad bedömning av den grundläggande forsknings- och utvecklingsverksamhet som finns inom området, varför riksdagen bör begära ett förslag om inrättande av ett forskningsprogram för de angivna säkerhetsfrågorna.

Den typ av forskningsprogram som motionären efterlyser torde enligt utskottets uppfattning i första hand åvila organ med sektorsansvar såsom räddningsverket och kemikalieinspektionen. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub101.

I motion 1989/90:Ub822 (mp) yrkande 4 från 1990 års allmänna motionstid anser motionärerna att riksdagen skall besluta att *träteknisk och träkemisk forskning* dels skall få kraftigt ökade resurser, dels skall lokaliseras till *högskolan i Sundsvall—Härnösand*.

Utskottet konstaterar inledningsvis att motionärerna inte preciserat någon resursnivå. Utskottet vill vad gäller lokaliseringen till Sundsvall

hänvisa till vad utskottet tidigare anfört under avsnitt 7 om forskningen vid de mindre och medelstora högskolorna. Avslutningsvis vill utskottet erinra om de forskningsresurser som redan finns inom träforskningsområdet dels vid tekniska högskolan i Stockholm, dels vid Skogsindustrins tekniska forskningsinstitut.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 1989/90: Ub822 yrkande 4.

22. E 10. Temaorienterad forskning

Temaorienterad forskning och forskarutbildning bedrivs vid universitetet i Linköping inom ramen för en sektion av den filosofiska fakulteten.

Universitetsstyrelsen i Linköping har lagt fram förslag till en långsiktig utbyggnad av den temaorienterade forskningen. UHÄ:s förslag till utbyggnadsplan för temaforskningen har redovisats inom ramen för UHÄ:s anslagsframställning. UHÄ anser i likhet med universitetsstyrelsen att en förstärkning av basresurserna för den temaorienterade forskningen bör komma i första hand under den kommande treårsperioden.

Som ett led i regeringens strävan att långsiktigt bygga upp vetenskaplig kompetens inom områden som är av betydelse för utvecklingen inom skilda samhällssektorer, föreslås i propositionen att vissa förstärkningar tillförs tema Barn (+ 1 000 000 kr). Vidare beräknas medel för en professur inom tema Kommunikation (+ 1 000 000 kr.). Regeringen beräknar det samlade medelsbehovet under anslaget till 31 029 000 kr. för budgetåret 1990/91.

När det gäller *anslagsbeloppet* föreslås i motion 1989/90:Ub92 (m) yrkande 7 att riksdagen anvisar 500 000 kr. till universitetet i Linköping för litteraturförsörjning till humanistisk forskning. Motionärerna hänvisar till regeringens förslag under anslaget E 1. Humanistiska fakulteterna om en förstärkning av medlen för de vetenskapliga bibliotekens verksamhet inom det humanistiska området. Även i motionerna 1989/90:Ub110 (s) yrkande 2 och 1989/90:Ub117 (fp, c) yrkande 2 begärs medel till universitetsbiblioteket i Linköping för humanistisk litteraturförsörjning i likhet med vad som anvisas till de humanistiska fakulteterna vid övriga universitet.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandena anföra följande.

För budgetåret 1990/91 föreslås i propositionen en viss uppräknings av förevarande anslag. Utskottet anser att en ytterligare förstärkning av basresurserna för den temaorienterade forskningen vid universitetet i Linköping inte nu bör göras. Utskottet föreslår således att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub92 yrkande 7, 1989/90:Ub110 yrkande 2 och 1989/90:Ub117 yrkande 2 till Temaorienterad forskning för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 31 029 000 kr.

I motion 1989/90:Ub81 (vpk) framhålls att konsumentforskningen är tvärvetenskaplig till sin karaktär och att denna forskning inte kan hänföras till något särskilt universitetsämne. Mot denna bakgrund och då behovet av konsumentforskning är stort föreslår motionären att ett nytt *tema, benämnt Konsument, bör inrättas* vid den temaorienterade forskningen som bedrivs *vid universitetet i Linköping*.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandet anföra följande.

I sin utvärdering av den temaorienterade forskningen framhåller UHÄ att denna forskning har förutsättningar att utvecklas till en internationellt framstående institution. Ett huvudproblem är dock, enligt vad som framkommit vid utvärderingen, att uppnå tillräcklig storlek på lärarstaben så att varje tema kan belysas tillräckligt allsidigt. Förslag om inrättande av ett nytt tema i enlighet med vad som föreslås i motion 1989/90:Ub81 har varken framförts av universitetet i Linköping eller UHÄ. Mot denna bakgrund anser utskottet att riksdagen bör avslå motion 1989/90:Ub81.

När det gäller riktlinjer för *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93* föreslås vissa förstärkningar till forskningsområdet hälsoekonomi inom tema Hälso- och sjukvården i samhället budgetåret 1991/92 (+ 400 000 kr.) och budgetåret 1992/93 (+ 500 000 kr.). Vidare beräknas medel för inrättande av en tjänst som professor inom tema Barn den 1 juli 1991 (+ 1 500 000 kr.).

I motion 1989/90:Ub92 (m) yrkande 6 begärs att universitetet i Linköping fr.o.m. budgetåret 1991/92 skall få 5 milj.kr. som särskild fakultetsresurs. Motionärerna hänvisar till regeringens förslag att fr.o.m. budgetåret 1991/92 anvisa medel till de humanistiska och de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna för att göra det möjligt att finansiera högskolelektors forskning på i huvudsak de villkor som gäller för rådens forskartjänster. Vid universitetet i Linköping finns inga separata humanistiska och matematisk-naturvetenskapliga fakulteter. Den filosofiska fakulteten är där odelad och gemensam för lärarna inom såväl matematik och naturvetenskap som samhällsvetenskap och humaniora. Det är, enligt motionärerna, inte acceptabelt att universitetet i Linköping av organisatoriska skäl inte får del av den särskilda fakultetsresursen. Liknande yrkanden framförs i motionerna 1989/90:Ub110 (s) yrkande 1 och 1989/90:Ub117 (fp, c) yrkande 1.

Utskottet konstaterar att regeringens målsättning med den särskilda fakultetsresursen, nämligen att aktivera en samplanering och gemensam forskning inom berörda fakulteter, delvis är uppfylld i den temaorienterade forskningen vid universitetet i Linköping. Mot denna bakgrund och med hänsyn till regeringens förslag om ytterligare resursförstärkningar under förevarande anslag för budgetåren 1991/92 och 1992/93 anser utskottet att riksdagen bör godkänna de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i propositionen för budgetåren 1991/92 och 1992/93 samt avslå motionerna 1989/90:Ub92 yrkande 6, 1989/90:Ub110 yrkande 1 och 1989/90:Ub117 yrkande 1.

Resurser för konstnärligt utvecklingsarbete har successivt tillförts de konstnärliga högskolorna sedan dessa år 1977 inordnades i högskoleorganisationen.

Av UHÄ:s anslagsframställning framgår att de befintliga resurserna för konstnärligt utvecklingsarbete i förhållande till resurserna för den konstnärliga grundutbildningen fortfarande är mycket begränsade. Inom vissa områden uppgår de endast till ca 5% av grundutbildningens resurser. Det konstnärliga utvecklingsarbetet har, anför UHÄ, inte externt ekonomiskt stöd från forskningsråd och andra myndigheter som forskningen utan saknar nästan helt ekonomiska bidrag från källor utanför högskolan.

Det konstnärliga utvecklingsarbetets särart i förhållande till forskning betonas i UHÄ:s anslagsframställning. Verksamheten bygger på konstnärlig grund och avser utveckling och förnyelse av de konstnärliga uttrycksmedlen utan bindningar till vetenskapliga metoder och formkrav. Företrädare för de konstnärliga utbildningarna har emellertid i skilda sammanhang framhållit att utbildningarna och lärarna inom dessa är beroende av såväl konstnärliga som vetenskapliga kunskapstraditioner. UHÄ framhöll därför inför 1987 års forskningsproposition att i den samlade kunskapsutvecklingen inom det konstnärliga området måste också forskning i gängse mening kunna utnyttjas. UHÄ förutsatte att detta sker i samverkan mellan de konstnärliga högskolorna/institutionerna och högskoleinstitutioner med forskningsresurser inom bl.a. de humanistiska, tekniska och beteendevetenskapliga områdena.

I anslagsframställningen inför 1990 års forskningsproposition har UHÄ föreslagit bl.a. åtta professurer som är förenade med konstnärligt utvecklingsarbete.

I propositionen föreslås att en professur i kördirigering och körsång inrättas vid musikhögskolan i Stockholm den 1 juli 1991.

I motion 1989/90:Ub36 (fp, m, c, vpk, mp) yrkandena 1 och 2 läggs fram förslag om att ytterligare tre professurer skall inrättas den 1 juli 1991, nämligen i orgelspel vid universitetet i Lund, i musikdramatisk gestaltning vid universitetet i Göteborg samt i musikdramatisk gestaltning vid Operahögskolan i Stockholm. De övriga av UHÄ föreslagna fyra professurerna föreslår motionärerna inrättade den 1 juli 1992, nämligen en professur i koreografi vid Danshögskolan, i violinspel vid universitetet i Lund, i musikalisk instudering vid Operahögskolan i Stockholm samt i dramatik vid Dramatiska institutet/Teaterhögskolan i Stockholm.

Utskottet vill med anledning av motionen anföra följande.

Sverige har på berörda konstnärliga områden förpliktande traditioner och en stark internationell position. Ett *inräuande* av de av motionärerna föreslagna *professurerna* skulle ge en välmotiverad stimulans åt de konstnärer, som vill ägna sig åt utvecklingsarbete på högskolenivå. Mot denna bakgrund föreslår utskottet i enlighet med motion 1989/90:Ub36 yrkande 1 att ifrågavarande tre professurer inrät-

tas den 1 juli 1991 och övriga fyra professurer den 1 juli 1992. Regeringen bör få bemyndigande att inrätta dels den i propositionen föreslagna tjänsten, dels de av utskottet förordade tjänsterna.

Till dessa sju *professurer* bör anvisas sammanlagt 1,8 milj.kr. för budgetåret 1991/92 och sammanlagt ytterligare 2,4 milj.kr. för budgetåret 1992/93. Utskottet föreslår att riksdagen med anledning av motion 1989/90:36 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om *medel* för dessa tjänster.

I motion 1989/90:Ub59 (fp) föreslås att *konstnärlig fakultet* skall kunna finnas vid högskoleenhet med konstnärlig utbildning efter beslut av regeringen.

Utskottet vill med anledning av motionen anföra följande.

UHÄ har år 1988 framlagt förslag att fakultetsbegreppet skall etableras för konstnärligt utvecklingsarbete och att en fakultetsorganisation skall kunna inrättas vid en konstnärlig högskoleenhet, om så önskas. Föredragande statsrådet anförde i proposition 1988/89:100 (bil. 10, s. 265) följande i ärendet:

Användningen av de medel, som ställs till förfogande för konstnärligt utvecklingsarbete, måste i likhet med vad som gäller för medlen under fakultetsanslagen, prövas av professionellt kompetenta organ. Jag är dock inte beredd att tillstyrka inrättandet av konstnärliga fakulteter. Fakultetsorganisationen har utvecklats för att passa universitetens arbete inom forskning och forskarutbildning. Det konstnärliga utvecklingsarbetet bör få möjlighet att utveckla egna traditioner.

Jag förordar därför en organisation för planering och medelsfördelning som är bättre anpassad för konstnärligt utvecklingsarbete och de sinsemellan mycket olika högskoleenheterna för konstnärlig utbildning. Vid varje berörd högskoleenhet skall finnas ett rådgivande organ för planering, beredning och fördelning av medel för konstnärligt utvecklingsarbete. Detta rådgivande organ, som bör kunna vara av varierande storlek, bör till en tredjedel bestå av personer verksamma inom högskoleenheten, till en tredjedel av personer från andra högskoleenheter med verksamhet inom området och till en tredjedel av personer, som är konstnärligt yrkesverksamma utanför högskolan.

Riksdagen hade inte något att erinra mot vad statsrådet anfört (bet. 1988/89:UbU25, rskr. 207).

Som alltid när en ny organisation införs och prövas, får det efter en tid övervägas om den fungerar bra för sitt ändamål eller om den behöver förändras i något avseende. Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub59.

Utskottet tillstyrker att *anslaget Konstnärligt utvecklingsarbete* för budgetåret 1990/91 förs upp på riksstaten med 12 759 000 kr. Medlen skall bl.a. användas till en rörlig resurs för lärare, projektmedel m.m.

Utskottet har inga invändningar mot regeringens förslag till riktlinjer för *resursförstärkningar i övrigt för budgetåren 1991/92 och 1992/93*.

24. E 12. Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål

1989/90:UbU25

Under detta anslag anvisas medel för en rad forskningsändamål under sex olika anslagsposter. I propositionen föreslås ett reservationsanslag på 53 548 000 kr. för budgetåret 1990/91.

Under en anslagspost föreslår regeringen medel till de s.k. *fora för kvinnliga forskare och kvinnoforskning*. Medel för detta ändamål har tidigare anslagits under anslaget till samhällsvetenskapliga fakulteterna men överflyttas nu till förevarande anslag, eftersom den forskning det handlar om inte enbart gäller samhällsvetenskapliga ämnen. Regeringen föreslår en ökning av denna anslagspost budgetåret 1990/91 med 1,2 milj.kr. utöver pris- och löneomräkning.

Ett flertal motioner innehåller förslag som gäller anslagsposten till *fora*.

Enligt motion 1989/90:Ub119 (fp, s, m, c, vpk, mp) har *fora* i dag en verksamhet som är mycket mer omfattande än den som beskrivs i propositionen. De har en nyckelroll när det gäller att stärka kvinnoforskningen. *Fora* fungerar inom universitetsvärlden som stöd och inspiration för ämnen och inriktningar som helt saknar kvinnoforskningsansats eller har en mycket svag sådan. De behövs också som ett nätverk för vetenskapligt utbyte för kvinnliga forskare inom discipliner som accepterat kvinnoforskningen som en inriktning. Motionärerna anser att den medelförstärkning som regeringen föreslår är otillräcklig om man vill uppnå en förstärkning som kommer samtliga *fora* till del (yrkande 1).

I motion 1989/90:Ub40 (s) yrkande 1 föreslås medel till *fora* för forskningsprojekt. I motion 1989/90:Ub149 (fp) yrkande 5 föreslås 1 milj.kr. utöver förslaget i propositionen. I motion 1989/90:Ub144 (c) yrkande 2 föreslås ett anslagsbelopp på 5 milj.kr. för *fora*, vilket är 1 549 000 kr. mer än vad regeringen föreslagit. I motion 1989/90:Ub49 (c) yrkande 4 föreslås 5 milj.kr. utöver regeringens förslag. I motion 1989/90:Ub139 (vpk) föreslås 16 milj.kr. som basresursförstärkning till *fora* (yrkande 22) samt ytterligare 150 000 kr. till Kvinnovetenskaplig tidskrift (yrkande 24). I motionerna 1989/90:Ub46 (m) och 1989/90:Ub48 (s) föreslås att medlen till *fora* även skall komma det relativt nybildade forum för kvinno- och jämställdhetsstudier vid högskolan i Örebro till del.

Utskottet anser att de s.k. *fora* har strategisk betydelse för kvinnoforskningen i Sverige, eftersom de fungerar som nätverk mellan kvinnor som eljest i universitetsmiljön ofta har svårt att få uppmärksamhet och gehör för sina forskningsproblem och sina resultat. En viktig roll spelar Kvinnovetenskaplig tidskrift, för vilken de olika *fora* i tur och ordning tar på sig ansvaret och till vilken medel anvisas under anslagsposten till *fora*. Forum-verksamheten (inkl. Kvinnovetenskaplig tidskrift) bör därför enligt utskottets mening förstärkas. Utskottet förordar att anslagsposten till *fora* budgetåret 1990/91 utökas med ytterligare 2 milj.kr. utöver regeringens förslag (dvs. en total ökning med sammanlagt 3,2 milj.kr.). Det nybildade forum för kvinno- och jämställdhets-

studier vid högskolan i Örebro bör också få del av resurserna till fora. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub40 yrkande 1, 1989/90:Ub46, 1989/90:Ub48, 1989/90:Ub49 yrkande 4, 1989/90:Ub119 yrkande 1, 1989/90:Ub139 yrkandena 22 och 24, 1989/90:Ub144 yrkande 2 samt 1989/90:Ub149 yrkande 5 som sin mening ge regeringen till känna.

Sina ställningstaganden när det gäller medel för forskningsstödjande åtgärder vid mindre och medelstora högskolor har utskottet tidigare redovisat i avsnitt 7 av detta betänkande.

Utskottet har inget att erinra mot regeringens förslag beträffande övriga anslagsposter under detta anslag.

Med hänvisning till vad utskottet tidigare anfört under avsnitt 7 om resurser för forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna samt till vad utskottet här anfört om fora för kvinnliga forskare och kvinnoforskning föreslår utskottet beträffande *anslagsbe- loppet* att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:90 och motionerna 1989/90:Ub49 yrkande 4, 1989/90:Ub139 yrkandena 22 samt 24, 1989/90:Ub144 yrkande 2 och 1989/90:Ub149 yrkande 5, samtliga delvis, samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub24 yrkandena 1, 2, 3, 4 och 5, 1989/90:Ub105 yrkande 2, 1989/90:Ub127 yrkande 2, 1989/90:Ub133 yrkande 1, 1989/90:Ub134 yrkande 1, 1989/90:Ub143 yrkande 5, 1989/90:Ub145 yrkande 2 samt 1989/90:A23 yrkande 1, samtliga delvis, till Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (53 548 000 + 2 000 000 =) 55 548 000 kr.

Regeringen föreslår i propositionen vissa *resursförstärkningar för bud- getåren 1991/92 och 1992/93*. För internationell stipendieverksamhet, främst avsedd för forskarstuderande, föreslås en ökning med 4 milj.kr. budgetåret 1991/92 och ytterligare 2 milj.kr. budgetåret 1992/93. Fr.o.m. budgetåret 1991/92 förordar regeringen att 15 milj.kr. anvisas under detta anslag till visst bilateralt forskningssamarbete, i första hand med Östeuropa. Beloppet föreslås ökat med ytterligare 15 milj.kr. budgetåret 1992/93. Under anslagsposten till regeringens disposition beräknas för ökade lokalkostnader budgetåret 1991/92 ytterligare 12 milj.kr. och budgetåret 1992/93 ytterligare 28 milj.kr. Fr.o.m. budget- året 1991/92 beräknar regeringen vidare 300 000 kr. för ökade kostna- der för forskningsstatistik.

När det gäller ökade lokalkostnader hänvisar utskottet till avsnitt 10 av detta betänkande. Utskottet har i övrigt inget att erinra mot rege- ringens förslag utan föreslår att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 som angetts i propositionen.

25. E 13. Vissa ersättningar för klinisk utbildning och forskning m.m.

1989/90:UbU25

I propositionen redovisas under avsnitt 17.1.11 (s. 221—225) regeringens överväganden med anledning av betänkandet (SOU 1989:29) Samarbete kring klinisk utbildning och forskning inför 90-talet. Utredningens förslag bör enligt regeringens mening genomföras, vilket bl.a. innebär att beslut om vilka enheter inom sjukvården som upplåts för utbildning på läkarlinjen och forskning inom det medicinska området i fortsättningen bör fattas lokalt. Vidare bör investeringsersättningarna på förordat sätt tillföras driftersättningarna. Ett nytt samarbetsavtal med sjukvårdshuvudmännen om läkarutbildning och forskning har träffats den 19 december 1989 och godkänts för statens del av regeringen den 18 januari 1990.

Det nya systemet får vissa organisatoriska konsekvenser bl.a. för den förhandlingsverksamhet som främst bedrivs av statens förhandlingsnämnd. En särskild utredare föreslår i betänkandet (SOU 1989:91) Statligt förhandlingsarbete att förhandlingsnämnden avvecklas, vilket också förordats i 1990 års budgetproposition av dåvarande chefen för finansdepartementet. Då förutvarande former för investeringsersättningar för läkarutbildning och medicinsk forskning ändras bortfaller också behovet av nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande (NUU-nämnden), vilken därmed kan avvecklas. Enligt propositionen kommer förhandlingar om statliga ersättningar till klinisk odontologisk utbildning och forskning i fortsättningen att ske i annan organisatorisk form.

Beräkningar av medelsbehovet för läkar- och tandläkarutbildningarna samt forskning m.m. för budgetåret 1990/91 redovisas under förevärande anslag (s. 302—304). Det sammanlagda medelsbehovet uppgår enligt propositionen till 1 161 132 000 kr.

Utskottet tillstyrker att riksdagen till Vissa ersättningar för klinisk utbildning och forskning m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 1 161 132 000 kr.

26. E 14. Forskningsrådsnämnden

Forskningsrådsnämnden (FRN) fick genom 1987 års forskningsproposition vissa samordningsuppgifter avseende handikappforskning. I propositionen (s. 180) föreslås nu att ett nytt socialvetenskapligt forskningsråd tillskapas. Enligt regeringen bör det nya rådet överta samordningsansvaret för handikappforskningen. De medel för handikappforskning som nämnden hittills anvisats bör därför i fortsättningen beräknas under femte huvudtiteln.

Enligt motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 26 bör *handikappforskningen* även fortsättningsvis ingå i den verksamhet som FRN svarar för. Motionärerna har i annat sammanhang yrkat avslag på regeringens förslag om ett nytt socialvetenskapligt forskningsråd.

Utskottet, som hänvisar till sitt eget och socialutskottets ställningstagande i denna fråga (jfr s. 55), föreslår att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub125 yrkande 26.

Regeringen framhåller att FRN har byggt upp en betydande och bred kompetens inom miljöområdet. Enligt regeringen är FRN väl lämpad att svara för fortsatta analyser samt utveckling av flervetenskaplig forskning med betydelse för förhållandet människa, samhälle, naturresurser, miljö och energi. Regeringen understryker vikten av att ta till vara de kunskaper som vunnits genom det särskilda stödet till allmänna energisystemstudier inom energiforskningsprogrammet. Regeringen föreslår i enlighet härmed ökade medel under förevarande anslag (+2 000 000 kr. budgetåret 1990/91, +4 000 000 kr. budgetåret 1992/92, +3 000 000 kr. budgetåret 1992/93). Som ett led i en utveckling av programmet för allmänna energisystemstudier föreslås FRN fr.o.m. budgetåret 1990/91 disponera 4 milj.kr. under tolfte huvudtiteln, anslaget Energiforskning.

I motion 1989/90:Ub727 (mp) föreslås *inrättande av en tjänst som professor i miljö- och energisystemanalys*, särskilt systemanalys av åtgärdsstrategier. Enligt motionärerna bör forskningsområdet omfatta sambandet mellan miljöproblem och olika åtgärdsstrategier för energiförsörjningen i framtiden. En sådan forskningsverksamhet bör även medverka till att den nuvarande forskningen på miljö- och energiområdet får sin tyngdpunkt på förebyggande åtgärdsstrategier.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandet anföra följande.

I propositionen (s. 306) framhåller regeringen att systemteknisk kompetens inom miljöområdet är viktig. Enligt utskottets mening bör regeringen ge FRN i uppdrag att inför nästa forskningsproposition lägga fram förslag om vilka ytterligare åtgärder som bör vidtas inom energisystemområdet och därvid överväga inrättandet av en tjänst som professor i miljö- och energisystemanalys med den inriktning som anges i motionen. Detta bör riksdagen med anledning av motion 1989/90:Ub727 som sin mening ge regeringen till känna.

Enligt motion 1989/90:Ub91 (s) yrkande 2 blir behovet av kunskaper om hushållens ekonomi alltmera uttalat i vårt samhälle. Framför allt behövs fasta resurser för forskning och forskarutbildning med speciell inriktning på *hushållens ekonomi* i vid mening. Motionärerna föreslår därför att forskning inom ett ramprogram "Hushållen och ekonomin" initieras av FRN.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandet anföra följande.

I propositionen (s. 453 f.) under civildepartementets verksamhetsområde redovisas vilka resurser som hittills satsats inom konsumentforskningens område. Regeringen konstaterar att konsumentforskningen haft svårt att etablera sig vid universitet och högskolor. Området är genom sin mångvetenskapliga karaktär splittrat på flera vetenskapliga discipliner. Mot denna bakgrund anser regeringen att den konsumentpolitiska forskningen bör ges ett aktivt stöd för att kunna etablera sig långsiktigt. Tidigare erfarenheter av konsumentverkets stöd till sektors-

forskningen på konsumentområdet är goda. Regeringen anser därför att konsumentverket bör få förstärkta resurser för sådan forskning och beräknar 2 milj.kr. för bl.a. sådana insatser under budgetåret 1990/91.

När det gäller basresurser för konsumentteknisk forskning vid Chalmers tekniska högskola, där det sedan år 1987 finns en tjänst som professor i konsumentteknik, beräknar regeringen 500 000 kr. under anslaget E 9. Tekniska fakulteterna.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub91 yrkande 2.

Under förevarande anslag beräknas av regeringen totalt 63 630 000 kr. för budgetåret 1990/91.

När det gäller *anslagsbeloppet* föreslås i motion 1989/90:Ub139 (vpk) yrkande 5 att riksdagen anslår ytterligare 40 milj.kr. till FRN genom överföring av motsvarande medel från försvarets forskningsanstalt (FOA). Enligt motionärerna måste försvarsforskningen ge substans åt nedrustningsarbetet. Intresset för de civila delarna av försvarsforskningen torde öka om FOA:s inflytande minskar på forskningsområdet. Frågor om sårbarhet och beredskapshänsyn har särskild betydelse, framhåller motionärerna (yrkande 4).

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandena anförda följande.

Överstyrelsen för civil beredskap (ÖCB) har i sin anslagsframställning för budgetåret 1990/91 anmält att det finns behov av ett s.k. ramforskningsprogram om sårbarhet och beredskapshänsyn i samhällsutvecklingen och att ÖCB tillsammans med företrädare för universitet och högskolor samt olika myndigheter och organisationer inom totalförsvarets civila del har utarbetat förslag till sådant program.

Regeringen framhåller i propositionen (s. 123) att samhällets sårbarhet måste minskas på olika viktiga områden. Datasäkerheten är ett sådant område som är av central betydelse inte bara för totalförsvaret utan även för samhället i stort. Inom den civila delen av totalförsvaret sker nu en stegvis övergång från särskilda beredskapsåtgärder till mer generella beredskapshänsyn på flera områden, framhålls det i propositionen. Enligt regeringen bör en grundläggande forskningsverksamhet i syfte att skapa kunskap om samhällets sårbarhet försöksvis påbörjas. En fortsatt försöksverksamhet efter budgetåret 1990/91 får enligt regeringen övervägas i anslutning till 1991 års totalförsvarsbeslut.

Med hänvisning till det anförda och då utskottet inte har något att erinra mot medelsberäkningen föreslår utskottet att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 och med avslag på motion 1989/90:Ub139 yrkandena 4 och 5 till Forskningsrådsnämnden för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 63 630 000 kr.

Utskottet har inget att erinra mot vad som i proposition 1989/90:90 anges beträffande riktlinjer för *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93* under förevarande anslag.

I två motioner, nämligen 1989/90:Ub141 yrkande 20 och 1989/90:Ub521 yrkande 3 (båda mp), framförs förslag om *stöd till tvärvetenskaplig forskning*. I den förstnämnda motionen framhålls vikten av att

samverkan skapas mellan de olika forskningsråden och att gemensamma satsningar görs på projekt som innefattar såväl humaniora som naturvetenskap, såväl teknik som medicin. Forskningsrådsnämnden bör särskilt beakta tvärvetenskapliga aspekter vid sin prioritering av projekt.

Utskottet hänvisar till förordningen (SFS 1977:35, 1987:502) med instruktion för forskningsrådsnämnden enligt vilken det åligger nämnden att ta initiativ till och stödja forskning främst inom områden som är angelägna från samhällets synpunkt och härvid beakta behovet av tvär- och mångvetenskaplig forskning (2 §). Vidare åligger det nämnden särskilt enligt 3 § att främja samordning och samarbete mellan forskningsråden inom utbildnings- och jordbruksdepartementens verksamhetsområden samt, i vad avser teknisk grundforskning, mellan forskningsråden och styrelsen för teknisk utveckling. Vidare skall FRN främja samarbetet mellan forskningsråden å ena sidan och andra myndigheter och organ å andra sidan i frågor som avser initiativ till forskning, vetenskaplig bedömning av forskning eller finansiering av forskning. Av FRN:s 16 ledamöter utses en ledamot av humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet, en av medicinska forskningsrådet, en av naturvetenskapliga forskningsrådet, en av skogs- och jordbrukets forskningsråd samt en av styrelsen för teknisk utveckling.

Med hänvisning till det anförda finner utskottet att motionärernas yrkanden i stort är tillgodosedda, varför motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 20 och 1989/90:Ub521 yrkande 3 avstyrks.

27. E 15. Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet

Enligt propositionen ökas humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådets (HSFR) anslag med 17 milj.kr. för budgetåret 1990/91 förutom pris- och löneomräkning. För budgetåret 1991/92 föreslås därutöver 3,5 milj.kr. för forskning inom området arbetsmarknadspolitik samt 1,2 milj.kr. för utveckling av forskningssamarbete med EGländerna. För budgetåret 1992/93 föreslås ytterligare 1 milj.kr. för forskning inom området arbetsmarknadspolitik samt 1 milj.kr. för översättningskostnader för att svensk forskning i växande utsträckning skall nå ut i det internationella forskarsamhället.

I motion 1989/90:Ub70 (fp, s, m, c, vpk, mp) föreslås att HSFR skall ges ett särskilt ansvar för *forskning om turkiska språk och turkisk kultur*. Motionärerna hänvisar till att turkiskan är ett viktigt invandrarspråk i Sverige samtidigt som turkologi är en viktig hjälpvetenskap vid studiet av svensk historia.

Utskottet anser inte att riksdagen bör ålägga HSFR ett särskilt ansvar för forskningen i turkiska språk. Sådan forskning kan givetvis få stöd av rådet på samma villkor som annan språkvetenskaplig forskning. Yrkandet avstyrks.

I två motioner framförs förslag om ökat *anslagsbelopp* till HSFR.

Enligt motion 1989/90:Ub125 (m) yrkande 30 föreslås anslagsbeloppet utökat med 756 000 kr. för forskning inom kulturområdet. Förslaget sammanhänger med ett i annat sammanhang framfört förslag om nedläggning av statens kulturråd.

I motion 1989/90:Ub107 (vpk) föreslås sammanlagt 16 milj.kr. ytterligare till HSFR för forskning rörande vård av missbrukare, vård av unga, alternativ till fängelse samt frivårdens samhällstjänst (yrkandena 1–4).

I motion 1989/90:Ub139 (vpk) yrkande 13 föreslås ytterligare 10 milj.kr. till en ny låginkomstutredning.

Utskottet vill med anledning av det sistnämnda motionsyrkandet anföra följande.

I motion 1989/90:So309 (c), som behandlas av socialutskottet, föreslås resurser till institutet för social forskning för en ny levnadsnivåundersökning. Socialutskottet har i sitt betänkande 1989/90:SoU19 med anledning av forskningspropositionen uttalat att utskottet förutsätter att en sådan undersökning kommer till stånd och helt eller delvis finansieras av det föreslagna nya socialvetenskapliga forskningsrådet. Utbildningsutskottet har erfarit att ett antal forskningsorgan — HSFR, delegationen för social forskning, Riksbankens jubileumsfond, arbetsmiljöfonden, statens råd för byggnadsforskning, skolöverstyrelsen och UHÄ — under FRN:s samordningsansvar söker arbeta fram en finansieringsplan för att möjliggöra projektet. Mot denna bakgrund avstyrker utbildningsutskottet motion 1989/90:139 yrkande 13.

Utbildningsutskottet anser att regeringens förslag om *anslag* budgetåret 1990/91 till HSFR är väl avvägt och ger utrymme för angelägna förstärkningar av den humanistiska och samhällsvetenskapliga forskningen. Motionerna 1989/90:Ub107 och 1989/90:Ub125 yrkande 30 avstyrks.

Utskottet har inga invändningar mot regeringens riktlinjer för *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93*.

28. E 16. Medicinska forskningsrådet

Regeringen föreslår en sammanlagd ökning av medicinska forskningsrådets (MFR) resurser med 18 milj.kr. budgetåret 1990/91, ytterligare 14,8 milj.kr. budgetåret 1991/92 och slutligen ytterligare 3 milj.kr. budgetåret 1992/93, en ökning med 35,8 milj.kr. vid periodens slut jämfört med innevarande budgetår. Ökat stöd om 1 milj.kr. kommer bl.a. att ges till forskning om demenssjukdomar.

För MFR beräknas i propositionen ett anslag om totalt 286 469 000 kr. för budgetåret 1990/91.

När det gäller *anslagsbeloppet* föreslås i motion 1989/90:Ub147 (fp) att demensforskningen skall ges ökade resurser utöver vad som regeringen har föreslagit i propositionen. Motionärerna hänvisar till riksdagens uttalande (bet. 1989/90:SoU12, rskr. 60) om ökad forskning

kring demenssjukdomarnas orsaker och möjligheter till behandling. Motionärerna föreslår mot denna bakgrund att anslaget till MFR för stöd till demensforskningen ökas med ytterligare 9 milj.kr.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandet anföra följande.

I socialutskottet hölls en offentlig utfrågning om demens och demensvård den 19 oktober 1989. Det framkom därvid bl.a. att flera projekt har inletts som rör forskning kring demenssjukdomar och möjligheterna till rehabilitering. Forskningen kring demenssjukdomar har fått en kraftigt ökad uppmärksamhet under senare tid.

Under avsnittet Forskning för ökad välfärd (prop. s. 61 ff.) behandlas bl.a. forskningen om äldre. Forskningsrådsnämnden och delegationen för social forskning har på regeringens uppdrag kartlagt den nuvarande forskningen om äldre och lämnat förslag till fortsatta insatser. Kartläggningen visar att forskningen inom detta område är en tvär- och mångvetenskaplig verksamhet som berör flera kunskapsområden. Regeringen föreslår därför ökade resurser för forskning om äldre under den kommande treårsperioden. Genom inrättande av professorer i psykologi, sociologi och socialt arbete, samtliga tre med inriktning på äldreproblem, kommer forskningen enligt regeringens uppfattning att få en fast förankring i högskolan. Utskottet har under avsnitt 16 i detta betänkande tillstyrkt dessa tre tjänster som professor.

Inom ramen för det nya socialvetenskapliga forskningsrådets ansvarsområde föreslås i propositionen att tre programområden ges särskild prioritet, nämligen forskning om omsorgen om äldre och omvårdnadsforskning, utvärderingsforskning samt forskning om de äldre och ekonomin. Regeringen föreslår, inkl. satsningarna inom högskolan, en ökning av resurserna för forskning om äldre med totalt 10,2 milj.kr. vid periodens slut jämfört med innevarande budgetår (prop. s. 64). Regeringen föreslår slutligen att det socialvetenskapliga forskningsrådet får ett samordnande ansvar för forskningen om äldre.

Utskottet har inhämtat att det i dag bedrivs en omfattande forskning kring senil demens, åldersproblem och Alzheimers sjukdom med medel från MFR. För detta ändamål anvisas i propositionen ytterligare 1 milj.kr. för budgetåret 1990/91.

Med hänvisning till det anförda och då utskottet inte har något att erinra mot anslagsberäkningen föreslår utskottet att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 och med avslag på motion 1989/90: Ub147 till Medicinska forskningsrådet för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 286 469 000 kr.

I motion 1989/90:Ub93 (s) framhålls behovet av ökad *forskning om familjär amyloidos*.

Utskottet har behandlat ett liknande yrkande vid tidigare tillfällen. Utskottet har då bl.a. anfört att riksdagen inte bör göra något uttalande om bidrag från forskningsråd när det gäller särskilda forskningsprojekt (jfr UbU 1986/87:26 s. 110). Med det anförda avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub93.

Utskottet har inget att erinra mot vad som föreslås i proposition 1989/90:90 beträffande riktlinjer för *resursförstärkningar för budgetåren 1991/1992 och 1992/93* under förevarande anslag.

1989/90:UbU25

29. E 17. Naturvetenskapliga forskningsrådet

I propositionen föreslås en ökning av naturvetenskapliga forskningsrådets (NFR) resurser med 16,7 milj.kr. för budgetåret 1990/91 utöver sedvanlig löne- och prisomräkning. För budgetåret 1991/92 föreslås en ytterligare ökning med 23,9 milj.kr. och för budgetåret 1992/93 ytterligare 10 milj.kr. Sammanlagt föreslås således en förstärkning av NFR:s resurser med 50,6 milj.kr. under treårsperioden.

Ytterligare förstärkningar av NFR:s resurser under treårsperioden föreslås i motion 1989/90:Ub141 (mp). I yrkande 25 föreslås en resursförstärkning om 5 milj.kr. per år utöver regeringens förslag för en intensifiering av den limnologiska forskningen, dvs. forskning om miljön i inlandsvatten. Vidare föreslås i yrkande 27 en ökning av *anslagsbeloppet för budgetåret 1990/91* med ytterligare 10 milj.kr. för "grön biologisk grundforskning", dvs. grundforskning om de ekologiska processerna. Denna ökning bör enligt motionärerna kvarstå även under de två därpå följande budgetåren.

Utskottet konstaterar att de resursökningar inom miljöområdet som i propositionen (s. 231) föreslagits för NFR uppgår till sammanlagt 13 milj.kr. under treårsperioden, varav 4 milj.kr. avser budgetåret 1990/91. NFR har sedan lång tid stött miljörelaterad forskning. I denna forskning ingår, förutom olika riktade insatser inom miljöområdet, t.ex. forskning om skog och miljö, toxikologisk grundforskning samt marin miljöforskning också ett stort antal forskningsprojekt rörande ekosystem, markforskning i vid mening och hydrologisk forskning. Utskottet utgår från att forskningsrådet inom ramen för de föreslagna resursförstärkningarna i vanlig ordning kommer att väga behoven av olika forskningsinsatser mot varandra. Utskottet avstyrker därmed motion 1989/90:Ub141 yrkandena 25 och 27.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen i enlighet med propositionen anvisar ett anslagsbelopp på 386 973 000 kr. under anslaget Naturvetenskapliga forskningsrådet för budgetåret 1990/91.

Slutligen föreslår utskottet att riksdagen godkänner de riktlinjer för *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93* som angetts i propositionen.

30. E 18. Rymdforskning

Den svenska rymdforskningen baseras på deltagande i det internationella rymdsamarbetet och på ett nationellt program. Statens delegation för rymdverksamhet fördelar medel till den grundforskning som finansieras från anslaget. I propositionen föreslås en förstärkning av medlen

för projektverksamhet med 2 milj.kr. fr.o.m. budgetåret 1991/92. För budgetåret 1990/91 föreslås ett reservationsanslag på 26 269 000 kr. för rymdforskning.

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med propositionen anvisar ett *anslagsbelopp* på 26 269 000 kr. under anslaget Rymdforskning för budgetåret 1990/91.

Slutligen föreslår utskottet att riksdagen godkänner de riktlinjer för *resursförstärkningar för budgetåret 1991/92* som angetts i propositionen.

31. E 19. Europeisk forskningssamverkan

Från detta anslag bestrids kostnaderna för medlemsavgifter till vissa internationella forskningsorganisationer och för visst forskningssamarbete med de europeiska gemenskaperna, EG. Fr.o.m. budgetåret 1990/91 föreslås i propositionen att medlemsavgiften för SCIENCE-programmet, beräknat till 9,2 milj.kr., anvisas under förevarande anslag.

I propositionen redovisas (s. 316—317) under anslaget till NFR, som sedan 1987 års forskningsproposition har det samlade ansvaret för fusionsforskningsprogrammet, regeringens bedömningar av detta program. Mot bakgrund av en vetenskaplig utvärdering med deltagande av internationell expertis föreslås i propositionen att Sverige bör delta i fusionssamarbetet även under den kommande treårsperioden. NFR har beräknat kostnaderna för deltagandet i fusionsforskningsprogrammet till 53,8 milj.kr. för budgetåret 1990/91.

För budgetåret 1990/91 föreslås i propositionen ett *anslagsbelopp* på sammanlagt 282 610 000 kr. under anslaget Europeisk forskningssamverkan.

I motion 1989/90:Ub143 (c) yrkande 16 föreslår motionärerna avslag på regeringens förslag till medelsanvisning under det aktuella anslaget till EG:s fusionsforskningsprogram.

Utskottet vill för sin del ansluta sig till regeringens uppfattning att fusionssamarbetet bör fortsätta under den nu aktuella treårsperioden och att samarbetet därefter bör prövas i anslutning till ställningstagandet till forskningssamarbetet med EG inför nästa treårsperiod som inleds budgetåret 1993/94. Utskottet avstyrker således motion 1989/90: Ub143 yrkande 16.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen i enlighet med propositionen till Europeisk forskningssamverkan för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 282 610 000 kr.

32. E 20. Kungl. biblioteket

1989/90:UbU25

Under detta anslag anvisas dels medel till Kungl. biblioteket, dels bidrag till Stiftelsen Svenska barnboksinstitutet.

För budgetåret 1990/91 föreslås i propositionen ett *anslagsbelopp* på sammanlagt 75 474 000 kr. under anslaget Kungl. biblioteket.

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med propositionen till Kungl. biblioteket för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 75 474 000 kr.

I propositionen föreslås vidare förstärkningar för Kungl. biblioteket (KB) med sammanlagt 965 000 kr. under resten av treårsperioden, varav 400 000 kr. *för budgetåret 1991/92 och 565 000 kr. för budgetåret 1992/93*. För Stiftelsen Svenska barnboksinstitutet föreslås i propositionen en förstärkning av bidraget till institutet fr.o.m. budgetåret 1992/93 med 300 000 kr.

Utskottet har inget att invända mot de föreslagna förstärkningarna för KB. Däremot anser utskottet att förstärkningen av bidraget till Stiftelsen Svenska barnboksinstitutet bör göras redan fr.o.m. budgetåret 1991/92 i stället för fr.o.m. budgetåret 1992/93, vilket föreslagits i propositionen (jfr rättelseblad). Utskottet föreslår att riksdagen med anledning av propositionen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som utskottet angett.

33. E 23. Institutet för rymdfysik

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att riksdagen till Institutet för rymdfysik för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 30 847 000 kr.

34. E 24. Manne Siegbahninstitutet för fysik

I propositionen föreslås ett reservationsanslag på 19 132 000 kr. för budgetåret 1990/91 till Manne Siegbahninstitutet, vilket innefattar en uppräknig för att täcka institutets verkliga lönekostnader. För budgetåret 1992/93 föreslås vidare i propositionen att institutets resurser för forskning i anslutning till den nya acceleratoren och lagringsringen CRYRING förstärks med 500 000 kr. fr.o.m. budgetåret 1992/93.

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med propositionen anvisar ett *anslagsbelopp* på 19 132 000 kr. under anslaget Manne Siegbahninstitutet för fysik för budgetåret 1990/91.

Slutligen föreslår utskottet att riksdagen godkänner de riktlinjer för *resursförstärkningar för budgetåret 1992/93* som angetts i propositionen.

35. E 25. Polarforskning

1989/90:UbU25

Från anslaget bestrids vissa kostnader för planering och genomförande av svensk polarforskningsverksamhet i Arktis och Antarktis. I propositionen föreslås ett reservationsanslag på 17 410 000 kr. för budgetåret 1990/91 till dessa ändamål.

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med propositionen anvisar ett *anslagsbelopp* på 17 410 000 kr. under anslaget Polarforskning för budgetåret 1990/91.

36. E 26. Vissa bidrag till forskningsverksamhet

Under anslaget har i propositionen beräknats medel för de statliga bidragen till Vetenskapsakademien samt de svenska instituten i utlandet. I propositionen föreslås ett reservationsanslag på 17 931 000 kr. för budgetåret 1990/91 för dessa ändamål.

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med propositionen anvisar ett *anslagsbelopp* på 17 931 000 kr. under anslaget Vissa bidrag till forskningsverksamhet för budgetåret 1990/91.

37. I 2. Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m.

Från detta reservationsanslag betalas utgifter för inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna inom utbildningsdeparten entets verksamhetsområde samt vid vissa statliga institutioner inom bl.a. skol- och kulturområdet.

Av anslaget disponerar byggnadsstyrelsen en anslagspost för en inredningsplan, vars kostnadsramar fastställs av regeringen i regleringsbrev, medan utrustningsnämnden för universitet och högskolor (UUH) disponerar en anslagspost för en utrustningsplan, vars kostnadsramar på motsvarande sätt fastställs av regeringen. En anslagspost under anslaget står till regeringens disposition.

Inrednings- och utrustningsplanerna innehåller dels särskilda kostnadsramar för enskilda objekt, dels s.k. fördelningsramar för bl.a. större kompletteringar och riktade insatser. De i inrednings- och utrustningsplanerna upptagna kostnadsramarna anger det högsta belopp för vilket inredning resp. utrustning får anskaffas. Sedan budgetåret 1986/87 anges kostnadsramarna i ett viss prisläge och justeras således med hänsyn till prisutvecklingen. För tiden den 1 januari 1988 till den 1 januari 1989 beräknar byggnadsstyrelsen prisförändringen för inredning till genomsnittligt +10%, medan UUH har beräknat prisförändringen för utrustning till genomsnittligt +1%.

Anslagsbehovet för ett budgetår utgör en erfarenhetsmässigt grundad skattning av det samlade betalningsutfallet under budgetåret i fråga.

Utskottet har tidigare i detta betänkande under avsnittet 10. Lokaler och utrustning m.m. behandlat frågor om resurser för utrustning och inredning dels under den nu aktuella treårsperioden, dels under nästföljande treårsperiod.

Vidare har utskottet i sitt betänkande Anslag till utbildning för vårdyrken m.m. (bet. 1989/90:UbU21 s. 10—11, rskr. 232) bedömt att den utökning av de farmaceutiska utbildningarna som utskottet förordat inte kan ske utan att ytterligare medel för utrustning tillskjuts. Utskottet anmälde därför sin avsikt att i det nu aktuella betänkandet föreslå en uppräknings av de medel som UHÄ disponerar under ifrågavarande anslag med 1,3 milj.kr.

Med hänvisning till vad som anförts under avsnitt 10 i detta betänkande och i betänkande 1989/90:UbU21 föreslår utskottet att UHÄ-ramarna under treårsperioden uppräknas med 1,3 milj.kr. till 195,3 milj.kr. Utskottet har inte några invändningar mot de övriga *kostnadsramar för inredning och utrustning* som föreslås under ifrågavarande anslag dels i budgetpropositionen, dels i forskningspropositionen. Utskottet föreslår därför att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90, med anledning av proposition 1989/90:100 bilaga 10 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 8 och 1989/90:Ub143 (c) yrkande 14, båda delvis, bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av inredning och utrustning inom de kostnadsramar som förordats av utskottet.

Med hänvisning till vad utskottet nyss anfört om kostnadsramar för inredning och utrustning föreslår utskottet att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90, med anledning av proposition 1989/90:100 bilaga 10 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 8 och 1989/90:Ub143 (c) yrkande 14, båda delvis, till Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett *reservationsanslag* på (446 000 000 + 84 000 000 + 1 300 000 =) 531 300 000 kr.

38. Forskning inom skolväsendet. Utvecklingsarbete m.m. inom lärarutbildningarna

Regeringen har i årets budgetproposition (prop. 1989/90:100 bil. 10 s. 118) föreslagit att riksdagen anvisar ett reservationsanslag på 20 796 000 kr. till *forskning inom skolväsendet*. Vid sin anmälan till budgetpropositionen anförde föredraganden att ytterligare anslagsbehov kunde bli aktuella i samband med forskningspropositionen. Regeringen återkommer nu till detta.

I proposition 1989/90:90 om forskning föreslås under anslaget Forskning inom skolväsendet 4 456 000 kr. utöver vad som har föreslagits i budgetproposition, dvs. för anslaget sammanlagt 25 252 000 kr. I propositionen anförts att den fortsatta decentraliseringen kräver ökad kunskap om hur förändringen av skolans styrning påverkar skolarbe-

tets villkor. Stödet bör framför allt avse finansiering av forskning, motsvarande hela tjänster och erforderliga forskningsresurser i anslutning till dessa.

I motion 1989/90:Ub92 (m) yrkande 8 yrkas avslag på regeringens förslag att till skolöverstyrelsens (SÖ) sektorsforskning under reservationsanslaget Forskning inom skolväsendet anvisa 4 456 000 kr. utöver vad som föreslagits i budgetpropositionen. I motion 1989/90:Ub825 (m) yrkande 9 föreslås att riksdagen för budgetåret 1990/91 från anslaget B 7. Forskning inom skolväsendet skall överföra 15 milj.kr. till andra forskningsändamål under avsnitt E. Forskning och forskarutbildning.

I motion 1989/90:Ub123 (fp) yrkande 17 yrkas avslag på att ifrågavärande 4 456 000 kr. skall användas av SÖ för forskning, som verket själv styr inriktningen på. Medlen bör inte gå till SÖ utan till UHÄ för fördelning på berörda högskoleenheter med lärarutbildning. Lärarutbildningen bör med dessa medel få ett eget ansvar för forsknings- och utvecklingsarbete inom sitt arbetsområde.

Utskottet delar regeringens uppfattning att ytterligare medel bör anvisas till SÖ:s skolforskning för de ändamål och med det belopp som anges i propositionen. Utskottet föreslår att riksdagen med avslag på motionerna 1989/90:Ub92 yrkande 8, 1989/90:Ub123 yrkande 17 och 1989/90:Ub825 yrkande 9 samt med bifall till proposition 1989/90:100 till Forskning inom skolväsendet för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 25 252 000 kr.

Härtill vill utskottet lägga följande. Utvecklingsarbete inom lärarutbildningen, vilket naturligt anknyter till grundutbildningens inriktning och innehåll, är betydelsefullt för utvecklingen av lärarprofessionen. Detta bör beaktas vid fördelningen av de resurser som står till förfogande för verksamhet inom sektorn för undervisningsyrken och för forskningsanknytning. Utskottet utgår från att behovet av resurser för detta utvecklingsarbete beaktas när resurstillskott i nästa forskningsproposition fördelas på olika ändamål.

Utskottet behandlar i detta sammanhang även motion 1989/90:Ub143 (c) yrkandena 9 delvis och 10, i vilket begärs förslag om etablering av *fakulteter för undervisningsforskning*, med början vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm och universitetet i Linköping. Likartade önskemål framförs i motion 1989/90:Ub515 (c) yrkande 11.

Utskottet är inte berett tillstyrka en uppbyggnad av en ny fakultetsorganisation av det slag som motionärerna förespråkar. Utskottet erinrar i sammanhanget om att 10 kap. 17 § högskoleförordningen öppnar möjligheten för högskolestyrelse att inrätta rådgivande och beredande organ efter vad den finner lämpligt (jfr rådet för utbildningsforskning och utvecklingsarbete inom lärarutbildningen vid universitetet i Göteborg). På ett sådant organ inom lärarutbildningens område kan ansvaret läggas för bedömningen av frågor som rör bl.a. praktiskt utvecklingsarbete inom lärarutbildningen. Regeringen har i annat sammanhang föreskrivit att det vid högskoleenheter med konstnärlig utbild-

ning skall finnas ett råd för konstnärligt utvecklingsarbete för planering, beredning och fördelning av medel för konstnärligt utvecklingsarbete.

Utskottet erinrar vidare om vad det under avsnitt 17 anförts i fråga om motionsförslag om vård fakulteter. Berörda fakulteter inom den befintliga organisationen bör vid forskning och forskarutbildning kunna ansvara för verksamheten och dess kvalitet inom de ämnen som har relevans för lärarutbildningarna inom högskolan.

Med hänvisning till vad som anförts föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub143 yrkandena 9 delvis och 10 samt 1989/90:Ub515 yrkande 11.

Enligt motion 1989/90:Ub126 (s) behövs vid de mindre och medelstora högskolorna med grundskollärarutbildning medel för *skolforskning*.

Utskottet vill peka på att anslaget E 12. Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål upptar 16 anslagposter som disponeras av de mindre och medelstora högskolorna. Vidare står det lärare vid dessa högskolor fritt att ansöka om medel hos olika sektorsorgan. Med hänvisning härtill avstyrks motion 1989/90:Ub126.

Enligt motion 1989/90:Ub45 (m) yrkande 1 föreligger stora behov av forskningsstödjande åtgärder för högskolan för lärarutbildning i Stockholm (HLS). HLS får inte del i de 30 milj.kr. som föreslås för de mindre eller medelstora högskolorna under anslaget Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål. Vissa av de *medel*, som under anslaget står till regeringens disposition, bör enligt motionen i stället få användas. I motion 1989/90:Ub139 (vpk) yrkandena 14 och 15 föreslås för universiteten och HLS under ett särskilt anslag för undervisningsforskning 3,8 milj.kr. för nästa budgetår och i motion 1989/90:Ub141 (mp) yrkande 12 begärs för samma ändamål 2 milj.kr. för budgetåret 1990/91 och 3 milj.kr. för vart och ett av de två följande budgetåren.

Utskottet är inte berett att nu föreslå de åtgärder som begärs i motionerna. Yrkandena avstyrks därför.

39. Forskning om högskolan

Under anslagsposten 6. Forskning om högskolan under anslaget D 1. Universitets- och högskoleämbetet anvisas medel för utvecklings- och forskningsarbete om högskolan. I propositionen föreslås att resurserna för denna forskning förstärks med 1 milj.kr. fr.o.m. budgetåret 1991/92.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner de riktlinjer för *resursförstärkningar för budgetåret 1991/92* för forskning om högskolan som angetts i propositionen.

Utskottet hemställer

Internationellt samarbete

1. beträffande *allmänna riktlinjer för internationellt samarbete*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 4,
1989/90:Ub139 yrkandena 2 och 3, 1989/90:Ub140 yrkandena 29
och 30 samt 1989/90:Ub141 yrkandena 2 och 3,

res. 1 (c)

res. 2 (vpk)

res. 3 (mp)

2. beträffande *anpassning av de svenska examensbenämningarna
till internationella förhållanden*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub140 yrkande 31,

3. beträffande *utländska gästforskares villkor*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub140 yrkande 32,

res. 4 (c)

Den grundläggande forskningen

4. beträffande *forskningspolitikens huvudsakliga inriktning*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 1,
1989/90:Ub139 yrkande 1 och 1989/90:Ub141 yrkande 1,

res. 5 (mp)

5. beträffande *den geografiska fördelningen av forskningsresurserna*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub94, 1989/90:Ub118,
1989/90:Ub710 och 1989/90:Ub757 yrkande 1,

6. beträffande *sambandet mellan högskolans resurser för grundläggande utbildning resp. forskning och forskarutbildning*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 2,
1989/90:Ub125 yrkande 3, 1989/90:Ub140 yrkande 12 och
1989/90:Ub143 yrkande 1,

7. beträffande *avvägningen mellan resurser för grundforskning
resp. externt finansierad forskning*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub143 yrkande 3 samt
1989/90:Ub521 yrkandena 1 och 2,

res. 6 (mp)

8. beträffande *ett nytt teknikvetenskapligt forskningsråd*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 4 delvis
och 1989/90:Ub125 yrkande 27 delvis,

9. beträffande *ett nytt socialvetenskapligt forskningsråd*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 4 delvis
och 1989/90:Ub125 yrkande 27 delvis,

10. beträffande *skogs- och jordbrukets forskningsråd*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 4 delvis
och 1989/90:Ub125 yrkande 27 delvis,

11. beträffande *experter i forskningsråden*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub141 yrkande 18,

res. 7 (mp)

12. beträffande *val till och representation i det socialvetenskapliga forskningsrådet*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub53 och 1989/90:Ub72,

1989/90:UbU25

Det samhällsstyrda forsknings- och utvecklingsarbetet

13. beträffande *överföring av medel till grundforskningen*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 3 och 1989/90:Ub125 yrkande 5,

res. 8 (m)

res. 9 (fp)

14. beträffande *antalet sektorsorgan*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub125 yrkande 6,
res. 10 (m) - villk. 8

15. beträffande *forskares medverkan i offentliga utredningar*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub125 yrkande 7,
res. 11 (m)

Forskarutbildningen

16. beträffande *målet att alla utbildningsbidrag skall omvandlas till doktorandtjänster*
att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:90 och motionerna 1989/90:Ub117 yrkande 3 samt 1989/90:Ub123 yrkandena 5 och 7 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

17. beträffande *tidpunkten då omvandlingen av utbildningsbidrag till doktorandtjänster skall vara avslutad*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub125 yrkande 15,

18. beträffande *ytterligare medel för doktorandtjänster*
att riksdagen med avslag på motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 6, 1989/90:Ub125 yrkande 13, 1989/90:Ub139 yrkande 9 samt 1989/90:Ub140 yrkandena 8 och 14 godkänner vad som anförts i proposition 1989/90:90,

res. 12 (m)

res. 13 (fp)

res. 14 (c)

res. 15 (vpk)

19. beträffande *takten för omvandling av utbildningsbidrag till doktorandtjänster inom de olika fakulteterna*
att riksdagen med avslag på motion 1989/90:Ub125 yrkande 16 godkänner vad som anförts i proposition 1989/90:90,

res. 16 (m)

res. 17 (mp)

20. beträffande *studiemedel under forskarutbildning*
att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub43 yrkande 2, 1989/90:Ub125 yrkande 11 och 1989/90:Ub140 yrkande 15 samt med avslag på proposition 1989/90:90 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

21. beträffande *doktorandtjänster på deltid*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub38, 1989/90:Ub139
yrkandena 10 och 25, 1989/90:Ub140 yrkande 16 samt 1989/90:
Ub148,

22. beträffande *utredning av förutsättningarna för forskarstude-
rande att tillgodoräkna sig ATP-år*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub106,

23. beträffande *rekrytering till forskarutbildningen*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub71 yrkande 2,
1989/90:Ub80 yrkande 1, 1989/90:Ub125 yrkandena 2, 8 och 10
samt 1989/90:Ub140 yrkandena 11 och 13,

res. 18 (m)

24. beträffande *möjligheten att avlägga doktorsexamen som pri-
vatist*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub125 yrkande 9,

25. beträffande *handledning i forskarutbildningen*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub80 yrkande 2 och
1989/90:Ub140 yrkande 9,

res. 19 (fp)

26. beträffande *återinförande av licentiatexamen*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub140 yrkande 10,

27. beträffande *betygsättning av doktorsavhandlingar*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 17 och
1989/90:Ub645,

res. 20 (m)

28. beträffande *poänggivande kurs i pedagogik i forskarutbild-
ningen*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub80 yrkande 3,

res. 21 (fp, vpk)

Vissa tjänsteorganisatoriska frågor

29. beträffande *tillsättande av tjänst som professor m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub52 yrkande 3 och
1989/90:Ub141 yrkande 11,

res. 22 (m, c)

res. 23 (mp)

30. beträffande *antalet kvinnliga professorer*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub40 yrkande 2,

31. beträffande *målsättningen att alla högskolelärare skall ha
avlagt doktorsexamen*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 13,
1989/90:Ub125 yrkande 20 och 1989/90:Ub140 yrkande 17,

res. 24 (m)

res. 25 (fp)

res. 26 (c)

32. beträffande *tjänst som högskoleadjunkt*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub125 yrkande 21,

res. 27 (m)

33. beträffande *tillsättningsgrunderna för tjänst som högskolelek-
tor*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub92 yrkande 5, 1989/90:Ub123 yrkande 11, 1989/90:Ub139 yrkande 11 och 1989/90:Ub140 yrkande 21,

1989/90:UbU25

34. beträffande *undervisning i gymnasieskolan som merit vid tjänstetillsättningar*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub140 yrkande 22,

35. beträffande *omfattningen av högskolelektorernas forskning*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 9, 1989/90:Ub125 yrkande 18, 1989/90:Ub143 yrkande 13 och 1989/90:Ub617 yrkande 7,

res. 28 (m, fp, c)

36. beträffande *skyldighet att forska i tjänsten*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 10 och 1989/90:Ub125 yrkande 19,

res. 29 (m, fp)

37. beträffande *tjänst som forskningsassistent*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub116 och 1989/90:Ub140 yrkande 19,

res. 30 (c)

38. beträffande *kompetens av annat slag än doktorsexamen för behörighet till högskolelektorat*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub42 och 1989/90:Ub112,

39. beträffande *s.k. L 17-lektorat från tiden före den 1 juli 1986*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub140 yrkande 23,

40. beträffande *forskarutbildade gymnasielektorer*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub84, 1989/90:Ub125 yrkande 24, 1989/90:Ub140 yrkande 20 och 1989/90:Ub807 yrkande 20,

41. beträffande *tjänster inom det medicinska området*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub77 yrkandena 2 och 3, 1989/90:Ub78 yrkande 2 samt 1989/90:Ub125 yrkande 23,

res. 31 (m)

res. 32 (fp)

42. beträffande *tjänst som klinisk assistent*
att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub77 yrkande 1, 1989/90:Ub78 yrkande 1, 1989/90:Ub88, 1989/90:Ub125 yrkande 22, 1989/90:Ub140 yrkande 18 och 1989/90:Ub141 yrkande 13 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

res. 33 (c, mp)

43. beträffande *lag om ändring i lagen (1982:764) om vissa läkartjänster vid enheter inom den landstingskommunala hälso- och sjukvården som har upplåtits för grundläggande utbildning av läkare m.m.*

att riksdagen antar det i proposition 1989/90:90 framlagda lagförslaget,

44. beträffande *lag om ändring i högskolelagen (1977:218)*
att riksdagen antar det i proposition 1989/90:90 framlagda lagförslaget,

45. beträffande *de externt finansierade forskarnas undervisnings-skyldighet*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub123 yrkande 12,
res. 34 (m, fp)

46. beträffande *personalutveckling*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub140 yrkande 24,

47. beträffande *tjänstledighet för att inneha högre tjänst m.m.*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub125 yrkande 12,
res. 35 (m)

48. beträffande *tjänstestrukturen inom den landsingskommunala vårdhögskolan*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub143 yrkande 12 och 1989/90:Ub149 yrkande 3,

res. 36 (c, mp)

res. 37 (fp)

Forskning vid de mindre och medelstora högskolorna

49. beträffande *utbyggnad av fasta forskningsresurser och inrättande av nya fakulteter och universitet*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub54, 1989/90:Ub61, 1989/90:Ub79 yrkande 1, 1989/90:Ub99, 1989/90:Ub114, 1989/90:Ub127 yrkande 1, 1989/90:Ub131, 1989/90:Ub134 yrkande 2, 1989/90:Ub143 yrkandena 7 och 8, 1989/90:Ub145 yrkande 1, 1989/90:Ub501 yrkandena 5 och 6, 1989/90:Ub523, 1989/90:Ub541 yrkande 3, 1989/90:Ub575, 1989/90:Ub580, 1989/90:Ub584 yrkande 1, 1989/90:Ub610, 1989/90:Ub628, 1989/90:Ub629 yrkande 1 delvis, 1989/90:Ub634, 1989/90:Ub654, 1989/90:Ub682, 1989/90:Ub725 yrkande 1, 1989/90:Ub757 yrkande 2, 1989/90:Ub820 yrkande 3 delvis, 1989/90:Ub822 yrkandena 2 och 3, 1989/90:A69 yrkande 1 samt 1989/90:A87 yrkande 2,

res. 38 (c)

res. 39 (mp)

50. beträffande *den rörliga resursen på fakultetsanslagen*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub43 yrkande 1, 1989/90:Ub71 yrkandena 1 och 3, 1989/90:Ub73 samt 1989/90:Ub128 delvis,

51. beträffande *användningen av resurser för forskningssjäddjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub92 yrkandena 9 och 10, 1989/90:Ub123 yrkande 16, 1989/90:Ub125 yrkande 28 samt 1989/90:Ub141 yrkande 14,

res. 40 (fp)

res. 41 (mp)

52. beträffande *resurser för forskningssjäddjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna*

att riksdagen med avslag på motionerna 1989/90:Ub24 yrkandena 1, 2, 3, 4 och 5, samtliga delvis, 1989/90:Ub79 yrkande 2,

1989/90:Ub105 yrkandena 1 och 2 delvis, 1989/90:Ub127 yrkande 2 delvis, 1989/90:Ub128 delvis, 1989/90:Ub133 yrkandena 1 delvis och 2, 1989/90:Ub134 yrkande 1 delvis, 1989/90:Ub143 yrkandena 5 delvis och 6, 1989/90:Ub145 yrkandena 2 delvis och 3, 1989/90:Ub151, 1989/90:A23 yrkande 1 delvis samt 1989/90:A94 yrkande 4 godkänner vad som föreslagits i proposition 1989/90:90,

res. 42 (c)

res. 43 (vpk)

1989/90:UbU25

Vissa frågor rörande forskningssamverkan

53. beträffande *full kostnadstäckning för externt finansierad verksamhet*

att riksdagen med avslag på motionerna 1989/90:Ub86, 1989/90:Ub123 yrkande 1, 1989/90:Ub140 yrkande 27 och 1989/90:Ub141 yrkande 15 godkänner vad som i propositionen anförts om full kostnadstäckning,

54. beträffande *forskningsråden och full kostnadstäckning*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 26, 1989/90:Ub141 yrkande 16 och 1989/90:Ub143 yrkande 2,

res. 44 (c)

res. 45 (mp)

55. beträffande *kompensation för lokalkostnader*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub123 yrkande 15,

res. 46 (m, fp, mp)

56. beträffande *högskolans medverkan i stiftelser m.m.*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub143 yrkande 4,

res. 47 (c)

57. beträffande *vetenskapsbutiker*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub139 yrkande 12 och 1989/90:Ub140 yrkande 33,

res. 48 (c)

res. 49 (vpk)

58. beträffande *beskattnings av stiftelser m.m.*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub125 yrkande 14,

res. 50 (m)

Vissa forskningsetiska frågor

59. beträffande *etiska nämnder, deras funktion och sammansättning*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub137 yrkande 1, 1989/90:Ub139 yrkande 7, 1989/90:Ub141 yrkande 5, 1989/90:Ub752 och 1989/90:Ub804 yrkande 30,

res. 51 (vpk, mp)

60. beträffande *de etiska kommittéernas uppgifter vad gäller information och rådgivning*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub120,

61. beträffande *etisk kodex för forskare*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub141 yrkande 6,

res. 52 (mp)

62. beträffande *alternativ till djurförsök*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub804 yrkande 31,
res. 53 (mp)
63. beträffande *begreppet forskningsetik*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub141 yrkande 4,
res. 54 (mp)
64. beträffande *individers rättsäkerhet i anslutning till forskningsprojekt m.m.*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub137 yrkandena 2, 3, 4 och 5,

Lokaler och utrustning m.m.

65. beträffande *FRN-ramarnas storlek under treårsperioden*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 8 och 1989/90:Ub143 yrkande 14, båda delvis,
res. 55 (fp)
res. 56 (c)
66. beträffande *underlag för framtida resursförstärkningar för utrustning m.m.*
att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub143 yrkande 15 och 1989/90:Ub723 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
67. beträffande *ett nytt anslag till utrustning*
att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 29, 1989/90:Ub617 yrkande 2, 1989/90:Ub724 yrkande 20, 1989/90:Ub758 yrkande 28, 1989/90:Ub803 yrkande 24 och 1989/90:Ub825 yrkande 43 till *Utrustning till grundutbildning* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 25 000 000 kr.,
res. 57 (m)
res. 58 (c)
res. 59 (vpk)

Vissa jämställdhetsfrågor

68. beträffande *åtgärder för att öka antalet kvinnliga forskare*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub50 yrkande 1, 1989/90:Ub56, 1989/90:Ub140 yrkande 25 och 1989/90:Ub149 yrkande 1,
res. 60 (c)
69. beträffande *forskningsrådets sammansättning*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub149 yrkande 4,
res. 61 (fp, mp)
70. beträffande *kvinn- och jämställdhetsforskningens innehåll och betydelse*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub50 yrkande 3, 1989/90:Ub119 yrkande 3 och 1989/90:Ub139 yrkande 16,
71. beträffande *delegationen för jämställdhetsforskning och forskningsrådsnämndens roll i fråga om kvinnoforskningen*
att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub49 yr-

kandena 1, 2 och 3, 1989/90:Ub119 yrkande 2 samt 1989/90:Ub139 yrkande 23 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

1989/90:UbU25

72. beträffande *yterligare doktorand-, forskar- och professors-tjänster i kvinnoforskning*

att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub119 yrkande 4, 1989/90:Ub139 yrkande 19 och 1989/90:Ub680 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

73. beträffande *resurser för utveckling av läromedel med kvinnoperspektiv för högskolans grundutbildning*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub139 yrkande 21,

res. 62 (vpk)

74. beträffande *resursförstärkningar i övrigt för kvinnoforskningen inom högskolan*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub50 yrkande 2, 1989/90:Ub119 yrkande 5, 1989/90:Ub139 yrkandena 17 och 18 samt 1989/90:Ub140 yrkande 6,

res. 63 (c)

Uppföljning och utvärdering

75. beträffande *styr- och anslagssystem för universitet och högskolor*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 14 och 1989/90:Ub125 yrkande 25,

76. beträffande *allmänna riklinjer för uppföljning och utvärdering*

att riksdagen med avslag på motion 1989/90:Ub140 yrkande 7 godkänner vad som förordats i proposition 1989/90:90,

77. beträffande *uppföljning av kostnaderna för förlorad tjänstbrevsrätt*

att riksdagen med anledning av motion 1989/90:Ub85 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

78. beträffande *allmänna riklinjer i övrigt för forskningspolitiken under perioden 1990/91–1992/93*

att riksdagen godkänner vad som anförts i proposition 1989/90:90 under avsnitten 2–10 i den mån inte annat framgår av riksdagens beslut på grundval av avsnitten 11–12, 14–15 och 18–23 i propositionen,

E 1. Humanistiska fakulteterna

79. beträffande *ändrat ämnesinnehåll för tjänster som professor*
att riksdagen med avslag på motion 1989/90:Ub69 bemyndigar regeringen att ändra ämnesinnehållet i tjänster som professor i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:90,

80. beträffande *tjänst som professor i teckenspråk*
att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub44, 1989/90:Ub141 yrkande 7 och 1989/90:Ub588 bemyndigar regeringen att inrätta en tjänst som professor i teckenspråk vid universitetet i Stockholm i enlighet med vad utskottet förordat,

81. beträffande *tjänster som professor i humanekologi*
att riksdagen med anledning av motion 1989/90:Ub141 yrkande
19 bemyndigar regeringen att inrätta två tjänster som professor i
humanekologi vid universitetet i Lund resp. universitetet i Göte-
borg i enlighet med vad utskottet förordat,

res. 64 (m)

82. beträffande *tjänst som professor i multietnisk forskning*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub67 yrkande 1,

res. 65 (fp, vpk)

83. beträffande *tjänst som professor i japanska*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub32 samt 1989/90:
Ub52 yrkande 1,

res. 66 (m, fp, c)

84. beträffande *tjänst som professor i arbetarkultur*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub507,

85. beträffande *tjänst som professor i forskningsetik*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub139 yrkande 8,

res. 67 (vpk)

86. beträffande *inrättande av tjänster som professor i övrigt*
att riksdagen bemyndigar regeringen att inrätta nya tjänster som
professor i enlighet med vad som förordats i proposition
1989/90:90,

87. beträffande *centrum för arktisk forskning vid universitetet i
Umeå*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub688,

88. beträffande *anslagsbeloppet under Humanistiska fakulte-
terna*

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:90 och med
avslag på motion 1989/90:Ub67 yrkande 2 till *Humanistiska fa-
kulteterna* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag
på 302 535 000 kr.,

res. 68 (m, c) - villk. 66

res. 69 (fp) - villk. 65 och 66

res. 70 (vpk) - villk. 65

89. beträffande *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och
1992/93 under anslaget Humanistiska fakulteterna*

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:90 och med
avslag på motion 1989/90:Ub140 yrkande 1 godkänner de rikt-
linjer för resursförstärkningar som utskottet angett,

res. 71 (c)

E 2. Teologiska fakulteterna

90. beträffande *ändrat ämnesinnehåll för tjänst som professor*
att riksdagen bemyndigar regeringen att ändra ämnesinnehåll för
en tjänst som professor i enlighet med vad som förordats i
proposition 1989/90:90,

91. beträffande *anslagsbeloppet under Teologiska fakulteterna*
att riksdagen till *Teologiska fakulteterna* för budgetåret 1990/91
anvisar ett reservationsanslag på 25 037 000 kr.,

92. beträffande *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Teologiska fakulteterna*
att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

1989/90:UbU25

E 3. Juridiska fakulteterna

93. beträffande *ändrat ämnesinnehåll för tjänst som professor*
att riksdagen bemyndigar regeringen att ändra ämnesinnehåll för en tjänst som professor i enlighet med förslaget i proposition 1989/90:90,

94. beträffande *tjänst som professor i europeisk integrationsrätt*
att riksdagen med avslag på motionerna 1989/90:Ub33 och 1989/90:Ub52 yrkande 2 bemyndigar regeringen att inrätta en tjänst som professor i europeisk integrationsrätt vid universitetet i Stockholm i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:90,

res. 72 (1 fp)

95. beträffande *tjänst som professor i miljörätt*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub135, 1989/90:Ub569 och 1989/90:Ub712 yrkande 2,

96. beträffande *förstärkning av forskning och utbildning på miljörättens område*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 4 och 1989/90:Ub712 yrkande 1,

res. 73 (c)

res. 74 (mp)

97. beträffande *tjänst som professor i mänskliga rättigheter*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub66,

98. beträffande *anslagsbeloppet under Juridiska fakulteterna*
att riksdagen till *Juridiska fakulteterna* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 30 092 000 kr.,

99. beträffande *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Juridiska fakulteterna*
att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

E 4. Samhällsvetenskapliga fakulteterna

100. beträffande *ändrat ämnesinnehåll för tjänst som professor*
att riksdagen bemyndigar regeringen att ändra ämnesinnehåll för en tjänst som professor i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:90,

101. beträffande *tjänst som professor i rättssociologi med socialpolitisk inriktning*
att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub41 och 1989/90:Ub92 yrkande 4 och med avslag på proposition 1989/90:90 bemyndigar regeringen att inrätta en tjänst vid universitetet i Lund som professor i sociologi med inriktning mot socialpolitik i enlighet med vad utskottet förordat,

102. beträffande *tjänst som professor i nationalekonomi med inriktning på turism och rekreation*

att riksdagen med avslag på motionerna 1989/90:Ub30 yrkande 2, 1989/90:Ub87, 1989/90:Ub122 och 1989/90:Ub141 yrkande 24 bemyndigar regeringen att vid universitetet i Umeå inrätta en tjänst som professor i nationalekonomi med inriktning på turism och rekreation i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:90,

res. 75 (mp)

103. beträffande *tjänster som professor i kvinno- och jämställdhetsforskning*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub49 yrkande 5, 1989/90:Ub139 yrkande 20 och 1989/90:Ub144 yrkande 1,

104. beträffande *regeringens förslag till nya tjänster som professor i övrigt*

att riksdagen med avslag på motion 1989/90:Ub60 bemyndigar regeringen att inrätta tjänster som professor i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:90,

105. beträffande *tjänst som professor i ekologisk ekonomi*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub141 yrkande 17,

res. 76 (mp)

106. beträffande *tjänst som professor i företagsekonomi*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub89, 1989/90:Ub92 yrkande 3 delvis samt 1989/90:Ub109,

res. 77 (m)

107. beträffande *tjänst som professor i nationalekonomi med särskild inriktning mot sambandet mellan miljö och ekonomi*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub140 yrkande 34 delvis,

res. 78 (c)

108. beträffande *tjänst som professor i specialpedagogik*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub26 och 1989/90:Ub45 yrkande 2 båda delvis,

res. 79 (m)

109. beträffande *tjänster som professor för säkerhetspolitisk forskning*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub57 delvis, 1989/90:Ub92 yrkandena 1 och 2, 1989/90:Ub543 och 1989/90:Ub609 yrkande 2,

res. 80 (m)

res. 81 (fp)

110. beträffande *övriga förslag om tjänster som professor*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub25, 1989/90:Ub35 yrkande 2, 1989/90:Ub95, 1989/90:Ub111, 1989/90:Ub124 yrkande 1, 1989/90:Ub129, 1989/90:Ub136, 1989/90:Ub145 yrkande 4, 1989/90:Ub584 yrkande 6, 1989/90:Ub596, 1989/90:Ub665, 1989/90:Ub679, 1989/90:Ub711 och 1989/90:Ub725 yrkande 7 delvis,

111. beträffande *freds- och konfliktforskning*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub64, 1989/90:Ub139
yrkande 6 delvis och 1989/90:Ub142 delvis,
res. 82 (vpk)

112. beträffande *folkbildningsforskning*
att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub102 och
1989/90:Ub140 yrkande 5, båda delvis, som sin mening ger
regeringen till känna vad utskottet anfört om folkbildningsforsk-
ning,

113. beträffande *forskning om skärgården*
att riksdagen avslår motion 1989/90:A64 yrkande 7,
res. 83 (m)

114. beträffande *förstärkningar i övrigt av vissa ämnesområden*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub35 yrkande 1,
1989/90:Ub91 yrkande 1, 1989/90:Ub100, 1989/90:Ub130,
1989/90:Ub584 yrkande 5, 1989/90:Ub609 yrkande 1, 1989/90:
Ub630 delvis och 1989/90:Ub725 yrkande 7 delvis,

115. beträffande *programansvar för frutidsforskningen m.m.*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub30 yrkandena 1 och 3,

116. beträffande *översyn av barnomsorgsforskningens framtida
inriktning och omfattning*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub124 yrkande 2,

117. beträffande *statens psykologisk-pedagogiska bibliotek*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub22 avslår proposi-
tion 1989/90:90,

118. beträffande *pressarkivet*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub31 och 1989/90:Ub58
delvis,

res. 84 (m, fp, vpk)

119. beträffande *Latinamerika-institutet*
att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:90 och
motion 1989/90:Ub625 som sin mening ger regeringen till känna
vad utskottet anfört,

120. beträffande *anslag för forskarutbildning av lärare inom
vårdlärarutbildningen och för vårdforskning inom samhällsveten-
skaplig fakultet*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub68 yrkande 2,
res. 85 (1 fp)

121. beträffande *anslagsbeloppet under Samhällsvetenskapliga
fakulteterna*

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:90, med
bifall till motionerna 1989/90:Ub102 och 1989/90:Ub140 yrkan-
de 5 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub26, 1989/90:
Ub31, 1989/90:Ub45 yrkande 2, 1989/90:Ub57, 1989/90:Ub58,
1989/90:Ub92 yrkande 3, 1989/90:Ub139 yrkande 6, 1989/90:
Ub140 yrkande 34 och 1989/90:Ub142, samtliga delvis, till *Sam-
hällsvetenskapliga fakulteterna* för budgetåret 1990/91 anvisar ett
reservationsanslag på 365 373 000 kr.,

res. 86 (m) - villk. 77, 79, och 84

res. 87 (fp) - villk. 81 och 84

122. beträffande *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 i övrigt under anslaget Samhällsvetenskapliga fakulteterna*

att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

Medicinska fakulteterna

123. beträffande *ändrat ämnesinnehåll för tjänster som professor*

att riksdagen bemyndigar regeringen att ändra ämnesinnehåll för tjänster som professor i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:90,

124. beträffande *regeringens förslag till nya tjänster som professor*

att riksdagen bemyndigar regeringen att inrätta tjänster som professor i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:90,

125. beträffande *tjänst som professor i neuropsykologi*

att riksdagen avslår motion 1989/90:So201 yrkande 9,

res. 90 (m)

126. beträffande *tjänst som professor i alternativ medicin*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 8 och 1989/90:Ub753 delvis,

res. 91 (mp)

127. beträffande *tjänst som professor i internationell mödrahälsövård*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub502,

128. beträffande *tjänst som professor i reumatologi*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub681,

129. beträffande *tjänst som professor i medicinsk genetik*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub90,

130. beträffande *tjänster vid Lugnets idrottsvetenskapliga institut*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub83,

131. beträffande *medicinsk kvinnoforskning*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:So323 yrkande 4, 1989/90:So467 yrkande 1 och 1989/90:So471 yrkande 2,

132. beträffande *livsmedelsvetenskaplig forskning*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub667,

133. beträffande *forskningsanknytning av vårdutbildningarna*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub143 yrkande 9 delvis,

res. 92 (c)

134. beträffande *anslagsbeloppet under Medicinska fakulteterna*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 och med avslag på motion 1989/90:Ub143 yrkande 11 till *Medicinska fakulteterna* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 735 023 000 kr.,

res. 93 (c)

135. beträffande *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Medicinska fakulteterna*

att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

136. beträffande *inrättande av vård fakultet*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub51 och 1989/90:Ub68 yrkande 1,

res. 94 (1 fp, c, mp)

137. beträffande *vissa utbildnings- och forskningsfrågor vid den blivande idrottshögskolan i Stockholm*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub34,

138. beträffande *föreläsningar för forskarutbildning vid kommunala vårdhögskolor*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub149 yrkande 2,

139. beträffande *översyn av utbildningar inom vårdområdet*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub146,

140. beträffande *utbildning i alternativ vård*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub753 delvis,

141. beträffande *samlagerisering av vissa forskningsresurser inom smittskyddsområdet*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub65,

Odontologiska fakulteterna

142. beträffande *ändrat ämnesinnehåll för en tjänst som professor*

att riksdagen bemyndigar regeringen att ändra ämnesinnehåll för en tjänst som professor i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:90,

143. beträffande *anslagsbeloppet under Odontologiska fakulteterna*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 och med avslag på motion 1989/90:Ub75 till *Odontologiska fakulteterna* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 77 767 000 kr.,

144. beträffande *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Odontologiska fakulteterna*

att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

Farmaceutiska fakulteten

145. beträffande *anslagsbeloppet under Farmaceutiska fakulteten*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 till *Farmaceutiska fakulteten* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 27 414 000 kr.,

146. beträffande *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Farmaceutiska fakulteten*

att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

147. beträffande *ändrat ämnesinnehåll för tjänster som professor*

att riksdagen bemyndigar regeringen att ändra ämnesinnehåll för tjänster som professor i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:90,

148. beträffande *tjänst som professor i ekologisk miljökonsekvensanalys vid universitetet i Umeå*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 26 delvis bemyndigar regeringen att inrätta en tjänst som professor i ekologisk miljökonsekvensanalys vid universitetet i Umeå i enlighet med vad utskottet förordat,

149. beträffande *tjänst som professor inom nutritionsområdet vid universitetet i Umeå*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub74,

150. beträffande *marin naturvetenskaplig forskning*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub39, 1989/90:Ub55, 1989/90:Ub104, 1989/90:Ub516 och 1989/90:Ub583,

151. beträffande *statens bidrag till botaniska trädgården i Göteborg*

att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub27, 1989/90:Ub28, 1989/90:Ub47, 1989/90:Ub141 yrkande 23 delvis, 1989/90:Ub559 yrkande 1, 1989/90:Ub563, 1989/90:Ub598, 1989/90:Ub674 och 1989/90:Ub692 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

152. beträffande *botaniska trädgårdar i övrigt*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 23 delvis, 1989/90:Ub559 yrkande 2 och 1989/90:Ub738,

res. 95 (mp)

153. beträffande *resurser till centrum för miljövetenskaplig forskning i Umeå*

att riksdagen med avslag på motionerna 1989/90:Ub82, 1989/90:Ub96 yrkande 2, 1989/90:Ub108 delvis, 1989/90:Ub115 delvis, 1989/90:Ub121 yrkande 1 delvis, 1989/90:Ub132 delvis, 1989/90:Ub140 yrkande 3 delvis och 1989/90:Ub141 yrkande 22 delvis godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

res. 96 (c, vpk, mp)

154. beträffande *sammansättning av styrelsen för centrum för miljövetenskaplig forskning i Umeå*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub96 yrkande 1 och 1989/90:Ub121 yrkande 2,

155. beträffande *utredningsuppdrag om nationella forskningsanläggningar*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub140 yrkande 28,

156. beträffande *resurser till The Svedberglaboratoriet i Uppsala*

att riksdagen med avslag på motionerna 1989/90:Ub63 och 1989/90:Ub76, båda delvis, godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

157. beträffande *resurser till miljöforskning i Göteborg*
att riksdagen med avslag på motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 2 delvis, 1989/90:Ub141 yrkande 21 samt 1989/90:Ub150 yrkandena 1 och 2, båda delvis, godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

res. 97 (fp)

res. 98 (c)

res. 99 (mp)

158. beträffande *anslagsbeloppet under Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 26 delvis, med anledning av proposition 1989/90:90 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub63, 1989/90:Ub76, 1989/90:Ub108, 1989/90:Ub115, 1989/90:Ub121 yrkande 1, 1989/90:Ub132, 1989/90:Ub140 yrkandena 2 och 3, 1989/90:Ub141 yrkande 22 samt 1989/90:Ub150 yrkande 1, samtliga delvis, till *Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 702 298 000 kr.,

res. 100 (fp) - villk. 97

res. 101 (c) - villk. 96 och 98

res. 102 (vpk, mp) - villk. 96

159. beträffande *resursförstärkningar i övrigt för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m.*

att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

160. beträffande *de naturhistoriska universitetsmuseerna*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub762,

E 9. Tekniska fakulteterna

161. beträffande *ändrat ämnesinnehåll för tjänsten som professor i brobyggnad vid tekniska högskolan i Stockholm*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub23 och 1989/90:Ub103 avslår förslaget i propositionen att ändra ämnesinnehållet för tjänsten,

162. beträffande *ändrat ämnesinnehåll för tjänster som professor i övrigt*

att riksdagen bemyndigar regeringen att ändra ämnesinnehåll för tjänster som professor i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:90,

163. beträffande *tjänst som professor i ekologiskt byggande*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 9 och 1989/90:Ub760 delvis,

res. 103 (mp)

164. beträffande *tjänst som professor i järnvägsteknik vid universitetet i Linköping*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub141 yrkande 10,

165. beträffande *tjänst som professor i metallurgi vid högskolan i Luleå*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub29,
res. 104 (vpk)

166. beträffande *tjänster som professor i övrigt*
att riksdagen med avslag på motionerna 1989/90:Ub98, 1989/90:Ub138 och 1989/90:Ub601 bemyndigar regeringen att inrätta tjänster som professor i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:90,

167. beträffande *förstärkningar inom vissa forskningsområden*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub37, 1989/90:Ub505 och 1989/90:Ub582,

168. beträffande *anslagsbeloppet under Tekniska fakulteterna*
att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 2, 1989/90:Ub150 yrkande 2 och 1989/90:Ub760, samtliga delvis, till *Tekniska fakulteterna* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 763 003 000 kr.,

res. 105 (fp) - villk. 97

res. 106 (c) - villk. 98

res. 107 (mp) - villk. 103

169. beträffande *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Tekniska fakulteterna*

att riksdagen med avslag på motion 1989/90:Ub62 godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

170. beträffande *forskningsprogram för en effektiv och rationell förebyggande räddningstjänst*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub101,

171. beträffande *träkemisk och träteknisk forskning vid högskolan i Sundsvall—Härnösand*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub822 yrkande 4,

res. 108 (mp)

Temaorienterad forskning

172. beträffande *anslagsbeloppet under Temaorienterad forskning*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub92 yrkande 7, 1989/90:Ub110 yrkande 2 och 1989/90:Ub117 yrkande 2 till *Temaorienterad forskning* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 31 029 000 kr.,

res. 109 (m)

173. beträffande *inrättande av ett tema Konsument vid universitetet i Linköping*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub81,

res. 110 (vpk)

174. beträffande *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Temaorienterad forskning*

att riksdagen med avslag på motionerna 1989/90:Ub92 yrkande

6, 1989/90:Ub110 yrkande 1 och 1989/90:Ub117 yrkande 1 godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

1989/90:UbU25

res. 111 (m)

E 11. Konstnärligt utvecklingsarbete

175. beträffande *inrättande av tjänster som professor*
att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:90 och med bifall till motion 1989/90:Ub36 yrkande 1 bemyndigar regeringen att inrätta *dels* en tjänst som professor i enlighet med vad som förordats i propositionen, *dels* sju tjänster som professor i enlighet med vad som förordats av utskottet,

176. beträffande *medel för vissa nya professurer budgetåren 1991/92 och 1992/93*

att riksdagen med anledning av motion 1989/90:Ub36 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

177. beträffande *anslagsbeloppet under Konstnärligt utvecklingsarbete*

att riksdagen till *Konstnärligt utvecklingsarbete* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 12 759 000 kr.,

178. beträffande *konstnärlig fakultet*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub59,

179. beträffande *resursförstärkningar i övrigt för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Konstnärligt utvecklingsarbete*

att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

E 12. Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål

180. beträffande *fora för kvinnliga forskare och kvinno-forskning*

att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub40 yrkande 1, 1989/90:Ub46, 1989/90:Ub48, 1989/90:Ub49 yrkande 4 delvis, 1989/90:Ub119 yrkande 1, 1989/90:Ub139 yrkandena 22 och 24, båda delvis, 1989/90:Ub144 yrkande 2 delvis samt 1989/90:Ub149 yrkande 5 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

res. 112 (vpk)

181. beträffande *anslagsbeloppet under Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål*

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:90 och motionerna 1989/90:Ub49 yrkande 4, 1989/90:Ub139 yrkandena 22 samt 24, 1989/90:Ub144 yrkande 2 och 1989/90:Ub149 yrkande 5, samtliga delvis, samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub24 yrkandena 1, 2, 3, 4 och 5, 1989/90:Ub105 yrkande 2, 1989/90:Ub127 yrkande 2, 1989/90:Ub133 yrkande 1, 1989/90:Ub134 yrkande 1, 1989/90:Ub143 yrkande 5, 1989/90:Ub145 yr-

kande 2 samt 1989/90:A23 yrkande 1, samtliga delvis, till *Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 55 548 000 kr.,

res. 113 (c) - villk. 42

res. 114 (vpk) - villk. 43 och 112

182. beträffande *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål*

att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

E 13. Vissa ersättningar för klinisk utbildning och forskning m.m.

183. beträffande *anslagsbeloppet under Vissa ersättningar för klinisk utbildning och forskning m.m.*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 till *Vissa ersättningar för klinisk utbildning och forskning m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 1 161 132 000 kr.,

Forskningsrådsnämnden

184. beträffande *handikappforskning*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub125 yrkande 26,

res. 115 (m)

185. beträffande *inrättande av en tjänst som professor i miljö- och energisystemanalys*

att riksdagen med anledning av motion 1989/90:Ub727 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

186. beträffande *ett ramprogram avseende hushållen och ekonomin*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub91 yrkande 2,

187. beträffande *anslagsbeloppet under Forskningsrådsnämnden* att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 och med avslag på motion 1989/90:Ub139 yrkandena 4 och 5 till *Forskningsrådsnämnden* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 63 630 000 kr.,

res. 116 (vpk)

188. beträffande *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Forskningsrådsnämnden*

att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

189. beträffande *stöd till tvärvetenskaplig forskning* att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 20 och 1989/90:Ub521 yrkande 3,

res. 117 (mp)

E 15. Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet

190. beträffande *ett särskilt ansvar för HSFR för forskning om turkiska språk och turkisk kultur*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub70,

res. 118 (fp, vpk)

191. beträffande *anslagsbeloppet under Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 30, 1989/90:Ub107 samt 1989/90:Ub139 yrkande 13 till *Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 152 181 000 kr.,

res. 119 (m)

res. 120 (vpk)

192. beträffande *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet*

att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

Medicinska forskningsrådet

193. beträffande *anslagsbeloppet under Medicinska forskningsrådet*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 och med avslag på motion 1989/90:Ub147 till *Medicinska forskningsrådet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 286 469 000 kr.,

res. 121 (fp)

194. beträffande *forskning om familjär amyloidos*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub93,

195. beträffande *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Medicinska forskningsrådet*

att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

E 17. Naturvetenskapliga forskningsrådet

196. beträffande *anslagsbeloppet under Naturvetenskapliga forskningsrådet*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 samt med avslag på motion 1989/90:Ub141 yrkandena 25 och 27 till *Naturvetenskapliga forskningsrådet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 386 973 000 kr.,

res. 122 (mp)

197. beträffande *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Naturvetenskapliga forskningsrådet*

att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

E 18. Rymdforskning

198. beträffande *anslagsbeloppet under Rymdforskning*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 till *Rymdforskning* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 26 269 000 kr.,

199. beträffande *resursförstärkningar för budgetåret 1991/92 under anslaget Rymdforskning*
att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

E 19. Europeisk forskningssamverkan

200. beträffande *anslagsbeloppet under Europeisk forskningssamverkan*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 och med avslag på motion 1989/90:Ub143 yrkande 16 till *Europeisk forskningssamverkan* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 282 610 000 kr.,

res. 123 (c, mp)

E 20. Kungl. biblioteket

201. beträffande *anslagsbeloppet under Kungl. biblioteket*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 till *Kungl. biblioteket* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 75 474 000 kr.,

202. beträffande *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Kungl. biblioteket*

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:90 godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som utskottet angett,

E 23. Institutet för rymdfysik

203. beträffande *anslagsbeloppet under Institutet för rymdfysik*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 till *Institutet för rymdfysik* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 30 847 000 kr.,

E 24. Manne Siegbahninstitutet för fysik

204. beträffande *anslagsbeloppet under Manne Siegbahninstitutet för fysik*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 till *Manne Siegbahninstitutet för fysik* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 19 132 000 kr.,

205. beträffande *resursförstärkningar för budgetåret 1992/93 under anslaget Manne Siegbahninstitutet för fysik*

att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90,

E 25. Polarforskning

206. beträffande *anslagsbeloppet under Polarforskning*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 till *Polarforskning* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 17 410 000 kr.,

E 26. Vissa bidrag till forskningsverksamhet

1989/90:UbU25

207. beträffande *anslagsbeloppet under Vissa bidrag till forskningsverksamhet*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 till *Vissa bidrag till forskningsverksamhet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 17 931 000 kr.,

I 2. Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m.

208. beträffande *kostnadsramar för inredning och utrustning*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90, med anledning av proposition 1989/90:100 bilaga 10 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 8 och 1989/90:Ub143 yrkande 14, båda delvis, bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. inom de kostnadsramar som förordats av utskottet,

res. 124 (fp) - villk. 55

res. 125 (c) - villk. 56

209. beträffande *anslag till inredning och utrustning*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90, med anledning av proposition 1989/90:100 bilaga 10 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 8 och 1989/90:Ub143 yrkande 14, båda delvis, till *Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 531 300 000 kr.,

res. 124 (fp) - villk. 55

res. 125 (c) - villk. 56

Forskning inom skolväsendet. Utvecklingsarbete m.m. inom lärarutbildningarna

210. beträffande *anslagsbeloppet under Forskning inom skolväsendet*

att riksdagen med bifall till propositionerna 1989/90:90 och 1989/90:100 bilaga 10 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub92 yrkande 8, 1989/90:123 yrkande 17 och 1989/90:Ub825 yrkande 9 till *Forskning inom skolväsendet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 25 252 000 kr.

res. 126 (m)

res. 127 (fp, mp)

211. beträffande *fakulteter för undervisningsforskning*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub143 yrkandena 9 delvis och 10 samt 1989/90:Ub515 yrkande 11,

res. 128 (c)

212. beträffande *skolforskning vid mindre och medelstora högskolor*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub126,

213. beträffande *forskning och utvecklingsarbete m.m. inom lärarutbildningen vid vissa större högskoleenheter*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub45 yrkande 1, 1989/90:Ub139 yrkandena 14 och 15 samt 1989/90:Ub141 yrkande 12,

res. 129 (m)

res. 130 (vpk)

res. 131 (mp)

1989/90:UbU25

Forskning om högskolan

214. beträffande *resursförstärkningar för budgetåret 1991/92 under anslaget Universitets- och högskoleämbetet*

att riksdagen godkänner de riktlinjer för resursförstärkningar som angetts i proposition 1989/90:90.

Stockholm den 22 maj 1990

På utbildningsutskottets vägnar

Lars Gustafsson

Närvarande: Lars Gustafsson (s), Larz Johansson (c), Helge Hagberg (s), Ann-Cathrine Haglund (m), Bengt Silfverstrand (s), Lars Leijonborg (fp), Lars Svensson (s), Birgitta Rydle (m), Ingvar Johnsson (s), Margareta Israelsson (s), Birger Hagård (m), Marianne Andersson i Vårgårda (c), Björn Samuelson (vpk), Ingegerd Wärnersson (s), Jan Björkman (s), Margitta Edgren (fp) och Claes Roxbergh (mp).

Reservationer

1. Allmänna riktlinjer för internationellt samarbete (mom. 1)

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 43 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "internationella samarbetet" bort ha följande lydelse:

Utskottet föreslår att riksdagen på riksstaten för upp ett nytt reservationsanslag på 15 000 000 kr., benämnt Vissa internationaliseringsåtgärder. Dessa medel skall vara ett tillskott till de av regeringen föreslagna medlen. Tillskottet bör disponeras på följande sätt. Huvuddelen, 10 milj.kr., skall användas för internationellt samarbete utanför EG:s program, så att forskarutbyte med andra länder inte försummas, och återstoden, 5 milj.kr., till internationalisering av forskarutbildningen. Medlen bör fördelas av UHÄ. Utskottet har för sin del i övrigt inte något att erinra mot vad som i propositionen anförts om allmänna riktlinjer för det internationella samarbetet.

Vad utskottet här anfört om disposition av medlen bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkandena 29 och 30, med anledning av motionerna 1989/90:Ub139 yrkandena 2 och 3 samt 1989/90:Ub141 yrkande 2 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 4 och 1989/90:Ub141 yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *allmänna riktlinjer för internationellt samarbete* att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkandena 29 och 30, med anledning av motionerna 1989/90:Ub139 yrkandena 2 och 3 samt 1989/90:Ub141 yrkande 2 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 4 och 1989/90:Ub141 yrkande 3 till *Vissa internationaliseringsåtgärder* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 15 000 000 kr. samt som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om dispositionen av dessa medel,

2. Allmänna riktlinjer för internationellt samarbete (mom. 1)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 43 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "internationella samarbetet" bort ha följande lydelse:

Utskottet föreslår att riksdagen på riksstaten för upp ett nytt reservationsanslag på 7 000 000 kr., benämnt *Vissa internationaliseringsåtgärder*. Anslaget bör disponeras på följande sätt. Huvuddelen, 5 milj.kr., skall användas för internationellt samarbete mellan de nordiska länderna och andra länder, och återstoden 2 milj.kr., till korrektiv EG-forskning. Medlen bör fördelas av forskningsrådsnämnden (FRN). Utskottet har för sin del i övrigt inte något att erinra mot vad som i propositionen anförts om allmänna riktlinjer för det internationella samarbetet.

Vad utskottet här anfört om dispositionen av medlen bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub139 yrkandena 2 och 3, med anledning av motionerna 1989/90:Ub140 yrkandena 29 och 30 samt 1989/90:Ub141 yrkande 2 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 4 och 1989/90:Ub141 yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *allmänna riktlinjer för internationellt samarbete* att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub139 yrkandena 2 och 3, med anledning av motionerna 1989/90:Ub140 yrkandena 29 och 30 samt 1989/90:Ub141 yrkande 2 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 4 och 1989/90:Ub141 yrkande 3 till *Vissa internationaliseringsåtgärder* för budgetåret 1990/91

anvisar ett reservationsanslag på 7 000 000 kr. samt som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om dispositionen av dessa medel,

1989/90:UbU25

3. Allmänna riktlinjer för internationellt samarbete (mom. 1)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 41 börjar med "I propositionen" och på s. 43 slutar med "internationella samarbetet" bort ha följande lydelse:

De direkta — — — (= utskottet) — — — internationella kontakter.

Den svenska statens resurser för internationellt samarbete bör dels vara förbehållna grundforskning, dels gälla alla länder oberoende av ekonomiska sammanslutningar. Utskottet förordar deltagande på programnivå inom EG enbart i samarbeten som gäller kulturforskning samt forskning angående miljö- och livskvalitetsfrågor. Däremot bör programmen för teknisk—industriell forskning bekostas direkt av näringslivet snarare än av svenska skattemedel. Utskottet har för sin del i övrigt inte något att erinra mot vad som i propositionen anförts om allmänna riktlinjer för det internationella samarbetet.

Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkandena 2 och 3 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub139 yrkandena 2 och 3, 1989/90:140 yrkandena 29 och 30 samt 1989/90:Ub125 yrkande 4 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *allmänna riktlinjer för internationellt samarbete* att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkandena 2 och 3 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub139 yrkandena 2 och 3, 1989/90:Ub140 yrkandena 29 och 30 samt 1989/90:Ub125 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Utländska gästforskares villkor (mom. 3)

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 43 börjar med "Utskottet erinrar" och på s. 44 slutar med "skulle behövas" bort ha följande lydelse:

En internationalisering av forskningen kräver att Sverige förmår intressera utländska forskare att komma hit. Detta förutsätter att Sverige erbjuder dessa forskare goda villkor under deras vistelse här. Utskottet anser att en undersökning av utländska gästforskares villkor nu bör göras. Utgångspunkt för en översyn av regelsystemet bör vara de förslag som framlagts i betänkandet (SOU 1989:9) Särskild inkomstskatt för utländska artister m.fl.

Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 32 som sin mening ge regeringen till känna.

1989/90:UbU25

dels att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *utländska gästforskares villkor*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 32 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. Forskningspolitikens huvudsakliga inriktning (mom. 4)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 46 börjar med "Utskottets bedömning" och slutar med "1989/90:Ub141 yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att forskningspolitiken i flera avseenden radikalt måste förändras. Forskningen måste baseras på en kunskapssyn som mer tar hänsyn till mänskliga och miljömässiga utgångspunkter än till industrins eventuella tillämpningar. Forskningspolitiken skall utmärkas av att överlevnadsfrågor prioriteras. I dagens samhälle har ofta kraven på ekonomisk tillväxt och olika gruppers särintressen fått styra forskningen.

En sådan förändring av forskningspolitiken kan inte åstadkommas genom detaljförändringar i den nu presenterade forskningspropositionen. Utskottet föreslår därför i enlighet med motionärerna att en fördjupad studie av forskningens framtida inriktning görs av en parlamentarisk utredning. I denna bör även forskare ingå. Utredningen bör planera sitt arbete så att en proposition om en forskningspolitik enligt de riktlinjer motionärerna efterlyst kan föreläggas 1992/93 års riksmöte. Vad utskottet anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 1 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 1 och 1989/90:Ub139 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

4. beträffande *forskningspolitikens huvudsakliga inriktning*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 1 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 1 och 1989/90:Ub139 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Avvägningen mellan resurser för grundforskning resp. externt finansierad forskning (mom. 7)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 51 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "yrkandena 1 och 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att grundforskningen bör vara fri. För den tillämpade forskningen anser utskottet, i likhet med motionärerna, att följande

skall gälla. Alla ansökningar om statliga medel till projekt inom tillämpad forskning skall tillstyrkas enbart om projektets mål är att förbättra mänsklighetens grundläggande behov eller vår med andra livsformer gemensamma miljö.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub521 yrkandena 1 och 2 och med avslag på motion 1989/90:Ub143 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

dels att moment 7 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

7. beträffande avvägningen mellan resurser för grundforskning resp. externt finansierad forskning

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub521 yrkandena 1 och 2 samt med avslag på motion 1989/90:Ub143 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

7. Experter i forskningsråden (mom. 11)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 57 börjar med "Utskottet finner att" och slutar med "yrkande 18 avslås" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas bedömning att det är svårt att åstadkomma tvärvetenskapliga satsningar. Detta skulle kunna underlättas om sambandet mellan de olika forskningsråden stärktes. Utskottet finner det, i likhet med motionärerna, ändamålsenligt att varje forskningsråd innehåller en expert från vart och ett av de övriga större forskningsråden. Expertens uppgift skall vara att stimulera tilldelning av medel till tvärvetenskapliga forskningsprojekt. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 18 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 11 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

11. beträffande experter i forskningsråden

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 18 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

8. Överföring av medel till grundforskningen (mom. 13)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 58 börjar med "Utskottet konstaterar" och på s. 59 slutar med "1989/90:Ub125 yrkande 5" bort ha följande lydelse:

Grundforskning finansieras i huvudsak med medel anvisade över fakultetsanslagen och med medel som forskningsrådsorganisationen disponerar. Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är nödvändigt att den svenska grundforskningen kan ta i anspråk en större andel av de samlade forskningsresurserna i landet. Den sekto-

riellt motiverade och finansierade forskningen kan visserligen vara av grundforskningskaraktär men enligt utskottets bedömning finns det risk för att den i alltför stor utsträckning tillgodoser kortsiktiga nyttoaspekter. Utskottet förordar därför att medel från den sektoriellt finansierade forskningen förs över till berörda fakultetsanslag och till forskningsråden. En utgångspunkt härvidlag bör vara att ca 30% av övriga fackdepartements samlade resurser för sektorsforskning överförs till grundforskningen. Regeringen bör ges i uppdrag att lämna ett preciserat förslag till hur medlen skall fördelas. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 5 och med anledning av motion 1989/90:Ub123 yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 13 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

13. *beträffande överföring av medel till grundforskningen*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 5 och med anledning av motion 1989/90:Ub123 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

9. Överföring av medel till grundforskningen (mom. 13)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 58 börjar med "Utskottet konstaterar" och på s. 59 slutar med "1989/90:Ub125 yrkande 5" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att sektoriellt motiverad och finansierad forskning, som i betydande utsträckning utförs vid universitet och högskolor, är väsentlig för att utveckla skilda samhällssektorer. Sektorsforskningen har med andra ord sin givna plats i forskningspolitiken. Det är emellertid utskottets uppfattning att en analys av forskningens läge i Sverige år 1990 ger vid handen att en annan avvägning än den hittillsvarande av förhållandet mellan sektorsforskningen och forskning på eget programansvar bättre skulle gagna forskningspolitikens syften. Utskottet stöder därför regeringens förslag om överföringar av medel från sektorsorgan till den reguljära forskningsorganisationen.

Regeringens förslag är ett resultat av att riksdagen i samband med behandlingen av den förra forskningspropositionen uppdrog åt regeringen att komma med förslag på hur resurser kan överföras från sektorsforskningen till den forskning som bedrivs inom högskolan på eget programansvar. Regeringen har sökt möta denna beställning med ett antal åtgärder. En av metoderna är att göra sektorsforskning mer grundforskningslik. Det sker genom att forskningsråd som kommer att ligga under andra departement än utbildningsdepartementet ges en liknande sammansättning som de hittillsvarande forskningsråden. En annan metod är att regeringen i propositionen föreslår att ca 200 milj.kr. skall överföras från sektorsorgan till den långsiktiga kunskapsutvecklingen i ett utvidgat forskningsrådssystem.

Utskottet är berett att i huvudsak godta dessa förslag för den kommande treårsperioden.

Enligt utskottets mening bör riksdagen emellertid göra en liknande beställning till regeringen inför nästa proposition om forskning, som den som gjordes för tre år sedan. Utskottet har två grundläggande motiv för denna inställning:

För det första är det en livsnödvändighet, inte bara för svensk forskning, utan för det svenska samhället i stort, att grundforskningen får en större del av den totala forskningskakan. En överföring av sektorsmedel till forskning på eget programansvar tenderar att leda till mera grundforskning, även om sambandet inte är helt entydigt.

För det andra ökar en sådan överföring möjligheterna att hävda humanioras intressen. Utskottet vill varna för en utveckling där kort-siktiga nyttoaspekter får en alltför dominerande plats i forskningen.

Enligt utskottets mening kan medel som i framtiden överförs från sektorsorgan tillföras såväl forskningsråden som fakultetsanslagen. I nästa proposition om forskning bör överföringar föreslås av minst samma omfattning som i årets, alltså minst 2% av den totala volymen.

Vad utskottet här anfört om det önskvärda i att i nästa proposition om forskning få ytterligare förslag om överföring av sektorsforskningsmedel till råds- och fakultetsanslagen bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 3 och med anledning av motion 1989/90:Ub125 yrkande 5 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 13 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

13. *beträffande överföring av medel till grundforskning*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 3 och med anledning av motion 1989/90:Ub125 yrkande 5 som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anfört,

10. Antalet sektorsorgan (mom. 14)

Under förutsättning av bifall till reservation 8

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 59 börjar med "Antalet organ" och slutar med "yrkande 6" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående förordat att medel förs över från den sektoriellt finansierade forskningen till grundforskningen. Som en följd härav bör det vara möjligt att avveckla vissa sektorsforskningsorgan. Enligt utskottets mening bör regeringen inventera vilka olika programråd m.m. som nu existerar och därefter redovisa vilka organ som kan avvecklas samt lämna förslag till vilka instanser som bör överta kvarvarande uppgifter. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 6 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 14 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1989/90:UbU25

14. beträffande *antalet sektorsorgan*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 6
som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

11. Forskares medverkan i offentliga utredningar (mom. 15)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m)
anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 60 börjar med
"Utskottet anser" och slutar med "motionsyrkandet avstyrks" bort ha
följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att högskolan i större
utsträckning än i dag bör ges möjlighet att biträda statsmakterna med
utredningsverksamhet. Högskolan skulle då ha ansvaret för den veten-
skapliga kvaliteten i sådana uppdrag. Ett konkret exempel är statliga
utredningar. Enligt utskottets mening skulle kvaliteten och integriteten
i utredningsarbetet förbättras avsevärt om forskare från högskolan i
större omfattning engagerades för sådant arbete. Vad utskottet nu
anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 7
som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 15 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

15. beträffande *forskares medverkan i offentliga utredningar*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 7
som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

12. Ytterligare medel för doktorandtjänster (mom. 18)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m)
anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 63 börjar med
"Utskottet kan" och slutar med "Motionsyrkandena avstyrks" bort ha
följande lydelse:

Utskottet anser att resurserna för doktorandtjänster bör ökas budget-
året 1990/91 med 50 milj.kr. så att ytterligare doktorandtjänster kan
inrättas utan att antalet studiestödsrum därvid behöver minska. De
ytterligare medlen bör fördelas proportionellt mellan berörda fakulte-
ter och inför påföljande budgetår överförs till fakultetsanslagen. Ut-
skottet föreslår att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125
yrkande 13 och med anledning av motionerna 1989/90:Ub123 yrkande
6, 1989/90:Ub139 yrkande 9 samt 1989/90:Ub140 yrkandena 8 och 14
dels under ett nytt anslag Doktorandtjänster anvisar ett reservationsan-
slag på 50 000 000 kr., *dels* som sin mening ger regeringen till känna
vad utskottet anfört om fördelningen av medlen.

dels att moment 18 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1989/90:UbU25

18. *beträffande ytterligare medel för doktorandtjänster*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 13 och med anledning av proposition 1989/90:90 och motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 6, 1989/90:Ub139 yrkande 9 och 1989/90:Ub140 yrkandena 8 och 14 *dels* till *Doktorandtjänster* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 50 000 000 kr., *dels* som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om fördelningen av medlen,

13. Ytterligare medel för doktorandtjänster
(mom. 18)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 63 börjar med "Utskottet kan" och slutar med "Motionsyrkandena avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att ytterligare 10 milj.kr. bör anvisas för doktorandtjänster budgetåret 1990/91 i syfte att förhindra att antalet studiestödsrum minskar. Riksdagen bör därför med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 6 och med anledning av motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 13, 1989/90:Ub139 yrkande 9 och 1989/90:Ub140 yrkandena 8 och 14 under ett nytt anslag Doktorandtjänster anvisa ett reservationsanslag på 10 000 000 kr.

dels att moment 18 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

18. *beträffande ytterligare medel för doktorandtjänster*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 6 och med anledning av proposition 1989/90:90 och motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 13, 1989/90:Ub139 yrkande 9 samt 1989/90:Ub140 yrkandena 8 och 14 till *Doktorandtjänster* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 10 000 000 kr.,

14. Ytterligare medel för doktorandtjänster
(mom. 18)

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 63 börjar med "Utskottet kan" och slutar med "Motionsyrkandena avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att de medel regeringen föreslår för omvandling av utbildningsbidrag till doktorandtjänster inte är tillräckliga. Ytterligare 50 milj.kr. behöver avsättas under de två senare åren i treårsperioden. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkandena 8 och 14 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 6, 1989/90:125 yrkande 13 och 1989/90:Ub139 yrkande 9 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 18 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1989/90:UbU25

18. beträffande *ytterligare medel för doktorandtjänster*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkandena 8 och 14 samt med anledning av proposition 1989/90:90 och motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 6, 1989/90:Ub125 yrkande 13 och 1989/90:Ub139 yrkande 9 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

15. Ytterligare medel för doktorandtjänster
(mom. 18)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 63 börjar med "Utskottet kan" och slutar med "Motionsyrkandena avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att medlen för doktorandtjänster bör ökas kraftigt så att hela den av regeringen föreslagna omvandlingen av utbildningsbidrag till doktorandtjänster kan ske under perioden 1990/91–1992/93 samtidigt som antalet studiestödstillfällen ökas med ca 500. Fakultetsanslagen bör därför ökas med sammanlagt 240 milj.kr. utöver regeringens förslag, fördelade på budgetåren 1991/92 och 1992/93. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub139 yrkande 9 och med anledning av motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 6, 1989/90:Ub125 yrkande 13 samt 1989/90:Ub140 yrkandena 8 och 14 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 18 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

18. beträffande *ytterligare medel för doktorandtjänster*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub139 yrkande 9 samt med anledning av proposition 1989/90:90 och motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 6, 1989/90:Ub125 yrkande 13 samt 1989/90:Ub140 yrkandena 8 och 14 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

16. Takten för omvandling av utbildningsbidrag till doktorandtjänster inom de olika fakulteterna
(mom. 19)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 63 börjar med "Enligt utskottets mening" och slutar med "1989/90:Ub125 yrkande 16" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser liksom motionärerna att utöver de tekniska fakulteterna även de de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna bör prioriteras när det gäller omvandlingen av utbildningsbidrag till doktorandtjänster. De resurser som tillförs budgetåren 1991/92 och 1992/93 för omvandling av utbildningsbidrag till doktorandtjänster bör därför fördelas mellan fakulteterna så att samtliga utbildningsbidrag inom de

matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna vid treårsperiodens slut har ersatts av doktorandtjänster. Härvid avses de utbildningsbidrag som finansieras inom ramen för de av statsmakterna särskilt avsatta medlen inom fakultetsanslagen. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 16 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 19 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

19. beträffande *takten för omvandling av utbildningsbidrag till doktorandtjänster inom de olika fakulteterna*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 16 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

17. Takten för omvandling av utbildningsbidrag till doktorandtjänster inom de olika fakulteterna (mom. 19)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 63 börjar med "Enligt utskottets mening" och slutar med "1989/90:Ub125 yrkande 16" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening bör varken de tekniska eller de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna prioriteras särskilt när det gäller omvandlingen av utbildningsbidrag till doktorandtjänster. Riksdagen bör därför avslå motion 1989/90:Ub125 yrkande 16 och bemyndiga regeringen att för budgetåret 1990/91 överföra medel från anslaget E 9. Tekniska fakulteterna till övriga fakultetsanslag så att omvandlingen kan ske i samma takt inom samtliga fakulteter.

dels att moment 19 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

19. beträffande *takten för omvandling av utbildningsbidrag till doktorandtjänster inom de olika fakulteterna*

att riksdagen med avslag på motion 1989/90:Ub125 yrkande 16 bemyndigar regeringen att för budgetåret 1990/91 överföra medel från anslaget E 9 till övriga fakultetsanslag i enlighet med vad utskottet anfört,

18. Rekrytering till forskarutbildningen (mom. 23)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 65 börjar med "Utskottet delar" och på s. 66 slutar med "yrkandena 11 och 13" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar — — — (= utskottet) — — — samma fakultet. Utskottet vill understryka vikten av att till forskarutbildning kan rekryteras även studerande som vill gå egna vägar och inte inordna sig i något forskarlag. Vad utskottet här anfört om rekrytering till forskarutbildning bör riksdagen med anledning av motion 1989/90:Ub125 yrkande 10 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub71 yrkande 2,

1989/90:Ub80 yrkande 1, 1989/90:Ub125 yrkandena 2 och 8 samt 1989/90:Ub140 yrkandena 11 och 13 som sin mening ge regeringen till känna.

1989/90:UbU25

dels att moment 23 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

23. beträffande *rekrytering till forskarutbildningen*

att riksdagen med anledning av motion 1989/90:Ub125 yrkande 10 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub71 yrkande 2, 1989/90:Ub80 yrkande 1, 1989/90:Ub125 yrkandena 2 och 8 samt 1989/90:Ub140 yrkandena 11 och 13 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

19.Handledning i forskarutbildningen (mom. 25)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 66 börjar med "Utskottet instämmer" och slutar med "yrkande 9" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer med motionärerna när det gäller handledningens betydelse i doktorandutbildningen. De problem i fråga om kvalitet och genomströmningshastighet i denna utbildning som ibland påtalas, sammanhänger ofta med brister i handledningen.

Vid beräkningen av anslagen till doktorandutbildningen måste behovet av kvalificerad handledning enligt utskottets mening tillmätas stor betydelse. Det går aldrig att utbilda fler doktorander än handledarresurserna räcker till.

Fakulteterna har givetvis det direkta ansvaret för att handledningen av blivande doktorer fungerar bra. Det hör enligt utskottets mening t.ex. vara en självklarhet att handledaren tillsammans med doktoranden gör upp en individuell studie- och tidsplan för forskarutbildningen.

I fakulteternas ansvar ingår också att handledarna har en viss utbildning i att vara handledare. Hur institutionerna använder sina doktorander, med andra ord hur de forskarstuderandes arbetsbelastning ser ut, bör också följas av fakulteterna.

Statsmakternas ansvar i sammanhanget är självfallet först och främst att tillse att resurstilldelningen ger fakulteterna en rimlig möjlighet att leva upp till bl.a. de krav som här angivits. Såvitt utskottet kan bedöma bör det, med den anslagstilldelning som förordats under de olika fakultetsanslagen, inte vara omöjligt att inom ramen för den totala verksamheten ge doktorandhandledningen en sådan prioritet att god kvalitet kan åstadkommas.

Vad utskottet anfört om handledningens betydelse bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub80 yrkande 2 och 1989/90:Ub140 yrkande 9 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 25 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1989/90:UbU25

25. beträffande *handledning i forskarutbildningen*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub80 yrkande 2 och 1989/90:Ub140 yrkande 9 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

20. Betygsättning av doktorsavhandlingar (mom. 27)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 66 börjar med "Yrkanden om" och slutar med "avstyrker motionsyrkandena" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att en graderad betygsättning av doktorsavhandlingar bör återinföras för att upprätthålla kvaliteten. Avhandlingar bör betygsättas med något av betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. Fakultetsopponenten och betygsnämndens ledamöter bör ha rätt att i protokoll anmäla avvikande mening samt skälen för sina ställningstaganden. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 17 och med anledning av motion 1989/90:Ub645 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 27 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

27. beträffande *betygsättning av doktorsavhandlingar*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 17 och med anledning av motion 1989/90:Ub645 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

21. Poänggivande kurs i pedagogik i forskarutbildningen (mom. 28)

Lars Leijonborg (fp), Björn Samuelson (vpk) och Margitta Edgren (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 67 börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "Yrkandet avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att medverkan i institutionens undervisning är en naturlig uppgift för doktoranderna och är av värde för deras egen forskarutbildning. En förutsättning för att det skall fungera väl är dock att doktoranderna har grundläggande insikter i pedagogik. En kurs som ger sådana bör därför ingå som ett obligatoriskt moment i början av forskarutbildningen. Riksdagen bör med bifall till motion 1989/90:Ub80 yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anfört.

dels att moment 28 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

28. beträffande *poänggivande kurs i pedagogik i forskarutbildningen*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub80 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

22. Tillsättande av tjänst som professor m.m. (mom. 29)

1989/90:UbU25

Larz Johansson (c), Ann-Cathrine Haglund (m), Birgitta Rydle (m), Birger Hagård (m) och Marianne Andersson i Vårgårda (c) anser .

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 68 börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "1989/90:Ub141 yrkande 11" bort ha följande lydelse:

I propositionen framhålls med rätta den stora betydelsen av att rekrytering till tjänst som professor sker på ett sådant sätt att den för tjänsten mest lämpade kan utses. Detta förutsätter en noggrann prövning av den som söker en ledig tjänst. För att åstadkomma detta finns ett sakkunnigförfarande. De som skall bedöma de sökande utses av fakulteter/sektioner. I propositionen föreslås ingen förändring i detta avseende. Dock antyds att regeringen har för avsikt att i högskoleförordningen ta in en bestämmelse om att de sökande skall beredas tillfälle att ta del av och yttra sig över förslagen till sakkunniga.

Utskottet delar motionärernas bedömning att detta förefaller vara en mycket märklig ordning. Den som söker en tjänst som professor skall således kunna avge omdömen om de sakkunniga som skall yttra sig över den sökandes meriter. Enligt utskottet är det högst oklart vad sådana omdömen skall ha för effekt. Riksdagen bör därför enligt utskottets mening uttala att den här berörda förändringen av högskoleförordningen inte bör genomföras.

Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub52 yrkande 3 och 1989/90:Ub141 yrkande 11 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 29 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

29. beträffande *tillsättande av tjänst som professor m.m.*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub52 yrkande 3 och 1989/90:Ub141 yrkande 11 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

23. Tillsättande av tjänst som professor m.m. (mom. 29)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 68 börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "1989/90:Ub141 yrkande 11" bort ha följande lydelse:

I propositionen diskuteras proceduren vid tillsättning av professorer, och vissa ändringar föreslås också. Utskottet, liksom motionärerna, invänder mot förslaget att valet av sakkunniga skall kunna överklagas. Den möjlighet som nu finns att överklaga ett sakkunnigutlåtande är en nödvändighet ur rättssäkerhetssynpunkt. Utskottet finner att denna föreskrift är tillräcklig. Någon möjlighet att framföra synpunkter på valet av sakkunniga bör därför inte införas.

Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub52 yrkande 3 och 1989/90:Ub141 yrkande 11 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 29 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

29. beträffande *tillsäutande av tjänst som professor m.m.*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub52 yrkande 3 och 1989/90:Ub141 yrkande 11 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

24. Målsättningen att alla högskolelärare skall ha avlagt doktorsexamen (mom. 31)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 69 börjar med "Utskottet delar" och på s. 70 slutar med "1989/90:Ub140 yrkande 17" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar regeringens bedömning att det i princip för alla tjänster som lärare i högskolan skall krävas avlagd doktorsexamen. Undantag måste dock göras bl.a. för det konstnärliga området. Utvecklingen mot en högskola där alla lärare har doktorsexamen måste ses på lång sikt. Detta utgör enligt utskottets mening emellertid inget hinder för att det redan nu vidtas mer systematiska åtgärder för att nå den uppställda målsättningen. Utskottet anser i likhet med motionärerna att regeringen bör ges i uppdrag att i nästa budgetproposition lägga fram en plan för hur målet att få en högskola där det absoluta flertalet lärare är forskarutbildade skall nås. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 20 och 1989/90:Ub140 yrkande 17 och med anledning av motion 1989/90:Ub123 yrkande 13 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 31 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

31. beträffande *målsättningen att alla högskolelärare skall ha avlagt doktorsexamen*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 20 och 1989/90:Ub140 yrkande 17 samt med anledning av motion 1989/90:Ub123 yrkande 13 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

25. Målsättningen att alla högskolelärare skall ha avlagt doktorsexamen (mom. 31)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 69 börjar med "Utskottet delar" och på s. 70 slutar med "1989/90:Ub140 yrkande 17" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar i princip regeringens ambition att på sikt alla lärartjänster inom högskolan bör innehas av personer som avlagt forskarexamen. Utskottet anser dock att det finns fler områden inom högskolan

än det konstnärliga, där kravet på doktorsexamen knappast kan ställas generellt. Det gäller t.ex. vissa lärare inom lärar- och vårdutbildningarna. Riksdagen bör därför redan nu uttala att kravet inte kan få riktigt den räckvidd regeringen tycks förutsätta.

Även om den angivna principen kan förverkligas först på relativt lång sikt är behovet av forskarutbildade i samhället så stort att utskottet ser med oro på den dimensionering av doktorandutbildningen som propositionen föreslår. Också med det marginella tillskott av antalet doktorandtjänster som utskottet i annat sammanhang förordat finns ett behov av en plan för hur doktorandutbildningen kan byggas ut i framtiden. Enligt utskottets mening bör regeringen redan till nästa budgetproposition kunna återkomma med en sådan plan. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 13 och med anledning av motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 20 samt 1989/90:Ub140 yrkande 17 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 31 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

31. *beträffande målsättningen att alla högskolelärare skall ha avlagt doktorsexamen*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 13 och med anledning av motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 20 samt 1989/90:Ub140 yrkande 17 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

26. Målsättningen att alla högskolelärare skall ha avlagt doktorsexamen (mom. 31)

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 69 börjar med "Utskottet delar" och på s. 70 slutar med "1989/90:Ub140 yrkande 17" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar regeringens bedömning att det i princip för alla tjänster som lärare i högskolan skall krävas avlagd doktorsexamen. Detta är en förutsättning för att man skall kunna kräva forskning i tjänsten. Undantag måste dock göras bl.a. för det konstnärliga området. Utvecklingen mot en högskola där alla lärare har doktorsexamen måste ses på lång sikt. Utskottet konstaterar i likhet med motionärerna att målsättningen att alla lärare skall vara forskarutbildade inte åtföljts av några konkreta förslag till åtgärder. Detta hade enligt utskottet varit önskvärt. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 20 och 1989/90:Ub140 yrkande 17 samt med anledning av motion 1989/90:Ub123 yrkande 13 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 31 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

31. *beträffande målsättningen att alla högskolelärare skall ha avlagt doktorsexamen*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub125 yrkande

20 och 1989/90:Ub140 yrkande 17 samt med anledning av motion 1989/90:Ub123 yrkande 13 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

1989/90:UbU25

27. Tjänst som högskoleadjunkt (mom. 32)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 70 börjar med "När det gäller" och slutar med "1989/90:Ub125 yrkande 21" bort ha följande lydelse:

Vad gäller de medel som föreslås anvisade till de mindre och medelstora högskolorna för forskningsstödjande åtgärder vill utskottet, i likhet med motionärerna, klart markera att dessa medel inte skall kunna tas i anspråk av nya innehavare av adjunktstjänster. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 21 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 32 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

32. beträffande *tjänst som högskoleadjunkt*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 21 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

28. Omfattningen av högskolelektorernas forskning (mom. 35)

Larz Johansson (c), Ann-Cathrine Haglund (m), Lars Leijonborg (fp), Birgitta Rydle (m), Birger Hagård (m), Marianne Andersson i Vårgårda (c) och Margitta Edgren (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 72 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "1989/90:Ub617 yrkande 7" bort ha följande lydelse:

Utskottet noterar att tjänsten som högskolelektor i framtiden blir samma typ av kombinerad forsknings- och undervisningstjänst som exempelvis tjänst som professor. Enligt utskottet är principen om högskolelektorernas forskning så central att den, i enlighet med vad motionärerna föreslagit, bör regleras i högskoleförordningen. Utskottet anser i likhet med motionärerna att forskningsandelen i tjänsten skall uppgå till minst en tredjedel av arbetstiden. Utskottet förordar att en sådan bestämmelse tas in i högskoleförordningen. Detta hindrar inte att arbetsfördelningen inom den lokala högskoleenheten skall kunna organiseras på ett flexibelt sätt. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 9, 1989/90:Ub125 yrkande 18, 1989/90:Ub143 yrkande 13 och 1989/90:Ub617 yrkande 7 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 35 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

35. beträffande *omfattningen av högskolelektorernas forskning*

att riksdagen med bifall motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 9,

1989/90:Ub125 yrkande 18, 1989/90:Ub143 yrkande 13 och 1989/90:Ub617 yrkande 7 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

1989/90:UbU25

29. Skyldighet att forska i tjänsten (mom. 36)

Ann-Cathrine Haglund (m), Lars Leijonborg (fp), Birgitta Rydén (m), Birger Hagård (m) och Margitta Edgren (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 73 börjar med "Utskottet vill dock" och slutar med "1989/90:Ub125 yrkande 19" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att skyldighet att bedriva eller medverka i forskning skall kunna åläggas alla högskolelektorer som är forskarutbildade. Reformen bör genomföras successivt, och det är naturligt att börja med docentkompetenta högskolelektorer. Målsättningen bör enligt utskottet vara att alla forskningskompetenta högskolelektorer budgetåret 1993/94 har forskning som en av sina väsentliga arbetsuppgifter. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 10 och 1989/90:Ub125 yrkande 19 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 36 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

36. beträffande *skyldighet att forska i tjänsten*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub123 yrkande 10 och 1989/90:Ub125 yrkande 19 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

30. Tjänst som forskningsassistent (mom. 37)

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 74 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "1989/90:Ub140 yrkande 19" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill i likhet med motionärerna peka på den betydelse tjänsterna som forskningsassistent har vid övergången från grundutbildning till forskarutbildning. Vid ett avskaffande av forskningsassistenttjänsterna kan rekryteringen av forskare försvåras eftersom det inte är säkert att det finns lediga doktorandtjänster. Utskottet anser därför att möjlighet att inneha tjänst som forskningsassistent inte bör avvecklas förrän effekterna av omvandlingen av utbildningsbidrag till doktorandtjänster utvärderats. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub116 och 1989/90:Ub140 yrkande 19 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 37 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

37. beträffande *tjänst som forskningsassistent*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub116 och 1989/90:Ub140 yrkande 19 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

31. Tjänster inom det medicinska området (mom. 41)

1989/90:UbU25

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 78 börjar med "Utskottet hänvisar" och slutar med "1989/90:Ub125 yrkande 23" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser inte att regeringens förslag till förändring av tjänster inom det medicinska området är väl genomtänkt. I likhet med motionärerna anser utskottet att tjänsterna bör utformas så att behoven för såväl grundläggande utbildning, forskning som klinisk tjänstgöring kan tillgodoses inom ramen för den tjänstgöringstid som finns att disponera. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med ett nytt förslag om tjänsterna inom det medicinska området. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 23 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub77 yrkandena 2 och 3 samt 1989/90:Ub78 yrkande 2 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 41 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

41. beträffande *tjänster inom det medicinska området*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 23 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub77 yrkandena 2 och 3 samt 1989/90:Ub78 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

32. Tjänster inom det medicinska området (mom. 41)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 78 börjar med "Utskottet hänvisar" och slutar med "1989/90:Ub125 yrkande 23" bort ha följande lydelse:

Utskottet hänvisar inledningsvis till vad som i det föregående redovisats i detta betänkande, nämligen att arbetstidens fördelning mellan uppgifter inom utbildning och forskning bör avgöras genom lokala beslut. Vad gäller den kliniska tjänstgöringen delar utskottet regeringens bedömning att omfattningen bör regleras i arbetstidsavtal. Utskottet bedömer mot bakgrund härav att tjänstekonstruktionen inom det kliniska området i dessa delar är ändamålsenlig.

UHÄ har föreslagit att alla lärartjänster inom det medicinska området skall kunna förenas med tjänster inom sjukvårdsorganisationen. Förutom läkartjänster gäller detta arbetsterapeuter, ingenjörer, laboratorieassistenter, logopeder, sjukgymnaster och sjuksköterskor. Regeringen har inte ställt sig bakom UHÄ:s förslag om tjänsteförening. Regeringen anför istället att undantag skall kunna medges i vissa fall.

Utskottet anser i likhet med motionärerna att även detta förslag om möjlighet till tjänsteförening bör genomföras. För utbildning och forskning inom vårdområdet är det angeläget att ta till vara möjligheten att kombinera arbete inom vården med lärartjänster. Även andra

vårdutbildningar än läkarutbildningen borde få generell tillgång till denna lärartjänstkonstruktion. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub78 yrkande 2 samt med med anledning av motionerna 1989/90:Ub77 yrkandena 2 och 3 samt 1989/90:Ub125 yrkande 23 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 41 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

41. beträffande *tjänster inom det medicinska området*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub78 yrkande 2 samt med med anledning av motionerna 1989/90:Ub77 yrkandena 2 och 3 samt 1989/90:Ub125 yrkande 23 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

33. Tjänst som klinisk assistent (mom. 42)

Larz Johansson (c), Marianne Andersson i Vårgårda (c) och Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 79 börjar med "Utskottet vill" och på s. 80 slutar med "till känna" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med merparten av motionärerna att tjänsten som klinisk amanuens bör kvarstå. Utskottet avvisar således regeringens förslag att en ny typ av tjänst, klinisk assistent, införs inom medicinsk utbildning och forskning. De kliniska amanuenserna är i dag den största lärarresursen för medicinsk grundutbildning. Tjänstkonstruktionen garanterar att viss tid av tjänsten skall ägnas åt grundläggande utbildning. Regeringens förslag att ersätta tjänsten som klinisk amanuens med en ny tjänst innebär att denna garanti försvinner. Detta anser utskottet vara allvarligt, inte minst mot bakgrund av de förändringar av läkarutbildningen som nu aviseras. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub88, 1989/90:Ub125 yrkande 22, 1989/90:Ub140 yrkande 18 samt 1989/90:Ub141 yrkande 13 och med avslag på proposition 1989/90:90 samt motionerna 1989/90:Ub77 yrkande 1 och 1989/90:Ub78 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 42 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

42. beträffande *tjänst som klinisk assistent*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub88, 1989/90:Ub125 yrkande 22, 1989/90:Ub140 yrkande 18 samt 1989/90:Ub141 yrkande 13 och med avslag på proposition 1989/90:90 samt motionerna 1989/90:Ub77 yrkande 1 och 1989/90:Ub78 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

34. De externt finansierade forskarnas undervisnings-skyldighet (mom. 45)

1989/90:UbU25

Ann-Cathrine Haglund (m), Lars Leijonborg (fp), Birgitta Rydle (m), Birger Hagård (m) och Margitta Edgren (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 80 börjar med "Utskottet erinrar om" och slutar med "1989/90:Ub123 yrkande 12" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas farhågor beträffande hur högskoleenheterna skall kunna finansiera högskolelektorernas forskning utan att grundutbildningen på kort sikt blir lidande. En resurs som bör kunna utnyttjas för grundutbildningen utgör de externt finansierade forskarna. Utskottet föreslår därför att det skall föreskrivas att dessa forskare åläggs undervisningsskyldighet inom den grundläggande högskoleutbildningen. Ca 10% av arbetstiden bör härvid vara en lämplig riktpunkt. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 12 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 45 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

45. beträffande *de externt finansierade forskarnas undervisningsskyldighet*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

35. Tjänstledighet för att inneha högre tjänst m.m. (mom. 47)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 81 börjar med "Med hänvisning till" och slutar med "1989/90:Ub125 yrkande 12" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i motionärernas bedömning att riksdagens beslut att överföra lärartjänster inom det allmänna skolväsendet till kommunalt huvudmannaskap kan leda till försämrade möjligheter för lärarna att få tjänstledigt för att inneha högre tjänst m.m. Detta kan innebära att ett antal personer avstängs från möjlighet att bedriva högre studier eller forskning. Möjligheten till tjänstledighet måste därför ägnas uppmärksamhet när huvudmannaskapet förändras. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 12 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 47 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

47. beträffande *tjänstledighet för att inneha högre tjänst m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

36. Tjänstestrukturen inom den landstingskommunala vårdhögskolan (mom. 48)

1989/90:UbU25

Larz Johansson (c), Marianne Andersson i Vårgårda (c) och Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 81 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "1989/90:Ub149 yrkande 3" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är angeläget att den landstingskommunala vårdhögskolans tjänstestruktur utformas på samma sätt som inom den statliga högskolan. Andelen lärare som avlagt doktorsexamen måste öka inom den kommunala högskolan i syfte att skapa en tjänstestruktur där också forskning normalt ingår i tjänsten. Den rörliga resurs för lärare inom den kommunala högskolan som föreslås i propositionen under anslaget Medicinska fakulteterna är värdefull men inte tillräcklig. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub143 yrkande 12 och med anledning av motion 1989/90:Ub149 yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 48 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

48. beträffande *tjänstestrukturen inom den landstingskommunala vårdhögskolan*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub143 yrkande 12 och med anledning av motion 1989/90:Ub149 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

37. Tjänstestrukturen inom den landstingskommunala vårdhögskolan (mom. 48)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 81 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "1989/90:Ub149 yrkande 3" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas bedömning att tjänstestrukturen inom den kommunala högskolan måste utvecklas framför allt i syfte att utvidga lärares möjlighet att bedriva eller medverka i forskning. UHÄ har föreslagit att det inom den kommunala högskolan skall finnas tjänster som gör det möjligt att kombinera egen forskning och undervisning med vårdarbete. Den rörliga forskningsresurs som nu föreslås för den kommunala högskolan under anslaget Medicinska fakulteterna bör kunna användas för denna typ av kombinationstjänster. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub149 yrkande 3 och med anledning av motion 1989/90:Ub143 yrkande 12 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 48 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

48. beträffande *tjänstestrukturen inom den landstingskommunala vårdhögskolan*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub149 yrkande 3 och med anledning av motion 1989/90:Ub143 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

1989/90:UbU25

38. Utbyggnad av fasta forskningsresurser och inrättande av nya fakulteter och universitet (mom. 49)

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 84 börjar med "Utskottet är" och på s. 85 slutar med "1989/90:A87 yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar de motionärers uppfattning som hävdar att en realistisk utvecklingsmodell måste utformas för den fortsatta utbyggnaden av fasta forskningsresurser i Sverige och att en sådan utbyggnad inte enbart får styras av regionalpolitiska skäl. Det innebär bl.a. att forskningens kvalitet och därmed dess internationella relevans inte får eftersättas. Utskottet anser att utgångspunkter för en sådan utbyggnad bl.a. bör vara

att utbyggnaden av fasta forskningsresurser vid nya högskolor inte skall ske på bekostnad av de befintliga forskningsresurserna,

att utbyggnaden bör ske i nära samverkan med forskningen vid de befintliga universiteten och större högskolorna,

att utbyggnaden skall ske successivt,

att forskningen byggs upp från grunden enligt den modell för stegvis utbyggnad av fasta forskningsresurser och fakultetsorganisation vid de mindre och medelstora högskolorna som skisseras såväl i motion 1989/90:Ub501 som i motion 1989/90:Ub143.

Enligt utskottets mening bör de f.d. universitetsfilialerna — högskolorna i Örebro, Växjö och Karlstad — samt högskolan i Sundsvall—Härnösand, vilka delvis redan har betydande forskningsverksamhet, få en kraftfullare satsning än de övriga. Denna satsning skall möjliggöra en uppbyggnad av någon eller några fakulteter de närmaste åren och att dessa högskoleenheter får ställning som universitet före år 2000. Utskottet återkommer senare i detta avsnitt till frågan om resurser för forskningsverksamheten för samtliga mindre och medelstora högskoleenheter under den närmaste femårsperioden.

Vidare vill utskottet peka på möjligheten att utveckla s.k. nätverksuniversitet, dvs. två eller flera högskolor som utformar sina utbildnings- och forskningsprofiler på ett sådant sätt att de tillsammans kan erbjuda ett så brett utbud att de närmast kan likställas med fullständiga universitet, vilket närmare utvecklas i flera av de aktuella motionerna. Tillsammans med myndigheter och företag på orten bör också lokala kunskapsmiljöer med vissa profiler kunna utvecklas på flera högskoleorter i landet.

Slutligen anser utskottet att en särskild organisationskommitté med parlamentarisk förankring bör tillkallas för att förbereda en utbyggnad av den högre utbildningen och forskningen i enlighet med de riktlin-

jer som dragits upp i motion 1989/90:Ub501. Organisationkommitténs arbete bör vara slutfört senast under år 1992 för att en utvecklingsplan skall kunna framläggas i 1993 års proposition om forskning.

Vad utskottet anfört om utbyggnad av fasta forskningsresurser m.m. bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub143 yrkandena 7 och 8 samt 1989/90:Ub501 yrkandena 5 och 6, med anledning av motionerna 1989/90:Ub54, 1989/90:Ub61, 1989/90:Ub79 yrkande 1, 1989/90:Ub99, 1989/90:Ub114, 1989/90:Ub127 yrkande 1, 1989/90:Ub134 yrkande 2, 1989/90:Ub145 yrkande 1, 1989/90:Ub523, 1989/90:Ub541 yrkande 3, 1989/90:Ub575, 1989/90:Ub580, 1989/90:Ub584 yrkande 1, 1989/90:Ub610, 1989/90:Ub628, 1989/90:Ub629 yrkande 1 delvis, 1989/90:Ub634, 1989/90:Ub654, 1989/90:Ub682, 1989/90:Ub725 yrkande 1, 1989/90:Ub757 yrkande 2, 1989/90:Ub820 yrkande 3 delvis, 1989/90:Ub822 yrkandena 2 och 3, 1989/90:A69 yrkande 1 samt 1989/90:A87 yrkande 2 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 49 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

49. beträffande *utbyggnad av fasta forskningsresurser och inrättande av nya fakulteter och universitet*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub143 yrkandena 7 och 8 samt 1989/90:Ub501 yrkandena 5 och 6, med anledning av motionerna 1989/90:Ub54, 1989/90:Ub61, 1989/90:Ub79 yrkande 1, 1989/90:Ub99, 1989/90:Ub114, 1989/90:Ub127 yrkande 1, 1989/90:Ub134 yrkande 2, 1989/90:Ub145 yrkande 1, 1989/90:Ub523, 1989/90:Ub541 yrkande 3, 1989/90:Ub575, 1989/90:Ub580, 1989/90:Ub584 yrkande 1, 1989/90:Ub610, 1989/90:Ub628, 1989/90:Ub629 yrkande 1 delvis, 1989/90:Ub634, 1989/90:Ub654, 1989/90:Ub682, 1989/90:Ub725 yrkande 1, 1989/90:Ub757 yrkande 2, 1989/90:Ub820 yrkande 3 delvis, 1989/90:Ub822 yrkandena 2 och 3, 1989/90:A69 yrkande 1 samt 1989/90:A87 yrkande 2 och med avslag på motion 1989/90:Ub131 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

39. Utbyggnad av fasta forskningsresurser och inrättande av nya fakulteter och universitet (mom. 49)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 84 börjar med "Utskottet är" och på s. 85 slutar med "och 1989/90:A87 yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet är inte berett att förorda att fasta forskningsresurser eller liknande nu tillförs samtliga mindre och medelstora högskolor. Enligt utskottets mening bör dock riksdagen nu besluta att högskolan i Sundsvall—Härnösand skall byggas ut till universitet. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till tidpunkt för inrättandet och hur uppbyggnaden bör ske.

Vad utskottet anfört om utvecklingen av ett universitet i Sundsvall bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub822 yrkandena 2 och 3 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub54, 1989/90:Ub143 yrkande 7, 1989/90:Ub501 yrkandena 5 och 6, 1989/90:Ub580, 1989/90:Ub610 samt 1989/90:A69 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

I övrigt avstyrker utskottet således motionerna 1989/90:Ub61, 1989/90:Ub79 yrkande 1, 1989/90:Ub99, 1989/90:Ub114, 1989/90:Ub127 yrkande 1, 1989/90:Ub131, 1989/90:Ub134 yrkande 2, 1989/90:Ub143 yrkande 8, 1989/90:Ub145 yrkande 1, 1989/90:Ub523, 1989/90:Ub541 yrkande 3, 1989/90:Ub575, 1989/90:Ub584 yrkande 1, 1989/90:Ub628, 1989/90:Ub629 yrkande 1 delvis, 1989/90:Ub634, 1989/90:Ub654, 1989/90:Ub682, 1989/90:Ub725 yrkande 1, 1989/90:Ub757 yrkande 2, 1989/90:Ub820 yrkande 3 delvis och 1989/90:A87 yrkande 2.

dels att moment 49 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

49. beträffande *utbyggnad av fasta forskningsresurser och inrättande av nya fakulteter och universitet*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub822 yrkandena 2 och 3, med anledning av motionerna 1989/90:Ub54, 1989/90:Ub143 yrkande 7, 1989/90:Ub501 yrkandena 5 och 6, 1989/90:Ub580, 1989/90:Ub610 samt 1989/90:A69 yrkande 1 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub61, 1989/90:Ub79 yrkande 1, 1989/90:Ub99, 1989/90:Ub114, 1989/90:Ub127 yrkande 1, 1989/90:Ub131, 1989/90:Ub134 yrkande 2, 1989/90:Ub143 yrkande 8, 1989/90:Ub145 yrkande 1, 1989/90:Ub523, 1989/90:Ub541 yrkande 3, 1989/90:Ub575, 1989/90:Ub584 yrkande 1, 1989/90:Ub628, 1989/90:Ub629 yrkande 1 delvis, 1989/90:Ub634, 1989/90:Ub654, 1989/90:Ub682, 1989/90:Ub725 yrkande 1, 1989/90:Ub757 yrkande 2, 1989/90:Ub820 yrkande 3 delvis och 1989/90:A87 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

40. Användningen av resurser för forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna (mom. 51)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 87 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "yrkande 28" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill understryka att utgångspunkten måste vara att forskningen vid de mindre och medelstora högskolorna skall bedrivas med samma krav på kvalitet som gäller för annan forskning inom högskolan. Med den utgångspunkten och i ljuset av bl.a. de fakta som 1989 redovisades i utredningen (SOU 1989:27) Forskning vid de mindre och medelstora högskolorna, ter sig forskningskvaliteten vid dessa högskolor som ett angeläget reformområde under kommande år.

En förutsättning för en god kvalitet i såväl forskning som grundutbildning är att lärarna i största möjliga utsträckning är forskarutbilda-

de. Utskottet anser det inte motiverat att hålla fast vid den nuvarande organisationen enligt vilken de mindre och medelstora högskolorna stannar kvar i ett slags filialförhållande till universiteten. I stället menar utskottet att styrelserna för de mindre och medelstora högskolorna bör ges ansvar för *hela* verksamheten, således även forskningen på eget programansvar, och att de bör uppmuntras att söka samarbete med de forskningsinstitutioner som bäst kompletterar högskolornas egen forskning.

Resurserna för forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna, som i propositionen föreslås under anslaget E 12. Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål, är fördelade på resp. högskola. Utskottet vill avstyrka detta förslag. I stället bör de resurser som föreslagits anvisas till forskningsrådsnämnden (FRN). FRN bör uppdras åt en särskild delegation med vetenskaplig kompetens att fördela anslaget mellan högskolorna, sedan dessa inkommit med ansökningar. Enligt utskottets mening utgör en sådan ordning den bästa garantin för att höga vetenskapliga kvalitetskrav upprätthålls i verksamheten. Med hänsyn till den stora andelen icke-forskarutbildade lärare vid de mindre och medelstora högskolorna bör medlen under den närmaste sexårsperioden i huvudsak användas till att ge lärarna tillfälle till forskarutbildning.

Vad utskottet anfört om resurserna för forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 16 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub92 yrkandena 9 och 10 samt 1989/90:Ub125 yrkande 28 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 51 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

51. beträffande *användningen av resurser för forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 16 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub92 yrkandena 9 och 10, 1989/90:Ub125 yrkande 28 samt 1989/90:Ub141 yrkande 14 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

41. Användningen av resurser för forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna (mom. 51)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 87 börjar med "Vad gäller" och på s. 88 slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Vad gäller profilering av forskningsverksamheten instämmer utskottet i motionärernas uppfattning att profilering av forskningen vid de mindre och medelstora högskoleenheterna kommer att vara nödvändig för att dessa skall kunna bedriva forskning som uppfyller kvalitetskraven. Utskottet anser alltså att medlen för forskningsstödjande åtgärder skall anvisas till aktiva forskargrupper vid institutioner som har profilerat sin forskning.

Vad utskottet anfört om användningen av medlen för forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskoleenheterna bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 14 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 51 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

51. beträffande *användningen av resurser för forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 14 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub92 yrkandena 9 och 10, 1989/90:Ub123 yrkande 16 samt 1989/90:Ub125 yrkande 28 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

42. Resurser för forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna (mom. 52)

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 89 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "i propositionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet har tidigare i detta betänkande utvecklat sin syn på utbyggnaden av fasta forskningsresurser vid de mindre och medelstora högskolorna. För budgetåret 1990/91 föreslår utskottet att sammanlagt 55,5 milj.kr. skall fördelas till högskolorna i Växjö, Örebro, Karlstad och Sundsvall—Härnösand med vardera 5 milj.kr., till övriga högskolor med vardera 2,5 milj.kr. och till högskoleutbildning på Gotland 0,5 milj.kr. Slutligen bör UHÅ tilldelas 5 milj.kr. för att kunna göra punktvisa förstärkningar när så erfordras. För de därpå följande fyra budgetåren bör sammanlagda förstärkningar om 56 milj.kr. per år anvisas enligt samma fördelning, dock bör högskoleutbildning på Gotland då erhålla en förstärkning om 1 milj.kr. per år.

Vad utskottet anfört om ytterligare resurser för forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna under femårsperioden bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub105 yrkande 1, 1989/90:Ub134 yrkande 1 delvis, 1989/90:Ub143 yrkandena 5 delvis och 6 samt 1989/90:Ub145 yrkandena 2 delvis och 3, med anledning av proposition 1989/90:90 samt motionerna 1989/90:Ub24 yrkandena 1, 2, 3 och 4, samtliga delvis, 1989/90:Ub105 yrkande 2 delvis, 1989/90:Ub127 yrkande 2 delvis, 1989/90:Ub133 yrkandena 1 delvis och 2, 1989/90:A23 yrkande 1 delvis samt 1989/90:A94 yrkande 4 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub24 yrkande 5 delvis, 1989/90:Ub79 yrkande 2, 1989/90:Ub128 delvis samt 1989/90:Ub151 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 52 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

52. beträffande *resurser för forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub105 yrkande 1, 1989/90:Ub134 yrkande 1 delvis, 1989/90:Ub143 yrkandena 5 delvis och 6 samt 1989/90:Ub145 yrkandena 2 delvis och 3, med

anledning av proposition 1989/90:90 samt motionerna 1989/90: Ub24 yrkandena 1, 2, 3 och 4, samtliga delvis, 1989/90:Ub105 yrkande 2 delvis, 1989/90:Ub127 yrkande 2 delvis, 1989/90: Ub133 yrkandena 1 delvis och 2, 1989/90:A23 yrkande 1 delvis samt 1989/90:A94 yrkande 4 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub24 yrkande 5 delvis, 1989/90:Ub79 yrkande 2, 1989/90:Ub128 delvis samt 1989/90:Ub151 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

43. Resurser för forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna (mom. 52)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 89 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "i propositionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med många motionärer att högskolorna i Örebro, Växjö, Karlstad, Sundsvall—Härnösand och Luleå nu bör få en kraftig förstärkning av sina resurser för forskning i syfte att förstärka bl.a. den regionala utvecklingen. Därigenom möjliggörs ökad forskning på eget programansvar, vilket bör kunna balansera den nuvarande situationen med forskning huvudsakligen i projektform. Under treårsperioden föreslår utskottet för de tre förstnämnda högskolorna en förstärkning med 15 milj.kr. per år utöver regeringens förslag, medan högskolan i Sundsvall—Härnösand bör tillföras ytterligare 12 milj.kr. per år. För högskolan i Luleå föreslås sammanlagt 7 milj.kr. per år, varav 5 milj.kr. bör tillföras den tekniska forskningen och de resterande 2 milj.kr. avser de humanistiska och samhällsvetenskapliga verksamhetsområdena. Den totala resursförstärkningen under treårsperioden uppgår därmed till 192 milj.kr. utöver vad som föreslås i propositionen.

Vad utskottet anför om ytterligare resurser för forskningsstödjande åtgärder vid högskolorna i Örebro, Karlstad, Växjö, Sundsvall—Härnösand och Luleå under treårsperioden bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub24 yrkandena 1, 2, 3, 4 och 5, samtliga delvis, med anledning av proposition 1989/90:90 samt motionerna 1989/90:Ub143 yrkandena 5 delvis och 6, 1989/90:Ub145 yrkandena 2 delvis och 3, 1989/90:A23 yrkande 1 delvis samt 1989/90:A94 yrkande 4 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub79 yrkande 2, 1989/90: Ub105 yrkandena 1 och 2 delvis, 1989/90:Ub127 yrkande 2 delvis, 1989/90:Ub128 delvis, 1989/90:Ub133 yrkandena 1 delvis och 2, 1989/90:Ub134 yrkande 1 delvis samt 1989/90:Ub151 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 52 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

52. beträffande *resurser för forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub24 yrkandena 1, 2, 3, 4 och 5, samtliga delvis, med anledning av proposition

1989/90:90 samt motionerna 1989/90:Ub143 yrkandena 5 delvis och 6, 1989/90:Ub145 yrkandena 2 delvis och 3, 1989/90:A23 yrkande 1 delvis samt 1989/90:A94 yrkande 4 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub79 yrkande 2, 1989/90:Ub105 yrkandena 1 och 2 delvis, 1989/90:Ub127 yrkande 2 delvis, 1989/90:Ub128 delvis, 1989/90:Ub133 yrkandena 1 delvis och 2, 1989/90:Ub134 yrkande 1 delvis samt 1989/90:Ub151 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

44. Forskningsråden och full kostnadstäckning (mom. 54)

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 92 börjar med "Utskottet delar" och på s. 93 slutar med "1989/90:Ub143 yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som utmärker årets forskningsproposition nämligen att en av de mest angelägna åtgärderna är att stärka den svenska grundforskningen. Regeringen föreslår också en rad åtgärder för att detta skall kunna realiseras. Ytterst värdefulla insatser för grundforskningen görs också av forskningsrådsorganisationen.

Utskottet anser i likhet med flera av motionärerna att principen om full kostnadstäckning skall tillämpas konsekvent gentemot samtliga externa finansiärer. Det är dock angeläget att övergången till ett sådant system åtföljs av en förstärkning av forskningsrådets resurser så att de reellt inte urholkas. Den ambition som regeringen ger uttryck för i forskningspropositionen om en förstärkning av forskningsrådets resurser får enligt utskottet inte förbytas i en real minskning. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 26 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 16 och 1989/90:Ub143 yrkande 2 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 54 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

54. *beträffande forskningsråden och full kostnadstäckning*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 26 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 16 och 1989/90:Ub143 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

45. Forskningsråden och full kostnadstäckning (mom. 54)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 92 börjar med "Utskottet delar" och på s. 93 slutar med "1989/90:Ub143 yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med flera av motionärerna att principen om full kostnadstäckning vad gäller externt finansierad verksamhet inte skall tillämpas fullt ut vad gäller forskningsråden. De medel råden

anslår till forskningsprojekt har bedömts av rådens experter på grundval av vetenskapliga kvalifikationer. Det är snarast till gagn för forskningen vid högskolan att rådsfinansierade projekt utförs. Skulle principen om full kostnadstäckning tillämpas finns det enligt utskottet risk för att medlen sprids ut som allmänt stöd åt högskoleinstitutionerna i stället för att användas till satsningar på forskningsmässigt kvalificerade projekt. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 16 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 26 och 1989/90:Ub143 yrkande 2 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 54 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

54. *beträffande forskningsråden och full kostnadstäckning*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 16 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 26 och 1989/90:Ub143 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

46. Kompensation för lokalkostnader (mom. 55)

Ann-Cathrine Haglund (m), Lars Leijonborg (fp), Birgitta Rydle (m), Birger Hagård (m), Margitta Edgren (fp) och Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 93 börjar med "För högskoleområdet" och slutar med "1989/90:Ub123 yrkande 15" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att vissa av de förändringar som följer av riksdagens beslut om ett nytt styr- och anslagssystem för högskolan fr.o.m. budgetåret 1993/94 skulle kunnat genomföras tidigare. Hit hör den kompensation för lokalkostnader som de externa finansiärerna skall lämna. Regeringen föreslår för den nu kommande treårsperioden att universitet och högskolor skall få disponera de influtna medlen för lokalkostnadsändamål. Utskottet delar motionärernas bedömning att det redan fr.o.m. budgetåret 1990/91 skall vara möjligt att låta universitet och högskolor helt få tillgodogöra sig influtna lokalhyror. Inkomstposterna under lokalkostnadsanslaget bör därmed tas bort. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 15 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 55 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

55. *beträffande kompensation för lokalkostnader*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 15 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

47. Högskolans medverkan i stiftelser m.m.
(mom. 56)

1989/90:UbU25

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 94 börjar med "Utskottet delar" och på s. 95 slutar med "1989/90:Ub143 yrkande 4" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar regeringens bedömning att kontakterna mellan högskola och näringsliv är värdefulla. Utskottet instämmer vidare i motionärernas bedömning att det är angeläget att forskningsresultaten så snabbt som möjligt kan utnyttjas i produktionen av varor och tjänster. Forskningsinformation och utveckling av kontaktsekretariaten är av stor betydelse härför. En annan betydelsefull form för att snabbt introducera forskningsresultat i produktionen är att etablera s.k. forskarbyar och "science park-anläggningar" (som IDEON i Lund, STUNS i Uppsala och UMINOVA i Umeå). De kan enligt utskottet erbjuda en lämplig övergång mellan uppdragsforskning inom högskolans ram och kommersiellt driven verksamhet, där forskningsresultat omsätts i produkter och tjänster. Kontaktsekretariat och forskarbyar har också en viktig uppgift i att hjälpa små och medelstora företag utan egen forskning med produktutveckling. Detta bör ske i nära samarbete med utvecklingsfonden. Vad utskottet här anfört om den stimulans som högskolans medverkan i stiftelser, forskarbyar m.m. innebär bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub143 yrkande 4 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 56 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

56. beträffande *högskolans medverkan i stiftelser m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub143 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

48. Vetenskapsbutiker (mom. 57)

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 95 börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "1989/90:Ub140 yrkande 33" bort ha följande lydelse:

Utskottet har noterat att i flera länder pågår försök med s.k. vetenskapsbutiker. Dessa fungerar som förmedlare av kontakter mellan forskare, forskarstuderande och olika grupper som har frågeställningar som de vill ha belysta. Härigenom kommer också grupper som saknar finansiella möjligheter i åtnjutande av de tjänster forskningen kan tillhandahålla. Utskottet anser i likhet med motionärerna att denna försöksverksamhet är så intressant att den också bör prövas i Sverige. Utskottet delar motionärernas bedömning att 1 milj.kr. bör anslås till försöksverksamhet med vetenskapsbutiker. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 33 och med anledning av motion 1989/90:Ub139 yrkande 12 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 57 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1989/90:UbU25

57. beträffande *vetenskapsbutiker*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 33 och med anledning av motion 1989/90:Ub139 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

49. Vetenskapsbutiker (mom. 57)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 95 börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "1989/90:Ub140 yrkande 33" bort ha följande lydelse:

Utskottet har noterat att i flera länder pågår försök med s.k. vetenskapsbutiker. Dessa fungerar som förmedlare av kontakter mellan forskare, forskarstuderande och olika grupper som har frågeställningar som de vill ha belysta. Härigenom kommer också grupper som saknar finansiella möjligheter i åtnjutande av de tjänster forskningen kan tillhandahålla. Av särskild betydelse är denna verksamhet för fackföreningar, miljögrupper, kvinnogrupper, fredsorganisationer och andra icke-kommersiella organisationer. Utskottet anser i likhet med motionärerna att försöksverksamheten med vetenskapsbutiker är så intressant att den också bör provas i Sverige. Utskottet delar motionärernas bedömning att 15 milj.kr. bör anslås till försöksverksamhet med vetenskapsbutiker. Medlen bör disponeras av forskningsrådsnämnden. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub139 yrkande 12 och med anledning av motion 1989/90:Ub140 yrkande 33 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 57 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

57. beträffande *vetenskapsbutiker*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub139 yrkande 12 och med anledning av motion 1989/90:Ub140 yrkande 33 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

50. Beskattning av stiftelser m.m. (mom. 58)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 95 börjar med "Utskottet anser" och på s. 96 slutar med "1989/90:Ub125 yrkande 14" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är angeläget att resurserna för forskning och forskarutbildning inte urholkas som följd av eventuella förändringar i skattelagstiftningen. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 14 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 58 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1989/90:UbU25

58. beträffande *bekattning av stiftelser m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 14 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

51. Etiska nämnder, deras funktion och sammansättning (mom. 59)

Björn Samuelson (vpk) och Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 97 börjar med "De etiska" och på s. 98 slutar med "yrkande 30" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att de etiska frågeställningarna i anslutning till forskning är så väsentliga att det inte är tillräckligt med de rådgivande etiska kommittéer som i dag finns. Utskottet anser att det inom högskolan i stället bör inrättas särskilda etiska nämnder. Viktiga uppgifter för dessa nämnder är tillsyn, kunskapsinsamling, information och rådgivning. Etiska nämnder skall kunna finnas såväl lokalt, regionalt som nationellt. I dessa nämnder skall ingå forskare och juridisk expertis, men majoriteten av ledamöterna skall vara lekmän. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub139 yrkande 7, 1989/90:Ub141 yrkande 5, 1989/90:Ub752 och 1989/90:Ub804 yrkande 30 samt med anledning av motion 1989/90:Ub137 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 59 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

59. beträffande *etiska nämnder, deras funktion och sammansättning*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub139 yrkande 7, 1989/90:Ub141 yrkande 5, 1989/90:Ub752 och 1989/90:Ub804 yrkande 30 samt med anledning av motion 1989/90:Ub137 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

52. Etisk kodex för forskare (mom. 61)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 98 börjar med "Utskottet anser" och på s. 99 slutar med "yrkande 6" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas bedömning att en etisk kodex kan lyfta fram problem och vägleda forskare i olika etiska frågeställningar som även innefattar forskarens lojalitet mot samhället och mot framtida generationer. Det är utskottets mening att införande av etisk kodex för forskare bör uppmuntras och att det direkta ansvaret ligger på de lokala högskolemyndigheterna. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 6 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 61 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1989/90:UbU25

61. beträffande *etisk kodex för forskare*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 6
som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

53. Alternativ till djurförsök (mom. 62)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 99 börjar med
"Utskottet delar regeringens" och slutar "yrkande 31" bort ha följande
lydelse:

Utskottet anser att målet bör vara att avveckla användningen av
plågsamma djurförsök i forskningen. För att detta skall vara möjligt
krävs dock att kraftiga resurser satsas på alternativa metoder. Enligt
utskottets mening bör regeringen kraftfullt stimulera utvecklingen av
sådana alternativa metoder. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med
bifall till motion 1989/90:Ub804 yrkande 31 som sin mening ge rege-
ringen till känna.

dels att moment 62 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

62. beträffande *alternativ till djurförsök*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub804 yrkande 31
som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

54. Begreppet forskningsetik (mom. 63)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 99 börjar med
"Utskottet konstaterar" och slutar med "yrkande 4" bort ha följande
lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att begreppet forsknings-
etik måste ges en vidare innebörd. I propositionen har regeringen
endast behandlat etiska frågeställningar i anslutning till djurförsök,
vårdsektorn och dataintegriteten. Dessa överväganden är i och för sig
bra men enligt utskottets mening måste begreppet forskningsetik också
innefatta forskarens lojalitet mot samhället och mot framtida genera-
tioner. Detta kan åstadkommas genom att forskningens effekter på
samhället analyseras och att etiska nämnder inrättas vid högskolorna.
Vad utskottet nu anfört bör utskottet med bifall till motion 1989/90:
Ub141 yrkande 4 som sin mening ge regeringen till känna

dels att moment 63 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

63. beträffande *begreppet forskningsetik*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 4
som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

55. FRN-ramarnas storlek under treårsperioden (mom. 65)

1989/90:UbU25

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 101 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "båda delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att FRN-ramen för budgetåret 1990/91 bör höjas med ytterligare 25 milj.kr. till totalt 251 milj.kr. Budgetåren 1991/92 och 1992/93 bör ramen uppgå till 271 resp. 278 milj.kr. Vad utskottet anfört om FRN-ramarnas storlek under treårsperioden bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 8 delvis och med anledning av motion 1989/90:Ub143 yrkande 14 delvis som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 65 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

65. beträffande *FRN-ramarnas storlek under treårsperioden*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 8 delvis och med anledning av motion 1989/90:Ub143 yrkande 14 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

56. FRN-ramarnas storlek under treårsperioden (mom. 65)

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 101 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "båda delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att FRN-ramen för budgetåret 1990/91 bör höjas med ytterligare 50 milj.kr. till totalt 276 milj.kr. Budgetåren 1991/92 och 1992/93 bör ramen uppgå till 296 resp. 303 milj.kr. Vad utskottet anfört om FRN-ramarnas storlek under treårsperioden bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub143 yrkande 14 delvis och med anledning av motion 1989/90:Ub123 yrkande 8 delvis som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 65 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

65. beträffande *FRN-ramarnas storlek under treårsperioden*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub143 yrkande 14 delvis och med anledning av motion 1989/90:Ub123 yrkande 8 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

57. Ett nytt anslag till utrustning (mom. 67)

1989/90:UbU25

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 103 börjar med "I avvaktan" och slutar med "budgetåret 1990/91" bort ha följande lydelse:

I avvaktan på ett bättre underlag anser utskottet att en större engångsanvisning bör göras redan budgetåret 1990/91 för att tillgodose i första hand grundutbildningens behov av utrustning, då stora svårigheter föreligger att få donationer för sådana ändamål.

Utskottet anser således att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 29 och 1989/90:Ub617 yrkande 2 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub724 yrkande 20, 1989/90:Ub758 yrkande 28, 1989/90:Ub803 yrkande 24 och 1989/90:Ub825 yrkande 43 bör anvisa 500 milj.kr. under *ett nytt anslag till utrustning*, benämnt Utrustning till grundutbildning m.m., för budgetåret 1990/91. Detta anslag bör fördelas på högskoleenheter av UHÄ.

dels att moment 67 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

67. beträffande *ett nytt anslag till utrustning*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 29 och 1989/90:Ub617 yrkande 2 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub724 yrkande 20, 1989/90:Ub758 yrkande 28, 1989/90:Ub803 yrkande 24 och 1989/90:Ub825 yrkande 43 till *Utrustning till grundutbildning m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 500 000 000 kr.,

58. Ett nytt anslag till utrustning (mom. 67)

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 103 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "budgetåret 1990/91" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub758 yrkande 28 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 29, 1989/90:Ub617 yrkande 2, 1989/90:Ub724 yrkande 20, 1989/90:Ub803 yrkande 24 och 1989/90:Ub825 yrkande 43 bör anvisa 50 milj.kr. under *ett nytt anslag till utrustning*, benämnt Utrustning m.m. till grundutbildning, för budgetåret 1990/91. Detta anslag — — — (= utskottet) — — — budgetåret 1990/91.

dels att moment 67 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

67. beträffande *ett nytt anslag till utrustning*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub758 yrkande 28 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 29, 1989/90:Ub617 yrkande 2, 1989/90:Ub724 yrkande 20, 1989/90:Ub803 yrkande 24 och 1989/90:Ub825 yrkande 43 till *Utrustning m.m. till grundutbildning* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 50 000 000 kr.,

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 103 börjar med "I avvaktan" och slutar med "budgetåret 1990/91" bort ha följande lydelse:

I avvaktan på ett bättre underlag anser utskottet att en större satsning bör göras redan budgetåret 1990/91 för att tillgodose grundutbildningens behov av utrustning. Det är ett samhälleligt ansvar att garantera en kvalitativt godtagbar utrustningsstandard.

Utskottet anser att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub724 yrkande 20 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 29, 1989/90:Ub617 yrkande 2, 1989/90:Ub758 yrkande 28, 1989/90:Ub803 yrkande 24 och 1989/90:Ub825 yrkande 43 bör anvisa 436 750 000 kr. under *ett nytt anslag till utrustning*, benämnt Utrustning m.m. till grundutbildning, för budgetåret 1990/91. Detta anslag — — — (= utskottet) — — — budgetåret 1990/91.

dels att moment 67 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

67. beträffande *ett nytt anslag till utrustning*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub724 yrkande 20 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub125 yrkande 29, 1989/90:Ub617 yrkande 2, 1989/90:Ub758 yrkande 28, 1989/90:Ub803 yrkande 24 och 1989/90:Ub825 yrkande 43 till *Utrustning m.m. till grundutbildning* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 436 750 000 kr.,

60. Åtgärder för att öka antalet kvinnliga forskare (mom. 68)

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 105 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "1989/90:Ub149 yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser — — — (= utskottet) — — — klart uttalat mål. Medel bör anslås för att initiera ett projekt med syfte att ge kvinnor stöd och förebilder inom högskolan. De konkreta formerna för högskoleenheternas arbete med jämställdhetsfrågor bör däremot inte regleras av riksdagen.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 25 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub50 yrkande 1, 1989/90:Ub56 samt 1989/90:Ub149 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

dels att moment 68 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

68. beträffande *åtgärder för att öka antalet kvinnliga forskare*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 25 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub50 yrkande 1, 1989/90:Ub56 samt 1989/90:Ub149 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

61. Forskningsrådets sammansättning (mom. 69)

1989/90:UbU25

Lars Leijonborg (fp), Margitta Edgren (fp) och Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 105 börjar med "Utskottet erinrar" och slutar med "1989/90:Ub149 yrkande 4" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det i förordningen (1979:728) om elektorfsörsamling vid forskningsråd bör införas en markering av ambitionen att åstadkomma en jämnare könsfördelning. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub149 yrkande 4 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 69 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

69. beträffande *forskningsrådets sammansättning*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub149 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

62. Resurser för utveckling av läromedel med kvinnoperspektiv för högskolans grundutbildning (mom. 73)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 108 börjar med "Utskottet anser det" och slutar med "1989/90:Ub139 yrkande 21" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser det otillfredsställande att kvinnoperspektivet nästan helt saknas i den litteratur som används i den grundläggande högskoleutbildningen. Resurser bör därför avsättas för läromedelsutveckling för att kvinnoforskningen skall kunna ingå som en självklar del i grundutbildningen. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub139 yrkande 21 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 73 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

73. beträffande *resurser för utveckling av läromedel med kvinnoperspektiv för högskolans grundutbildning*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub139 yrkande 21 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

63. Resursförstärkningar i övrigt för kvinnoforskningen inom högskolan (mom. 74)

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 108 börjar med "Utskottet hänvisar" och slutar med "1989/90:Ub139 yrkande 18" bort ha följande lydelse:

Utskottet hänvisar till sina förslag i det föregående om 4 milj.kr. till FRN och om uppdrag till FRN att utreda hur kvinnoforskning med inriktning på naturvetenskap och teknik bör stödjas samt i det följande

(avsnitt 24) om ökat stöd (2 milj.kr.) till fora för kvinnliga forskare och kvinnoforskning. Därigenom kan motionerna 1989/90:Ub119 yrkande 5 och 1989/90:Ub139 yrkande 17 anses i huvudsak tillgodosedda. De omprioriteringar som avses i motion 1989/90:Ub139 yrkande 18 kan enligt utskottets uppfattning i första hand bli aktuella på lokal nivå och hos forskningsråden och bör inte bli föremål för beslut av riksdagen. Till tvärvetenskapliga projekt bör 3 milj.kr. anslås från och med budgetåret 1991/92. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 6 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub50 yrkande 2, 1989/90:Ub119 yrkande 5 samt 1989/90:Ub139 yrkandena 17 och 18 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 74 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

74. beträffande *resursförstärkningar i övrigt för kvinnoforskningen inom högskolan*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 6 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub50 yrkande 2, 1989/90:Ub119 yrkande 5 samt 1989/90:Ub139 yrkandena 17 och 18 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

64. Tjänster som professor i humanekologi (mom. 81)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 111 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "regeringen till känna" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att varken UHÄ eller universitetet i Göteborg i sina anslagsframställningar har föreslagit en sådan tjänst. Enligt utskottets mening finns det nu inte underlag för något ställningstagande från riksdagens sida till motionärernas förslag. Det bör tillhöra ovanligheterna att riksdagen inrättar professurer som inte prioriterats av UHÄ. Om regeringen efter utredning finner att en eller flera tjänster som professor i detta ämne bör inrättas, får förslag därom framläggas i nästa proposition om forskning. Riksdagen bör således avslå motion 1989/90:Ub141 yrkande 19.

dels att moment 81 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

81. beträffande *tjänster som professor i humanekologi*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub141 yrkande 19,

65. Tjänst som professor i multietnisk forskning
(mom. 82)

1989/90:UbU25

Lars Leijonborg (fp), Björn Samuelson (vpk) och Margitta Edgren (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 111 börjar med "Utskottet noterar" och slutar med "Motionsyrkandet avstyrks" bort ha följande lydelse:

Den multietniska forskningen i Uppsala är enligt utskottets mening angelägen. Dess fortsatta utveckling bör säkras genom en professur, vars innehavare kan ta på sig rollen att hålla samman den forskning som sker inom olika discipliner rörande den internationella migrationens kulturella och sociala effekter. Utskottet föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att inrätta en sådan tjänst vid universitetet i Uppsala den 1 juli 1990.

dels att moment 82 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

82. *beträffande tjänst som professor i multietnisk forskning*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub67 yrkande 1 bemyndigar regeringen att inrätta en tjänst som professor i multietnisk forskning den 1 juli 1990 vid universitetet i Uppsala i enlighet med vad utskottet förordat,

66. Tjänst som professor i japanska (mom. 83)

Larz Johansson (c), Ann-Cathrine Haglund (m), Lars Leijonborg (fp), Birgitta Rydle (m), Birger Hagård (m), Marianne Andersson i Vårgårda (c) och Margitta Edgren (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 111 börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "Motionsyrkandena avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser liksom UHÄ och motionärerna att en professur i japanska bör inrättas vid universitetet i Lund där både utbildning och forskning inom ämnet redan förekommer och där en professur i kinesiska inrättades år 1987. Riksdagen bör med bifall till motionerna 1989/90:Ub32 och 1989/90:Ub52 yrkande 1 bemyndiga regeringen att inrätta en tjänst som professor i japanska vid universitetet i Lund den 1 juli 1990.

dels att moment 83 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

83. *beträffande tjänst som professor i japanska*
att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub32 och 1989/90:Ub52 yrkande 1 bemyndigar regeringen att inrätta en tjänst som professor i japanska vid universitetet i Lund den 1 juli 1990 i enlighet med vad utskottet förordat,

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 112 börjar med "Utskottet erinrar" och slutar med "1989/90:Ub139 yrkande 8" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser liksom motionärerna att forskningsetik är en av 1990-talets största frågor och att det därför bör finnas en professur i ämnet i den svenska högskoleorganisationen. Forskningen om forskningsetik kan självfallet avse alla fakultetsområden. Med hänsyn till släktskapen med ämnet filosofi bör professuren i forskningsetik höra till humanistisk fakultet. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om tidpunkt för inrättande, medel till samt placering av en tjänst som professor i forskningsetik. Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub139 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

dels att moment 85 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

85. beträffande *tjänst som professor i forskningsetik*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub139 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

68. Anslagsbeloppet under Humanistiska fakulteterna (mom. 88)

Under förutsättning av bifall till reservation 66

Larz Johansson (c), Ann-Cathrine Haglund (m), Birgitta Rydle (m), Birger Hagård (m) och Marianne Andersson i Vårgårda (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 112 börjar med "När det gäller" och slutar med "302 535 000 kr." bort ha följande lydelse:

När det gäller anslagsbeloppet 1990/91 tillstyrker utskottet regeringens förslag i proposition 1989/90:90 med följande tillägg. För professurerna i teckenspråk och i japanska bör tillskjutas 800 000 kr. vardera. Utskottet föreslår således att riksdagen med avslag på motion 1989/90:Ub67 yrkande 2 till Humanistiska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (301 735 000 + 800 000 + 800 000 =) 303 335 000 kr.

dels att moment 88 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

88. beträffande *anslagsbeloppet under Humanistiska fakulteterna*

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:90 och med avslag på motion 1989/90:Ub67 yrkande 2 till *Humanistiska fakulteterna* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 303 335 000 kr.,

69. Anslagsbeloppet under Humanistiska fakulteterna
(mom. 88)

1989/90:UbU25

Under förutsättning av bifall till reservationerna 65 och 66

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 112 börjar med "När det gäller" och slutar med "302 535 000 kr." bort ha följande lydelse:

När det gäller anslagsbeloppet 1990/91 tillstyrker utskottet regeringens förslag i proposition 1989/90:90 med följande tillägg. Ytterligare 800 000 kr. bör tillskjutas för att finansiera professuren i teckenspråk och ytterligare 500 000 kr. för professuren i multietnisk forskning samt 800 000 kr. för professuren i japanska. Utskottet föreslår således att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub67 yrkande 2 till Humanistiska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på $(301\,735\,000 + 800\,000 + 500\,000 + 800\,000 =)$ 303 835 000 kr.

dels att moment 88 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

88. beträffande *anslagsbeloppet under Humanistiska fakulteterna*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub67 yrkande 2 och med anledning av proposition 1989/90:90 till *Humanistiska fakulteterna* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 303 835 000 kr.,

70. Anslagsbeloppet under Humanistiska fakulteterna
(mom. 88)

Under förutsättning av bifall till reservation 65

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 112 börjar med "När det gäller" och slutar med "302 535 000 kr." bort ha följande lydelse:

När det gäller anslagsbeloppet 1990/91 tillstyrker utskottet regeringens förslag i proposition 1989/90:990 med följande tillägg. Ytterligare 800 000 kr. bör tillskjutas för att finansiera professuren i teckenspråk och 500 000 kr. för att finansiera professuren i multietnisk forskning. Utskottet föreslår således att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub67 yrkande 2 till Humanistiska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på $(301\,735\,000 + 800\,000 + 500\,000 =)$ 303 035 000 kr.

dels att moment 88 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

88. beträffande *anslagsbeloppet under Humanistiska fakulteterna*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub67 yrkande 2 och med anledning av proposition 1989/90:90 till *Humanistiska fakulteterna* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 303 035 000 kr.,

71. Resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Humanistiska fakulteterna (mom. 89)

1989/90:UbU25

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 113 börjar med "Utskottet anser inte" och slutar med "Yrkandet avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att den nuvarande koncentrationen av humanistiska forskningsresurser till de största och äldsta universiteten är olycklig. Den fortsatta planeringen bör inriktas på att ge de yngre och mindre universiteten ökade resurser på detta viktiga område. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 89 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

89. beträffande *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Humanistiska fakulteterna*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 1 och med anledning av proposition 1989/90:90 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

72. Tjänst som professor i europeisk integrationsrätt (mom. 94)

Margitta Edgren (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 113 börjar med "Utskottet anser inte att det" och slutar med "1 juli 1992" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser liksom motionärerna och UHÄ att en professur i utrikeshandelsrätt bör inrättas vid universitetet i Lund. Där finns redan en lokalt inrättad tjänst finansierad av medel från en stiftelse. Dessa medel upphör den 31 oktober 1991. För kontinuiteten i forskningen om aspekter på Sveriges utrikes handelsförbindelser är det av vikt att professuren säkerställs.

Riksdagen bör således med bifall till motionerna 1989/90:Ub33 och 1989/90:Ub52 yrkande 2 samt med avslag på propositionen bemyndiga regeringen att den 1 november 1991 inrätta en tjänst som professor i utrikeshandelsrätt vid universitetet i Lund.

dels att moment 94 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

94. beträffande *tjänst som professor i europeisk integrationsrätt*
att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub33 och 1989/90:Ub52 yrkande 2 samt med avslag på propositionen bemyndigar regeringen att den 1 november 1991 inrätta en tjänst som professor i utrikeshandelsrätt vid universitetet i Lund,

73. Förstärkning av forskning och utbildning på miljörättens område (mom. 96)

1989/90:UbU25

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 114 börjar med "Genom inrättandet" och slutar med "1989/90:Ub712 yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Genom inrättandet av en rådsprofessur i miljö rätt ges detta ämne en fastare plats i forskningsorganisationen. Riksdagen har senast under innevarande riksmöte (1989/90:UbU7 s. 15, rskr. 57) instämt i regeringens bedömning att miljöfrågornas ställning i den grundläggande högskoleutbildningen är så viktig att dessa frågor även i fortsättningen bör följas med stor uppmärksamhet. Det är uppenbart att det är bristande överensstämmelse mellan lagstiftningens anda och myndigheters tillämpning av densamma. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag om medel till ett forskningsprojekt kring beslutsprocesser och hantering av miljömål i våra domstolar. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 4 och med anledning av motion 1989/90:Ub712 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 96 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

96. beträffande *förstärkning av forskning och utbildning på miljörättens område*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 4 och med anledning av motion 1989/90:Ub712 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

74. Förstärkning av forskning och utbildning på miljörättens område (mom. 96)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 114 börjar med "Genom inrättandet" och slutar med "1989/90:Ub712 yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Intresset och behovet av kunskaper i miljö rätt är i dag mycket stort, vilket bl.a. visar sig när det gäller konkurrensen om platserna på kurserna i miljö rätt som anordnas vid universitetet i Uppsala.

För att klara forskningsbehovet och undervisningsbehovet i miljö rätt är det inte tillräckligt att inrätta en professur i ämnet. Utskottet anser att ett lämpligt sätt att utveckla kompetensen är att inrätta ett miljö-rättsligt institut och att professuren i miljö rätt förläggs dit.

Den bästa kompetensen på miljö rättsområdet finns i Uppsala, och dessutom bedrivs forskning på miljö området inom ett stort antal institutioner där. Utskottet anser därför att ett institut för miljö rätt bör placeras i Uppsala.

Vad utskottet här anfört med anledning av motionerna 1989/90: Ub140 yrkande 4 och 1989/90:Ub712 yrkande 1 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 96 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1989/90:UbU25

96. *beträffande förstärkning av forskning och utbildning på miljörättens område*

att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 4 och 1989/90:Ub712 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

75. Tjänst som professor i nationalekonomi med inriktning på turism och rekreation (mom. 102)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 116 börjar med "Enligt utskottets mening" och slutar med "turism och rekreation" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer med motionären i 1989/90:Ub141 att ökade insatser när det gäller sambanden mellan rekreation, turism och hälsa är mera angelägna än en professur i nationalekonomi med inriktning på turism och rekreation. Detta bör riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub30 yrkande 2, 1989/90:Ub87, 1989/90:Ub122 och 1989/90:Ub141 yrkande 24 samt med avslag på proposition 1989/90:90 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 102 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

102. *beträffande tjänst som professor i nationalekonomi med inriktning på turism och rekreation*

att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub30 yrkande 2, 1989/90:Ub87, 1989/90:Ub122 och 1989/90:Ub141 yrkande 24 samt med avslag på proposition 1989/90:90 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

76. Tjänst som professor i ekologisk ekonomi (mom. 105)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 117 börjar med "Utskottet, som noterar" och slutar med "1989/90:Ub141 yrkande 17" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att ekologisk ekonomi är den viktigaste och den mest eftersatta delen av ekonomisk forskning. Regeringen bör därför så snart som möjligt och senast i nästa proposition om forskning återkomma till riksdagen med förslag om hur sådan forskning skall kunna främjas. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med anledning av motion 1989/90:Ub141 yrkande 17 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 105 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

105. *beträffande tjänst som professor i ekologisk ekonomi*

att riksdagen med anledning av motion 1989/90:Ub141 yrkande 17 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

77. Tjänst som professor i företagsekonomi
(mom. 106)

1989/90:UbU25

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 117 börjar med "Riksdagen bör" och slutar med "och 1989/90:Ub109" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas bedömning att en professur i företagsekonomi bör inrättas vid universitetet i Linköping, något som även UHÄ föreslagit med hög prioritet. Riksdagen bör därför med bifall till motion 1989/90:Ub92 yrkande 3 delvis samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub89 och 1989/90:Ub109 bemyndiga regeringen att den 1 juli 1990 inrätta en tjänst som professor i företagsekonomi vid universitetet i Linköping.

dels att moment 106 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

106. beträffande *tjänst som professor i företagsekonomi*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub92 yrkande 3 delvis samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub89 och 1989/90:Ub109 bemyndigar regeringen att inrätta en tjänst som professor i företagsekonomi vid universitetet i Linköping, i enlighet med vad utskottet förordat,

78. Tjänst som professor i nationalekonomi med särskild inriktning mot sambandet mellan miljö och ekonomi (mom. 107)

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 117 börjar med "Utskottet föreslår" och slutar med "1989/90:Ub140 yrkande 34" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den ökade miljöförstöringen och den minskande naturresursbasen ger anledning att utöka studierna om sambandet mellan miljö och ekonomi. Riksdagen bör därför med anledning av motion 1989/90:Ub140 yrkande 34 delvis bemyndiga regeringen att den 1 juli 1990 inrätta en tjänst som professor i nationalekonomi med särskild inriktning mot sambandet mellan miljö och ekonomi, gemensam för universitetet i Uppsala och Sveriges lantbruksuniversitet.

dels att moment 107 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

107. beträffande *tjänst som professor i nationalekonomi med särskild inriktning mot sambandet mellan miljö och ekonomi*
att riksdagen med anledning av motion 1989/90:Ub140 yrkande 34 delvis bemyndigar regeringen att inrätta en tjänst som professor i nationalekonomi med särskild inriktning mot sambandet mellan miljö och ekonomi, gemensam för universitetet i Uppsala och Sveriges lantbruksuniversitet, i enlighet med vad utskottet förordat,

79. Tjänst som professor i specialpedagogik
(mom. 108)

1989/90:UbU25

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m)
anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 117 börjar med "Vid universitetet" och på s. 118 slutar med "avstyrker motionsyrkandena" bort ha följande lydelse:

Vid universitetet i Göteborg finns en av regeringen inrättad professur i specialpedagogik. Den nya specialpedagogiska påbyggnadsutbildningen anordnas med samtliga fyra specialiseringar endast vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm. Behovet av forskningsanknytning av denna utbildning underströks bl.a. av föredragande statsrådet i proposition 1988/89:4 (s. 89). Utskottet föreslår mot denna bakgrund att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub26 och 1989/90:Ub45 yrkande 2 bemyndigar regeringen att den 1 juli 1990 inrätta en professur i specialpedagogik vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm.

dels att moment 108 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

108. beträffande *tjänst som professor i specialpedagogik*
att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub26 och 1989/90:Ub45 yrkande 2, båda delvis, bemyndigar regeringen att inrätta en professur i specialpedagogik vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm i enlighet med vad utskottet förordat,

80. Tjänster som professor för säkerhetspolitisk forskning
(mom. 109)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m)
anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 118 börjar med "Utskottet hänvisar" och slutar med "1989/90:Ub609 yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att utrikes- och säkerhetspolitik är ett område av sådan betydelse att enbart medel för långsiktig kunskapsuppbyggnad inte är tillfyllest. Området bör också vara företrätt genom professurer vid universiteten i Stockholm och Uppsala. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om inrättande av sådana tjänster samt ämnesinnehåll och resurser för dessa. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub57, 1989/90:Ub92 yrkandena 1 och 2, 1989/90:Ub543 och 1989/90:Ub609 yrkande 2 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 109 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

109. beträffande *tjänster som professor för säkerhetspolitisk forskning*

att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub57 delvis,

1989/90:Ub92 yrkandena 1 och 2, 1989/90:Ub543 och 1989/90:Ub609 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

1989/90:UbU25

81. Tjänster som professor för säkerhetspolitisk forskning (mom. 109)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 118 börjar med "Utskottet hänvisar" och slutar med "1989/90:Ub609 yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att säkerhetspolitik är ett område av sådan betydelse att enbart medel för långsiktig kunskapsuppbyggnad inte är tillfyllest. Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub57 och 1989/90:Ub609 yrkande 2 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub92 yrkande 1 och 2 samt 1989/90:Ub543 bemyndigar regeringen att den 1 juli 1990 inrätta en professur vid universitetet i Stockholm i statsvetenskap med inriktning på säkerhetspolitik.

dels att moment 109 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

109. beträffande *tjänster som professor för säkerhetspolitisk forskning*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub57 delvis och 1989/90:Ub609 yrkande 2 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub92 yrkandena 1 och 2 och 1989/90:Ub543 bemyndigar regeringen att inrätta en tjänst som professor vid universitetet i Stockholm i statsvetenskap med inriktning på säkerhetspolitik i enlighet med vad utskottet förordar,

82. Freds- och konfliktforskning (mom. 111)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 119 börjar med "Utskottet anser det" och slutar med "1989/90:Ub142" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser det angeläget att arbetet med databasen över pågående internationella konflikter kan fortsättas. Universitetet i Uppsala bör för detta ändamål under anslaget Samhällsvetenskapliga fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisas 750 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit. Vad utskottet här anför bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub64 och 1989/90:Ub139 yrkande 6 samt med avslag på motion 1989/90:Ub142 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 111 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

111. beträffande *freds- och konfliktforskning*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub64 och 1989/90:Ub139 yrkande 6 delvis samt med avslag på motion 1989/90:Ub142 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

83. Forskning om skärgården (mom. 113)

1989/90:UbU25

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 120 börjar med "Utskottet anser inte" och slutar med "Yrkandet avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser det viktigt att det skapas förutsättningar för en dräglig tillvaro för den bofasta befolkningen i skärgården, så att en levande skärgård kan bevaras. En särskild forskningsgrupp bör därför tillskapas, t.ex. vid universitetet i Linköping, för att arbeta med bl.a. den marina miljön och med kommunikations- och näringslivsfrågor. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:A64 yrkande 7 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 113 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

113. *beträffande forskning om skärgården*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:A64 yrkande 7 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

84. Pressarkivet (mom. 118)

Ann-Cathrine Haglund (m), Lars Leijonborg (fp), Birgitta Rydle (m), Birger Hagård (m), Björn Samuelson (vpk) och Margitta Edgren (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 121 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "1989/90:Ub58" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser pressarkivets verksamhet viktig inte minst för den samhällsvetenskapliga forskningen. Det bör utvecklas vidare som en resurs för sådan forskning i hela landet. Universitetet i Uppsala bör därför tillföras särskilda medel för att möjliggöra pressarkivets fortlevnad. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub31 och 1989/90:Ub58 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 118 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

118. *beträffande pressarkivet*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub31 och 1989/90:Ub58 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

85. Anslag för forskarutbildning av lärare inom vård- lärarutbildningen och för vårdforskning inom sam- hällsvetenskaplig fakultet (mom. 120)

Margitta Edgren (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 121 börjar med "Utskottet erinrar" och slutar med "1989/90:Ub68 yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening kommer lärarna i den statliga vårdlärarutbildningen i ett sämre läge än lärarna vid de kommunala vårdhögskolorna, när regeringens förslag om en särskild rörlig resurs inom det medicinska fakultetsanslaget realiserar. Denna resurs bör göras tillgänglig även för lärare inom den statliga vårdlärarutbildningen. För vårdutbildningarna relevant forskning bedrivs både inom samhällsvetenskaplig och inom medicinsk fakultet. Utskottet anser liksom motionären att det även vid de samhällsvetenskapliga fakulteterna bör finnas en motsvarande rörlig resurs som den som i proposition 1989/90:90 föreslagits för medicinsk fakultet. Den bör bara avsedd för vårdforskning och för forskarutbildning av lärarna inom den kommunala högskolan och vid vårdlärarlinjen. Riksdagen bör således med bifall till motion 1989/90:Ub68 yrkande 2 som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anför.

dels att moment 120 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

120. beträffande *anslag för forskarutbildning av lärare inom vårdlärarutbildningen och för vårdforskning inom samhällsvetenskaplig fakultet*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub68 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

86. Anslagsbeloppet under Samhällsvetenskapliga fakulteterna (mom. 121)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 77, 79 och 84

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 122 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "365 373 000 kr." bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till sina ställningstaganden ovan när det gäller professorer i företagsekonomi och specialpedagogik, till folkbildningsforskning samt till pressarkivet föreslår utskottet att riksdagen till Samhällsvetenskapliga fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (364 373 000 + 600 000 + 600 000 + 1 000 000 + 1 109 000 =) 367 682 000 kr.

dels att moment 121 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

121. beträffande *anslagsbeloppet under Samhällsvetenskapliga fakulteterna*

att riksdagen med anledning av propositionen, med bifall till motionerna 1989/90:Ub26, 1989/90:Ub31, 1989/90:Ub45 yrkande 2, 1989/90:Ub58, 1989/90:Ub92 yrkande 3, 1989/90:Ub102 och 1989/90:Ub140 yrkande 5, samtliga delvis, samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub57, 1989/90:Ub139 yrkande 6, 1989/90:Ub140 yrkande 34 och 1989/90:Ub142, samtliga delvis, till *Samhällsvetenskapliga fakulteterna* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 367 682 000 kr.,

87. Anslagsbeloppet under Samhällsvetenskapliga fakulteterna (mom. 121)

1989/90:UbU25

Under förutsättning av bifall till reservationerna 81 och 84

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 122 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "365 373 000 kr." bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till sina ställningstaganden ovan till en professur i statsvetenskap med inriktning på säkerhetspolitik, till folkbildningsforskning samt till pressarkivet föreslår utskottet att riksdagen till Samhällsvetenskapliga fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 364 373 000 + 500 000 + 1 000 000 + 1 109 000 =) 366 982 000 kr.

dels att moment 121 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

121. beträffande *anslagsbeloppet under Samhällsvetenskapliga fakulteterna*

att riksdagen med anledning av propositionen, med bifall till motionerna 1989/90:Ub31, 1989/90:Ub57, 1989/90:Ub58, 1989/90:Ub102 och 1989/90:Ub140 yrkande 5, samtliga delvis, och med avslag på motionerna 1989/90:Ub26, 1989/90:Ub45 yrkande 2, 1989/90:Ub92 yrkande 3, 1989/90:Ub139 yrkande 6, 1989/90:Ub140 yrkande 34 och 1989/90:Ub142, samtliga delvis, till *Samhällsvetenskapliga fakulteterna* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 366 982 000 kr.,

88. Anslagsbeloppet under Samhällsvetenskapliga fakulteterna (mom. 121)

Under förutsättning av bifall till reservation 78

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 122 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "365 373 000 kr." bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till sina ställningstaganden ovan till en professur i nationalekonomi med särskild inriktning mot sambandet mellan miljö och ekonomi samt till folkbildningsforskning föreslår utskottet att riksdagen till Samhällsvetenskapliga fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (364 373 000 + 500 000 + 1 000 000 =) 365 873 000 kr.

dels att moment 121 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

121. beträffande *anslagsbeloppet under Samhällsvetenskapliga fakulteterna*

att riksdagen med anledning av propositionen, med bifall till motionerna 1989/90:Ub102 och 1989/90:Ub140 yrkandena 5 och 34, båda delvis, samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub26,

1989/90:Ub31, 1989/90:Ub45 yrkande 2, 1989/90:Ub57, 1989/90:Ub58, 1989/90:Ub92 yrkande 3, 1989/90:Ub139 yrkande 6 och 1989/90:Ub142, samtliga delvis, till *Samhällsvetenskapliga fakulteterna* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 365 873 000 kr.,

1989/90:UbU25

89. Anslagsbeloppet under Samhällsvetenskapliga fakulteterna (mom. 121)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 82 och 84

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 122 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "365 373 000 kr." bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till sina ställningstaganden ovan till freds- och konfliktforskning, till folkbildningsforskning och till pressarkivet föreslår utskottet att riksdagen till Samhällsvetenskapliga fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (364 373 000 + 750 000 + 1 000 000 + 1 109 000 =) 367 232 000 kr.

dels att moment 121 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

121. beträffande *anslagsbeloppet under Samhällsvetenskapliga fakulteterna*

att riksdagen med anledning av propositionen, med bifall till motionerna 1989/90:Ub31, 1989/90:Ub58, 1989/90:Ub102, 1989/90:Ub139 yrkande 6, 1989/90:Ub140 yrkande 5 och 1989/90:Ub142 samtliga delvis, samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub26, 1989/90:Ub45 yrkande 2, 1989/90:Ub57, 1989/90:Ub92 yrkande 3 och 1989/90:Ub140 yrkande 34, samtliga delvis, till *Samhällsvetenskapliga fakulteterna* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 367 232 000 kr.,

90. Tjänst som professor i neuropsykologi (mom. 125)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 123 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "tre professorer" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att forskningen om demenssjukdomar har intensifierats under de senaste åren. Det är enligt utskottets uppfattning angeläget att ytterligare forskningsinsatser görs med inriktning på tidig diagnostik av ålderssjukdomar och utveckling av neurofysiologiska metoder. Utskottet tillstyrker att en professur med sådan inriktning inrättas vid den psykiatriska kliniken vid universitetet i Lund. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:So201 yrkande 9 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 125 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1989/90:UbU25

125. beträffande *tjänst som professor i neuropsykologi*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:So201 yrkande 9
som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

91. Tjänst som professor i alternativ medicin (mom. 126)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 123 börjar med "Utskottet erinrar" och slutar med "1989/90:Ub753 delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det är nödvändigt med en ökad öppenhet för nya synsätt på människors hälsa och sjukdomars behandling. Enligt utskottets mening bör forskning om alternativa behandlingsmetoder stimuleras och ges ökade resurser. En professur i alternativ medicin bör mot denna bakgrund inrättas. Detta bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 8 och 1989/90:Ub753 delvis som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 126 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

126. beträffande *tjänst som professor i alternativ medicin*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 8 och 1989/90:Ub753 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

92. Forskningsanknytning av vårdutbildningarna (mom. 133)

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 126 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "(delvis) avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill erinra om att vårdutbildningarna till största delen vuxit fram under landstingskommunalt huvudmannaskap. I likhet med motionärerna anser utskottet att detta inte får hindra en utveckling av en nära anknytning mellan forskning och utbildning inom vårdsektorn. Den landstingskommunala vårdhögskolans tjänstestruktur bör utformas i enlighet med vad som gäller för den statliga högskolan. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub143 yrkande 9 delvis som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 133 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

133. beträffande *forskningsanknytning av vårdutbildningarna*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub143 yrkande 9 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

93. Anslagsbeloppet under Medicinska fakulteterna (mom. 134)

1989/90:UbU25

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 126 börjar med "Utskottet är" och slutar med "på 735 023 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker förslaget i motion 1989/90:Ub143 yrkande 11 om inrättande av ca 50 doktorandtjänster inom den kommunala högskolan. Syftet är att stimulera en övergång till den tjänsteorganisation som nu gäller i den statliga delen av högskolan. Kostnaden beräknas till 12,5 milj.kr. och medlen bör anvisas under en ny anslagspost, benämnd Doktorandtjänster vid vårdhögskolorna.

Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub143 yrkande 11 och med anledning av proposition 1989/90:90 till Medicinska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (735 023 000 + 12 500 000 =) 747 523 000 kr.

dels att moment 134 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

134. beträffande *anslagsbeloppet under Medicinska fakulteterna* att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub143 yrkande 11 och med anledning av proposition 1989/90:90 till *Medicinska fakulteterna* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 747 523 000 kr.,

94. Inrättande av vård fakultet (mom. 136)

Larz Johansson (c), Marianne Andersson i Vårgårda (c), Margitta Edgren (fp) och Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 127 börjar med "Utskottet behandlade" och slutar med "de avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den kommunala högskolan som bl.a. ansvarar för de medellånga vårdutbildningarna inte har utvecklat sin forskning i tillräcklig omfattning. En orsak är att det föreligger olika huvudmannaskap för den kommunala högskolans grundutbildningar och för all forskarutbildning.

Vårdforskningen är tvärvetenskaplig. Då vårdforskningen saknar en egen fakultet hänvisas den nu till andra etablerade discipliner för att få medel för sin forskning. Därmed riskerar den att förlora sin egen profil samtidigt som det tvärvetenskapliga perspektivet försvåras. I likhet med motionärerna anser utskottet att vårdforskningen successivt bör stärkas och göras självständig med en egen fakultet och egna forskningsmedel. Detta bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub51 och 1989/90:Ub68 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 136 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1989/90:UbU25

136. beträffande *inrättande av vårdakultet*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub51 och 1989/90:Ub68 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

95. Botaniska trädgårdar i övrigt (mom. 152)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 133 börjar med "Utskottet är" och slutar med "och 1989/90:Ub738" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att de botaniska trädgårdarna är viktiga dels därför att man i dem kan uträtta arbete med viktigt genetiskt material, dels därför att de ger många människor insikt i vår värld och om att den är värd att skydda.

Det bör därför finnas kvalificerade botaniska trädgårdar på fler ställen än i Stockholm, Göteborg, Lund och Uppsala. Utskottet anser att målet skall vara totalt fem större trädgårdar spridda över landet och lokala mindre i varje län.

Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 23 som sin mening ge regeringen till känna.

Däremot anser utskottet att det inte finns anledning att ge någon av de botaniska trädgårdarna en speciell ställning, varför motionerna 1989/90:Ub599 yrkande 2 och 1989/90:Ub738 avstyrks.

dels att moment 152 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

152. beträffande *botaniska trädgårdar i övrigt*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 23 delvis samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub559 yrkande 2 och 1989/90:Ub738 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

96. Resurser till centrum för miljövetenskaplig forskning i Umeå (mom. 153)

Larz Johansson (c), Marianne Andersson i Vårgårda (c), Björn Samuelson (vpk) och Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 134 börjar med "Då en" och slutar med "samtliga delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att centret för miljövetenskaplig forskning i Umeå representerar en betydande potential när det gäller den prioriterade miljövetenskapliga forskningen. Uppbyggnaden av centret är dessutom förebildlig för ett tvärsakoriellt samarbete. Utskottet delar motionärernas uppfattning att den i propositionen föreslagna resursförstärkningen är alltför blygsam och föreslår därför att centret tilldelas ytterligare 4 milj.kr. fr.o.m. budgetåret 1990/91.

Vad utskottet anfört om ytterligare resurser för centrum för miljövetenskaplig forskning i Umeå bör riksdagen med bifall till motionerna

1989/90:Ub108, 1989/90:Ub115, 1989/90:Ub121 yrkande 1 och 1989/90: Ub132, samtliga delvis, och med anledning av propositionen samt motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 3 och 1989/90:Ub141 yrkande 22, båda delvis, som sin mening ge regeringen till känna.

1989/90:UbU25

Vad gäller resurser för budgetåret 1990/91 kommer utskottet senare under detta avsnitt att beräkna 4 milj.kr. för detta ändamål.

dels att moment 153 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

153. beträffande *resurser till centrum för miljövetenskaplig forskning i Umeå*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub108, 1989/90: Ub115, 1989/90:Ub121 yrkande 1 och 1989/90:Ub132, samtliga delvis, med anledning av proposition 1989/90:90 samt motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 3 och 1989/90:Ub141 yrkande 22, båda delvis, samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub82 och 1989/90:Ub96 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

97. Resurser till miljöforskning i Göteborg (mom. 157)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 135 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "båda delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser det angeläget att den tvärvetenskapliga miljöforskningen i Göteborg ges stöd redan under budgetåret 1990/91. Enligt utskottets mening bör universitetet i Göteborg och Chalmers tekniska högskola tilldelas vardera 350 000 kr. för den miljövetenskapliga forskningen.

Vad utskottet anfört om resurser till miljöforskning i Göteborg bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub150 yrkandena 1 och 2, båda delvis, samt med anledning av proposition 1989/90:90 och motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 2 delvis samt 1989/90:Ub141 yrkande 21 som sin mening ge regeringen till känna.

Vad gäller resurser för budgetåret 1990/91 kommer utskottet senare under detta och nästa avsnitt att beräkna 350 000 kr. till universitetet i Göteborg resp. Chalmers tekniska högskola för detta ändamål.

dels att moment 157 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

157. beträffande *resurser till miljöforskning i Göteborg*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub150 yrkandena 1 och 2, båda delvis, samt med anledning av proposition 1989/90: 90 och motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 2 delvis samt 1989/90:Ub141 yrkande 21 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

98. Resurser till miljöforskning i Göteborg (mom. 157)

1989/90:UbU25

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 135 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "båda delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser det angeläget att den tvärvetenskapliga miljöforskningen i Göteborg ges stöd redan under budgetåret 1990/91. Enligt utskottets mening bör universitetet i Göteborg och Chalmers tekniska högskola tilldelas vardera 0,5 milj.kr. för den miljövetenskapliga forskningen. Motsvarande förstärkningar bör enligt utskottets mening sedan göras under budgetåren 1991/92 och 1992/93.

Vad utskottet anfört om resurser till miljöforskning i Göteborg bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 2 delvis samt med anledning av proposition 1989/90:90 och motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 21 samt 1989/90:Ub150 yrkandena 1 och 2, båda delvis, som sin mening ge regeringen till känna.

Vad gäller resurser för budgetåret 1990/91 kommer utskottet senare under detta och nästa avsnitt att beräkna 500 000 kr. till universitetet i Göteborg resp. Chalmers tekniska högskola för detta ändamål.

dels att moment 157 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

157. beträffande *resurser till miljöforskning i Göteborg*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 2 delvis samt med anledning av proposition 1989/90:90 och motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 21 samt 1989/90:Ub150 yrkandena 1 och 2, båda delvis, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

99. Resurser till miljöforskning i Göteborg (mom. 157)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 135 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "båda delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser det angeläget att den tvärvetenskapliga miljöforskningen i Göteborg ges stöd tidigare än vad som föreslagits i propositionen. Enligt utskottets mening bör universitetet i Göteborg och Chalmers tekniska högskola tilldelas vardera 0,5 milj.kr. för den miljövetenskapliga forskningen redan under budgetåret 1991/92. Motsvarande förstärkningar bör enligt utskottets mening sedan göras även under budgetåret 1992/93.

Vad utskottet anfört om resurser till miljöforskning i Göteborg bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 21 samt med anledning av proposition 1989/90:90 och motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 2 samt 1989/90:Ub150 yrkandena 1 och 2, samtliga delvis, som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 157 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1989/90:UbU25

157. beträffande *resurser till miljöforskning i Göteborg*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 21 samt med anledning av proposition 1989/90:90 och motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 2 samt 1989/90:Ub150 yrkandena 1 och 2, samtliga delvis, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

100. Anslagsbeloppet under Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m. (mom. 158)

Under förutsättning av bifall till reservation 97

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 136 börjar med "Utskottet har" och slutar med "samtliga delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet har tidigare under detta avsnitt behandlat frågor som gäller resurser för budgetåret 1990/91. Med hänvisning till utskottets ställningstagande till en tjänst som professor i ekologisk miljökonsekvensanalys vid universitetet i Umeå och ytterligare resurser till miljöforskning i Göteborg föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 26 och 1989/90:Ub150 yrkande 1, båda delvis, samt med anledning av proposition 1989/90:90 och motionerna 1989/90:Ub140 yrkandena 2 samt 3 och 1989/90:Ub141 yrkande 22, samtliga delvis, till Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (700 598 000 + 1 700 000 + 350 000 =) 702 648 000 kr. Detta innebär att utskottet avstyrker samtliga övriga motioner med krav på ökningar av anslagsbeloppet, dvs. motionerna 1989/90:Ub63, 1989/90:Ub76, 1989/90:Ub108, 1989/90:Ub115, 1989/90:Ub121 yrkande 1 och 1989/90:Ub132, samtliga delvis.

dels att moment 158 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

158. beträffande *anslagsbeloppet under Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m.*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 26 och 1989/90:Ub150 yrkande 1, båda delvis, med anledning av proposition 1989/90:90 samt motionerna 1989/90:Ub140 yrkandena 2 och 3 samt 1989/90:Ub141 yrkande 22, samtliga delvis, samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub63, 1989/90:Ub76, 1989/90:Ub108, 1989/90:Ub115, 1989/90:Ub121 yrkande 1 och 1989/90:Ub132, samtliga delvis, till *Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 702 648 000 kr.,

101. Anslagsbeloppet under Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m. (mom. 158)

1989/90:UbU25

Under förutsättning av bifall till reservationerna 96 och 98

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 136 börjar med "Utskottet har" och slutar med "samtliga delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet har tidigare under detta avsnitt behandlat frågor som gäller resurser för budgetåret 1990/91. Med hänvisning till utskottets ställningstagande till en tjänst som professor i ekologisk miljökonsekvensanalys vid universitetet i Umeå samt ytterligare resurser till centrum för miljövetenskaplig forskning i Umeå och till miljöforskning i Göteborg föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub108, 1989/90:Ub115, 1989/90:Ub121 yrkande 1, 1989/90:Ub132, 1989/90:Ub140 yrkande 2 och 1989/90:Ub141 yrkande 26, samtliga delvis, samt med anledning av proposition 1989/90:90 och motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 3, 1989/90:Ub141 yrkande 22 samt 1989/90:Ub150 yrkande 1, samtliga delvis, till Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (700 598 000 + 1 700 000 + 4 000 000 + 500 000 =) 706 798 000 kr. Detta innebär att utskottet avstyrker övriga motioner med krav på ökning av anslagsbeloppet, dvs. motionerna 1989/90:Ub63 och 1989/90:Ub76, båda delvis.

dels att moment 158 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

158. beträffande *anslagsbeloppet under Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m.*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub108, 1989/90:Ub115, 1989/90:Ub121 yrkande 1, 1989/90:Ub132, 1989/90:Ub140 yrkande 2 och 1989/90:Ub141 yrkande 26, samtliga delvis, med anledning av proposition 1989/90:90 samt motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 3, 1989/90:Ub141 yrkande 22 och 1989/90:Ub150 yrkande 1, samtliga delvis, samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub63 och 1989/90:Ub76, båda delvis, till *Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 706 798 000 kr..

102. Anslagsbeloppet under Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m. (mom. 158)

Under förutsättning av bifall till reservation 96

Björn Samuelson (vpk) och Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 136 börjar med "Utskottet har" och slutar med "samtliga delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet har tidigare under detta avsnitt behandlat frågor som gäller resurser för budgetåret 1990/91. Med hänvisning till utskottets ställningstagande till en tjänst som professor i ekologisk miljökonsekvensanalys vid universitetet i Umeå och ytterligare resurser till centrum för miljövetenskaplig forskning i Umeå föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub108, 1989/90:Ub115, 1989/90:Ub121 yrkande 1, 1989/90:Ub132 och 1989/90:Ub141 yrkande 26, samtliga delvis, samt med anledning av proposition 1989/90:90 och motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 3 samt 1989/90:Ub141 yrkande 22, båda delvis, till Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (700 598 000 + 1 700 000 + 4 000 000 =) 706 298 000 kr. Detta innebär att utskottet avstyrker samtliga övriga motioner med krav på ökningar av anslagsbeloppet, dvs. motionerna 1989/90:Ub63, 1989/90:Ub76, 1989/90:Ub140 yrkande 2 och 1989/90:Ub150 yrkande 1, samtliga delvis.

dels att moment 158 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

158. beträffande *anslagsbeloppet under Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m.*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub108, 1989/90:Ub115, 1989/90:Ub121 yrkande 1, 1989/90:Ub132 och 1989/90:Ub141 yrkande 26, samtliga delvis, med anledning av proposition 1989/90:90 samt motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 3 och 1989/90:Ub141 yrkande 22, båda delvis, samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub63, 1989/90:Ub76, 1989/90:Ub140 yrkande 2 och 1989/90:Ub150 yrkande 1, samtliga delvis, till *Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 706 298 000 kr.,

103. Tjänst som professor i ekologiskt byggande (mom. 163)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 138 börjar med "Utskottet konstaterar att förslag" och slutar med "1989/90:Ub760 delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är angeläget att inrätta en professur i ekologiskt byggande vid någon av de tekniska högskolorna. Regeringen bör efter samråd med UHÄ besluta vilken av de tekniska högskolorna som har bäst förutsättningar att inrätta professuren och vid vilken tidpunkt den bör inrättas. Resurser för budgetåret 1990/91 bör enligt utskottets mening anvisas även om professuren inte inrättas förrän vid en senare tidpunkt.

Vad gäller resurserna för budgetåret 1990/91 kommer utskottet senare under detta avsnitt att beräkna 3 milj.kr. för detta ändamål. I detta belopp ingår även utrustnings- och lokalkostnader för professuren.

Vad utskottet anfört om inrättande av en tjänst som professor i ekologiskt byggande bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 9 och 1989/90:Ub760 delvis som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 163 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

163. beträffande *tjänst som professor i ekologiskt byggande*
att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 9 och 1989/90:Ub760 delvis bemyndigar regeringen att inrätta en tjänst som professor i enlighet med vad utskottet förordat,

104. Tjänst som professor i metallurgi vid högskolan i Luleå (mom. 165)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 138 börjar med "Utskottet konstaterar inledningsvis" och slutar med "motion 1989/90:Ub29" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är angeläget att inrätta en professur i metallurgi vid tekniska högskolan i Luleå. Regeringen bör efter samråd med UHÄ och högskolan i Luleå återkomma till riksdagen med förslag om dels tidpunkt för inrättande, dels resurser för professuren.

Vad utskottet anfört om inrättande av en tjänst som professor i metallurgi vid tekniska högskolan i Luleå bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub29 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 165 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

165. beträffande *tjänst som professor i metallurgi vid högskolan i Luleå*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub29 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

105. Anslagsbeloppet under Tekniska fakulteterna (mom. 168)

Under förutsättning av bifall till reservation 97

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 140 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "samtliga delvis" bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till utskottets ställningstagande till en förstärkning av miljöforskningen i Göteborg föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub150 yrkande 2 delvis samt med anledning av proposition 1989/90:90 och motion 1989/90:Ub140 yrkande 2 delvis till Tekniska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (763 003 000 + 350 000 =) 763 353 000 kr. Detta innebär att utskottet avstyrker motion 1989/90:Ub760 delvis.

dels att moment 168 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1989/90:UbU25

168. beträffande *anslagsbeloppet under Tekniska fakulteterna*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub150 yrkande 2
delvis, med anledning av proposition 1989/90:90 och motion
1989/90:Ub140 yrkande 2 delvis samt med avslag på motion
1989/90:Ub760 delvis till *Tekniska fakulteterna* för budgetåret
1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 763 353 000 kr.,

106. Anslagsbeloppet under Tekniska fakulteterna (mom. 168)

Under förutsättning av bifall till reservation 98

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 140 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "samtliga delvis" bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till utskottets ställningstagande till en förstärkning av miljöforskningen i Göteborg föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 2 delvis samt med anledning av proposition 1989/90:90 och motion 1989/90:Ub150 yrkande 2 delvis till Tekniska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på $(763\ 003\ 000 + 500\ 000 =) 763\ 503\ 000$ kr. Detta innebär att utskottet avstyrker motion 1989/90:Ub760 delvis.

dels att moment 168 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

168. beträffande *anslagsbeloppet under Tekniska fakulteterna*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub140 yrkande 2
delvis, med anledning av proposition 1989/90:90 och motion
1989/90:Ub150 yrkande 2 delvis samt med avslag på motion
1989/90:Ub760 delvis till *Tekniska fakulteterna* för budgetåret
1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 763 503 000 kr.,

107. Anslagsbeloppet under Tekniska fakulteterna (mom. 168)

Under förutsättning av bifall till reservation 103

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 140 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "samtliga delvis" bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till utskottets ställningstagande till en professur i ekologiskt byggande föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub760 delvis och med anledning av proposition 1989/90:90 till Tekniska fakulteterna för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på $(763\ 003\ 000 + 3\ 000\ 000 =) 766\ 003\ 000$ kr. Detta innebär att utskottet avstyrker övriga motioner som gäller resurser för budgetåret 1990/91, dvs. motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 2 och 1989/90:Ub150 yrkande 2, båda delvis.

dels att moment 168 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1989/90:UbU25

168. beträffande *anslagsbeloppet under Tekniska fakulteterna* att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub760 delvis, med anledning av proposition 1989/90:90 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub140 yrkande 2 och 1989/90:Ub150 yrkande 2, båda delvis, till *Tekniska fakulteterna* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 766 003 000 kr.,

108. Träkemisk och träteknisk forskning vid högskolan i Sundsvall—Härnösand (mom. 171)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 140 börjar med "Utskottet konstaterar" och på s. 141 slutar med "yrkande 4" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är angeläget att träkemisk och träteknisk forskning ges kraftigt ökade resurser och att det vid högskolan i Sundsvall—Härnösand finns mycket goda förutsättningar för att bedriva sådan forskning. Utskottet vill vad gäller lokaliseringen till Sundsvall hänvisa till vad utskottet tidigare anfört under avsnitt 7 om utvecklingen av högskolan i Sundsvall till ett universitet. Utskottet anser att regeringen inför nästa proposition om forskning bör utarbeta ett förslag till kraftfull satsning inom träforskningsområdet vid högskolan i Sundsvall—Härnösand.

Vad utskottet anfört om träkemisk och träteknisk forskning vid högskolan i Sundsvall—Härnösand bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub822 yrkande 4 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 171 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

171. beträffande *träkemisk och träteknisk forskning vid högskolan i Sundsvall—Härnösand*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub822 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

109. Anslagsbeloppet under Temaorienterad forskning (mom. 172)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 141 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "på 31 029 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet vill framhålla att den temaorienterade forskningen vid universitetet i Linköping är ett viktigt komplement till den traditionella disciplinorienterade forskningen. Även om en humanistisk fakultet inte är inrättad vid universitetet i Linköping bedrivs självfallet humanistisk forskning inom de fem teman, som är inrättade. Mot denna

bakgrund finns det enligt utskottets uppfattning även behov av en förstärkning av medlen för verksamheten vid universitetsbiblioteket i Linköping med 500 000 kr. för budgetåret 1990/91.

Utskottet föreslår således att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub92 yrkande 7 och med anledning av proposition 1989/90:90 samt motionerna 1989/90:Ub110 yrkande 2 och 1989/90:Ub117 yrkande 2 till Temaorienterad forskning för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 31 529 000 kr.

dels att moment 172 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

172. beträffande *anslagsbeloppet under Temaorienterad forskning*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub92 yrkande 7 och med anledning av proposition 1989/90:90 samt motionerna 1989/90:Ub110 yrkande 2 och 1989/90:Ub117 yrkande 2 till *Temaorienterad forskning* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 31 529 000 kr.,

110. Inrättande av ett tema Konsument vid universitetet i Linköping (mom. 173)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 142 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "motion 1989/90:Ub81" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att statens stöd till konsumentforskning är ytterst begränsat i jämförelse med de belopp som varje år läggs ut på reklam och marknadsföring. Näringslivet förfogar över mycket stora resurser för konsumentpåverkan.

Konsumentforskningen är tvärvetenskaplig till sin karaktär och spänner över breda områden, bl.a. beteendevetenskap, ekonomi, teknik, juridik och samhällsvetenskap. Utskottet anser att konsumentforskning bör kunna utgöra underlag för att inrätta ett nytt tema, benämnt Konsument, inom den temaorienterade forskning som bedrivs vid universitetet i Linköping. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub81 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 173 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

173. beträffande *inrättande av ett tema Konsument vid universitetet i Linköping*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub81 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

111. Resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Temaorienterad forskning (mom. 174)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 142 börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det är av största vikt att också den filosofiska fakulteten vid universitetet i Linköping tillförs medel motsvarande den särskilda fakultetsresursen, som anvisas till de humanistiska resp. de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna i landet. En viktig målsättning med en särskild fakultetsresurs är enligt regeringen att främja samverkan mellan forskare inom fakultetens olika ämnesområden. Enligt utskottets uppfattning har universitetet i Linköping genom den temaorienterade forskningen unika förutsättningar för detta. Den filosofiska fakulteten bör således — utöver de förstärkningar som föreslår i propositionen — tillföras ytterligare 5 milj.kr. motsvarande den särskilda fakultetsresursen som kommer att anvisas för de humanistiska resp. de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna i landet under budgetåren 1991/92 och 1992/93. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub92 yrkande 6 och med anledning av proposition 1989/90:90 samt motionerna 1989/90:Ub110 yrkande 1 och 1989/90:Ub117 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 174 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

174. beträffande *resursförstärkningar för budgetåren 1991/92 och 1992/93 under anslaget Temaorienterad forskning*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub92 yrkande 6 och med anledning av proposition 1989/90:90 samt motionerna 1989/90:Ub110 yrkande 1 och 1989/90:Ub117 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

112. Fora för kvinnliga forskare och kvinnoforskning (mom. 180)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 145 börjar med "Utskottet anser" och på s. 146 slutar med "regeringen till känna" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att de s.k. fora har strategisk betydelse för kvinnoforskningen i Sverige, eftersom de fungerar som nätverk mellan kvinnor som eljest i universitetsmiljön ofta har svårt att få uppmärksamhet och gehör för sina forskningsproblem och sina resultat. En viktig roll spelar Kvinnovetenskaplig tidskrift, för vilken de olika fora i tur och ordning tar på sig ansvaret och till vilken medel anvisas under anslagsposten till fora. För att fora skall kunna fullgöra sina tre viktigaste uppgifter — att ägna sig åt forskning, att bedriva undervisning och att svara för information och kontaktverksamhet — krävs en kraftig förstärkning av basresurserna. Även Kvinnovetenskaplig tidskrift bör få förstärkning. Utskottet föreslår därför att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub139 yrkandena 22 och 24 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub40 yrkande 1, 1989/90:Ub46, 1989/90:Ub48,

1989/90:Ub49 yrkande 4, 1989/90:Ub119 yrkande 1, 1989/90:Ub144 yrkande 2 och 1989/90:Ub149 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

1989/90:UbU25

dels att moment 180 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

180. beträffande *fora för kvinnliga forskare och kvinnoforskning*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub139 yrkandena 22 och 24, båda delvis, samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub40 yrkande 1, 1989/90:Ub46, 1989/90:Ub48, 1989/90:Ub49 yrkande 4 delvis, 1989/90:Ub119 yrkande 1, 1989/90:Ub144 yrkande 2 delvis och 1989/90:Ub149 yrkande 5 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

113. Anslagsbeloppet under Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål (mom. 181)

Under förutsättning av bifall till reservation 42

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 146 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "55 548 000 kr." bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till vad utskottet tidigare anfört i avsnitt 7 om ytterligare 55,5 milj.kr. till forskningsstödande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna samt till vad utskottet här anfört om *fora* för kvinnliga forskare och kvinnoforskning föreslår utskottet beträffande *anslagsbeloppet* att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub134 yrkande 1, 1989/90:Ub143 yrkande 5 och 1989/90:Ub145 yrkande 2, samtliga delvis, med anledning av proposition 1989/90:90 samt motionerna 1989/90:Ub24 yrkandena 1, 2, 3 och 4, 1989/90:Ub49 yrkande 4, 1989/90:Ub105 yrkande 2, 1989/90:Ub127 yrkande 2, 1989/90:Ub133 yrkande 1, 1989/90:Ub139 yrkandena 22 och 24, 1989/90:Ub144 yrkande 2, 1989/90:Ub149 yrkande 5 samt 1989/90:A23 yrkande 1, samtliga delvis, och med avslag på motion 1989/90:Ub24 yrkande 5 delvis till Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (53 548 000 + 55 500 000 + 2 000 000 =) 111 048 000 kr.

dels att moment 181 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

181. beträffande *anslagsbeloppet under Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub134 yrkande 1, 1989/90:Ub143 yrkande 5 och 1989/90:Ub145 yrkande 2, samtliga delvis, med anledning av proposition 1989/90:90 och motionerna 1989/90:Ub24 yrkandena 1, 2, 3 och 4, 1989/90:Ub49 yrkande 4, 1989/90:Ub105 yrkande 2, 1989/90:Ub127 yrkande 2, 1989/90:Ub133 yrkande 1, 1989/90:Ub139 yrkandena 22 och 24, 1989/90:Ub144 yrkande 2, 1989/90:Ub149 yrkande 5 samt 1989/90:A23 yrkande 1, samtliga delvis, och med avslag på

motion 1989/90:Ub24 yrkande 5 delvis till *Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 111 048 000 kr.,

1989/90:UbU25

114. Anslagsbeloppet under Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål (mom. 181)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 43 och 112

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 146 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "55 548 000 kr." bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till vad utskottet tidigare anfört under avsnitt 7 om ytterligare 64 milj.kr. till forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna samt vad utskottet här anfört om kraftigt förstärkta resurser till fora för kvinnliga forskare och kvinnoforskning jämte Kvinnovetenskaplig tidskrift föreslår utskottet beträffande *anslagsbeloppet* att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub24 yrkandena 1, 2, 3, 4 och 5 samt 1989/90:Ub139 yrkandena 22 och 24, samtliga delvis, med anledning av proposition 1989/90:90 samt motionerna 1989/90:Ub49 yrkande 4, 1989/90:Ub143 yrkande 5, 1989/90:Ub144 yrkande 2, 1989/90:Ub145 yrkande 2, 1989/90:Ub149 yrkande 5 och 1989/90:A23 yrkande 1, samtliga delvis, samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub105 yrkande 2, 1989/90:Ub127 yrkande 2, 1989/90:Ub133 yrkande 1 och 1989/90:Ub134 yrkande 1, samtliga delvis, till *Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (53 548 000 kr. + 64 000 000 kr. + 16 000 000 kr. + 150 000 kr. =) 133 698 000 kr.

dels att moment 181 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

181. beträffande *anslagsbeloppet under Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub24 yrkandena 1, 2, 3, 4 och 5 samt 1989/90:Ub139 yrkandena 22 och 24, samtliga delvis, med anledning av proposition 1989/90:90 samt motionerna 1989/90:Ub49 yrkande 4, 1989/90:Ub143 yrkande 5, 1989/90:Ub144 yrkande 2, 1989/90:Ub145 yrkande 2, 1989/90:Ub149 yrkande 5 och 1989/90:A23 yrkande 1, samtliga delvis, samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub105 yrkande 2, 1989/90:Ub127 yrkande 2, 1989/90:Ub133 yrkande 1 och 1989/90:Ub134 yrkande 1, samtliga delvis, till *Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 133 698 000 kr.,

115. Handikappforskning (mom. 184)

1989/90:UbU25

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 148 börjar med "Utskottet, som" och slutar med "yrkande 26" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att handikappforskningen även i fortsättningen bör ingå i FRN:s ansvarsområde. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 26 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 184 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

184. beträffande *handikappforskning*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 26 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

116. Anslagsbeloppet under Forskningsrådsnämnden (mom. 187)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 149 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "på 63 630 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att genom den nuvarande ansvarsfördelningen av försvarsforskningen kan det inte uteslutas att överblick, samordning och rationellt resursutnyttjande försvåras. Enligt utskottets mening bör försvarets forskningsanstalts (FOA) ansvar för försvarsforskningen minska. Resurser motsvarande 10% av de ca 400 milj.kr. som FOA för närvarande disponerar för försvarsforskningen bör överföras till forskningsrådsnämnden. Utskottet föreslår således att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub139 yrkandena 4 och 5 samt med anledning av proposition 1989/90:90 till Forskningsrådsnämnden för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 103 630 000 kr.

dels att moment 187 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

187. beträffande *anslagsbeloppet under Forskningsrådsnämnden*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub139 yrkandena 4 och 5 samt med anledning av proposition 1989/90:90 till *Forskningsrådsnämnden* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 103 630 000 kr.,

117. Stöd till tvärvetenskaplig forskning (mom. 189)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 150 börjar med "Utskottet hänvisar" och slutar med "yrkande 3 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att samhällets behov av tvärvetenskaplig forskning blir allt större. Goda exempel på tvärvetenskapliga projekt är de teman som redan är inrättade vid den temaorienterade forskningen vid uni-

versitetet i Linköping. Genom ett ökat samarbete mellan de olika forskningsråden bör nya projekt med tvärvetenskaplig karaktär kunna startas. Enligt utskottets mening bör ett nära samband mellan forskningsråden utformas på så sätt att varje forskningsråd innehåller en expert från vart och ett av de övriga större forskningsråden. Detta bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 20 och 1989/90:Ub521 yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 189 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

189. beträffande *stöd till tvärvetenskaplig forskning*
att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub141 yrkande 20 och 1989/90:Ub521 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

118. Ett särskilt ansvar för HSFR för forskning om turkiska språk och turkisk kultur (mom. 190)

Lars Leijonborg (fp), Björn Samuelson (vpk) och Margitta Edgren (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 150 börjar med "Utskottet anser inte" och slutar med "Yrkandet avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser liksom motionärerna att en ökad satsning på turkiska inte bör anstå till nästa proposition om forskning. En lämplig framkomstväg är då att HSFR ges ett uppdrag att särskilt uppmärksamma behovet av forskning. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub70 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 190 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

190. beträffande *ett särskilt ansvar för HSFR för forskning om turkiska språk och turkisk kultur*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub70 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

119. Anslagsbeloppet under Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet (mom. 191)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 151 börjar med "Utbildningsutskottet anser att" och slutar med "yrkande 30 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att statens kulturråd bör läggas ner. Av de resurser som därigenom frigörs bör 756 000 kr. tillföras HSFR för forskning inom kulturområdet. I övrigt finner utskottet regeringens förslag väl avvägt. Utskottet föreslår således att riksdagen till Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (152 181 000 + 756 000 =) 152 937 000 kr.

dels att moment 191 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1989/90:UbU25

191. beträffande *anslagsbeloppet under Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub125 yrkande 30, med anledning av proposition 1989/90:90 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub107 och 1989/90:Ub139 yrkande 13 till *Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 152 937 000 kr.,

120. Anslagsbeloppet under Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet (mom. 191)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 151 börjar med "I motion 1989/90:So309" och slutar med "yrkande 30 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att vård- och behandlingsforskningen behöver förstärkas väsentligt. HSFR bör tillföras 7 milj.kr. för forskning om vård av missbrukare, 3,5 milj.kr. för forskning om vård av unga, 3 milj.kr. för forskning om alternativ till fängelse och 2,5 milj.kr. för forskning inom frivårdens samhällstjänst. Dessutom bör riksdagen nu anslå 10 milj.kr. till HSFR för en ny låginkomstutredning. Utskottet anser inte att statens kulturråd bör läggas ner. Riksdagen bör således till humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet för budgetåret 1990/91 anvisa ett reservationsanslag på $(152\,181\,000 + 7\,000\,000 + 3\,500\,000 + 3\,000\,000 + 2\,500\,000 + 10\,000\,000 =)$ 178 181 000 kr.

dels att moment 191 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

191. beträffande *anslagsbeloppet under Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub107 och 1989/90:Ub139 yrkande 13, med anledning av proposition 1989/90:90 och med avslag på motion 1989/90:Ub125 yrkande 30 till *Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 178 181 000 kr.,

121. Anslagsbeloppet under Medicinska forskningsrådet (mom. 193)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 152 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "286 469 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är nödvändigt med en ökad forskning kring demenssjukdomarna, deras utbredning, orsaker och möjligheter till behandling. Mot bakgrund av det ökande antalet människor i hög ålder och de särskilda problem som drabbar de demenssjuka och deras anhöriga är forskningen viktig. Denna

uppfattning har också kommit till uttryck i socialutskottets betänkande 1989/90:SoU12 (rskr. 60). Vid den offentliga utfrågning som socialutskottet höll den 19 oktober 1989 om demens och demensvård framkom tydligt det stora behovet av ytterligare forskning inom området. Socialutskottets mening var att forskningen kring demens krävde ytterligare resurser, vilket också blev riksdagens beslut.

Utbildningsutskottet vill vidare anföra följande. Demenssjukdomarna har länge ansetts obotliga. Men sjukdomsförloppet kan fördröjas, vilket ger de berörda människorna möjligheter till ett rikare och värdigare liv än annars. Den senaste tiden har forskningsrön utomlands och i Sverige också väckt förhoppningar om att ett visst tillfrisknande skall vara möjligt och demenssjuka alltså kunna återfå vissa förlorade hjärnfunktioner. En sådan utveckling skulle innebära enorma välfärdsvinster. Till de uppenbara fördelarna på ett mänskligt plan, som givetvis är det allt överskuggande, finns också viktiga samhällsekonomiska effekter.

Medicinska forskningsrådet stöder självfallet redan i viss utsträckning forskning på detta område. Enligt vad utskottet inhämtat är det möjligt att rådet inom givna ramar kan komma att prioritera demensforskningen något högre, vilket mot den angivna bakgrunden naturligtvis är värdefullt. Avsikten med riksdagens beställning till regeringen i december måste emellertid ha varit att åstadkomma en substantiell ökning av rådets resurser för dessa ändamål, utan att den högre prioriteten behövde drabba andra angelägna forskningsområden.

Med hänsyn till det anförda anser utskottet att regeringens förslag till medelsökning är helt otillräckligt. Utskottet anser att ytterligare 9 milj.kr. bör anvisas under förevarande anslag för att möjliggöra en ökning av stödet till demensforskningen. En professur i neuropsykologi med inriktning på tidig diagnostik av ålderssjukdomar och utveckling av neurofysiologiska metoder bör kunna finansieras inom denna utvidgade anslagsram.

Utskottet föreslår således att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub147 och med anledning av proposition 1989/90:90 till Medicinska forskningsrådet för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 295 469 000 kr.

dels att moment 193 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

193. *beträffande anslagsbeloppet under Medicinska forskningsrådet*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub147 och med anledning av proposition 1989/90:90 till *Medicinska forskningsrådet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 295 469 000 kr.,

122. Anslagsbeloppet under Naturvetenskapliga forskningsrådet (mom. 196)

1989/90:UbU25

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 153 börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "budgetåret 1990/91" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är angeläget att NFR får en förstärkning om 5 milj.kr. för att intensifiera den limnologiska forskningen och att därvid den miljörelaterade forskningen samt taxonomiskt inriktad ekologi bör prioriteras. Vidare bör en förstärkning om 10 milj.kr. göras för att öka grundforskningen om de ekologiska processerna.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkandena 25 och 27 dels anvisar ett reservationsanslag på (386 973 000 + 5 000 000 + 10 000 000 =) 401 973 000 kr. till Naturvetenskapliga forskningsrådet för budgetåret 1990/91, dels som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om användningen av resurserna under treårsperioden.

dels att moment 196 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

196. beträffande *anslagsbeloppet under Naturvetenskapliga forskningsrådet*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkandena 25 och 27 samt med anledning av proposition 1989/90:90 dels till *Naturvetenskapliga forskningsrådet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 401 973 000 kr., dels som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om användningen av resurserna under treårsperioden,

123. Anslagsbeloppet under Europeisk forskningssamverkan (mom. 200)

Larz Johansson (c), Marianne Andersson i Vårgårda (c) och Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 154 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "på 282 610 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser till skillnad från regeringen att Sveriges deltagande i EG:s fusionsforskningssamarbete bör upphöra fr.o.m. budgetåret 1990/91, vilket innebär en besparing på ifrågavarande anslag med 53,8 milj.kr.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub143 yrkande 16 och med avslag på propositionen dels till Europeisk forskningssamverkan för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på (282 610 000 — 53 800 000 =) 228 810 000 kr., dels som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om Sveriges deltagande i fusionsforskningssamarbetet.

dels att moment 200 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1989/90:UbU25

200. beträffande *anslagsbeloppet under Europeisk forskningssamverkan*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub143 yrkande 16 och med avslag på proposition 1989/90:90 dels till *Europeisk forskningssamverkan* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 228 810 000 kr., dels som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om Sveriges deltagande i det europeiska fusionsforskningsprogrammet.

124. Kostnadsramar för inredning och utrustning samt anslag till inredning och utrustning (mom. 208 och 209)

Under förutsättning av bifall till reservation 55

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 157 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "531 300 000 kr." bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till vad som anförts under avsnitt 10 i detta betänkande och i betänkande 1989/90:UbU21 föreslår utskottet dels en uppräknings av FRN-ramarna under treårsperioden med 25 milj.kr. utöver regeringens förslag, dels en uppräknings av UHÄ-ramarna under treårsperioden med 1,3 milj.kr. till 195,3 milj.kr. Utskottet har inte några invändningar mot de övriga *kostnadsramar för inredning och utrustning* som föreslås under ifrågavarande anslag i budgetpropositionen. Utskottet föreslår därför att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 8 delvis samt med anledning av propositionerna 1989/90:90 och 1989/90:100 bilaga 10 samt motion 1989/90:Ub143 yrkande 14 delvis bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av inredning och utrustning inom de kostnadsramar som förordats av utskottet.

Med hänvisning till vad utskottet tidigare anfört om kostnadsramar för inredning och utrustning föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 8 delvis samt med anledning av propositionerna 1989/90:90 och 1989/90:100 bilaga 10 samt motion 1989/90:Ub143 yrkande 14 delvis till Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett *reservationsanslag* på (446 000 000 + 84 000 000 + 25 000 000 + 1 300 000 =) 556 300 000 kr.

dels att momenten 208 och 209 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

208. beträffande *kostnadsramar för inredning och utrustning*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 8 delvis samt med anledning av propositionerna 1989/90:90 och 1989/90:100 bilaga 10 samt motion 1989/90:Ub143 yrkande 14

delvis bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. inom de kostnadsramar som utskottet förordat,

209. beträffande *anslag till inredning och utrustning* att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub123 yrkande 8 delvis samt med anledning av propositionerna 1989/90:90 och 1989/90:100 bilaga 10 samt motion 1989/90:Ub143 yrkande 14 delvis till *Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 556 300 000 kr.,

125. Kostnadsramar för inredning och utrustning samt anslag till inredning och utrustning (mom. 208 och 209)

Under förutsättning av bifall till reservation 56

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 157 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "531 300 000 kr." bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till vad som anförts under avsnitt 10 i detta betänkande och i betänkande 1989/90:UbU21 föreslår utskottet dels en uppräknings av FRN-ramarna under treårsperioden med 50 milj.kr. utöver regeringens förslag, dels en uppräknings av UHÄ-ramarna under treårsperioden med 1,3 milj.kr. till 195,3 milj.kr. Utskottet har inte några invändningar mot de övriga *kostnadsramar för inredning och utrustning* som föreslås under ifrågavarande anslag i budgetpropositionen. Utskottet föreslår därför att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub143 yrkande 14 delvis samt med anledning av propositionerna 1989/90:90 och 1989/90:100 bilaga 10 samt motion 1989/90:Ub123 yrkande 8 delvis bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av inredning och utrustning inom de kostnadsramar som förordats av utskottet.

Med hänvisning till vad utskottet tidigare anfört om kostnadsramar för inredning och utrustning föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub143 yrkande 14 delvis samt med anledning av propositionerna 1989/90:90 och 1989/90:100 bilaga 10 samt motion 1989/90:Ub123 yrkande 8 delvis till *Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett *reservationsanslag* på (446 000 000 + 84 000 000 + 50 000 000 + 1 300 000 =) 581 300 000 kr.

dels att momenten 208 och 209 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

208. beträffande *kostnadsramar för inredning och utrustning* att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub143 yrkande 14 delvis samt med anledning av propositionerna 1989/90:90 och 1989/90:100 bilaga 10 samt motion 1989/90:Ub123 yrkande 8

delvis bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. inom de kostnadsramar som utskottet förordat,

209. beträffande *anslag till inredning och utrustning* att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub143 yrkande 14 delvis samt med anledning av propositionerna 1989/90:90 och 1989/90:100 bilaga 10 samt motion 1989/90:Ub123 yrkande 8 delvis till *Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 581 300 000 kr.,

126. Anslagsbeloppet under Forskning inom skolväsendet (mom. 210)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 158 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "25 252 000 kr." bort ha följande lydelse:

Stödet till forskning bör i största möjliga utsträckning vara fritt från statlig styrning. Universiteten skall utan påverkan kunna fullgöra sin kritiska funktion. Utskottet föreslår mot denna bakgrund att vissa medel som fördelas via sektorsorgan, dvs. departement och myndigheter, förs direkt till universitetens forskningsanslag.

Under förevarande anslag föreslår regeringen i budgetpropositionen drygt 20 796 000 kr. Utskottet anser att forskning om förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning gynnas av att resurserna för den på inomvetenskapliga grunder bedrivna samhällsvetenskapliga forskningen ökas. Utskottet föreslår därför att 15 milj.kr. överförs till annat forskningsändamål under avsnitt E. Forskning.

Utskottet avstyrker regeringens förslag att till Forskning inom skolväsendet anvisa 4 456 000 kr. utöver vad som föreslagits i budgetpropositionen.

Anslaget bör för budgetåret 1990/91 föras upp med (20 796 000 — 15 000 000 =) 5 796 000 kr.

dels att moment 210 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

210. beträffande *anslagsbeloppet under Forskning inom skolväsendet*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub92 yrkande 8 och 1989/90:Ub825 yrkande 9 samt med avslag på propositionerna 1989/90:90 och 1989/90:100 samt motion 1989/90:Ub123 yrkande 17 till *Forskning inom skolväsendet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 5 796 000 kr.,

127. Anslagsbeloppet under Forskning inom skolväsendet (mom. 210)

1989/90:UbU25

Lars Leijonborg (fp), Margitta Edgren (fp) och Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 158 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "25 252 000 kr." bort ha följande lydelse:

Läroarutbildningarna har — liksom andra yrkesinriktade linjeutbildningar — behov av en forskningsanknytning, som möjliggör att grundutbildningen anknyts till aktuell och relevant forskning samt präglas av ett vetenskapligt förhållningssätt.

Regeringen föreslår att anslaget B 7. Forskning inom skolväsendet utökas med 4 456 000 kr. för att utveckla forskning som föranleds av den fortsatta decentraliseringen av skolans verksamhet. Regeringens förslag kan mot den bakgrunden uppfattas som en förstärkning av resurserna för SÖ:s skolforskning. Med en sådan skolpolitisk styrning av medelsanvändningen blir det dock inte möjligt att främja utveckling av läroarutbildningens forskningsanknytning och därmed verksamt bidra till läroarutbildningens framtida utveckling. Medlen för forskning bör därför inte gå till av SÖ beslutade verksamheter. De måste tilldelas berörd högskola direkt som en långsiktig satsning med frihet för den lokala högskoleenheten att besluta om närmare användning inom ramen för målsättningen att främja läroarutbildningens forskningsanknytning.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att ett särskilt anslag på 4 456 000 kr., benämnt Läroarutbildningens forskningsanknytning, förs upp på riksstaten fr.o.m. den 1 juli 1990. Anslaget bör fördelas av UHÄ på berörda högskoleenheter.

dels att moment 210 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

210. beträffande *anslagsbeloppet under Forskning inom skolväsendet*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 och motion 1989/90:Ub123 yrkande 17, med anledning av proposition 1989/90:90 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub92 yrkande 8 och 1989/90:Ub825 yrkande 9 *dels* till *Forskning inom skolväsendet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 20 796 000 kr., *dels* till *Läroarutbildningens forskningsanknytning* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 4 456 000 kr.,

128. Fakulteter för undervisningsforskning (mom. 211)

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 158 börjar med "Utskottet är" och på s. 159 slutar med "1989/90:Ub515 yrkande 11" bort ha följande lydelse:

257

Utskottet föreslår att fakulteter med inriktning på undervisningsforskning nu byggs upp. I första hand bör sådana fakulteter inrättas vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm och universitetet i Linköping. Forskning har redan i dag olika uppläggning och inriktning på dessa orter, vilket kan ge värdefulla erfarenheter vid eventuell fortsatt utbyggnad av fakulteter för undervisningsforskning. Riksdagen bör med bifall till motionerna 1989/90:Ub143 yrkandena 9 delvis och 10 samt 1989/90:Ub515 yrkande 11 hos regeringen begära förslag med denna inriktning.

dels att moment 211 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

211. beträffande *fakulteter för undervisningsforskning*
att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub143 yrkandena 9 delvis och 10 och 1989/90:Ub515 yrkande 11 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

129. Forskning och utvecklingsarbete m.m. inom lärarutbildningen vid vissa större högskoleenheter (mom. 213)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 159 börjar med "Utskottet är" och slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Under anslaget Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål upptas under särskilda anslagsposter medel för forskningsstödjande åtgärder vid de mindre och medelstora högskolorna. En särskild anslagspost om 9 347 000 kr. upptar dessutom medel till regeringens disposition. Enligt utskottets mening bör regeringen av dessa medel ställa erforderligt belopp — lägst 3 milj.kr. — till förfogande för de större högskoleenheter, inkl. HLS, som anordnar lärarutbildning och som inte från annan anslagspost under detta anslag erhåller medel. Medlen skall helt disponeras för forskarutbildning och utvecklingsarbete med anknytning till lärarutbildningarna. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub45 yrkande 1, 1989/90:Ub139 yrkandena 14 och 15 samt 1989/90:Ub141 yrkande 12 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 213 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

213. beträffande *forskning och utvecklingsarbete m.m. inom lärarutbildningen vid vissa större högskoleenheter*
att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ub45 yrkande 1, 1989/90:Ub139 yrkandena 14 och 15 samt 1989/90:Ub141 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

130. Forskning och utvecklingsarbete m.m. inom
lärarutbildningen vid vissa större högskoleenheter
(mom. 213)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 159 börjar med "Utskottet är" och slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Den samverkan som i den nya lärarutbildningen förutsätts ske mellan ämnesinstitutioner inom filosofisk fakultet, pedagogisk institution, metodikinstitutioner och praktik förutsätter å ena sidan ett ämnesdidaktiskt medvetande och kunnande inom ämnesinstitutioner och å andra sidan en kunskap om forskning och ämnesteoretisk utveckling inom metodikinstitutionerna. Det krävs alltså kraftigt förstärkta insatser för en höjning av forskningskompetensen just inom de lärarutbildningsinstitutioner som år 1977 knöts till universiteten. För att stärka redan pågående verksamhet och för att utveckla nya former, genom vilka forskarutbildning och forskningskompetens inom undervisningsforskningen kan höjas, föreslår utskottet att 900 000 kr. tilldelas vart och ett av universiteten i Stockholm (inkl. HLS) och Göteborg samt att 500 000 kr. tilldelas vart och ett av universiteten i Lund, Linköping, Uppsala och Umeå. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub139 yrkandena 14 och 15 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub45 yrkande 1 och 1989/90:Ub141 yrkande 12 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 213 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

213. beträffande *forskning och utvecklingsarbete m.m. inom lärarutbildningen vid vissa större högskoleenheter*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub139 yrkandena 14 och 15 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub45 yrkande 1 och 1989/90:Ub141 yrkande 12 dels till *Undervisningsforskning vid vissa större högskoleenheter* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 3 800 000 kr., dels som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

131. Forskning och utvecklingsarbete m.m. inom
lärarutbildningen vid vissa större högskoleenheter
(mom. 213)

Claes Roxbergh (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 159 börjar med "Utskottet är" och slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Vid universiteten i Göteborg, Linköping, Lund, Umeå, Uppsala och Stockholm (inkl. HLS) pågår med mycket begränsade ekonomiska resurser ett synnerligen ambitiöst arbete för att höja forskarkompetensen inom lärarutbildningarna. Olika modeller och tillvägagångssätt anpassade till lokala förutsättningar prövas. Utskottet föreslår ett sär-

skilt anslag för budgetåret 1990/91 om 3 000 000 kr. för ändamålet och att för budgetåret 1991/92 resp. budgetåret 1992/93 anslaget skall räknas upp med ytterligare 3 000 000 kr. vardera året motsvarande 500 000 kr. till resp. högskoleenhet. Anslaget skall av regeringen fördelas på högskoleenheterna och disponeras av dem, så att syftet att höja den formella och reella forskarkompetensen inom sektorn för undervisningsyrken gynnas. Undervisningsforskningen bör stimuleras, så att dess tvärvetenskapliga karaktär kan få komma till uttryck. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90: Ub141 yrkande 12 och med anledning av motionerna 1989/90:Ub45 yrkande 1 samt 1989/90:Ub139 yrkandena 14 och 15 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 213 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

213. *beträffande forskning och utvecklingsarbete m.m. inom lärarytbildningen vid vissa större högskoleenheter*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub141 yrkande 12 och med anledning av motionerna 1989/90:Ub45 yrkande 1 samt 1989/90:Ub139 yrkandena 14 och 15 dels till *Undervisningsforskning vid vissa större högskoleenheter* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 3 000 000 kr., dels som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

Särskilda yttranden

1. Utländska gästforskares villkor (mom. 3)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anför:

Vi har i annat sammanhang uppmärksammat skatteproblemen för gästforskare. I en kommittémotion 1989/90:Sk71 föreslår vi att riksdagen avslår regeringens förslag om borttagande av viss skattefrihet för utländska gästforskare.

2. Forskningspolitikens huvudsakliga inriktning (mom. 4)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anför:

Moderata samlingspartiet har i motion 1989/90:Ub125 yrkande 5 fört fram krav på att den svenska grundforskningen skall förstärkas. Detta kan åstadkommas genom att betydande resurser förs över från den sektoriellt finansierade forskningen till fakulteter och forskningsråd. Detta yrkande behandlar utskottet i avsnittet om det samhällsstyrda forsknings- och utvecklingsarbetet i detta betänkande.

3. Forskningspolitikens huvudsakliga inriktning (mom. 4)

1989/90:UbU25

Larz Johansson (c), Ann-Cathrine Haglund (m), Lars Leijonborg (fp), Birgitta Rydle (m), Birger Hagård (m), Marianne Andersson i Vårgårda (c) och Margitta Edgren (fp) anför:

I motion 1989/90:Fi712 förordar moderata samlingspartiet, folkpartiet och centerpartiet att löntagarfonderna skall avvecklas. Enligt motionen skall delar av löntagarfonderna avsättas för att främja forskning vid främst universitet och högskolor. Tanken är att tillgångarna skall överföras till ett antal stiftelser, vars avkastning används till finansiering av forskning. Medel bör därvid avsättas bl.a. till miljöstrategisk forskning.

Enligt vår mening skulle ett beslut att tillföra högskolan delar av löntagarfonderna på ett mycket välkommet sätt öka såväl forskningens resurser som dess självständighet. Ett sådant beslut skulle därför kunna bli ett av de viktigaste och mest intressanta nya greppen i forskningspolitiken på länge.

Motionen har emellertid behandlats i finansutskottet (bet. 1989/90:FiU20), varför vi avstår från yrkanden i detta sammanhang.

4. Vissa forskningsråds departementstillhörighet m.m. (mom. 8—10)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anför:

När det gäller förslaget om ett socialvetenskapligt forskningsråd anser vi att det bör avslås. Om ett sådant råd ändå inrättas är vår uppfattning att det bör tillhöra utbildningsdepartementets verksamhetsområde. Detsamma bör gälla för det nya teknikvetenskapliga forskningsrådet samt skogs- och jordbrukets forskningsråd. Vi hänvisar till reservationerna 1 och 2 till socialutskottets betänkande 1989/90:SoU19 och reservation 7 till näringsutskottets betänkande 1989/90:NU40. I övrigt hänvisas till motion 1989/90:Ub125.

5. De nya forskningsrådets departementstillhörighet m.m. (mom. 8—9)

Larz Johansson och Marianne Andersson i Vårgårda (båda c) anför:

Vår uppfattning är att det av regeringen föreslagna teknikvetenskapliga forskningsrådet bör utvidgas till ett miljö- och teknikvetenskapligt forskningsråd och att detta bör höra till utbildningsdepartementets verksamhetsområde. Vi hänvisar till reservationerna 6 och 7 till näringsutskottets betänkande 1989/90:NU40.

När det gäller det föreslagna socialvetenskapliga forskningsrådet, är vår uppfattning att det bör tillhöra utbildningsdepartementets verksamhetsområde. Vi hänvisar till reservation 2 till socialutskottets betänkande 1989/90:SoU19.

6. Det socialvetenskapliga forskningsrådet (mom. 9)

1989/90:UbU25

Björn Samuelson (vpk) anför:

Vänsterpartiet kommunisterna anser att förslaget om ett socialvetenskapligt forskningsråd bör avslås. Om ett sådant råd ändå inrättas bör det tillhöra utbildningsdepartementets verksamhetsområde. Jag hänvisar till reservationerna 1 och 2 till socialutskottets betänkande 1989/90: SoU19.

7. Det teknikvetenskapliga forskningsrådets departementstillhörighet (mom. 8)

Claes Roxbergh (mp) anför:

Jag hänvisar till miljöpartiets i näringsutskottet anmälda uppfattning att det nya teknikvetenskapliga rådet bör utvidgas till ett miljö- och teknikvetenskapligt forskningsråd och höra till miljödepartementets verksamhetsområde. Vår uppfattning framgår av reservationerna 6 och 8 till näringsutskottets betänkande 1989/90:NU40.

8. Omfattningen av högskolelektorernas forskning (mom. 35)

Björn Samuelson (vpk) anför:

Jag är inte nu beredd att fastställa varken nedre eller övre gränser för högskolelektors forskningsverksamhet inom tjänsten. Att fastställa sådana centrala direktiv vore enligt min mening att skapa ett stelbent system för kompetensuppbyggnaden vid exempelvis mindre och medelstora högskolor. Vpks ambition i frågan är helt klar. Vi kommer via t.ex. representation i högskolestyrelser att kraftigt understödja en ökande forskningsverksamhet för högskolelektorer utifrån de behov som finns för att förstärka den vetenskapliga kompetensen.

9. Utbyggnad av fasta forskningsresurser och inrättande av nya fakulteter och universitet (mom. 49)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anför:

Vi finner det naturligt att de tre högskolorna i Karlstad, Växjö och Örebro med sina traditioner från uppbyggnaden av universitetsfilialer och med sitt breda utbildningsutbud bör ges prioritet framför andra senare tillkomna högskoleenheter när resurserna för forskningsstödjande verksamhet skall fördelas. Vi tror också att dessa högskolor på sikt kan komma att utvecklas till universitet.

10. Utbyggnad av fasta forskningsresurser och inrättande av nya fakulteter och universitet (mom. 49)

1989/90:UbU25

Björn Samuelson (vpk) anför:

Vpk:s förslag om förstärkta forskningsanslag till högskolorna i Karlstad, Örebro, Sundsvall—Härnösand och Växjö innebär i förlängningen att det finns förutsättningar för en organisation med fasta forskningsresurser också på dessa högskolor. Detta är dock något som måste ske successivt med hänsyn tagen till nationella behov av en långsiktig kompetensuppbyggnad inom olika vetenskapliga fält. Jag vill därför inte i nuläget föreslå fasta forskningsresurser vid ytterligare någon högskola även om detta är ett mål vpk har på sikt inte minst för att med hjälp av forskningspolitiken medverka till regional utjämning och social tillväxt.

11. Styr- och anslagssystem för universitet och högskolor (mom. 75)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anför:

Riksdagen behandlade under föregående riksmöte frågan om högskolans styr- och anslagssystem, m.m. Vi hänvisar till tidigare anmäld uppfattning i denna fråga, vilken framgår av reservation 1 till utbildningsutskottets betänkande 1988/89:UbU9.

12. Styr- och anslagssystem för universitet och högskolor (mom. 75)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anför:

Riksdagen behandlade under föregående riksmöte frågan om högskolans styr- och anslagssystem, m.m. Vi hänvisar till tidigare anmäld uppfattning i denna fråga, vilken framgår av reservation 2 till utbildningsutskottets betänkande 1988/89:UbU9.

13. Tjänster som professor i humanekologi (mom. 81)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anför:

Folkpartiet förordade i parti- och kommittémotioner med anledning av forskningspropositionen satsningar på miljöforskning om sammanlagt 25 milj.kr. Våra yrkanden på detta område har avstyrkts av jordbruks- och utbildningsutskotten.

Behandlingen i utbildningsutskottet har emellertid lett fram till en utskottsmajoritet för en satsning på viss annan miljöforskning, till en kostnad av ca 5 milj.kr. Det gäller främst professorer i humanekologi och miljökonsekvensanalys.

Även om vi tror att de av folkpartiet förordade satsningarna på miljöforskning hade varit riktigare, har vi, sedan det förefaller klart att våra yrkanden inte kan samla majoritet och i ljuset av betydelsen av en

utbyggnad av miljöforskningen i Sverige, inte motsatt oss de angivna professurerna. Vi vill inför framtiden emellertid markera att det bör tillhöra ovanligheterna att riksdagen inrättar professurer som inte prioriterats av UHÄ och som inte i övrigt motiverats starkare än vad som skett i dessa fall.

14. Tjänst som professor i neuropsykologi (mom. 125)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anför:

Vi hänvisar till vår reservation 121 beträffande anslagsbeloppet under Medicinska forskningsrådet i detta betänkande, i vilken vi föreslår inrättande av en tjänst som professor i neuropsykologi med inriktning på tidig diagnostik av ålderssjukdomar och utveckling av neurofysiologiska metoder. Professuren bör kunna finansieras inom den av oss föreslagna utvidgade anslagsramen under detta anslag.

15. Forskningsanknytning av vårdutbildningarna (mom. 133)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anför:

Vi hänvisar till vår reservation 37 beträffande tjänstestrukturen inom den landstingskommunala vårdhögskolan under avsnittet Tjänsteorganisatoriska frågor i detta betänkande. Enligt vår mening bör den rörliga forskningsresursen för lärare inom den kommunala delen av högskolan få användas för att inrätta s.k. kombinationstjänster, som gör det möjligt att kombinera egen forskning och undervisning med vårdarbete.

16. Inrättande av vårdfakultet (mom. 136)

Björn Samuelson (vpk) anför:

Jag hänvisar till vad som anförts i reservation 10 beträffande vårdutbildningarnas huvudmannaskap i utskottets betänkande 1989/90: UbU21 (rskr. 232). Ett statligt huvudmannaskap för all vårdutbildning bör enligt min mening medföra bl.a. en starkare anknytning av vårdutbildningen till forskningen.

17. Handikappforskning (mom. 184)

Björn Samuelson (vpk) anför:

Jag hänvisar till vpk:s särskilda yttrande 6 beträffande ett nytt socialvetenskapligt forskningsråd under avsnittet Den grundläggande forskningen i detta betänkande. I konsekvens med vårt ställningstagande i denna fråga bör FRN även i fortsättningen ansvara för handikappforskningen.

Forskning

Till utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet har berett näringsutskottet tillfälle att yttra sig över de delar av avsnitten 2—10 i proposition 1989/90:90 om forskning jämte motioner som har samband med näringsutskottets beredningsområde.

I enlighet med en promemoria som har överlämnats till näringsutskottet i samband med remissen har utskottet ägnat särskild uppmärksamhet åt vissa yrkanden i motionerna 1989/90:Ub123 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) och 1989/90:Ub125 av Carl Bildt m.fl. (m).

Inledande synpunkter

I några av de inledande avsnitt i propositionen som har hänvisats till utbildningsutskottet behandlas forskning och utveckling inom sektorer som tillhör näringsutskottets beredningsområde. Detta gäller i första hand avsnitten 7.3.6, Ett miljövänligt energisystem, och 8, Forsknings- och utvecklingsarbete i industrisektorn. Innehållet i dessa kan sägas utgöra en sammanfattning av avsnitt 21 rörande industridepartementets verksamhetsområde, vilket avsnitt har hänvisats till näringsutskottet och kommer att — tillsammans med anslutande motioner — behandlas i näringsutskottets betänkande 1989/90:NU40. Avsnitten 2—10 utmynnar i ett förslag från regeringen att riksdagen skall godkänna de allmänna riktlinjer för forskningspolitiken under perioden 1990/91—1992/93 som framgår av dessa avsnitt.

Näringsutskottet vill framhålla som angeläget att riksdagens ställningstagande till forskningspropositionen blir helt entydigt och att således inte vissa frågor blir föremål för självständiga uttalanden av mer än ett utskott på grundval av formellt skilda men reellt likartade resonemang i olika delar av propositionen. Därför hemställer näringsutskottet att utbildningsutskottet inte sakbehandlar avsnitten 7.3.6 och 8 utan beträffande där redovisade frågor hänvisar till näringsutskottets betänkande 1989/90:NU40.

Teknikvetenskapliga forskningsrådets departementstillhörighet

1989/90:UbU25

Bilaga 1

Regeringen föreslår i avsnitt 21 att ett teknikvetenskapligt forskningsråd skall inrättas, att ett reservationsanslag på 67 milj. kr. skall anvisas till rådet för budgetåret 1990/91 under tolfte huvudtiteln (industridepartementet) och att i propositionen angivna riktlinjer för förstärkning av rådets resurser för de båda därpå följande budgetåren skall godkännas av riksdagen. Det nya forskningsrådet skall träda i stället för den forskningsrådsfunktion för teknisk grundforskning som sedan år 1984 finns vid styrelsen för teknisk utveckling (STU).

Det ankommer på näringsutskottet att pröva detta förslag och de yrkanden om avvikelser från det som framförs i motion 1989/90:N44 (c). Näringsutskottets slutliga ställningstagande kommer att redovisas i betänkandet 1989/90:NU40.

Yrkanden rörande det tilltänkta teknikvetenskapliga forskningsrådet finns i ytterligare två motioner som har hänvisats till näringsutskottet. Rådets ställning berörs också i ett par yrkanden av mera generell art i motioner som har hänvisats till utbildningsutskottet.

Vänsterpartiet kommunisterna stöder enligt motion 1989/90:N42 — med motivering i motion 1989/90:Ub139 — regeringens förslag om inrättande av detta forskningsråd. Partiet ställer sig emellertid tveksamt till att rådet, såsom regeringen föreslår, skall ligga inom industridepartementets verksamhetsområde. Rimligare vore, anför det, att grundforskningen samlas under utbildningsdepartementet. Man förklarar sig dock beredd att acceptera den föreslagna lösningen som en övergångsform under den kommande treårsperioden under förutsättning att verksamheten utvärderas med avseende på hur placeringen under industridepartementet har påverkat den tekniska grundforskningen.

Inget yrkande rörande forskningspropositionen från folkpartiets sida har hänvisats till näringsutskottet. I dess partimotion 1989/90:Ub123 framförs emellertid synpunkter rörande bl.a. det teknikvetenskapliga forskningsrådet vilka har starkt släktskap med det nyss refererade resonemang som åberopas i motion 1989/90:N42 (vpk). Folkpartiet accepterar att det inrättas forskningsråd under andra departement än utbildningsdepartementet. Men detta ställningstagande är ingalunda självklart, betonas det. Placeringen av vissa forskningsråd under social-, jordbruks- och industridepartementen kan, hävdas det i motionen, ses som det första steget i ett slags sektorisering av forskningsråden. En sådan utveckling skulle vara olycklig, menar folkpartiet och rekommenderar att regeringen inför nästa forskningsproposition gör en seriös analys av alternativet att alla råd av "grundforskningskaraktär" samlas under utbildningsdepartementet.

Inte heller moderata samlingspartiet har framställt något särskilt yrkande rörande förslaget om ett teknikvetenskapligt forskningsråd. I motion 1989/90:Ub125 yrkar partiet emellertid på att riksdagen skall besluta att samtliga forskningsråd skall organiseras på ett likartat sätt och inordnas under ett och samma departement. Partiet understryker

att forskningsprojekten i största möjliga utsträckning skall beslutas efter inomvetenskapliga bedömningar. Denna princip stöds, hävdas det i motionen, om ansvaret för grundutbildning och forskning åvilar det departement som har som huvuduppgift att svara för kunskapsuppbyggnad och kunskapsutveckling. Vid utskottsbehandlingen har man från moderata samlingspartiets sida motiverat partiets krav beträffande forskningsrådets departementstillhörighet med att det bör tas ett samlat grepp över grundforskningen. I fråga om det föreslagna teknikvetenskapliga forskningsrådet uttalas i motionen att dess autonomi bör ytterligare markeras genom att rådet förs till utbildningsdepartementets ansvarsområde. Motionärerna befarar, framgår det, att en inplacering under industridepartementet kan medföra att grundläggande teknisk forskning får stå tillbaka i rådets verksamhet till förmån för tillämpad forskning av mera omedelbart intresse för industrin.

Centern ger i motion 1989/90:N44 — med motivering i motion 1989/90:Ub143 — uttryck för en avvikande uppfattning om det nya forskningsrådets uppgift och benämning. Rådet bör, anføres det, inrättas som ett miljö- och teknikvetenskapligt forskningsråd. Detta förslag kommer näringsutskottet att behandla i sitt betänkande med anledning av propositionen. Presentationen av förslaget föregås av vissa övergripande synpunkter på forskningsrådsorganisationen. Här sägs att regeringen har valt en principiellt riktig väg när den satsar mer på forskningsråd än på sektorsforskningsorgan med anknytning till vissa myndigheter eller departement. Det betecknas emellertid som en brist att regeringen inte helt konsekvent fullföljer den angivna intentionen. Även de nya forskningsråden borde tillhöra utbildningsdepartementet. Det är annars, hävdas det, risk för att de i alltför hög grad kommer att sektorsanknytas och i själva verket utvecklas till utpräglade sektorsorgan. Detta gäller, sägs det vidare, i synnerhet beträffande det teknikvetenskapliga forskningsrådet, inom vars område behovet av fristående kunskapsuppbyggnad är särskilt stort.

Näringsutskottet vill först göra några allmänna konstateranden rörande den nuvarande forskningsrådsorganisationen och det förslag av regeringen som diskuteras här.

Forskningsråden har, såsom framhålls i propositionen, som en huvuduppgift att fördela anslagsmedel till forskarinitierade projekt efter vetenskapliga bedömningar. De beslutsfattande organen domineras av företrädare för vetenskapssamhället. Den nuvarande forskningsrådsfunktionen inom STU har en sammansättning som överensstämmer med övriga forskningsråds. Dess vetenskapliga ledamöter utses av forskarsamhället enligt en särskild valprocedur. Dessutom finns representer för STU och för industrin. Det nya teknikvetenskapliga forskningsrådets organisation — varom regeringen skall besluta — bör, sägs det i propositionen (s. 430), motsvara övriga forskningsråds. Rådet bör, heter det vidare, utses av en sådan samling elektorer att det återspeglar att teknik även fångar in gränsområden mellan traditionell teknik och

på biologin vilande kunskapsutveckling, t.ex. bioteknik och miljöteknik. Regeringen uttalar att den nuvarande elektorsförsamlingen för forskningsrådsfunktionen bör breddas i detta hänseende.

Generellt kan sägas att det inte finns något större utrymme för styrning från riksdagens och regeringens sida av de grundforskningsinriktade forskningsråden. Sedan verksamhetsområdet har preciserats gäller för statsmakterna huvudsakligen att rådets resurser skall bestämmas, att vissa personfrågor skall lösas — fåtaliga eftersom flertalet ledamöter utses av forskarsamhället — och att vissa föreskrifter om administration, samarbete med andra organ osv. skall utfärdas. En betydande grad av autonomi är sålunda kännetecknande för forskningsrådsinstitutionen.

Forskningsrådsnämnden, som har till uppgift att ta initiativ till och stödja forskning främst inom områden som är angelägna från samhällets synpunkt, skall — enligt sin instruktion (1988:1201) — i vad avser teknisk grundforskning främja samordning mellan forskningsråden och STU. Redan vid nuvarande organisation, med en forskningsrådsfunktion inom STU, faller sålunda den tekniska likaväl som den övriga grundforskningen inom forskningsrådsnämndens bevakningsområde.

Beträffande behandlingen av forskningssektorn inom regeringen och dess kansli kan följande noteras. Sedan länge tillämpas den ordningen att ett annat statsråd än utbildningsministern — vid tidpunkten för regeringens beslut om proposition 1989/90:90 var detta finansminister Kjell-Olof Feldt — har tilldelats ett övergripande ansvar för forskningsfrågorna. En särskild enhet inom statsrådsberedningen är avdelad för sådana frågor. Regeringens kollektiva ansvar för forskningsfrågorna har poängterats genom den formella gestaltningen av propositionen.

Det nya teknikvetenskapliga forskningsrådet — liksom också det nya socialvetenskapliga forskningsrådet — blir enligt regeringens förslag en myndighet lydande omedelbart under regeringen och utan direkt organisatorisk samordning med något annat statligt organ. Det kan under sådana omständigheter diskuteras huruvida riksdagen bör uttala någon mening om rådets departementstillhörighet. Enligt ett enhälligt uttalande av konstitutionsutskottet (KU 1986/87:17 s. 19 f.) — i överensstämmelse med ett likaledes enhälligt yttrande av näringsutskottet (NU 1985/86:4y) — måste det främst ankomma på regeringen att ta ställning till hur arbetet inom regeringens kansli skall organiseras för att regeringen skall kunna styra landet så effektivt som möjligt. Varje regering bör, anfördes det i detta sammanhang, inom de ekonomiska ramar som riksdagen fastställer få fördela arbetet mellan sina medlemmar och mellan olika delar av regeringskansliet med hänsyn till den parlamentariska situationen, regeringens sammansättning, olika ärendegrupper samband och betydelse osv. Riksdagen får sedan, tillades det, i olika sammanhang tillfälle att bedöma resultaten av regeringens arbete.

Näringsutskottet finner att inga bärande skäl har anförts för att riksdagen skulle göra ett sådant uttalande i fråga om forskningsrådets departementstillhörighet som begärs i motion 1989/90:Ub125 (m). Mo-

tion 1989/90:N44, där centern varnar för att forskningsråd som inte lyder under utbildningsdepartementet skulle riskera att bli alltför sektorsanknutna, präglas av bristande konsekvens. Till skillnad från moderata samlingspartiet för centern inte fram något krav på att skogs- och jordbrukets forskningsråd — vars karaktär av grundforskningsråd enligt propositionen (s. 366) skall markeras tydligare — skall överföras till utbildningsdepartementets område.

Ett forskningsråds tillhörighet till ett fackdepartement torde kunna ge upphov till bl.a. två slags effekter. Dels kan resursavvägningen påverkas av vilka övriga aktiviteter som hör till departementets ansvarsområde. Dels kan möjligheter till samarbete och informationsutbyte med andra organ och aktiviteter inom detta område tilldra sig särskild uppmärksamhet. Effekter av dessa slag kan vara fördelaktiga för den gren av grundforskningen som rådet företräder.

Näringsutskottet har ingenting att erinra mot att, i enlighet med önskemål i motionerna 1989/90:Ub123 (fp) och 1989/90:N42 (vpk), konsekvenserna av det teknikvetenskapliga forskningsrådets departementstillhörighet utvärderas i samband med arbetet på nästa flerårsprogram för forskningspolitiken.

Avvägningen mellan grundforskning och sektorsforskning

I avsnitt 3.2 i propositionen behandlar regeringen vissa avvägningsfrågor på forskningens område. Därvid erinras om att riksdagen vid behandlingen av 1987 års forskningsproposition begärde att regeringen inför den nu förestående planeringsperioden skulle komma med förslag innebärande att en viss del av anslagen till sektorsforskningen skulle föras över till högskolans fakultetsanslag m.m. för den långsiktiga kunskapsuppbyggnaden i högskolan. Regeringen redovisar hur den har sökt tillmötesgå detta önskemål.

Folkpartiet uttalar i motion 1989/90:Ub123 att partiet är berett att i huvudsak godta regeringens förslag i detta hänseende. Det betecknas emellertid som önskvärt att en fortsatt överföring av resurser i den angivna riktningen äger rum. Ett yrkande i motionen är att riksdagen skall begära förslag härom från regeringen.

Ett mera utförligt resonemang i samma angelägenhet förs av moderata samlingspartiet i motion 1989/90:Ub125. En permanent överföring av resurser från sektorsorganen skulle, sägs det i motionen, ge den inomvetenskapligt motiverade forskningen större utrymme, samtidigt som den politiska styrningen skulle minska. Enligt ett yrkande i denna motion skall regeringen anmodas att lägga fram ett preciserat förslag om överföring av ca 30 % av resurserna för sektoriell forskning och utveckling till fakulteter och forskningsråd.

Inom näringsutskottets område finansieras en omfattande sektoriell forskning av stor industriell betydelse via styrelsen för teknisk utveckling och statens delegation för rymdverksamhet. Vid näringsutskottets

behandling av de nämnda motionsyrkandena har klargjorts att dessa icke syftar till någon inskränkning av resurserna för denna verksamhet; neddragningen av sektorsforskningen bör, har det anförts från moderata samlingspartiets sida, avse "politiskt styrd forskning". Näringsutskottet hänvisar till det sagda och anser sig kunna avstå från att ytterligare kommentera de berörda motionsyrkandena.

Stockholm den 19 april 1990

På näringsutskottets vägnar

Lennart Pettersson

Närvarande: Lennart Pettersson (s), Hadar Cars (fp), Rune Jonsson (s), Per Westerberg (m), Åke Wictorsson (s), Birgitta Johansson (s), Inga-Britt Johansson (s), Gunnar Hökmark (m), Gudrun Norberg (fp), Roland Larsson (c), Rolf L Nilson (vpk), Leif Marklund (s), Mats Lindberg (s), Karin Falkmer (m), Kjell Ericsson (c), Björn Kaaling (s) och Loui Bernal (mp).

Avvikande mening

Per Westerberg (m), Gunnar Hökmark (m), Roland Larsson (c), Karin Falkmer (m) och Kjell Ericsson (c) anser att den del av yttrandet — under rubriken Teknikvetenskapliga forskningsrådets departementstillhörighet — som börjar med "Näringsutskottet finner" och slutar med "för forskningspolitiken" bort ha följande lydelse:

Det refererade uttalandet är emellertid, anser näringsutskottet, inte relevant vid bedömningen av den nu aktuella frågan. Riksdagen kan inte bortse från de effekter som ett statligt organs departementstillhörighet kan få på inriktningen av organets verksamhet. Inplaceringen av ett grundforskningsråd under ett fackdepartement medför risk för att rådet kommer att — genom anslagsvillkor, författningsbestämmelser och informell påverkan — förmås att tillgodose mera kortsiktiga och direkt nyttobetonade syften till förfång för grundforskningen. Risken är särskilt påtaglig för ett teknikvetenskapligt forskningsråd med hänsyn till det starka inflytande som industriintressen kan få inom detta. Allmänna uttalanden om att forskningsråden skall åtnjuta en långtgående autonomi skapar inte garantier mot en sådan utveckling som här antytts.

Riksdagen bör följaktligen — i enlighet med vad som formellt påyrkas i motion 1989/90:N44 (c) och i sak förordas också i motion 1989/90:Ub125 (m) — besluta att det planerade nya rådet skall inordnas under utbildningsdepartementet. Näringsutskottet avser att i sitt kommande betänkande på grundval av proposition 1989/90:90 föreslå att så sker. Ett sådant allmänt uttalande rörande forskningsrådsorganisationen som begärs i motion 1989/90:Ub125 (m) skulle stå i överens-

stämmelse med näringsutskottets uppfattning. Detta konstaterande innebär inte att näringsutskottet tar ställning i fråga om departementstillhörighet för skogs- och jordbrukets forskningsråd.

1989/90:UbU25
Bilaga 1

Forskning

Till utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet har den 20 mars 1990 berett jordbruksutskottet m.fl. utskott tillfälle att avge yttrande över proposition 1989/90:90 om forskning jämte motioner, i de delar propositionen och motionerna berör respektive utskotts beredningsområde.

Utskottet

I sitt betänkande 1989/90:JoU17 behandlar jordbruksutskottet de delar av forskningspropositionen jämte motioner som har mera direkt anknytning till utskottets beredningsområde. I detta yttrande behandlas endast regeringens förslag angående skogs- och jordbrukets forskningsråd (SJFR) jämte följdmotionerna Ub123 yrkande 4 och Ub125 yrkande 27, båda i motsvarande del.

Regeringens förslag beträffande forskningsråden (prop. s. 35 f.) innebär i korthet att två nya forskningsråd inrättas under industridepartementet resp. socialdepartementet, nämligen ett teknikvetenskapligt och ett socialvetenskapligt forskningsråd. Forskningsråden tilldelas ökade resurser. Vad särskilt beträffar SJFR anförs i propositionen att detta forskningsråd arbetar på i stort sett samma sätt som grundforskningsråden. Regeringen anser att SJFR nu bör ges en tydligare karaktär av grundforskningsråd. Rådets styrelse bör därför i fortsättningen ha en majoritet av representanter från vetenskapssamhället. Dessa bör vara valda genom elektorsförsamlingar i likhet med vad gäller för övriga grundforskningsråd.

I motion Ub123 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) anförs att folkpartiet kan acceptera förslaget att inrätta forskningsråd under andra departement än utbildningsdepartementet. Placeringen är dock inte självklar. Det vore enligt motionen av värde om regeringen inför nästa forskningsproposition gjorde en seriös analys av alternativet att samla alla råd av grundforskningskaraktär under utbildningsdepartementet.

I motion Ub125 av Carl Bildt m.fl. (m) yrkas att samtliga forskningsråd organiseras på ett enhetligt sätt och inordnas under utbildningsdepartementet. Det innebär att det skogs- och jordbruksvetenskapliga forskningsrådets oberoende ställning bör förstärkas genom att även detta råd inordnas under utbildningsdepartementet.

Utskottet gör följande bedömning. Skogs- och jordbrukets forskningsråd (SJFR) skall enligt sin instruktion undersöka behovet av forskning

som gagnar de areella näringarna och angränsande områden samt främja och stödja sådan forskning. (SFS 1988:866). I avsnitt 18 av forskningspropositionen redovisas regeringens överväganden rörande forskningen för de areella näringarna. Av redovisningen framgår att SJFR ansvarar för finansieringen av både grundforskning, kollektiva forskningsprogram och tvärvetenskapliga forskningsprogram vilka samtliga har stark anknytning till jordbruksdepartementets ansvarsområde. Flera forskningsprogram drivs i nära samarbete med näringen. Den största mottagaren av anslag från SJFR är Sveriges lantbruksuniversitet. Den forskning som sålunda finansieras av SJFR är av särskilt intresse mot bakgrund bl.a. av tidigare och kommande riksdagsbeslut om jordbrukets miljöanpassning och livsmedelspolitiken i stort. Några aktuella exempel är forskning om alternativa produktionsformer i jordbruket och trädgårdsnäringen, bioteknik och alternativa användningsområden för jordbruksmark som frigörs från livsmedelsproduktion. FoU-insatser för en bättre djurmiljö i animalieproduktionen och en förbättrad livsmedelskvalitet har också stor betydelse i detta sammanhang. Utskottet vill särskilt understryka att riksdagen inom kort kommer att fatta beslut om livsmedelspolitiken som kan förväntas innebära en betydande omställning för jordbruksnäringen. Forskning och utveckling på jordbrukets område har i detta hänseende en särskilt viktig funktion att fylla. De faktorer som här redovisats talar enligt utskottets mening starkt för att SJFR även i fortsättningen tillhör jordbruksdepartementets ansvarsområde.

Med det anförda föreslår jordbruksutskottet att utbildningsutskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionerna Ub123 yrkande 4 och Ub125 yrkande 27, båda i motsvarande del.

Stockholm den 19 april 1990

På jordbruksutskottets vägnar

Karl Erik Olsson

Närvarande: Karl Erik Olsson (c), Hans Gustafsson (s), Håkan Strömberg (s), Sven Eric Lorentzon (m), Grethe Lundblad (s), Lars Ernestam (fp), Martin Segerstedt (s), Jens Eriksson (m), Åke Selberg (s), Bengt Rosén (fp), Lennart Brunander (c), Annika Åhnberg (vpk), Inge Carlsson (s), Kaj Larsson (s), Carl G Nilsson (m) och Anders Nordin (mp).

1. Sven Eric Lorentzon, Jens Eriksson och Carl G Nilsson (alla m) anför:

Som anføres i motion Ub125 bör forskningsprojekten i största möjliga utsträckning beslutas efter inomvetenskapliga bedömningar. Detta innebär enligt vår mening att ansvaret för grundutbildning och forskning bör åvila det departement som har som huvuduppgift att svara för kunskapsuppyggnad och kunskapsutveckling, dvs. utbildningsdepartementet. I enlighet härmed bör skogs- och jordbrukets forskningsråd oberoende ställning stärkas genom att detta råd organisatoriskt underordnas utbildningsdepartementet. Utskottet borde således ha tillstyrkt motion Ub125 yrkande 27 i motsvarande del.

2. Lars Ernestam och Bengt Rosén (båda fp) anför:

I enlighet med vad som anføres i motion Ub123 anser vi att frågan om forskningsrådets departementstillhörighet ingalunda är självklar. Tills vidare kan regeringens förslag att placera resp. bibehålla forskningsråden under andra departement än utbildningsdepartementet accepteras. Placeringen kan emellertid ses som första steget i ett slags sektorisering av grundforskningsråden. En sådan utveckling vore enligt vår mening olycklig. Inför nästa forskningsproposition bör regeringen göra en seriös analys av alternativet att samla alla råd av grundforskningskaraktär — inklusive skogs- och jordbrukets forskningsråd — under utbildningsdepartementet. Utskottet borde således ha tillstyrkt motion Ub123 yrkande 4 i motsvarande del.

Forskning

Till utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet har genom beslut den 20 mars 1990 berett kulturutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1989/90:90 om forskning avsnitten 2–10 jämte motioner.

Utskottet

Proposition 1989/90:90 om forskning har i vad avser avsnitten 17.2 punkterna E 21 och E 22, 17.3 samt 20.2 remitterats till kulturutskottet. Kulturutskottet kommer att behandla de nämnda propositionsavsnitten jämte motioner i sitt betänkande 1989/90:KrU23. I betänkandet kommer kulturutskottet även att beröra sådana mera övergripande forskningsfrågor som tas upp i de nämnda avsnitten och i de inledande avsnitten 2–10 i propositionen. Kulturutskottet begränsar sig därför i detta yttrande till att lämna synpunkter på två motioner som rör forskarutbildningen.

I propositionen anføres att genomströmningen i forskarutbildningen är låg och att situationen är otillfredsställande inom humanistisk och samhällsvetenskaplig fakultet. Mot denna bakgrund anser föredragande statsrådet att de som antas till forskarutbildning normalt bör ha för avsikt att ägna sig åt studierna på heltid, eller i det närmaste på heltid.

I motionerna 1989/90:Ub38 (c) och 1989/90:Ub148 (fp) anføres att reglerna för doktorandtjänster och utbildningsbidrag bör utformas så att forskarutbildningen kan bedrivas på deltid i syfte att tillåta de studerande att kombinera forskarstudierna med viss tjänstgöring vid museer och andra institutioner med forskningsinriktning. Motionärernas syfte är att underlätta rekryteringen av forskarutbildade till museer m.m.

Kulturutskottet anser att det är viktigt att museerna kan rekrytera forskarutbildade. Det är därför av betydelse att forskarstuderande kan få kontakt med museer redan under studietiden. De regler för finansieringen av forskarstudier genom doktorandtjänster och utbildningsbidrag som för närvarande gäller, och som inte föreslås ändrade i propositionen, medger deltidstudier i viss begränsad utsträckning. Forskarstudier kan således redan nu kombineras med viss tjänstgöring t.ex. vid museum. Vidare betonas i propositionen att det vid sidan av den huvudgrupp av forskarstuderande som har doktorandtjänst eller uppbär utbildningsbidrag även fortsättningsvis bör kunna finnas doktorander som bedriver forskarutbildning jämsides med reguljärt yrkesar-

bete. Dessa doktoranders studier får läggas upp på längre sikt. Ett villkor skall dock vara att det klart preciseras på vilken sikt studierna planeras. Kulturrutskottet ser mot bakgrund av den lämnade redovisningen inte någon grund för den oro som framförs i motionerna över att forskarstuderande inte skulle få möjlighet att kunna tjänstgöra vid museer under studietiden. Utskottet förutsätter att ledningarna för de aktuella universitetsinstitutionerna och för museerna har sådana kontakter att de kan underlätta för forskarstuderande som så önskar att i viss utsträckning kunna tjänstgöra vid museerna. Utskottet avstyrker motionerna.

Stockholm den 19 april 1990

På kulturrutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Åke Gustavsson (s), Berit Oscarsson (s), Jan-Erik Wikström (fp), Jan Hyttring (c), Anders Nilsson (s), Lars Ahlmark (m), Sylvia Pettersson (s), Erkki Tammenoksa (s), Leo Persson (s), Lars Ahlström (m), Margareta Fogelberg (fp), Stina Gustavsson (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Kaj Nilsson (mp), Ingegerd Sahlström (s) och Ulla Berg (s).

I proposition 1989/90:90 framlagt
Förslag till
Lag om ändring i högskolelagen (1977:218)

1989/90:UbU25
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att det i högskolelagen (1977:218) skall införas en ny paragraf, 36 c, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 c §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en tjänst som lärare vid högskoleenhet skall vara förenad med tjänst för specialistutbildad läkare eller annan tjänst än läkartjänst vid sjukvårdsenhet som är upplåten för medicinsk utbildning och forskning. Till en förenad tjänst får utses endast den som är behörig till båda tjänsterna.

De tjänster som skall förenas med en lärartjänst tillsätts i den ordning som gäller för lärartjänsten.

Innan en lärartjänst som är förenad med tjänst vid en sjukvårdsenhet tillsätts skall hälso- och sjukvårdsnämnden beredas tillfälle att yttra sig i ärendet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990.

Lag om ändring i lagen (1982:764) om vissa läkartjänster vid enheter inom den landstingskommunala hälso- och sjukvården som har upplåtits för grundläggande utbildning av läkare, m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1982:764) om vissa läkartjänster vid enheter inom den landstingskommunala hälso- och sjukvården som har upplåtits för grundläggande utbildning av läkare, m.m.

dels att 2 § skall upphöra att gälla,

dels att 3 och 6 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Sådan läkartjänst som är förenad med en lärartjänst vid en högskoleenhet tillsätts i den ordning som gäller för lärartjänsten. Vid tillsättningen skall, utöver de befordringsgrunder som gäller för lärartjänsten, beaktas den kliniska skickligheten i undervisningsämnet.

På förslag till sådan läkartjänst som avses i första stycket får uppföras endast den som uppfyller behörighetskraven för läkartjänsten eller som socialstyrelsen förklarat behörig till sådan tjänst.

Tjänsteförslagsnämnden skall bereda hälso- och sjukvårdsnämnden tillfälle att, såvitt avser den hälso- och sjukvårdande verksamheten, yttra sig över de sökande som tjänsteförslagsnämnden anser främst bör komma i fråga till tjänsten.

I 36 c § högskolelagen (1977:218) finns bestämmelser bl.a. om att tjänst som lärare vid högskoleenhet kan vara förenad med tjänst för specialistutbildad läkare.

6 §

Kliniska amanuenser och mediciner studerande får biträda i hälso- och sjukvården.

Kliniska assistenter och mediciner studerande får biträda i hälso- och sjukvården.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990.

De som vid ikraftträdandet innehar tjänster som kliniska amanuenser får biträda i hälso- och sjukvården så länge de innehar sådana tjänster.

Översikt av utskottets behandling av motionerna

1989/90:UbU25
Bilaga 6

Motionsyrkandet behandlas i:				
Motionsyrkande nr 1989/90:	Utskottets text: avsnitt nr	Utskottets hemställan nr	Reservation nr	Särskilt yttrande nr
Ub22	16	117	-	-
Ub23	21	161	-	-
Ub24 yrk. 1-5	7, 24	52, 181	42, 43, 113, 114	-
Ub25	16	110	-	-
Ub26	16	108	79	-
Ub27	20	151	-	-
Ub28	20	151	-	-
Ub29	21	165	104	-
Ub30 yrk. 1	16	115	-	-
yrk. 2	16	102	75	-
yrk. 3	16	115	76	-
Ub31	16	118	84	-
Ub32 yrk. 1-2	13	83	66	-
Ub33 yrk. 1-2	15	94	72	-
Ub34 yrk. 1-2	17	137	-	-
Ub35 yrk. 1	16	114	-	-
yrk. 2	16	110	-	-
Ub36 yrk. 1	23	175	-	-
yrk. 2	23	176	-	-
Ub37	21	167	-	-
Ub38	5	21	-	-
Ub39	20	150	-	-
Ub40 yrk. 1	24	180	112	-
yrk. 2	6	30	-	-
Ub41	16	101	-	-
Ub42	6	38	-	-
Ub43 yrk. 1	7	50	-	-
yrk. 2	5	20	-	-
Ub44	13	80	-	-
Ub45 yrk. 1	38	213	129-131	-
yrk. 2	16	108	79	-
Ub46	24	180	112	-
Ub47	20	151	-	-
Ub48	24	180	112	-
Ub49 yrk. 1-3	11	71	-	-
yrk. 4	24	180, 181	112-114	-
yrk. 5	16	103	-	-
Ub50 yrk. 1	11	68	60	-
yrk. 2	11	74	63	-
yrk. 3	11	70	-	-
Ub51	17	136	94	16
Ub52 yrk. 1	13	83	66	-
yrk. 2	15	94	72	-
yrk. 3	6	29	22, 23	-
Ub53	3	12	-	-
Ub54	7	49	38, 39	9, 10
Ub55	20	150	-	-
Ub56	11	68	60	-
Ub57 yrk. 1-2	16	109	80, 81	-
Ub58	16	118	84	-
Ub59	23	178	-	-
Ub60	16	104	-	-
Ub61	7	49	38, 39	9, 10
Ub62	21	169	-	-
Ub63	20	156, 158	100-102	-
Ub64	16	111	82	-
Ub65	17	141	-	-

Motionsyrkandet behandlas i:				
Motionsyrkande nr 1989/90:	Utskottets text: avsnitt nr	Utskottets hemställan nr	Reservation nr	Särskilt yttrande nr
Ub66	15	97	-	-
Ub67 yrk. 1	13	82	65	-
yrk. 2	13	88	68-70	-
Ub68 yrk. 1	17	136	94	16
yrk. 2	16	120	85	-
Ub69	13	79	-	-
Ub70	27	190	118	-
Ub71 yrk. 1	7	50	-	-
yrk. 2	5	23	18	-
yrk. 3	7	50	-	-
Ub72	3	12	-	-
Ub73	7	50	-	-
Ub74	20	149	-	-
Ub75	18	143	-	-
Ub76	20	156, 158	100-102	-
Ub77 yrk. 1	6	42	33	-
yrk. 2-3	6	41	31, 32	-
Ub78 yrk. 1	6	42	33	-
yrk. 2	6	41	31, 32	-
Ub79 yrk. 1	7	49	38, 39	9, 10
yrk. 2	7	52	42, 43	-
Ub80 yrk. 1	5	23	18	-
yrk. 2	5	25	19	-
yrk. 3	5	28	21	-
Ub81	22	173	110	-
Ub82	20	153	96	-
Ub83	17	130	-	-
Ub84	6	40	-	-
Ub85	12	77	-	-
Ub86	8	53	-	-
Ub87	16	102	75	-
Ub88 yrk. 1-2	6	42	33	-
Ub89	16	106	77	-
Ub90	17	129	-	-
Ub91 yrk. 1	16	114	-	-
yrk. 2	26	186	-	-
Ub92 yrk. 1-2	16	109	80, 81	-
yrk. 3	16	106	77	-
yrk. 4	16	101	-	-
yrk. 5	6	33	-	-
yrk. 6	22	174	111	-
yrk. 7	22	172	109	-
yrk. 8	38	210	126, 127	-
yrk. 9-10	7	51	40, 41	-
Ub93	28	194	-	-
Ub94	3	5	-	-
Ub95	16	110	-	-
Ub96 yrk. 1	20	154	-	-
yrk. 2	20	153	96	-
Ub97	Överlämnad till jordbruksutskottet			
Ub98	21	166	-	-
Ub99	7	49	38, 39	9, 10
Ub100	16	114	-	-
Ub101	21	170	-	-
Ub102	16	112, 121	86-89	-
Ub103	21	161	-	-
Ub104	20	150	-	-
Ub105 yrk. 1	7	52	42, 43	-
yrk. 2	7,	52,	42, 43,	-
	24	181	113, 114	-
Ub106	5	22	-	-

Motionsyrkande nr 1989/90:	Motionsyrkandet behandlas i:			
	Utskottets text: avsnitt nr	Utskottets hemställan nr	Reservation nr	Särskilt yttrande nr
Ub107 yrk. 1-4	27	191	119, 120	-
Ub108	20	153, 158	96, 100-102	-
Ub109	16	106	77	-
Ub110 yrk. 1	22	174	111	-
yrk. 2	22	172	109	-
Ub111	16	110	-	-
Ub112	6	38	-	-
Ub113	Överlämnad till jordbruksutskottet			
Ub114 yrk. 1-4	7	49	38, 39	9, 10
Ub115	20	153, 158	96, 100-102	-
Ub116	6	37	30	-
Ub117 yrk. 1	22	174	111	-
yrk. 2	22	172	109	-
yrk. 3	5	16	-	-
Ub118	3	5	-	-
Ub119 yrk. 1	24	180	112	-
yrk. 2	11	71	-	-
yrk. 3	11	70	-	-
yrk. 4	11	72	-	-
yrk. 5	11	74	63	-
Ub120	9	60	-	-
Ub121 yrk. 1	20	153, 158	96, 100-102	-
yrk. 2	20	154	-	-
Ub122	16	102	75	-
Ub123 yrk. 1	8	53	-	-
yrk. 2	3	6	-	-
yrk. 3	4	13	8, 9	-
yrk. 4	3	8-10	-	4-7
yrk. 5	5	16	-	-
yrk. 6	5	18	12-15	-
yrk. 7	5	16	-	-
yrk. 8	10, 37	65, 208, 209	55, 56, 124, 125	-
yrk. 9	6	35	28	8
yrk. 10	6	36	29	-
yrk. 11	6	33	-	-
yrk. 12	6	45	34	-
yrk. 13	6	31	24-26	-
yrk. 14	12	75	-	11, 12
yrk. 15	8	55	46	-
yrk. 16	7	51	40, 41	-
yrk. 17	38	210	126, 127	-
Ub124 yrk. 1	16	110	-	-
yrk. 2	16	116	-	-
Ub125 yrk. 1	3	4	5	2, 3
yrk. 2	5	23	18	-
yrk. 3	3	6	-	-
yrk. 4	2	1	1-3	-
yrk. 5	4	13	8, 9	-
yrk. 6	4	14	10	-
yrk. 7	4	15	11	-
yrk. 8	5	23	18	-
yrk. 9	5	24	-	-
yrk. 10	5	23	18	-
yrk. 11	5	20	-	-
yrk. 12	6	47	35	-
yrk. 13	5	18	12-15	-
yrk. 14	8	58	50	-
yrk. 15	5	17	-	-

Motionsyrkande nr 1989/90:	Motionsyrkandet behandlas i:			
	Utskottets text: avsnitt nr	Utskottets hemställan nr	Reservation nr	Särskilt yttrande nr
Ub125 yrk. 16	5	19	16, 17	-
yrk. 17	5	27	20	-
yrk. 18	6	35	28	8
yrk. 19	6	36	29	-
yrk. 20	6	31	24-26	-
yrk. 21	6	32	27	-
yrk. 22	6	42	33	-
yrk. 23	6	41	31, 32	-
yrk. 24	6	40	-	-
yrk. 25	12	75	-	11, 12
yrk. 26	26	184	115	17
yrk. 27	3	8-10	-	4-7
yrk. 28	7	51	40, 41	-
yrk. 29	10	67	57-59	-
yrk. 30	27	191	119, 120	-
Ub126	38	212	-	-
Ub127 yrk. 1	7	49	38, 39	9, 10
yrk. 2	7,	52,	42, 43,	-
	24	181	113, 114	-
Ub128	7	50, 52	42, 43	-
Ub129	16	110	-	-
Ub130	16	114	-	-
Ub131	7	49	38, 39	9, 10
Ub132	20	153,	96,	-
		158	100-102	-
Ub133 yrk. 1	7,	52,	42, 43,	-
	24	181	113, 114	-
yrk. 2	7	52	42, 43	-
Ub134 yrk. 1	7,	52,	42, 43,	-
	24	181	113, 114	-
yrk. 2	7	49	38, 39	9, 10
Ub135 yrk. 1-2	15	95	-	-
Ub136 yrk. 1-2	16	110	-	-
Ub137 yrk. 1	9	59	51	-
yrk. 2-5	9	64	-	-
Ub138	21	166	-	-
Ub139 yrk. 1	3	4	5	2, 3
yrk. 2-3	2	1	1-3	-
yrk. 4-5	26	187	116	-
yrk. 6	16	111	82	-
yrk. 7	9	59	51	-
yrk. 8	13	85	67	-
yrk. 9	5	18	12-15	-
yrk. 10	5	21	-	-
yrk. 11	6	33	-	-
yrk. 12	8	57	48, 49	-
yrk. 13	27	191	119, 120	-
yrk. 14-15	38	213	129-131	-
yrk. 16	11	70	-	-
yrk. 17-18	11	74	63	-
yrk. 19	11	72	-	-
yrk. 20	16	103	-	-
yrk. 21	11	73	62	-
yrk. 22	24	180, 181	112-114	-
yrk. 23	11	71	-	-
yrk. 24	24	180, 181	112-114	-
yrk. 25	5	21	-	-
Ub140 yrk. 1	13	89	71	-
yrk. 2	20,	157, 158,	97-102,	-
	21	168	105-107	-
yrk. 3	20	153,	96,	-

Motionsyrkandet behandlas i:				
Motionsyrkande nr 1989/90:	Utskottets text: avsnitt nr	Utskottets hemställan nr	Reservation nr	Särskilt yttrande nr
Ub140 yrk. 3	20	158	100-102	-
yrk. 4	15	96	73, 74	-
yrk. 5	16	112, 121	86-89	-
yrk. 6	11	74	63	-
yrk. 7	12	76	-	-
yrk. 8	5	18	12-15	-
yrk. 9	5	25	19	-
yrk. 10	5	26	-	-
yrk. 11	5	23	18	-
yrk. 12	3	6	-	-
yrk. 13	5	23	18	-
yrk. 14	5	18	12-15	-
yrk. 15	5	20	-	-
yrk. 16	5	21	-	-
yrk. 17	6	31	24-26	-
yrk. 18	6	42	33	-
yrk. 19	6	37	30	-
yrk. 20	6	40	-	-
yrk. 21	6	33	-	-
yrk. 22	6	34	-	-
yrk. 23	6	39	-	-
yrk. 24	6	46	-	-
yrk. 25	11	68	60	-
yrk. 26	8	54	44, 45	-
yrk. 27	8	53	-	-
yrk. 28	20	155	-	-
yrk. 29-30	2	1	1-3	-
yrk. 31	2	2	-	-
yrk. 32	2	3	4	1
yrk. 33	8	57	48, 49	-
yrk. 34	16	107	78	-
Ub141 yrk. 1	3	4	5	2, 3
yrk. 2-3	2	1	1-3	-
yrk. 4	9	63	54	-
yrk. 5	9	59	51	-
yrk. 6	9	61	52	-
yrk. 7	13	80	-	-
yrk. 8	17	126	91	-
yrk. 9	21	163	103	-
yrk. 10	21	164	-	-
yrk. 11	6	29	22, 23	-
yrk. 12	38	213	129-131	-
yrk. 13	6	42	33	-
yrk. 14	7	51	40, 41	-
yrk. 15	8	53	-	-
yrk. 16	8	54	44, 45	-
yrk. 17	16	105	76	-
yrk. 18	3	11	7	-
yrk. 19	13	81	64	13
yrk. 20	26	189	117	-
yrk. 21	20	157	97-99	-
yrk. 22	20	153,	96,	-
		158	100-102	-
yrk. 23	20	151, 152	95	-
yrk. 24	16	102	75	-
yrk. 25	29	196	122	-
yrk. 26	20	148, 158	100-102	-
yrk. 27	29	196	122	-
Ub142	16	111	82	-
Ub143 yrk. 1	3	6	-	-
yrk. 2	8	54	44, 45	-

Motionsyrkandet behandlas i:				
Motionsyrkande nr	Utskottets text: avsnitt nr	Utskottets hemställan nr	Reservation nr	Särskilt yttrande nr
1989/90:				
Ub143 yrk. 3	3	7	6	-
yrk. 4	8	56	47	-
yrk. 5	7,	52,	42, 43,	-
	24	181	113, 114	-
yrk. 6	7	52	42, 43	-
yrk. 7-8	7	49	38, 39	9, 10
yrk. 9	17, 38	133, 211	92, 128	15
yrk. 10	38	211	128	-
yrk. 11	17	134	93	-
yrk. 12	6	48	36, 37	-
yrk. 13	6	35	28	8
yrk. 14	10,	65,	55, 56,	-
	37	208, 209	124, 125	-
yrk. 15	10	66	-	-
yrk. 16	31	200	123	-
Ub144 yrk. 1	16	103	-	-
yrk. 2	24	180, 181	112-114	-
Ub145 yrk. 1	7	49	38, 39	9, 10
yrk. 2	7,	52,	42, 43,	-
	24	181	113, 114	-
yrk. 3	7	52	42, 43	-
yrk. 4	16	110	-	-
Ub146	17	139	-	-
Ub147	28	193	121	-
Ub148	5	21	-	-
Ub149 yrk. 1	11	68	60	-
yrk. 2	17	138	-	-
yrk. 3	6	48	36, 37	-
yrk. 4	11	69	61	-
yrk. 5	24	180, 181	112-114	-
Ub150 yrk. 1	20	157, 158	97-102	-
yrk. 2	20,	157,	97-99,	-
	21	168	105-107	-
Ub151	7	52	42, 43	-
Ub501 yrk. 5-6	7	49	38, 39	9, 10
Ub502	17	127	-	-
Ub505	21	167	-	-
Ub507	13	84	-	-
Ub515 yrk. 11	38	211	128	-
Ub516	20	150	-	-
Ub521 yrk. 1-2	3	7	6	-
yrk. 3	26	189	117	-
Ub523	7	49	38, 39	9, 10
Ub541 yrk. 3	7	49	38, 39	9, 10
Ub543	16	109	80, 81	-
Ub559 yrk. 1	20	151	-	-
yrk. 2	20	152	95	-
Ub563	20	151	-	-
Ub569	15	95	-	-
Ub575	7	49	38, 39	9, 10
Ub580	7	49	38, 39	9, 10
Ub582	21	167	-	-
Ub583	20	150	-	-
Ub584 yrk. 1	7	49	38, 39	9, 10
yrk. 5	16	114	-	-
yrk. 6	16	110	-	-
Ub588	13	80	-	-
Ub596	16	110	-	-
Ub598	20	151	-	-
Ub601	21	166	-	-

Motionsyrkandet behandlas i:				
Motionsyrkande nr 1989/90:	Utskottets text: avsnitt nr	Utskottets hemställan nr	Reservation nr	Särskilt yttrande nr
Ub609 yrk. 1	16	114	-	-
yrk. 2	16	109	80, 81	-
Ub610	7	49	38, 39	9, 10
Ub617 yrk. 2	10	67	57-59	-
yrk. 7	6	35	28	8
Ub625	16	119	-	-
Ub628	7	49	38, 39	9, 10
Ub629 yrk. 1 delv.	7	49	38, 39	9, 10
Ub630 delvis	16	114	-	-
Ub634	7	49	38, 39	9, 10
Ub645	5	27	20	-
Ub654	7	49	38, 39	9, 10
Ub665	16	110	-	-
Ub667	17	132	-	-
Ub674	20	151	-	-
Ub679	16	110	-	-
Ub680	11	72	-	-
Ub681	17	128	-	-
Ub682	7	49	38, 39	9, 10
Ub688	13	87	-	-
Ub692	20	151	-	-
Ub710	3	5	-	-
Ub711	16	110	-	-
Ub712 yrk. 1	15	96	73, 74	-
yrk. 2	15	95	-	-
Ub723 yrk. 2	10	66	-	-
Ub724 yrk. 20	10	67	57-59	-
Ub725 yrk. 1	7	49	38, 39	9, 10
yrk. 7	16	110, 114	-	-
Ub727	26	185	-	-
Ub738	20	152	95	-
Ub752	9	59	51	-
Ub753	17	126, 140	91	-
Ub757 yrk. 1	3	5	-	-
yrk. 2	7	49	38, 39	9, 10
Ub758 yrk. 28	10	67	57-59	-
Ub760	21	163, 168	103, 105-107	-
Ub762	20	160	-	-
Ub803 yrk. 24	10	67	57-59	-
Ub804 yrk. 30	9	59	51	-
yrk. 31	9	62	53	-
Ub807 yrk. 20	6	40	-	-
Ub820 yrk. 3 delv.	7	49	38, 39	9, 10
Ub822 yrk. 2	7	49	38, 39	9, 10
yrk. 3	7	49	38, 39	9, 10
yrk. 4	21	171	108	-
Ub825 yrk. 9	38	210	126, 127	-
yrk. 43	10	67	57, 59	-
So201 yrk. 9	17	125	90	14
So323 yrk. 4	17	131	-	-
So467 yrk. 1	17	131	-	-
So471 yrk. 2	17	131	-	-
A23 yrk. 1	7, 24	52, 181,	42, 43, 113, 114	-
A64 yrk. 7	16	113	83	-
A69 yrk. 1	7	49	38, 39	9, 10
A87 yrk. 2	7	49	38, 39	9, 10
A94 yrk. 4	7	52	42, 43	-

Innehållsförteckning

Propositionerna	1
Motionerna	6
Utskottet	39
1. Inledning	39
2. Internationellt samarbete	40
3. Den grundläggande forskningen	44
4. Det samhällsstyrda forsknings- och utvecklingsarbetet	57
5. Forskarutbildningen	60
6. Vissa tjänsteorganisatoriska frågor	67
7. Forskning vid de mindre och medelstora högskolorna	82
8. Vissa frågor rörande forskningssamverkan	89
9. Vissa forskningsetiska frågor	96
10. Lokaler och utrustning m.m.	99
11. Vissa jämställdhetsfrågor	103
12. Uppföljning och utvärdering	108
13. E 1. Humanistiska fakulteterna	110
14. E 2. Teologiska fakulteterna	113
15. E 3. Juridiska fakulteterna	113
16. E 4. Samhällsvetenskapliga fakulteterna	115
17. E 5. Medicinska fakulteterna	122
18. E 6. Odontologiska fakulteterna	129
19. E 7. Farmaceutiska fakulteten	129
20. E 8. Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m.m.	130
21. E 9. Tekniska fakulteterna	136
22. E 10. Temaorienterad forskning	141
23. E 11. Konstnärligt utvecklingsarbete	143
24. E 12. Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål .	145
25. E 13. Vissa ersättningar för klinisk utbildning och forskning m.m.	147
26. E 14. Forskningsrådsnämnden	147
27. E 15. Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet	150
28. E 16. Medicinska forskningsrådet	151
29. E 17. Naturvetenskapliga forskningsrådet	153
30. E 18. Rymdforskning	153
31. E 19. Europeisk forskningssamverkan	154
32. E 20. Kungl. biblioteket	155
33. E 23. Institutet för rymdfysik	155
34. E 24. Manne Siegbahninstitutet för fysik	155
35. E 25. Polarforskning	156
36. E 26. Vissa bidrag till forskningsverksamhet	156
37. I 2. Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m.	156

38. Forskning inom skolväsendet. Utvecklingsarbete m.m. inom lärarutbildningarna	157
39. Forskning om högskolan	159
Hemställan	160
Reservationer	182
Särskilda yttranden	260
Bilaga 1 Näringsutskottets yttrande 1989/90:NU8y	265
Bilaga 2 Jordbruksutskottets yttrande 1989/90:JoU6y	272
Bilaga 3 Kulturutskottets yttrande 1989/90:KrU6y	275
Bilaga 4 Förslag till lag om ändring i högskolelagen (1977:218)	277
Bilaga 5 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:764) om vissa läkartjänster vid enheter inom den landstingskommunala hälso- och sjukvården som har upplåtits för grundläggande utbildning av läkare, m.m.	178
Bilaga 6 Översikt av utskottets behandling av motionerna ...	279

